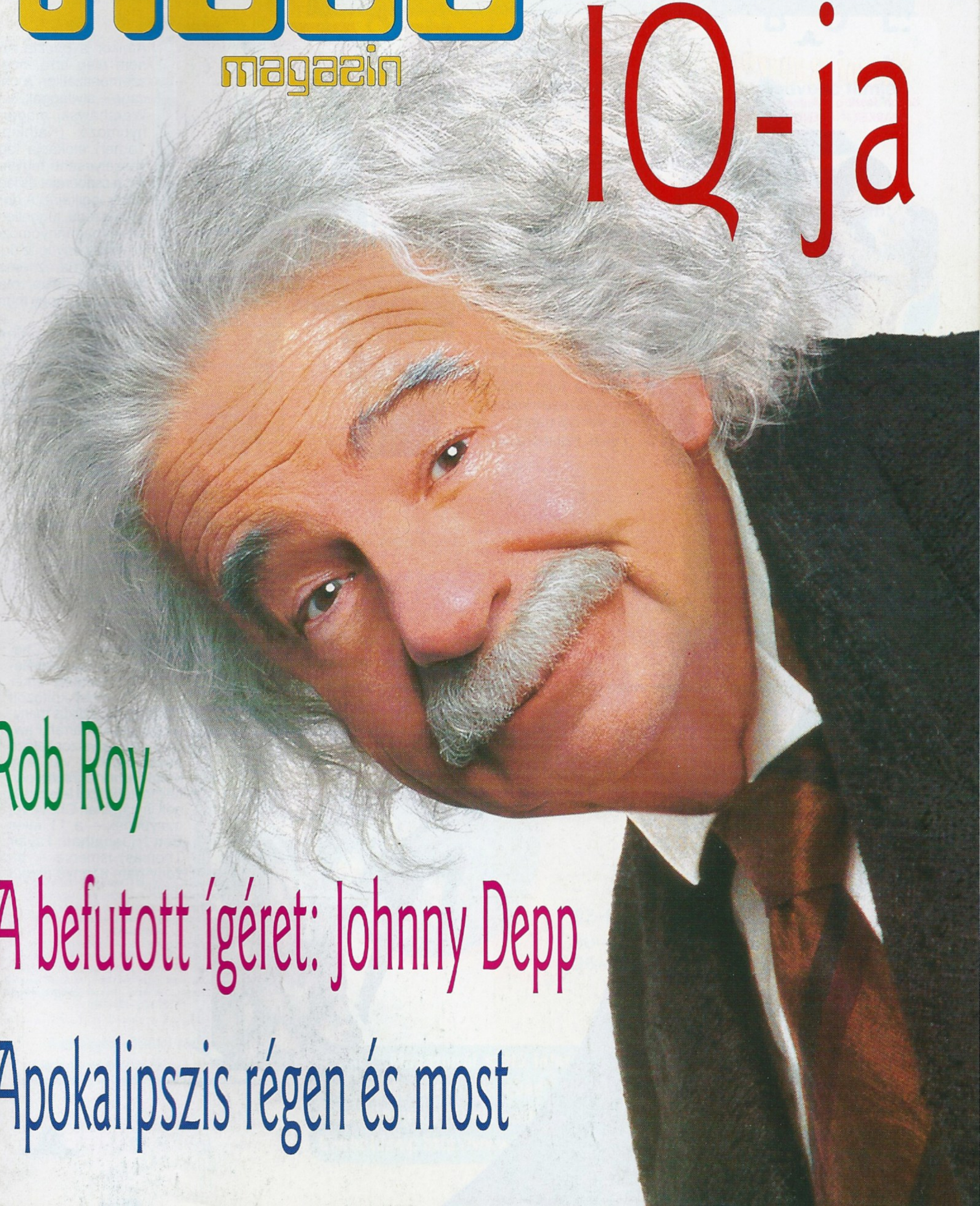
100 oldal!

Videó magazin

1995. december–1996. január
(101–102. szám)
Ára: 198 Ft

Einstein IQ-ja

Rob Roy

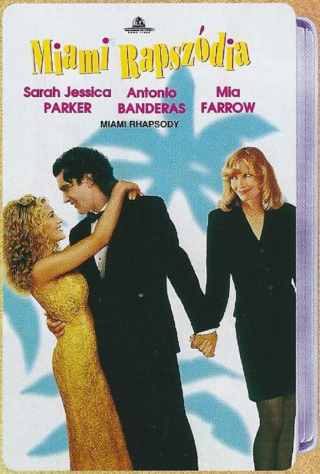
A befutott ígéret: Johnny Depp

Apokalipszis régen és most

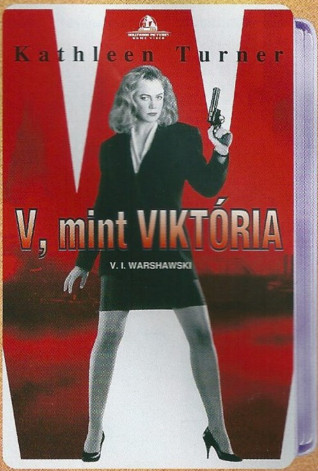
VIDEOPREMIER JANUÁR 25.

Ügynökeink

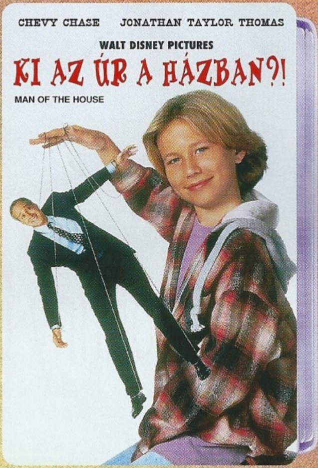
InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155 9094. . **Alpine Piton** Gmk Video Nívo ügynöki iroda 1146 Bp. XIV., Dózsa Gy. út 19. **S. I. COOP** Kft. 1147 Bp., Lőcsey u. 12/B. Tel.: 164-2055
Videó Nívó Bt Budapest XIII. Vág út 9. Tel: 149-1335. **Motophon** Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u. 5. Tel.: 46/346-847
Motophon World Center Bt. 3300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1. Tel.: 83/314-764 **InterCom** 1145 Bp. Bácskai utca 28-36 Tel: 467-1400

A lány, Gwyn (Sarah Jessica Parker) nem akar mást, csak boldog, békés házasságot - éppen olyat, mint szüleié. Így hát kapva-kap az alkalmon és elfogadja barátja, Matt (Gil Bellows) ajánlatát, és máris vidáman masíroznának a hitvesi ágy rózsaszín párnái felé, ha az eljegyzés után ki nem derülne egy apróság: a szent család minden egyes tagjának van valakije... Egyszóval: mindenki, mindenkivel és szegény Gwyn csak kapkodja a fejét, miközben vészesen közeleg az esküvő napja. Tehát: Kalandra fel!

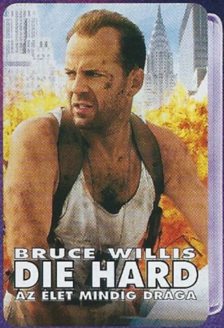

Amikor a puszta erő nem elég arra, hogy szembeszálljon a chicago-i alvilággal, V.I. Warshawski magánnyomozó (Kathleen Turner) előkapja legveszélyesebb fegyverét: a csáberejét és jéghideg logikáját. A durva beszédű, független, szexi magánnyomozó számára egy igaz ügy – főként, ha az vesztésre van ítélve, már elég ahhoz, hogy munkához lásson.
Amikor hidegvérrel meggyilkolják a közkedvelt jéghoki-játékost, annak 13 éves kislánya megbízza Viktóriát a nyomozással.

Jack Sturges (Chevy Chase) jólszituált ügyvéd élete új szakaszához érkezett: épp most költözött össze bombasztikus menyasszonyával (Farrah Fawcett), akinek viszont előző házasságából van egy kisfia. Tehát férji szerepén túl mostohaapai felelősségek is hárulnak Chevy-re, melyeknek – a 11 éves Ben-t (Jonathan Taylor Thomas) ismerve –, bizony nem könnyű eleget tenni!

FEBRUÁR–tól a videótékákban!

Köszöntjük a Kedves Olvasót

*abból az alkalomból, hogy a Video Magazin most ünnepli **10.** születésnapját. Első száma ugyanis éppen tíz esztendeje, 1985 decemberében jelent meg. A múlt hónapban joggal kérdezték olvasóink, miként tarthattunk novemberben csak a századik számnál, ha már tíz évesek vagyunk. Nos, a Video Magazin az első számot követően 1986-ban és 1987-ben három-három alkalommal jelent meg, 1988-ban tízszer, s csak 1989-től lett havi kiadvány.*

Azt is sokan kérdezték az elmúlt hetekben, hogyan működik és mit tud a kettős jubileum alkalmából elkészült Interaktív Video Magazin CD-ROM. A felelet Multimédia rovatunkban olvasható.

*Különleges e havi magazinunk is, mely egyben december-januári összevont szám, **100** oldalon, szimpla áron: terjedelmesebb olvasmányokkal, s egyben a forgalmazók jövő év eleji videóajánlataival.*

Minden Kedves Olvasónak kellemes ünnepeket, boldog új évet kívánok:

Budapest, 1995 december havában

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti vezető: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1036 Budapest III., Galagonya u. 2/A
Tel./fax: 250-7441, 250-7442
Kiadja a
Video Magazin Kft.
Felelős kiadó:
Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdai előkészítés:
ÍRISZ Kft.
Nyomás:
VESZPRÉMI NYOMDA RT
Felelős vezető: Fekete István igazgató
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok, valamint az alternatív terjesztők. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel u. 10/A, levélcím: HELIR, 1900 Budapest), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

A címlapon: Walter Matthau

A Video Magazin következő száma 1996. február első napjaiban jelenik meg.

A 100 oldalas video magazin

TARTALMÁBÓL:

A Video Magazinról szóló információk megtalálhatók az Internet-hálózaton, az Internetto „újságban". A Video Magazin egyes cikkei már hetekkel a megjelenés előtt elolvashatók az Interneten! Elérhetőség: http://www.idg.hu/internetto/

Karácsonyi filmek a fa alatt

Karácsony! Milyen, kedves, jelentőségteljes szó. Aligha van még egy ilyen, melynek oly mély és boldogító értelme lenne. A hívő ember számára ez jelenti vágyának hosszas reménykedés után való beteljesülését, a világ megváltását, a nem hívő számára pedig a szeretetteljes családi ünnepet, a felragyogó gyermekszemek évente visszatérő szép időszakát. Mára hagyománnyá vált, hogy az ünnep alkalmából üdvözlőlapokat küldünk egymásnak és ajándékokkal örvendeztetjük meg gyerekeinket, szeretteinket. Finom étel kerül ilyenkor az asztalra, és a szépen feldíszített karácsonyfa alatt, a gyertyák fényénél cserélnek gazdát az ajándékok, hogy azután közösen énekelve ünnepelje a család a szentestét. S mivel haladni kell a korral, december táján ismét előkerülnek és népszerűvé válnak a mikulásos és karácsonyi témájú videófilmek is. Már csak azért is, mert az ünnepek alatt bőven jut idő házimozizásra.

Az ünnep jellegéből adódóan a filmesek számára a karácsony mindenekelőtt a családi mozit jelenti. Olyan filmet, mely kicsit és nagyot egyaránt elszórakoztat. A történet lehet szomorkás és vidám, de a happy end itt sohasem maradhat el. Az alkalomhoz illően, vegyünk sorra néhány filmet a hihetetlenül gazdag kínálatból.

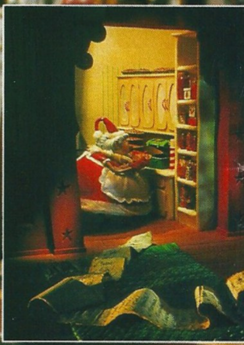
A csoda fő ismérve, hogy amíg be nem következik, senki sem hisz benne, leszámítva őrülteket. Miután azonban bekövetkezik, mindenki hisz benne visszamenőleg is. Valami ilyennek lehet tanúja a néző a *Csoda New Yorkban* (Miracle on 34th Street, 1994) című filmben, melynek hatéves kislány hőse a sok áruházi ál-Mikulás között felismerni véli az igazit is. Tudják, azt, amelyik az Északi-sarkon él, és karácsonykor teljesíti a jó gyerekek kívánságait. S valóban, lehet valami a dologban, hiszen ahol ő dolgozik, hihetetlenül fellendül az üzlet forgalma. Nem csoda, hogy mindez szemet szúr a többi Mikulásnak, a konkurencia a törvény elé citálja, s megpróbálja bebizonyítani, hogy nem ő az igazi...

Les Mayfield filmje a régi nagy hollywoodi siker, az örökbecsű 1947-es változat – *Csoda a 34. utcában* – felújítása. A klasszikus értékű alkotásban is számos utalással, kijelentéssel találkozhatunk a szeretetről, az optimizmusról, a jövőbe vetett hitről, amely napjainkban is megállja a helyét. Sőt időszerűbb mint valaha, hiszen a legszentebb ünnep elüzletiesedése ellen emeli fel szavát. A kacagtató, gyakran könnyekre fakasztó, katartikusan gyönyörű karácsonyi mese végre mindannyiunk számára megcsillantja azt, amire lelkünk mélyén oly régóta várunk, a bennünk lakozó csoda ígéretét. Vagy ahogyan a Mikulás ruhájába bújt Sir Richard Attenborough mondja: *„A történet a jóságba, a tisztességbe és a becsületességbe vetett hitről szól, amelyre mindnyájan törekszünk, habár nem mindig sikerül elérnünk.”*

Különös szerepe van a Mikulásnak a vadonatúj hazai mozifilmbe, a *Télapu*ban (The Santa Claus, 1994) is, melyben egy elvált apa kapcsolata akkor javul meg fiával, amikor a sors különös szeszélye folytán Mikulásnak szegődik el. A karácsonyfa alatt ezúttal nem kazetta, hanem két mozijegy pihenhet meg az ajándékok között. A csoda *Phillip Borsos* filmjében, a *Varázslatos karácsony*ban (One Magic Christmas, 1985) is bekövetkezik. Az egyszerű amerikai átlagcsalád ünnepi készülődése tragédiába fordul, amikor az apát lelövik egy bankrablás során, és a támadó elmenekül a család kocsiján, benne a két gyerekkel. Az üldözés során a folyóban kötnek ki, s a jeges ár elragadja a kicsiket. Ám a hatéves kislány védőangyala színre lép, s megmenti őket. De nemcsak megmenti, hanem a különös figura jóvoltából a kislány eljut az Északi-sarkra, a Télapó házába. S teljesül legfőbb vágya, újra együtt lehet a család a szeretet ünnepén.

Karácsony táján a csodák mellett olykor a véletlennek is fontos szerep jut, mint például a *Nagypapa karácsonyra* (Home from Christmas, 1990) című filmben. Ebben az öreg koldus autórádiót akar lopni. A tulaj azonban tetten éri, ki akarja hívni a rendőrséget, ám gyermekei kedvéért végül eláll szándékától. Végül abban maradnak, hogy az öreg ledolgozza az okozott kárt. A gyerekek hamar megszeretik, szinte nagyapjukként tisztelik. Az öreg véletlen folytán jön rá arra, hogy saját, sosem látott fia házában van. Titkával visszamegy a koldusok közé.

Bekövetkezhet-e a csoda, mely összehozza a családot karácsonyra?

Az egyik leggyakrabban feldolgozott téma Charles Dickens klasszikus regénye, a *Karácsonyi ének* (Christmas Carol). A történet a fösvény, mogorva öregúrról szól, aki a gyerekek jóvoltából, a szeretet ünnepén döbben rá addigi életének ürességére, sivárságára. A három legismertebb játékfilm megvalósítása (1938, 1951 és 1984) mind nagyszerű adaptáció, mely elsősorban a zsémbes öregurat alakító színész – *Reginald Owen, Alastair Sim, illetve George C. Scott* – számára kínált lehetőséget képességük megcsillantásához. Számos rajzfilmváltozat is készült belőle, míg 1992-ben a Muppet-társulat, élén Brekivel, Miss Röfivel és a többi felejthetetlen figurával, a sztori musicalváltozatát vitte színre. A *Muppeték karácsonyában* (The Muppet Christmas Carol) Scrooge szerepében *Michael Caine* remekelt.

A hónap videófilmje a *Kisasszonyok* (Little Women, 1994), mely az idővel külön utakat bejáró, egymáshoz mégis egész életükön át ragaszkodó lánytestvérek családregénye. A mama *Susan Sarandon*, egyik lánya *Winona Ryder*, s a két idei Oscar-jelölt játékával e film középpontjában is a szeretet ünnepe áll.

Ugyancsak bábfilm Tim „Batman" Burton remekműve, a *Karácsonyi lidércnyomás* (Tim Burton's Nightmare Before Christmas, 1994), amely alapjaiban újította meg az animációs műfajt. A szinte azonnal kultikus rangra emelkedett mozi az Ünnepek Birodalmában játszódik, mely fölött Csontherceg, alias Rosszcsont Jack uralkodik. Halloween város polgármestereként a frászt hozza az emberekre, de ő már nagyon unja a fárasztó elfoglaltságot. Amikor véletlenül hírét veszi az elbűvölő Karácsony városnak, megérlelődik benne a gondolat, a saját irányítása alá kell vonni karácsony ünnepét. Ám a legjobb tervbe is hiba csúszhat. Hiába teszi el láb alól a Mikulást, rá kell jönnie arra, hogy a helyettesítése nem gyerekjáték. A film elkészítése óriási kihívást jelentett az animátorok számára, munkájuk során a stoptrükk technika megújításával, a szokatlan fényhatások és a különleges objektívek használatával sokszorozták meg a műfajban rejlő lehetőségeket. A csapatmunka eredményeként addig még soha nem látott művészi színvonalra emelték ezt a rendkívül idő- és eszközigényes animációs technikát. S ha már az animációs műfajnál tartunk, említsük meg, hogy annak másik ágában, a rajzfilmek között az évszázad karácsonyi filmje a William Hanna–Joseph Barbera alkotópáros remeke, a *Karácsony előestéje* (The Night Before Christmas), mely Oscar-díjat nyert kategóriájában. Tom és Jerry, a két örök ellenfél a szeretet ünnepén végre sutba vágja ellenszenvét, s kibékül egymással. Egészen pontosan, a fergeteges hajszát követően a házból kiűzött, majd a hóban megfagyott egerén meglágyul a macska szíve. Beviszi magához, és a kandalló melegénél életre kelti. Mi sem természetesebb, hogy miután Jerrybe visszatér az élet, első dolga ott folytatni, ahol abbahagyta…

A karácsonyi filmek szinte egyidősek a filmművészettel. Az első, a témával foglalkozó filmet a mozi nagy varázslója, Georges Melies készítette 1900-ban, *Karácsonyi álom* (Le Reve de Noel) címmel. Őt követte az amerikai film egyik jeles úttörője, Edwin S. Porter, aki hagyományos színpadi játék keretében mesélte el *Karácsonyéj* (The Night Before Christmas, 1906) történetét. A némafilmek közül még a dán Benjamin Christensen expresszionista jegyeket mutató *Karácsony éjszakája* (Heavenshat, 1916) érdemel említést.

Hollywood sokszor fordult fénykorában a biztos sikert ígérő szentimentális karácsonyi mozik felé. A prímet olyan filmek vitték el, mint a *Csoda a 34. utcában* (1947), a *Karácsony este* (Christmas Eve, 1947), *A Tizedik sugárút angyala* (Tenth Avenue Angel, 1948), illetve a Fehér karácsony (White Christmas, 1957). A boldog karácsony képe – többek között – az *Egész évben farsang* (Holiday Inn, 1942), a *Találkozz velem St. Louisban* (Meet Me in St. Louis, 1944), a *St. Mary harangjai* (The Bells of St.Mary, 1945) és *Az élet csodaszép/Csodálatos élet* (It's a Wonderful Life, 1946) című filmben tűnik fel, míg a boldogtalan karácsonyról, a szeretet hiányáról, a kiábrándultságról például a *Mi lesz holnap?* (Things to Come, 1936 GB), *Az utca embere* (Meet John Doe, 1941), a *Karácsonyi vakáció* (Christmas Vacation) és a *Legénylakás* (The Apartment, 1960) című alkotásokban van szó.

Néhány film arról nevezetes, hogy egészen különös környezetben ünneplik meg a szereplők karácsony estéjét. Ilyen *A kerekasztal lovagjai* (Knights of the Round Table, 1953), melyben az angol középkor adja a díszletet az ünnephez, *Az űr meghódítása* (Conquest of Space, 1955), melyben űrhajó fedélzetén emlékeznek meg az ünnepről,

míg a *Scott kapitányban* (Scott of the Antarctic, 1948 GB) a Déli-sark végtelen hómezőin, a *Tokiói küldetésben* (Destination Tokyo, 1943) tengeralattjárón, *Az apáca történetében* (The Nun s Story, 1959) egy missziós telepen a kongói őserdőben, végül pedig *A fekete nárciszban* (Black Narcissus, 1946 GB) az indiai apácazárdában.

A karácsonyi filmek (is) hihetetlen műfaji gazdagságot mutatnak. Az igazi, felhőtlen szórakozást, kikapcsolódást jelentő családi mozik és animációs filmek mellett a témához kapcsolódva készült már drámai történet *(Karácsony Lilyvel),* musical *(Fehér karácsony),* western, melyben a csavargó igazi énjét keresi (*A Karácsonyi Kölyök*/The Christmas Kid, 1968), detektívtörténet, melyben az asszony majdnem áldozata lesz rablógyilkos férjének *(Karácsonyi vallomás* /Christmas Holiday, 1944), feszült thriller, ami úgy kezdődik, hogy a viharos decemberi éjszakán az őrszobára betoppanó férfi bejelenti, hogy meggyilkolták (*Holtan érkezett*/D.O.A. – Dead On Arrival, 1988), fantasztikus történet, ami a Télapó és két földi gyerek Marsbéli kalandjait meséli el (*Télapó leigázza a marslakókat*/Santa Claus Conquers the Martians, 1964), valamint kőkemény horror, baltás Télapóval fűszerezve (*Csendes éj, halálos éj*/Silent Night, Deadly Night, 1984). Ez utóbbi olyannyira sikeresnek bizonyult, hogy néhány év leforgása alatt egész sorozattá terebélyesedett, vetekedve *A rémület éjszakája* (Halloween) arctalan gyilkosának és Freddy bátyónak (Nightmare on Elm Street) a rémtetteivel. Arnold Schwarzenegger is megihlette a karácsonyi téma, amikor megrendezte a *Karácsony Connecticutban* című filmet, melynek középpontjában egy karácsonyi televíziós műsor áll. De e filmnek szerencsére már semmi köze a horrorhoz.

A vígjátékok közül érdemes megemlíteni a sajátos humoráról ismert Steve Martin *Segítség, karácsony!* (Mixed Nuts, 1994) című filmjét, melyben az életmentő segélytelefon-szolgálat vezetőjét alakítja, akit kilakoltatnak addigi helyéről. A gondot csak az okozza, hogy így karácsony táján folyamatosan égnek az öngyilkosokat felkavaró szolgálat vonalai. Ugyancsak a nevetésre ingerlő karácsonyi sztorik számát szaporítja a *Bud Spencer–Terence Hill* páros legújabb közös munkája. A hosszú idő után újra összeállt egykori sikerpáros a *Bunyó Karácsonyig* (Botte di Natale, 1994) című western-komédiájában a mama hívására indul útra, hogy a messzi vadnyugaton felkutassák a rejtett kincs helyét. Mire mindez bekövetkezik, a néző jó néhány nagy tésztazabálás, illetve a kettős fénykorát idéző bunyó élményével lesz gazdagabb. Ennek ellenére a vígjátékok terén a *Reszkessetek, betörők!* (Home Alone) viszi el a prímet, mely az 1990-es esztendő egyik legsikeresebb produkciója volt. A történet a téli vakációra induló családról szól, amely a nagy izgalmak közepette otthon felejti a legkisebb fiút, akinek nemcsak egyedül kell saját magáról gondoskodnia, de meg kell védenie otthonukat is a kissé lökött betörőpárostól. A mulatságos mozi egy csapásra a legnépszerűbb sztárok közé emelte a kis Kevint alakító *Macaulay Culkin*t. *Chevy Chase* is kitesz magáért a *Karácsonyi vakációban* (National Lampoon's Christmas Vacation, 1989), amikor a család békés karácsonyi nyugalmát feldúlja a lakókocsival váratlanul betoppanó sokgyermekes unokatestvér.

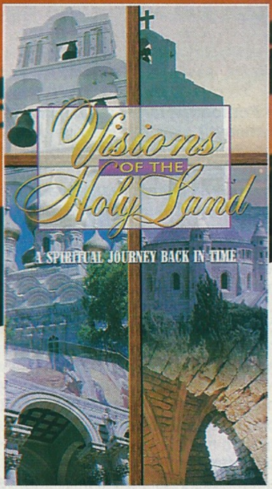
A karácsony a filmkészítők hálás témája, hiszen az érzelmes ünnep és a Mikulás alakja köré nem nehéz cselekményt keríteni, s e téma felnőttet, gyermeket egyaránt magával ragad. Nincs olyan néző, különösen gyermek, kinek szívét ne lehetne meghódítani az ünnepek idején játszódó mesével. S mivel karácsony mindig lesz, a jövőben is aligha kell nélkülöznünk az újabb és újabb, decemberben játszódó ünnepi történeteket.

Visions
OF THE
Holy Land
A SPIRITUAL JOURNEY BACK IN TIME

SZABÓ ISTVÁN kedvenc filmjei

SZÁZ ÉV, SZÁZ FILM. A TELEVÍZIÓ ÜNNEPI SOROZATÁT SZABÓ ISTVÁN OSCAR-DÍJAS FILMRENDEZŐNK VÁLOGATTA. KÉT-HÁROM HETENTE MÉG ARRA IS VÁLLALKOZIK, HOGY FELHÍVJA A FIGYELMET AZ ÉPPEN SORON KÖVETKEZŐ ALKOTÁSOKRA. LEGUTÓBB AZT EMLÍTETTE, HOGY A FILM KITŰNŐ: TESSÉK FELVENNI, MEGŐRIZNI, TERJESZTENI!

– Fontosnak tartja a házi videógyűjteményt?

– Természetesen. A kultúra és az információ terjesztésének ma a legnépszerűbb és legtermészetesebb módja a mozgókép. Tehát film, videó, televízió. És nagyon fontosnak tartom, hogy miként az emberek megtanulnak olvasni a jó könyvekből, és megtanulnak válogatni, ha sokat olvasnak, akkor tudják, mi a jó mondat és mi a rossz mondat – úgy ha igazán értékes filmet látnak, ha van bizonyos filmkultúra egy országban, akkor az a nézők ízlésében minőségi változást okoz. Azért vagyok boldog, hogy a televízió megbízott ezzel a programmal, mert így lehetőségem nyílik a nézőnek bemutatni a valóban értékes filmeket. Amelyekben a kép igazán jelent valamit, ahol a kép igazán eredeti, ahol a kép igazán szól valamiről. És ha a nézők megismerik ezeket az értékeket, akkor egészen biztosan minőségi változás következik be a képi kultúrában, a képek olvasásában, a képek nyelvének megértésében. És ha éppen a Magyar Televízió 1-es csatornája – amelyet a legtöbben néznek az országban – végzi ezt az értékközvetítést, akkor remélem, egy bizonyos idő után ez országos mozi-, filmnéző kultúrává válik. Esetleg az alkotókat is befolyásolja, hiszen a nézők tudni fogják, hogy mi az eredeti kép, mi a szép kép. Abban reménykedem, hogy az olcsót, az értéktelent, a selejtet felismerik majd.

– Hogyan született meg a válogatás, miért éppen ezek a filmek kerültek a száz közé?

– Régóta tanítok filmtörténetet különböző helyeken és így természetesen már több ilyen listát készítettem diákok számára. Többször állítottam már össze oktatási intézményeknek tíz, húsz, száz, százötven filmből álló címsorozatokat olyan alkotásokból, amelyeket fontosnak tartok. És persze ilyen listák a világban is léteznek. A film százéves története során szakemberek, kritikusok, esztéták időről időre összeülnek, hogy végiggondolják, mely műveket tartanak a filmtörténet legértékesebb, legjobb alkotásainak. Az egyik legismertebb ilyen lista a brüsszeli tizenkettő, de vannak egyéb listák is. Én természetesen ezeket a listákat ismerem, és persze befolyásolták az én eddigi munkámat is. Nem nagyon tér el az én listám azoktól, amelyek ma az egész világon keringenek. A legfőbb különbség csak annyi, hogy ugyanattól a rendezőtől esetleg én másik filmet vettem. Tehát én nem azt a Fellinit, hanem ezt a Fellinit, nem azt a Bergmant, hanem ezt a Bergmant vettem. De hogy a listában Eizenstein filmjeinek vagy Kuroszava, John Ford, François Truffaut vagy Vittorio de Sica filmjeinek rajta kell lenni, és hogy az ő filmjeik közül is melyek a legnagyobb értékek, azt körülbelül tudjuk. Csak hát valamilyen

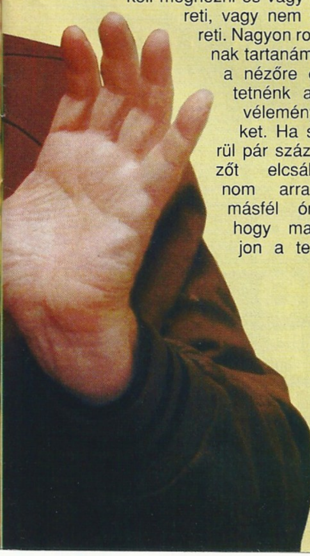
személyes okból mindenkinek a szívéhez más és más áll közel a hegycsúcsok közül.

– Ez az Ön optimális listája?

– Nem, ez kompromisszumos lista, hiszen természetes módon befolyásolták a választást a televízió anyagi korlátai. Nem tud olyan összegeket fizetni bizonyos filmekért, amelyeket a forgalmazók vagy a jogtulajdonosok kértek. Illetve akadnak olyan alkotások, amelyeknek a vetítési joga már korábban is a televízió birtokában volt. De az is előfordult a szervezés során, hogy a jogtulajdonosoktól bizonyos alkotásokat nem tudtunk megszerezni, mert inkább mást akartak átadni. Konkrétan nem sikerült megszerezni a Rocco és fivéreit Viscontitól, helyette megkaptuk a Reng a földet. Nagyon-nagyon nehéz volt megkapni Chaplint, pedig nincs filmtörténet nélküle. Ez óriási játék volt. A lista nem felel meg száz százalékban az én vágyképemnek, de minden fontos rendező, akit én tisztelek, rajta van a listán. Csak néha nem az a filmje, amit szerettem volna. Ilyen előfordul.

– Nem lehetett volna minden rész elé pár perces magyarázatot illeszteni?

– Nem hiszem, hogy a nézőkre rá kell tukmálni magyarázatokat egy filmről. A nézők megnézik a filmet – és vagy megérinti őket, vagy nem. A két- vagy háromhetenkénti rövid bevezetőt is csak arra szántuk, hogy felhívjuk a figyelmet: létezik egy ilyen program. Felhívni a figyelmet arra, hogy azért itt akad valami érdekes. Ennek semmilyen más feladata nincs. A filmet a nézőnek kell megnézni és vagy szereti, vagy nem szereti. Nagyon rossznak tartanám, ha a nézőre erőltetnénk a mi véleményünket. Ha sikerül pár száz nézőt elcsábítanom arra a másfél órára, hogy maradjon a televízió előtt vagy felírja magának, hogy kedden, pénteken este odaüljön a tévé elé – hiszen én csábítottam erre – akkor elértem a célomat.

– Ez a bizonyos száz film megtalálható az otthoni videótárában, illetve egyáltalán van-e gyűjteménye?

– Természetesen van, hiszen gyűjtöm az olyan filmeket, amelyeket másoknak is ajánlok. Nem mindegyik van meg, elképzelhető, hogy lesz olyan, amit éppen ebből a televíziós vetítésből veszek át...

– Egyébként mekkora ez a gyűjtemény?

– Nem túl nagy. Pontosan nem tudnám megmondani.

– Mégis, pár tucat, vagy inkább pár száz darabból áll?

– Semmiképpen sem éri el a több százat. Nekem kizárólag olyan filmjeim vannak otthon, amelyeket nagyon értékesnek tartok. Ebből következik, hogy amit egyszer megszereztem, felvettem, azt nem is törlöm már le.

– Hogyan bővíti a gyűjteményt? Előre kijelöli a műsorban, mit szeretne felvenni?

– Erre is akad példa. De inkább az a jellemző, hogy vásárolok filmeket. Amerre megfordulok a világban, mindig megnézem a videótékák kínálatát. Számos olyan nagyszerű filmet vettem már így, amihez itthon nem lehet hozzáférni.

– Ezekben a tékákban saját filmjeivel is találkozik?

– Igen, és bevallom, ez nagyon jó érzés. Általában a Mephisto, a Redl ezredes és a Találkozás Vénusszal található a legtöbb helyen. De éppen most láttam az Édes Emma, drága Böbe angol verzióját is.

– Milyen gyakorisággal szokott videózni?

– Nem tudnám megmondani. Nincs kialakult szokásom, hogy ezért vagy azért veszek elő egy filmet. Esténként néha van időm, ilyenkor tévézek, videózok vagy moziba megyek. Utóbbiba azért ritkábban jutok el, mint ahányszor a videót kapcsolom be. Pedig jobban szeretek minden filmet előbb széles vásznon látni. A videó inkább arra való, hogy a széles vászon élményét, a film hatását felidézze bennem. De meg kell mondanom, csak nagyon jó filmeket nézek meg videón.

„AMERRE MEGFORDULOK A VILÁGBAN, MINDIG MEGNÉZEM A VIDEÓTÉKÁK KÍNÁLATÁT.”

– A százas sorozat egyik napját a nagy közönségsikereknek szentelték!

– Az nem véletlen, hogy egy film közönségsikert ér el, az nem véletlen, hogy sokan akarják megnézni. Nyilván valamit kifejez az emberek pillanatnyi vágyaiból, igényeiből. És ahhoz, hogy olyan óriási nagy közönségsikere legyen, kell hogy valamilyen titka legyen. Az sem véletlen, hogy a Casablanca most már hatvan éve – tehát egy emberöltő óta – újabb és újabb generációkat ragad meg. Egész biztos, hogy a Casablanca történetéből áradó erkölcsi magatartással vagy még inkább a színészek arcán megjelenő érzelmekkel a Casablanca valami olyasmit mond el, ami különleges erőről tanúskodik. Függetlenül attól, hogy senkinek nem jut eszébe filmtörténeti értékét összevetni mondjuk a Patyomkin páncélosével. Tehát a Casablancából valami sugárzik, titka van, mint az életnek. Akármilyen melodráma, meg akármit lehet rá mondani, mégis valami igazi köze van a művészethez. Ha másként nem akkor Bogart tekintetének törékenységében, Ingrid Bergman tekintetének szépségében. Ott valami nagyon mély emberi titok van, ami már művészet.

– Ön kapcsolatban áll a jeles kortárs rendezőkkel. Előfordul, hogy átadják egymásnak új filmjeik kazettáját?

– Igen, elég gyakran. Sok európai barátom filmjét láttam már így.

– És amikor rendez, alkalmazza a videótechnikát?

– Nem. Én a film technikáját szeretem, az áll hozzám közel.

– És mi a véleménye általában azokról a filmekről, amelyek alkalmazzák ezt a technikát?

– Nagyon érdekesek. Minden attól függ, hogy mit akarnak vele mondani. Minden technika alkalmas arra, hogy az ember elmondjon vele magáról fontos dolgokat. Az, hogy azt mondtam, nem alkalmazom, nem jelenti azt, hogy soha nem fogom alkalmazni. Az én szívemhez a film közel áll. Én azt a textúrát szeretem, amit a film nyersanyaga hoz létre a vásznon. A videó egy kicsit hideg nekem, a színeiben egy kicsit túl valóságos. Jobban szeretem az operatőr barátaim által befolyásolt valóságot. És ezt a film valahogy jobban kielégíti. Közelebb áll a festészethez.

– Szereplőként már rész vett ilyen technikát alkalmazó forgatáson, Grunwalsky Ferencnél.

– Igen, az ember a barátainak sok munkájában részt vesz. És ez jó dolog.

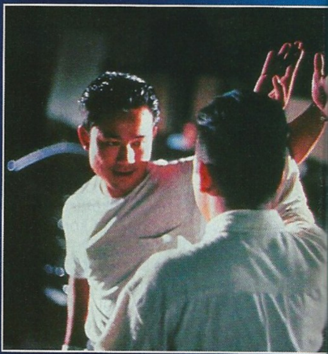
Szabó Z. Levente

MEGJELENÉS: XII. 13.

MAUGLI, A DZSUNGEL FIA
(The Jungle Book)

Maugli kisgyerekként magára marad India vadregényes dzsungelében. Egy farkascsalád befogadja és Maugli megtanulja, hogyan kell életben maradnia. Lassanként a többi dzsungellakóban is barátokra lel. Maugliból hatalmas testi erejű fiatalember válik, aki kitűnően alkalmazkodik a dzsungel törvényeihez.
Színes, szinkronizált amerikai kalandfilm
Főszereplők: Jason Scott Lee, Sam Neil
Rendezte: Stephen Sommers
110 perc

BOSSZÚ LOS ANGELESBEN
(Body Count)

Michael Clin, a thaiföldi zsaru egy gyilkost üldözve a leszámolás szándékával érkezik Los Angelesbe. Hamarosan rájön, hogy az az ember, aki bérgyilkost küldött az ő likvidálására, ugyanaz, akit Los Angeles legkíméletlenebb bűnözőkirályaként ismernek.
Színes, szinkronizált amerikai krimi
Főszereplők: Michael Christian, Joe Estevez
Rendezte: Mike Tristano
90 perc

30 EZER MÉRFÖLD A TENGERSZINT ALATT
(30.000 Miles Under the Sea)

Iszamu megismerkedik Angela hercegnővel, aki elviszi őt tenger alatti birodalmába. Atlantisz egy mesebeli királyság, ahol soha nem látott világ tárul Iszamu szeme elé.
Színes, szinkronizált japán rajzfilm
Rendezte: Kinio Yabuki
58 perc

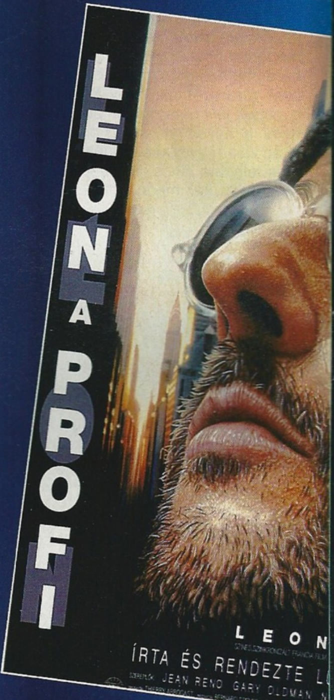

BOSZORKÁNYSÁG
(Witchcraft)

Egy öreg szálloda falai között szörnyű titok lappang. Egykori ragyogása helyébe sötét és baljóslatú árnyak léptek. Amikor egy fényképész és menyasszonya a szállodába érkeznek, olyan rejtélybe bonyolódnak, amelyből nincs menekvés.
Színes, szinkronizált amerikai thriller
Főszereplők: Linda Blair, David Hasselhoff
Rendezte: Martin Newline
93 perc

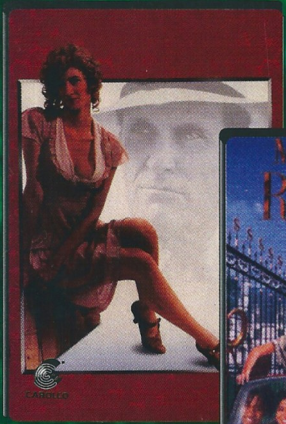
MEGJELENÉS: '96. I. 24

VIDEO

PREMIER: JANUÁR 25.

1145 Bp., Bácskai utca 28-36. Tel.: 467-1400

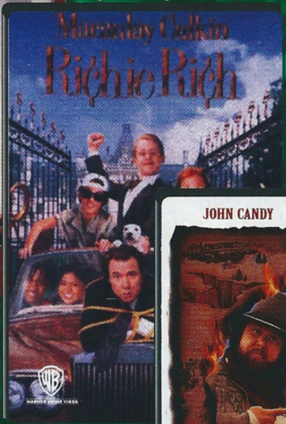

ROBERT DUVALL LAURA DERN

RÓZSA ÉS TÖVIS

RAMBLING ROSE (VÍGJÁTÉK)

Amerika legátlagosabb háztartásába véletlenül felfogadták a világ legszexéhesebb nevelőnőjét. Meglennének egymás nélkül.

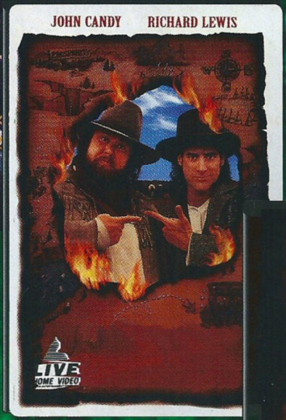

MACAULAY CULKIN

RICHIE RICH - ROSSZCSONT BEFORR

RICHIE RICH (VÍGJÁTÉK)

Van egy srác, akinek saját McDonald'sa van, és Claudia Schiffer a tornatanára, mégsem boldog. A boldogság nincs ingyen. Sőt...

JOHN CANDY

ELÉG A VADNYUGATBÓL!

(WAGONS EAST!) (VÍGJÁTÉK)

Ki mondta, hogy a Cowboyok fenekét nem töri a nyereg?! Egyszer nekik is elegük lehet!

DUSTIN HOFFMAN RENE RUSSO MORGAN FREEMAN

VÍRUS

OUTBREAK (THRILLER)

1967 - Zaire;
1989 - Virginia, USA;
1995 - ...
Őrizze meg nyugalmát!

GYILKOSSÁG NAGY VONALAKBAN 2.

(THE SKETCH ARTIST 2.) (THRILLER)

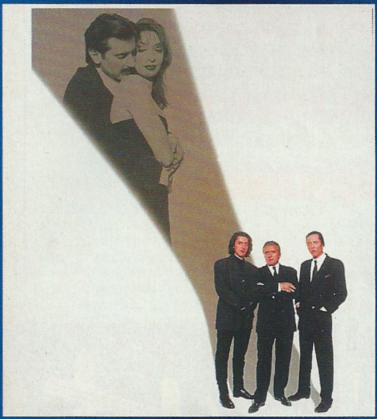
Csak egyvalaki élte túl a találkozást a várost rettegésben tartó sorozatgyilkossal: egy vak lány. Ha képes azonosítani a tettest, a rendőrség végre megállíthatná a rettenetet...

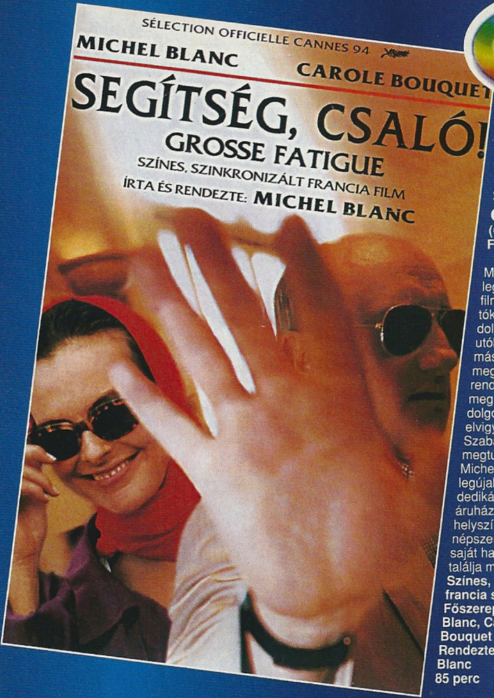
Ügynökeink: InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155-9094 Fax: 155-8686
Alpine Piton Gmk Video Nívó ügynöki iroda Bp. XIV.Dózsa György út 19.
Video Nívó Bt. Bp. XIII. Vág u. 9. Tel.: 149-1335
S.I.COOP Kft. 1147 Bp. Lőcsey utca 12/b. Tel.: 164-2055
MOTOPHON Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u.5. Tel.: 46/346-847
MOTOPHON WORLD CENTER Bt. 8300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1 Tel.: 83/314-764

INTERCOM INTERCOM

KUTASS ÉS ROMBOLJ
(Search and Destroy)

Martin filmrendező és dr. Luther Waxling népszerű könyvéből akar filmet rendezni. Az író azonban megtudja, hogy Martinnak nincs elég pénze a forgatáshoz és elutasítja a tervet. Martin bármire hajlandó, hogy pénzhez jusson, így a kábítószer-értékesítés sem áll távol tőle...
Színes, szinkronizált amerikai thriller
Főszereplők: Griffin Dunne, Dennis Hopper, Christopher Walken • Rendezte: David Salle
89 perc

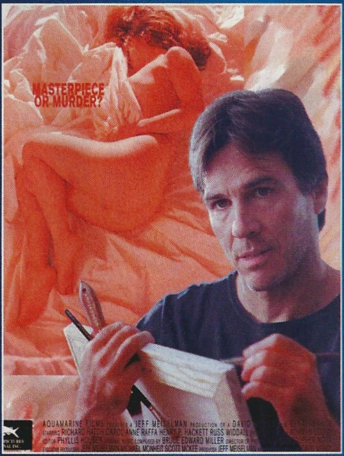
SEGÍTSÉG, CSALÓ!
(Grosse Fatique)

Michel Blanc legújabb filmjének forgatókönyvén dolgozik. Az utóbbi időben másodszor jelenik meg nála a rendőrség, hogy meg nem történt dolgok miatt elvigye. Szabadulása után megtudja, hogy Michel Blanc legújabb kazettáját dedikálja egy áruházban. A helyszínre siet, ahol a népszerű színész saját hasonmásával találja magát szembe.
Színes, szinkronizált francia szatíra
Főszereplők: Michel Blanc, Carola Bouquet
Rendezte: Michel Blanc
85 perc

LEON

Leon, a magányos New York-i bérgyilkos szomszédjában lakó családot egy rendőrségi akció során lemészárolják, csak a 12 éves Mathilda marad életben. Leon megszánja a lányt és magához veszi. Idővel szinte elválaszthatatlanok lesznek, és a szenvtelen bérgyilkos úgy gondoskodik Mathildáról, mintha a saját lánya lenne, akár élete árán is védelmezi Mathildát...
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplők: Jean Reno, Gary Oldman, Nathalie Portman
Rendezte: Luc Besson
105 perc

VÉRREL FESTVE
(Renaissance)

Tristan a modern művészvilág peremén él. A művészvilág kedvence, a pornográf fotókat készítő Angela felkeresi, s a festő felindultságában megöli a nőt. Egy tekintélyes galériatulajdonos, meglátván a véres vásznat, kijelenti: a festményt értékesíteni tudná. Az elismerés Tristant sorozatgyilkosságokra készteti...
Színes, szinkronizált amerikai thriller
Főszereplők: Richard Hatch, Carolanne Raffa
Rendezte: David Mercy
98 perc

EROTIKUS MAGÁNÓRÁK
(Private Lessons II.)

Lauren Hamilton, az egyik legmenőbb New York-i divatfotós Miamiba érkezik, ahol erotikus fotókat kell készítenie. A repülőtéren várja őt Raul, a sofőr, aki azonnal megtetszik Laurennek. A kezdeti félszegség után a férfi enged a csábításnak. Azonban hamarosan Miamiba érkezik Lauren férje is...
Színes, szinkronizált amerikai erotikus film
Főszereplők: Mariana Morgau, Ray Garaza
Rendezte: Dominique Othenin Girard
82 perc

MEGJELENÉS: '96. I. 10.

Rendezte:

MICHELANGELO ANTONIONI

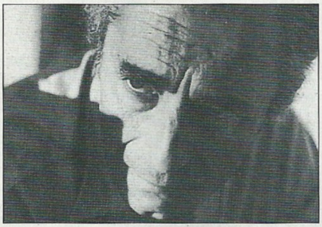
Michelangelo Antonioni nem tartozik a legközérthetőbb rendezők közé. Egyetlen Oscarra jelölt filmje, a *Nagyítás* (Blow Up) is egy különféleképpen érthető szimbolikus jelenettel zárul, s ebből könnyű kitalálni, miért volt mindig népszerűbb egyetemi filmklubokban, mint a közmozikban. De még ha a moziba járók jelentős része nem is vevő talán túl intellektuális celluloidjára, a 83 éves filmrendezőnek, „egy újabb Michelangelo nevű látnoknak, mesternek, művésznek, felfedezőnek" mint arra a legérdemesebbnek adta át az Amerikai Filmakadémia nevében Jack Nicholson az ez évi életmű Oscar-díjat.

Antonioni már a 40-es, 50-es években a neorealista *Roberto Rossellinivel* és *Lucino Viscontival* forgatott, de a 60-as években forgatott trilógiájáig, amiként a *Kalandot, Az éjszakát* és a *Napfogyatkozást* emlegetik, nemigen hallhatott róla a világ. E hárommal viszont olyan magaslatokba emelkedett, mint *Federico Fellini*, akinek munkatársa volt, *Ingmar Bergman* és *Françoise Truffaut.*

❖

Már benne a korban készítette első komoly filmjeit, amelyekbe gyerekkori tapasztalatait és világát tudatosan beépítette. Fontos az észak-olasz Po-vidék, Ferrara – ahol 1912. szeptember 29-én született –, az a látvány, ahogy az olasz kisváros antik épületeit körülveszik az olasz iparvidék modern létesítményei, autósztrádái. Michelangelo Antonionit kisgyerekként az épületek érdekelték, s az is, hogy mi van odabent. Nagy élvezettel rajzolt mellvédeket, kapukat s egyéb részleteket, s olykor kíváncsian belesett a házak ablakain. Gyerekszobájában egy Meccano nevű játékból városrészeket épített fel, az utcákat benépesítette és történeteket talált ki mindehhez. 14–18 éves kora között már a portréfestés érdekelte. A Po vidékén élő emberek sajátos témái, érzelmi, lélektani konfliktusai. Érzelmi okokból, egy lány miatt járt technikai középiskolába, majd naponta 40 km-t utazva Ferrarából bejárt a bolognai egyetemre, ahol a közgazdaságtudományt tanulmányozta, tenisztrófeákat gyűjtött, színműveket írt és rendezett az egyetemi színjátszókör számára. Közben filmeket nézett, amelyekről kritikákat írt.

Antonioni eleinte banktisztviselőként dolgozott, majd a világkiállítást előkészítő irodában Rómában, ezután pedig a Cinema munkatársa lett, amelynek névleges főszerkesztője, valamint az 1937-ben alapított Cinecitta névleges igazgatója Vittorio Mussolini, a Duce fia volt. Ennek ellenére sem a Cinemánál, sem az olasz filmakadémián nem érvényesült a fasiszta szellemiség. A tényleges szerkesztők, Gianni Puccini, Domenico

Purrificato jóvoltából a Cinema hasábjain, a filmkritika szabta lehetőségek között megjelentek olyan vitairatok, amelyek az olasz válság meghatározó ítéleteivé váltak. *Visconti* és *De Sica* is még a háború alatt készíthették el első neorealista filmjeiket. És ebbe a világba érkezett Antonioni első cikke a Cinema 1939. április 25-i számában: *Per un film fiume Po* (Egy film a Po-folyóról).

❖

Első filmjét 1942-ben kezdte forgatni a Po vidék embereiről, amit csak hét év múlva fejezett be. 9 perces dokumentumfilmjének a *Gentel de Po* (A Po népe) címet adta. Úgy érezte, ezt a filmet mindenképpen meg kellett csinálnia. A Cinemát bizonyos félreértések miatt otthagyta, de kritikái továbbra is megjelentek. Három hónapig tanult filmezést a római Centro Sperimentaleban, majd 1000 líráért megírta első forgatókönyvét, de a filmterv nem valósult meg. Eredményesebb volt második próbálkozása Rossellininél, aki akkor egy Róma környéki, alig bútorozott házban élt. Egy egész írócsapat – köztük Antonioni – írta Rossellini nagy ágyán az *Un pilota ritorna*-t (Egy pilóta visszatér), s ezután társszerzője és segédrendezője lett az *Il due Foscari* (A két Foscari) című filmnek. Felvették a Scalera Film vállalathoz, s közben katonai szolgálatot is kellett teljesítenie, de szabadságot kapott, amikor a Scalera vezetője Franciaországba küldte *Marcel Carne*-hoz, a lírai realizmus nagymesteréhez, akiért egyébként is rajongott, hogy *A sátán követei* (Les visitures du soire) című koprodukciónál rendezőasszisztensként az olasz partnert képviselje. Kezdetben bizalmatlanul közeledtek hozzá, mert fasiszta spiclit gyanítottak benne.

A háború után folytatta filmkritikusi tevékenységét. Viscontinak írt forgatókönyve nem valósult meg. Ám egyszer csak a semmiből felbukkant egy taorminai üzletember, aki hajlandó volt állni egy filmje költségeit, s Antonioni szerény rendezői tapasztalatokkal a háta mögött, túl a harmincon, hozzáfoghatott első játékfilmje, az *Egy szerelem krónikája* (Cronaca di un amore) megrendezéséhez. S mindjárt kiderült, hogy vérbeli újító. A kamerát a merev állványzatról egy kocsira tette, hogy körbe tudja járni szereplőit. Technikája két lényeges fogása a kamera és a szereplők mozgatása volt. Minden jelenetet a kamera látószögében állított be: *„...a játékfilmhez akkor kapcsolódtam, amikor a neorealizmus már elkopott. Úgy gondoltam, már nem a környezet és az emberek viszonylatainak körvonalazása a fontos, hanem hogy mindaz, ami lezajlott a háború után, milyen nyomot hagyott az emberek lelkében. Az Egy szerelem krónikájában a milánói nagypolgárság bizonyos személyiségeinek lelki ridegségét és szellemi kiégettségét analizáltam. Formailag meghatározó kifejezési értékeket kezdtem keresni egymástól elszigetelt jelenetek egymásutánjával, amelyek között nem volt kifejezett kapcsolat. Ezt a technikát a hosszú beállításokkal, amelyeken belül megszakítás nélkül követem a szereplőket – a leghosszabb jelenet 132 méter volt –, azt hiszem, ösztönösen alkalmaztam."*

A film számos díjat nyert, s több filmes, kritikus felfigyelt Antonioni forradalmian új szemléletére. Köztük Federico Fellini, akinek a *Fehér sejket* írta. Nemsokára pedig saját második filmje, *A legyőzöttek* (I vinti) is moziba került. A film három epizódból áll, melyek Londonban, Párizsban, majd Rómában játszódnak, s hiteles forrásokból merítve fiatalkorú bűnözők eseteit mondják el, akik kalandvágyból, pénzszerzési vágyból vagy egyszerűen exhibicionizmusból gyilkosságokat követtek el. A film vetítését az olasz és francia hatóságok évekig nem engedélyezték.

MICHELANGELO ANTONIONI FILMJEI:

A KÉT FOSCARI *(I DUE FOSCARI)* 1942)
EGY PILÓTA VISSZATÉR *(UN PILOTA RITORNA)*
A SÁTÁN KÖVETEI *(LES VISITEURS DU SOIR)* 1943
A PO NÉPE *(GENTE DEL PO)* 1943-47
TRAGIKUS HAJSZA *(CACCA TRAGICA)* 1947
NETTEZZA URBANA - KÖZTISZTASÁGI HIVATAL *(N.U.)* 1948
BABONÁK *(SUPERSTICIONE, NON CI CREDO)* 1948
KEGYES HAZUGSÁG *(L'AMOROSA MENZOGNA)* 1949
HÉT SZÁL, EGY RUHA *(SETTE CANNE, UN VESTITO)* 1950
SZÖRNYEK VILLÁJA *(LA VILLA DEI MOSTRI)* 1950
A FALORIA DRÓTKÖTÉLPÁLYÁJA *(LA FUNIVIA DEL FALORIA)* 1950
EGY SZERELEM KRÓNIKÁJA *(CRONACA DI UN AMORE)* 1950
A LEGYŐZÖTTEK *(I VINTI)* 1952, R.; FK.
A KAMÉLIÁTLAN HÖLGY *(LA SIGNORA SENZA CAMELIA)* 1953, R.; FK.
ÖNGYILKOSSÁGI KÍSÉRLET *(TENTATO SUICIDO)* 1953
A BARÁTNŐK *(LE AMICHE)* 1955, R.; FK.
FÖLÖSLEGES EMBEREK *(NOMINI IN PIU)* 1955
A KIÁLTÁS *(IL GRIDO)* 1957
A KALAND *(L'AVVENTURA)* 1960, R.; FK.
AZ ÉJSZAKA *(LA NOTTE)* 1961, R.; FK.
NAPFOGYATKOZÁS *(L'ECLISSE)* 1962, R.; FK. (ODEON)
VÖRÖS SIVATAG *(DESERTO ROSSO)* 1964, R.; FK.
ELŐHANG - I TRE VOLTI EPIZÓDJA *(PREFAZIONE)* 1965
NAGYÍTÁS *(BLOW UP)* 1966, R.; FK.
ZABRISKIE POINT, 1969, R.; FK.
KÍNA *(CHUNG KWO)* 1972
FOGLALKOZÁSA: RIPORTER *(PROFESSIONE: REPORTER)* 1975, R.; FK.
AZ OBERWALDI TITOK *(IL MISTERO DI OBERWALD)* 1979
EGY NŐ AZONOSÍTÁSA *(IDENTIFICAZIONE DI UNA DONNA)* 1982 (ODEON)
BEYOND THE CLOUDS (1995) – WIM WENDERSSZEL

R.; FK. = FORGATÓKÖNYVÍRÓ IS

Egy nő azonosítása

Antonioni következő filmjét, *A kaméliátlan hölgy*et (La signore senca camelie) egy szép, de buta színésznőről, akit kizsákmányolnak a filmesek egyéni hasznukért, sokan az egész olasz filmművészetre nézve érezték sértőnek. Kezdve *Gina Lolobrigidán*, aki visszaadta a szerepet, amit végül *Lucia Bose* játszott el. De filmjét Antonioni sem érezte sikerültnek. Ugyanebben az évben még egy epizódot rendezett Zavattini *Szerelem a városban* című mozijához, s közben tíz év együttélés után, „megértés hiánya miatt" elvált feleségétől. Ezzel kapcsolatos érzelmeiről évek múlva a *Kiáltás* (Il grido) című filmjében vallott. 43 évesen *Fölösleges emberek*ről, vagyis európai kivándorlókról forgatott dokumentumfilmet, majd sikerült találnia egy producert *A barátnők*höz (Le amiche), amelyhez a rendezőnek az alapötletet *Cesare Paveze* regénye adta. E mozival indult Michelangelo Antonioni látványos alkotói korszaka: egy sikertelen, komolyan alig vehető, majd beteljesedő öngyilkossági kísérlet fogja keretbe a filmet, miközben többszólamú játék bontakozik ki, emberi sorsok formálódnak, alakulnak előttünk. *A barátnők* már tartalmazta azokat az elemeket, melyek világsikerű filmjeire jellemzők: a szereplők véletlenszerű eseményekből kirajzolódó jelleme, társadalmi helyzetük által determinált sorsa.

Rövid színházi kitérő után 1960-ban ismét a kamera keresője mögött találjuk, a kamera előtt Monica Vittivel, akivel Eoli szigetén és Szicíliában forgatta az első közös filmjét, *A kalandot* (L avventura). Ez a mozi nem akar valamiféle kerek történetet elmeséni – a hagyományos cselekmény bonyolítását hiába is keresnénk. A rendező elsősorban hőseinek lelkét kutatja. Mivel a történet egyfajta belső logikát követ, a nézőtől nagy odafigyelést igényel. Az 1960-as Cannes-i Filmfesztiválon a film vetítését követően a nézőtér az éljenzők és paradicsomdobálók táborára oszlott. De a filmes szakma kiállt Antonioni mellett, akinek neve és utánozhatatlanul egyéni stílusa ekkor vált fogalommá. Jómódú társaság indul jachtkirándulásra Szicília felé. Köztük van Sandro, egy fiatal építész, barátnője, Anna és Claudia. Egy sziklánál kikötnek, de látják, hogy vihar közeledik. Vissza akarnak indulni, de Anna nincs sehol. Másnap kiszáll a rendőrség, de a lányt nem találják. Anna keresése közben Sandro és Claudia egymásba szeretnek. *A kaland* annyira filmi eszközökkel jött létre, hogy nehéz szavakkal elmeséni, mint Antonioni bármelyik filmjét. Nagy erővel van jelen a környezet, a sziklák, a vihar, az épületek tömbjei, a kolostorok, kastélyok jól ismert hűvös légköre. Itt is nyilvánvalóvá válik, mennyire vonzódik a rendező az építészethez. A Claudiát megszemélyesítő Monica Vitti épp olyan kíváncsian nézi egy ablakon át a tervező-rajzoló építészeket, ahogy egykor Antonioni nézett be gyerekként idegen ablakokon.

A trilógia második darabja, *Az éjszaka* (La notte) novellája már *A kaland* előtt készen állt, de Antonioni nem tartotta elég kiforrottnak, s még további motívumokkal gazdagította, majd *Jean Moreau* és *Marcello Mastroianni* személyében a megfelelő szereplőket is megtalálta. *Az éjszakát* több ezer méter celluloidszalagból vágta filmmé. 1961-ben mutatták be Olaszországban, s 1963-ban már a honi Filmmúzeumba is eljutott. A cselekmény itt is nagyon szerény. Egy, a közéletben sikeres házaspár, a csinos feleség és a sikeres író kiüresedett kapcsolatáról szól. Antonioni motívumok egymásutánjával, kerülve minden direkt utalást bontja ki mondanivalóját, s adja egy társadalmi réteg pontos analízisét.

❖

A kaland és *Az éjszaka* világsikere után nyilván mindenki érdeklődéssel ült be a moziba a *Napfogyatkozás* című új Antonioni-filmre, amit a rendező 1961-ben Veronában és Rómában készített. Cselekményről ismét aligha beszélhetünk, de ami van, az Róma 1942-es világkiállításra épült modern irodatömbjében játszódik s főleg a tőzsdén, amely az egykor banktisztviselő Antonioni számára nem volt ismeretlen világ. E környezetben veszi a rendező szemügyre főszereplőjét, Victoriát, egy elmúlt és egy születő szerelem évében. A hősök magányosságát és tanácstalanságát eddigi filmjeinél is inkább meghatározza az őket körülvevő világ, az ember fejére nővő technika és a tőzsde világa. A hangeffektusok használatával – csengő telefon, repülőgép-propeller berregése, autószerelés csörömpölő hangjai, csukódó-nyíló ajtók, lépések hangja – már ekkor kitűnt különös érzékenysége és érzékletessége. Amíg más rendezők az akciókra koncentráltak, ő inkább arra, ami ki szokott maradni a filmekből, a hosszú, dialógusok nélküli képsorokra. Sokszor úgy is vette szereplőit, hogy azok nem tudtak róla, vagy azt hitték, már vége a jelenetnek.

Antonioni jellegzetes munkamódszerét a Cinema két munkatársa írta le érzékletesen. A rendező nem használ technikai forgatókönyvet. Minden jelenetet a kamera keresőobjektívjéből állít be forgatás közben. A kamera mögül instruálja a színészeket.

Első színes filmje 1964-ben a *Vörös sivatag* (Deserto rosso) címet kapta, mely sok méltatásban részesült, s a XXV. Velencei Filmfesztiválon az Arany Oroszlán-díjat kapta. Antonioni mesterségesen átszínezte a természetes tájat, hogy ezzel aláhúzza a Monica Vitti által megjelenített hősnő neurotikus szorongásait. *„Egy színhatást akartam elérni. A táj befestése erőszakos támadás volt a valóság ellen"* – vallotta egy interjújában. A Prefazione, I tre volti című epizódja után forgatta első és egyetlen Oscar-díjra jelölt, s anyagilag is legsikeresebb filmjét, a *Nagyítást* (Blow Up), amit azóta is újra és újra műsorra tűznek mozik és filmklubok. A *Nagyítás* színhelye a 60-as évek Londonja, ahol Antonioni mindenfajta forradalmak atmoszféráján túl Thomas (David Hammings), a divatfotós és a realitás konfliktusát vizsgálja egy, a háttérben meghúzódó gyilkosság kapcsán, amelynek véletlenül szemtanúja lesz. A női főszerepben a fiatal *Vanessa Redgrave*-t látjuk. A film záró jelenetében Thomas egy teniszpályához érkezik, ahol pan-

Az éjszaka

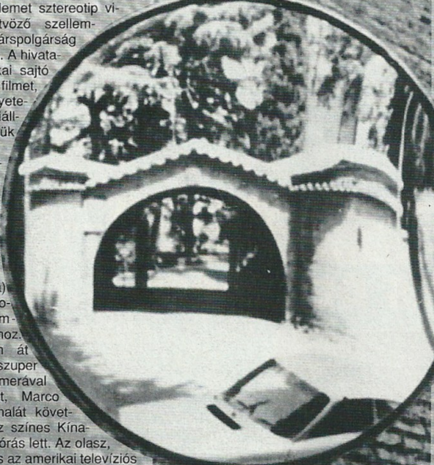

Nagyítás

tomimesek játszanak. Figyeljük a játékosok mozdulatait, halljuk az ütők és a labda hangját anélkül, hogy a játékosok kezében ütő és labda lenne. Amikor a képzeletbeli labda Thomas elé esik, felveszi és visszadobja a pályára.

❖

Antonioni 1969-ben Amerikába repült, hogy elkészítse életművének egy újabb „érdekes" darabját, a *Zabriskie Point*ot. A film címe egy sziklacsoport nevét takarja a Los Angeles melletti Death Valley-n. Antonioni színészei amatőrök (*Daria Halprin* 19 éves egyetemista, *Mark Frechett* 21 éves ács és egy underground lap szerkesztője). Mark egy kiugrott diákot alakít, aki az ideák világából lép át a cselekvés világába. Egyetemi diákgyűlésen vesz részt, majd barátjával fegyvert vásárol, s egy brutálisan szétvert diáktüntetésen egy pisztolydördülés után összecsukló rendőr készteti menekülésre. Lopott repülőgépen hagyja el a várost, s csodálatos napsütötte időben ér egy kietlen sivatagos táj fölé, ahol Daria autója az egyetlen mozgó pont. Találkozik a lánnyal. A film emlékezetes jelenetsora, amikor szerelmes együttlétük alatt képzeletükben ölelkező nők és férfiak sokasága teszi elevenné a sivatagot. A befejező filmtörténeti képsorban a lány képzeletében személyes érzelmei általános katasztrófa látomásában vezetődnek le. Ismétlődő robbanássorozat veti szét a luxuskörnyezetet, s a Pink Floyd fájdalmasan üvöltő majd csendesen lüktető zenéjére a konzumvilág fétistárgyai hullanak szerteszét az egyneművé vált térben. Antonioni állásfoglalása határozott. Az egyetemek lázadó fiataljai mellett áll, és kritikusan nézi a rideg üzleti szellemet sztereotip vigyorral ötvöző szellemtelen nyárspolgárság Amerikáját. A hivatalos amerikai sajtó támadta a filmet, míg az egyetemi lapok kiálltak filmjük mellett.

Antonioni 1972-ben visszatért egy Kínáról készített film, a *Chung Kwo* (Kína) erejéig a dokumentumfilm műfajához. Hat héten át készített szuper 8-as kamerával felvételeket, Marco Polo útvonalát követve. A kész színes Kína-film háromórás lett. Az olasz, az angol és az amerikai televíziós csatornákon kerültek adásba különféle hosszúságú verziói. A kínai hatóságok tiltásai ellenére olyan helyeken is sikerült felvételeket készítenie, ahová európai felvevőgép eddig nem hatolt be, Mao új tiltott városáról, a cserepiacról.

❖

A kínai kitérő után a 60 éves Antonioni, testben és lélekben frissen, Észak-Afrikába utazott újabb filmet forgatni. A *Foglalkozása: riporter* vagy *Az utas* címen futó film ötletét a neves producer, *Carlo Ponti* vetette fel, és Antonioni nem túl lelkesen állt neki a forgatókönyvírásnak két társszerzővel. Antonioni forgatás alatt a különféle helyszínek hatására tovább alakította a történeten, s végül ismét Antonioni-filmet vetítettek a mozik világszerte. Franciaországban és Olaszországban a *Foglalkozása: riportert* (Professione: reporter) s Amerikában egy némileg eltérő verzióját, *Az utast* (Passanger). Antonioni elégedett volt művével: *„Stílusában legkiérleltebb munkámnak tartom. Új, általam soha nem próbált megoldásokat követtem. A film lassanként öltött formát, míg végül igen fontos helyre került mindabban, amit eddig létrehoztam"* – nyilatkozta. David Loch (*Jack Nicholson*), híres angol tv-riporter Észak-Afrikába utazik, hogy riportot készítsen gerillákkal, de nem jár sikerrel. Útközben megismerkedik egy Robertson nevű fegyverkereskedővel, aki egy elhagyott afrikai falu kis szállodájában váratlanul meghal, s David Loch ekkor kicseréli útleveleikben a fényképeket, s Robertson néven belekeveredik egy számára ismeretlen világba. Fegyverkereskedőként Münchenbe, majd Spanyolországba vetődik, s közben a nemzetközi ügylet egyre szorultabb helyzetbe kényszeríti.

Antonioni témafelvetése, ami izgalmas kriminek is felfogható, itt is csak ürügy egy menekülő ember lelkiállapotának vizsgálatához.

„Mindig gyenge emberekről készítettem filmjeimet. Az erős egyéniségek kevéssé érdekeltek..." Filmtörténeti momentum a film utolsó hét perce, amit egyetlen beállításban vett fel.

❖

A 80-as éveket Cocteau Kétfejű sas című színművének tv-adaptációjával, az *Oberwaldi titok*kal (Il mistero di Oberwald) kezdte. Hosszú idő után forgatott ismét Olaszországban és Monica Vittivel. *„A Kétfejű sast nem azért választottam, mert tetszett nekem, hanem mert tv-kamerával meg lehetett oldani, amit évek óta szerettem volna kipróbálni. Nem oldottam meg minden problémát tv és film között. A színeket itt is erőszakosan használtam. Erőszakos támadást intéztem a valóság ellen. Az újdonság abban a tényben rejlik, hogy a mozi- és tv-filmet is elektronikus rendszerrel rögzítettem, de két különböző eljárással."*

1982-ben Cannes-ban Arany pálma-díjjal kitüntetett filmje, az *Egy nő azonosítása* (Identificatione di una donna) után úgy tűnt, a 70 éves Antonioni nem néz többet a kamera keresőjébe. A 12 év hallgatás és egy szélütés után lábadozva elkészítette legújabb moziját, a *Beyond The Clouds* címűt a német *Wim Wenders* áldozatos segítségével. Elutazott márciusban Los Angelesbe, az Oscar-díj ünnepére, ahol őt is kitüntették, bár sohasem került kapcsolatba a hollywoodi filmmel.

Az Antonioni-filmek épp ellentétes hatást fejtenek ki, mint a hollywoodiak. Nem engedi nézőinek, hogy azonosuljanak hőseivel. Minden egyes filmes nekilendülése kitérés volt a hagyományok, a klisék elől. Filmjeinek megértése nemcsak az átlagnéző, hanem élvonalbeli kritikusok számára sem könnyű. Szakemberek véleménye szerint mi nézők legalább egy évtizeddel voltunk és talán vagyunk lemaradva Antonioni mögött.

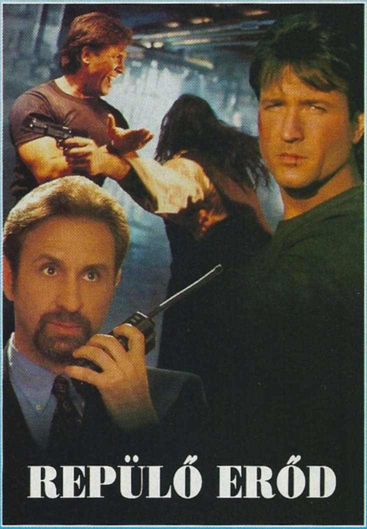
Varga Mária

Az oberwaldi titok

MEGJELENÉS NOVEMBER 29.

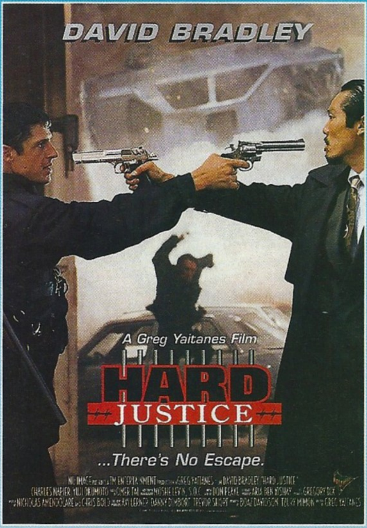
Főszereplők: JEFF SPEAKMAN
RON SILVER
Rendező: RICK AVERY © 1995

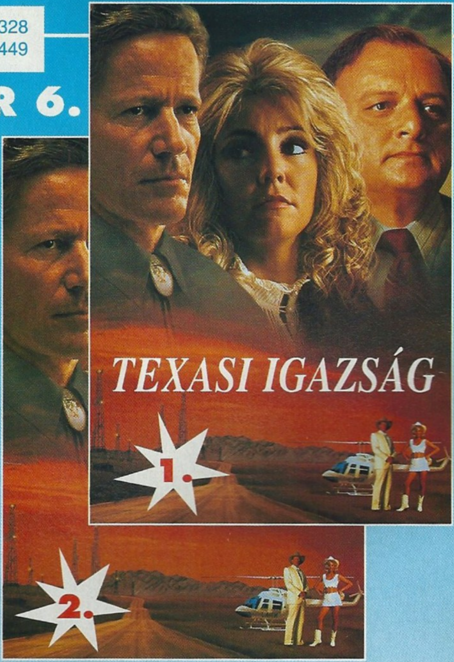
Főszereplők: MICHAEL CHAINE
JASON CONNERY
Rendező: DOUG JACKSON © 1995

Terjeszti a BEST Kft. 6701 Szeged, Pf. Tel.: (06-62) 329-328
1123 Budapest, XII. Győri út 18. fsz. 1. Tel.: (06-1) 202-1449

MEGJELENÉS DECEMBER 6.

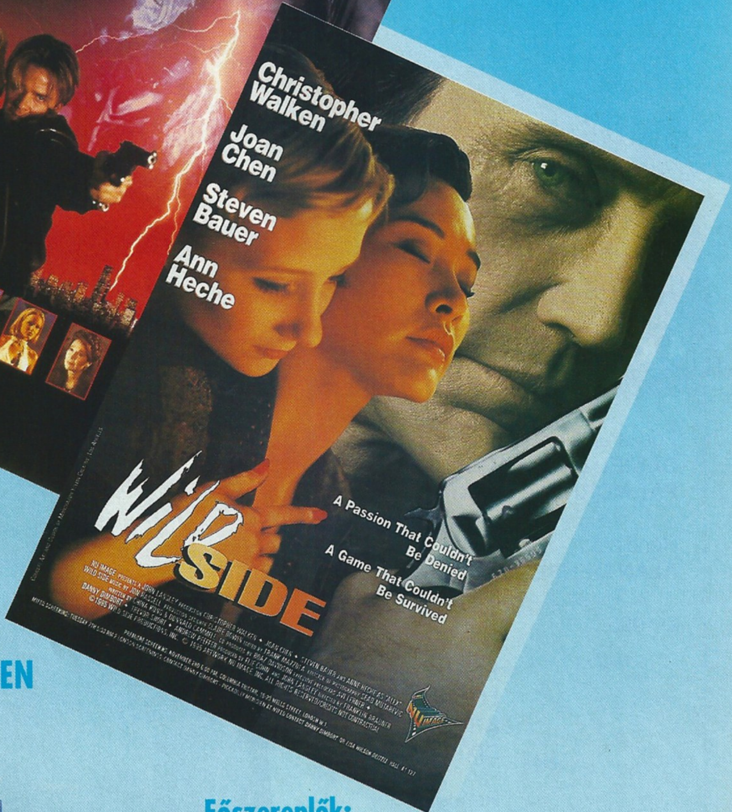
KEMÉNY IGAZSÁG
Főszereplők: DAVID BRADLEY, CHARLES NAPIER
Rendező: GREG YAITANES © 1995

Főszereplők: PETER STRAUSS, DENNIS FRANZ
HEATHER LOCKLEAR (MELROSE PLACE)
Rendező: DICK LOWRY © 1995

MEGJELENÉS DECEMBER 13.

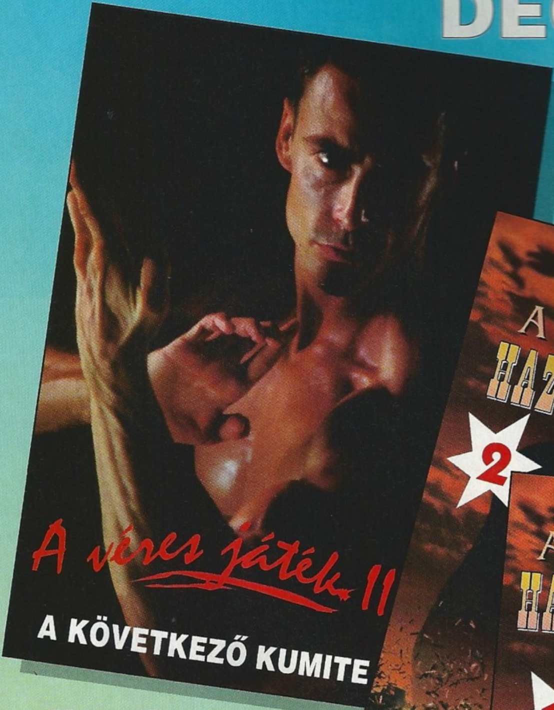
Főszereplők:
MICHAEL PARE
SEAN PATRICK FLANERY
Rendező:
CHRIS CHRISTIANSEN
© 1995

Főszereplők:
CHRISTOPHER WALKEN
JOAN CHEN
Rendező: FRAKLIN BRAUNER
© 1995

BEST Hollywood

Terjeszti a BEST Kft.
6701 Szeged, Pf.
Tel.: (06-62) 329-328
1123 Budapest, XII. Győri út 18. fsz. 1.
Tel.: (06-1) 202-1449

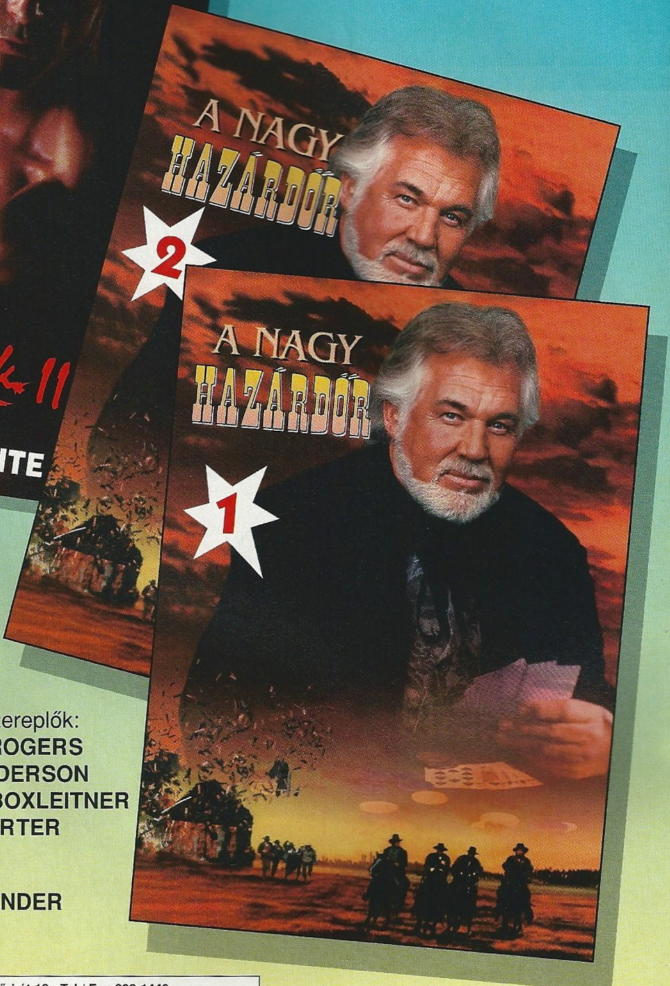
MEGJELENÉS DECEMBER 18.

Főszereplők:
DANIEL BERNHARDT
PAT MORITA

Rendező:
ALAN MEHREZ

© 1995

Főszereplők:
KENNY ROGERS
LONI ANDERSON
BRUCE BOXLEITNER
DIXIE CARTER

Rendező:
JACK BENDER
© 1995

1123 Budapest, Győri út 18. Tel./ Fax:202-1449
6701 Szeged, Szentháromság u. 75/A Tel./Fax:06-62 329-328

MOZIBA MENTÜNK...

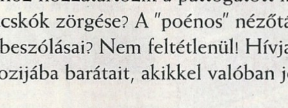
A mozihoz hozzátartozik a pattogatott kukoricás zacskók zörgése? A "poénos" nézőtársak zavaró beszólásai? Nem feltétlenül! Hívja meg saját mozijába barátait, akikkel valóban jól érzi magát!

Dolby®Surround ProLogic

Ajánlatunk a házimozi összeállításához:

- KV-X2981K – Super Trinitron sztereo televízió 72 cm-es képátlóval
- SLV-E800EE – Hi-fi sztereo videomagnó
- TA-AV590 – Dolby ProLogic erősítő: 2x65W, 2x25W, 65W
- SS-E315 – 3 utas hangsugárzó pár, 140W maximális teljesítmény, Bass reflex
- SS-CR10 – 1 közép- és 2 háttérsugárzóból álló készlet

SONY®

teszt

Nem (csak) a fej teszi...
Két- és négyfejes monó képmagnók tesztje

*A teszt a **Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség** megbízásából a **Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet** laboratóriumaiban készült. A tesztet készítette és összeállította: **Géczy Géza.***

GRUNDIG GV 5000 VPS/5

HITACHI VT–M328 E

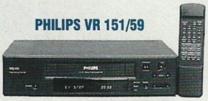
NOKIA VCR 3704 EE

PANASONIC NV–SD 3EE

PHILIPS VR 151/59

SAMSUNG SV–40 K

SANYO VHR 245 EE

SHARP VC–M 210 BM

SIEMENS FM 740 R6

SLV–E 150 EE

GRUNDIG GV 5300 VPS/5

HITACHI VT–M348 E

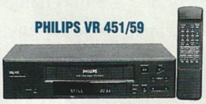
JVC HR–J429 EE

PANASONIC NV–SD 407 EE

PHILIPS VR 451/59

SAMSUNG SV–80 K

SHARP VR–M410

SIEMENS FM 744 R

SONY SLV–E 450 EE

Miközben ez év őszén a berlini híradástechnikai világkiállításon megjelentek az első – már közfogyasztásra szánt – digitális rendszerű kamerák, a jövőre húszéves évfordulóját ünneplő VHS-rendszer, úgy tűnik, még hosszú ideig napjaink technikáját fogja jelenteni. Az 1976-ban a *JVC* által kifejlesztett rendszeren sokat tökéletesítettek, újabb és újabb szolgáltatásokkal bővült (például a Hi–Fi sztereó hanggal vagy a nagyobb felbontást nyújtó Szuper rendszerrel), a normál VHS-videók rögzítési rendszere lényegében nem változott. A kompatibilitás megőrzése mellett azonban sokat javult a felvételek minősége, praktikusabbá, finomabban futóvá váltak a mechanikák és sokoldalúbbá a szolgáltatások. A videókészülékek forgalmának jelentős része ma is a két- és négyfejes készülékek közül kerül ki, nem véletlen, hogy a készülékgyártók ebben a kategóriában nyújtják a legnagyobb választékot. Ezért is indokolt, hogy újra körbenézzünk, mit is kínálnak a hazai üzletek.

Mi a több?

Az első képmagnó vásárlásakor a választást ugyancsak bonyolítja, hogy két- vagy négyfejes készülék legyen a választott. A nagyobb fejszám és a magasabb ár ugyanis jobb minőséget sejtet. Valójában azonban a fejek nem minőségi, hanem szolgáltatásbeli kategóriát jelentenek, nevezetesen a négyfejes készülékekkel a normál sebesség mellett (SP = Standard Play), felezett idővel (LP = Long Play) is fel lehet venni, illetve le lehet játszani a szalagot. Egy 240 perces kazettára tehát 8 órányi műsoridőt is felvehetünk, de ahogy mindennek ára van, spórolásunkért gyengébb kép- és hangminőséggel fizetünk. E hosszan játszó üzemben a részletek foltszerűbbek lesznek, az arcélek retusált hatást keltenek és a 6-7 kHz-es hangátvitel fakóbb és élettelenebb aláfestést ad. Csak azoknak javasoljuk az ilyet tudó magnót, akik a sok előre programozott felvétel miatt kedvelik a négyórás felvételi időt vagy akiknek igényük van jobb minőségű lassításokra, mozgáselemzésekre vagy állóképekre, másolásoknál, vágásoknál, utómunkálatoknál. Sok gyártó éppen ezért ugyanazt a konstrukciót, mint készülékcsaládot, kétfejes és négyfejes kivitelben is piacra dobja.

A későbbi igények reális felmérése esetenként több mint tízezer forintos megtakarítást is jelenthet, érdemes tehát végiggondolni, mit is várunk el a készüléktől.

Tesztünkben tíz kétfejes és kilenc négyfejes készüléket mutatunk be, ezek közül a *Grundig,* a *Hitachi,* a *Philips,* a *Samsung* és a *Siemens* ezt a szoros rokonsági fokú családelvet követi. Az már csak érdekesség, hogy a *Sharp* itt bemutatott kettő- és négyfejes modelljének van tovább-bontott változata *VC–M200MB* illetve *VC–M400MB* néven, menürendszer és ShowView nélkül, vagy a *Samsung* család is rendelkezik az *SV–40K* és *SV–80K* egyszerűbb kivitelével, a 30-as illetve 40-es variációval, ahol nincs elöl az AV-bemenetre csatlakozó és elmaradt az utóhangosítás is, mely a vásárlónak is megtakarítást jelent.

Normák, rendszerek, vételi sávok

Nem először szólunk a bábeli zavart keltő normákról és a rendszerekről, de mielőtt a vételkészségről, színváltási automatikákról szót ejtenénk, újra összefoglaljuk lényegüket, gondolva az első videósokra is. Antennabemenetről mindegyik készülék fel tudja venni a PAL- vagy SECAM-színrendszerben sugárzott adásokat. Bár várhatóan 1996 januárjától a PAL-rendszer szerinti verzió lesz a hivatalos, jelenleg még a budapesti 1-es műsort SECAM-rendszer szerinti, míg a 2-est (1995 januárja óta) már PAL-előírásoknak megfelelően sugározzák. A most tesztelt videók – a *Samsung*ok kivételével – automatikusan érzékelik a sugárzott adás normáját és annak megfelelően MESECAM- vagy PAL-színrögzítési rendszer szerint ültetik a szalagra a jeleket. Az *SV–40K* és *SV–80K* esetében ez sajnálatosan egy, az előlapon elhelyezett kézi kapcsolóra – és a tulajdonos figyelmességére – van bízva, vagyis felvételkor az adásrendszernek megfelelően át kell váltani a készüléket, és lejátszáskor is a behelyezett kazetta színrendszerét kell kiválasztani. Ez utóbbi esetben azonnal észrevesszük

gondatlanságunkat, felvételkor azonban nem, sőt lehet, hogy csak a film visszanézésekor jövünk rá mulasztásunkra. A kapcsoló egyébként háromállású, mert fel lehet venni és le lehet játszani eredeti SECAM-(francia)-színrögzítési rendszer szerint is, mely valójában sem máshol Európában, sem nálunk nem honosodott meg, de létezik. (Nálunk egyetlen ilyen készülék került forgalomba, a nyolcvanas évek végén, az *Akai VS–3SEG*.)
Viszont mind több készülék képes lejátszani az elsősorban tengerentúlon honos NTSC-színrendszer szerinti kazettákat (sőt a *JVC HR–J429E* és a *Sony SLV–E450EE* ily módon felvenni is képes), ami külföldről kapott műsoros anyagok esetén választási szempont lehet.

Táblázatunkban külön sort szenteltünk a vételi sávoknak, és azoknak ajánljuk figyelmébe, akik kábelrendszerhez csatlakoznak. Az egyre bővülő kínálat miatt a kábeltársaságok a VHF-sávokon és kábelcsatornákon kívül, az e fölötti tartományban a hipercsatornákon is egyre több műsort sugároznak, melyek vétele csak teljes sávos készülékekkel lehetséges.

A technikai adatok között nem véletlenül tüntettük fel a hálózati feszültség értékét, mely ez évben már hivatalosan 230 V, ami nem jelenti azt, hogy az öreg készülékek már nem használhatók, mivel a hálózat ingadozásának még hosszú ideig figyelemmel kell lennie ezek létére, ám az új típusok már nagyobb működési tartományban kerülnek forgalomba. A hálózati fogyasztásnál a specifikált adatokat adtuk meg, értékelő táblázatunkban azonban az általunk mért értékekkel számoltunk. Ez szerencsésen mindig kisebb volt mint a gyári adat. Annyiban van jelentősége, hogy a videók a programozás miatt állandóan a hálózathoz vannak csatlakoztatva (hálózati kapcsolójuk nincs). Így ha minimálisan is, de zsebünk ellen dolgoznak. A kiváló szintet 5 W készenléti teljesítményfelvétel alatt húztuk meg, ami kb. havi 1,8 kW fogyasztást jelent, de még a 10 W-os szintet is jónak találtuk.

A behangolás misztikuma és...

Napjaink képmagnói kizárólag elektronikus hangolással működnek és memóriájukban legalább 40, esetenként 99 programhelyre tudják rögzíteni a tv-csatornákat. A készülékek hangolási rendszere lehet feszültség- vagy frekvenciaszintézeres. Az előbbinél a keresőrendszer folyamatosan végigpásztázza a sávokat, az utóbbinál a csatornahelyeken lépked végig, és ahol állomást talál, azt rögzíti a memóriában. Első hallásra egy készüléket csak egyszer kell behangolni, valójában azonban az újabb csatornák belépése miatt, a kábelrendszereken belüli változtatások kapcsán, mégsem tekinthetjük programozásainkat kőbe vésett állapotnak. A készülékgyártók éppen ezért igyekeznek mind praktikusabbá tenni ezt az egyébként misztikusnak tűnő műveletet. A *Panasonic NV–SD 407EE*-nél például az első kicsomagolás után, a hálózatba illesztést követően megindul az automatikus állomáskeresés és kb. 5 perc alatt a készülék minden vehető csatornát beprogramoz. A *Sanyo* mindezt külön parancsra indítja, a *Sharp*nál az automatikus órabeállítással indul a keresés, de kézire is átváltható. Automatikus behangolásnál olyan csatornák is a memóriába kerülhetnek, melyek gyengébb vagy más néven „hamis" vételek. E készülékek nagy részénél ezt át lehet ugrani (le lehet tiltani), de az említett *Panasonic*nál, *Sanyó*nál és *Sharp*nál mód van fontosság szerinti csatornaátrendezésre is (hogy az 1-es programhelyen az MTV 1, a 2-on az MTV 2 jöjjön be stb.). Szintén praktikus a tv csatornaszámának megfelelő közvetlen kiválasztás, a baj csak az, hogy ehhez egyrészt minden állomás helyét ismerni kellene (a magukra valamit is adó kábeltársaságok ezt megadják), a tv-csatornáknak a kábelrendszeren belül pontosan kell elhelyezkedniük és a kezelési útmutatásnak is pontos tájékoztatást kell adni, hogy mit hol lehet megtalálni. Sajnos nem mindig teljesül mindhárom feltétel, s ilyenkor végig kell pásztázni a sávot, amely elég időt rabló időtöltés. Mindkét *Hitachi*, a *Samsung*, a *Sony* és az *NV–SD407* típusú *Panasonic* esetében menü is segíti az egyedi beállítások menetét, vezérfonalat adva a beállítandó tételekhez.

A programozás furfangjai

Az önálló tv-hangolóegységgel is rendelkező videómagnók alapvető szolgáltatása, hogy alkalmasak legyenek tv-programok felvételére akkor is, ha távollét vagy késői időpont miatt nincs mód a felvétel közvetlen indítására vagy beállítására. Minden készülék tud 4–8 ilyen programidőpontot tárolni, némelyik egy hónapra, de a *Hitachi*k, a *JVC*, a *Nokia*, a *Sanyo* és a *Sharp*ok akár egy évre is. Egyes készülékeknél mód van felvételekre mindennap vagy minden hét azonos napjain. Ezt a szívességet a *Grundig*ok, a *Nokia*, a *Panasonic NV–SD3*, a két *Philips* és a *Siemens* nem teszik meg. Érdekes módon ugyanezek a készülékek estek legkönnyebben amnéziába egy véletlen hálózatkimaradáskor. A *Nokia* és a kétfejes *Panasonic* rögtön elfelejtette a beprogramozott időt, míg a többiek ugyan tovább emlékeztek, de a gyártó csak tíz másodpercet garantál. Ez pedig kevés még arra is, hogy egy felrobbant villanyégő miatt levert órához szaladjunk.

Ma már általános szolgáltatás a kézzel elindított felvétel beprogramozott kikapcsolása, hogy a késői film végét ne kelljen kivárni. Ez általában 30 perces lépésekben történik, de egyes készülékeknél percnyi pontosan is be lehet állítani a felvétel végét. A táblázatból kiolvasható – a *Nokia* kivételével –, feltételezhetően konstruktőri megfontolásból e szolgáltatás is ugyanazokból a készülékekből maradt ki, melyeket az előbb említettünk. A programozási részben még két bűvös rövidítés szerepel: a VPS/VPD és a ShowView. A VPS/VPD használatakor a képmagnó be- és kikapcsolását a tv-adó vezérli, így a készülék akkor is időben indítja (és állítja le) a felvételt, ha az adásban csúszás van. Persze ahhoz, hogy ez a funkció működjön, a tv-adásban benne kellene lennie a jeleknek. A Magyar Televízió azonban ilyen jeleket nem szolgáltat. Maga a programozás hosszú időn át igen bonyolult műveletnek számított, nem véletlenül igyekeznek a konstruktőrök például menün keresztül minél egyszerűbb megoldásokat találni. A ShowView is ilyen – s jelenleg talán legegyszerűbb programozási forma – melynek segítségével egy, a beprogramozni kívánt műsor mellett a tv-műsorújságban feltüntetett 4–9 tagú számjegycsoportot kell a távvezérlővel bepötyögni és a videó már mindent tud. Ilyen tudománya mostani mintáink közül csak a két *Sharp*nak van. (Ilyen magyar műsorújság pedig egy sem.) Nem először említjük a menüt, mint egyes videók praktikus szolgáltatását. Maga a menürendszer egy gombnyomásra előhívható, és a tv képernyőjén megjelenik a lista, amelyből a léptetőgombbal kiválasztható a szabályzandó vagy beállítandó tétel, majd beírható a kívánt változtatás. Tesztelt készülékeink menüje öt-hat nagy világnyelven tudott társalogni, a meglepetést a *Hitachi* okozta, mely három nyelvet tudott, az angol mellett arabul és kínaiul volt perfekt.

További szolgáltatások

A videók tudományának másik nagy csoportja a lejátszással függ össze. A kétfejesek kevésbé, a négyfejesek a *Panasonic NV–SD407* kivételével többféle sebességgel tudnak lassítani, sőt a *JVC*, a *Sharp*ok és az *SLV–E150EE* ezt mindkét irányban megteszi, megkönnyítve a vágási munkát, érdekes képelemzéseket kínálva. A pontos beállítást a készülékre vagy a távvezérlőre tett képkereső gyűrű is segíti (*JVC, Sony SLV–E450EE*).

Egyre inkább praktikus szolgáltatás lejátszás közben a kihagyás (ugrás), amikor egy-egy beszúrt reklám elhessintésére 30 másodpercet, 1 percet előreszalad a szalag.

A hozzáférés-letiltás a legtöbb készüléknél úgy működik, hogy a funkció bekapcsolása „élesítése" után a magnók csak távvezérlővel működtethetők. A családfő ezt csupán elzárja vagy magával viszi a hivatalába, hogy a gyermek videózás helyett inkább tanuljon. A *Hitachi* esetében mindez praktikusan számkóddal vezérelhető. (A számokat viszont illik nem elfelejteni.)

A *Philips*, a *Grundig* és a *Siemensek* kivételével, amelyek csak számlálóval rendelkeznek, mindegyik készülék az eltelt időt írja ki, a *Samsung*ok, a *Sharp* megközelítő pontossággal a visszalévő időt is megadják, a *Sony*k egy grafikus ábrával a tv képernyőjén jelzik, hol is járunk. Ennek az adatnak elsősorban felvétel során vesszük hasznát.

Rövid megjegyzést kell fűzni az utóhangosításhoz, melyet mintáink közül egyedül a *Samsung*ok produkálnak, s ez minden esetben a régi hang törlésével, annak cseréjével jár együtt. E készülék további érdekessége, hogy felvétel közben is lehet hangot cserélni, például adott tv-műsorhoz más zenei aláfestést adni.

A szolgáltatások teljes körét – annyi a sajátosság –, sem a táblázatban, sem szövegesben nem lehet egy rövid teszt keretein belül részletezni. A *Sharp*nak például van dekódercsatlakoztatási lehetősége, a *Philips*nél, a *Grundig*nál, a *Siemens*nél monitor-üzemmód van, míg a *Hitachi*k külön játékprogramot tartalmaznak. Ez utóbbi a félkarú rablóhoz hasonlatos, a különbség csak annyi, hogy a pörgő ábrákat a távvezérlő gombjaival állítjuk meg, nagyobb valószínűséget teremtve, hogy a sok játékban az előbb-utóbb meghibásodik.

Igen praktikus szolgáltatás viszont az ún. indexkeresési rendszer, mellyel a filmkezdeteket vagy új felvételek, klipek kezdési pontjait meg lehet találni. A megoldás készülékenként változó, általában adott indexjelre lehet futtatni a szalagot, a *Hitachi*knál a kívánt rész kezdési időpontját is be lehet írni, míg a *JVC*-nek olyan tudománya is van, hogy gyorscsévélés közben 10 percenként 5–5 másodpercre normál lejátszásra kapcsol, bepillantást engedve, hogy hol jár, s ha nem az a keresett rész, csévél tovább.

Képjavító rendszerek

Mindegyik videó rendelkezik a HQ képjavító rendszerrel, de ezen túl a *Nokia* a saját szabadalmát jelentő ASO képjavító áramkört alkalmazza, mely lejátszáskor avatkozik a képminőségbe és az ún. oldalsávok optimalizálásával a magasabb videófrekvenciás tartományban helyére teszi a rajzolatot és finomabbá, erősebbé a részleteket. A *Panasonic az NV–SD3EE*-nél a PCC zajcsökkentő eljárást alkalmazza, mely szintén lejátszáskor csökkenti a zajokat, míg az *NV–SD407EE*-nél a CVC-áramkört építették be, melyet kristálytiszta képszabályozásnak fordíthatunk. Lényege, hogy egy intelligens vezérlés optimalizálja a szalag és a fejek kapcsolatát a felvétel és a lejátszás során, és egy zajcsökkentő áramkör kiemeli a kép részleteit.

A *Sony* által kifejlesztett Trilogic OPC rendszer is – mely nevében a kép optimalizálására utal – a felvétel kezdete előtt, álló szalagnál kb. 2,5 másodperc alatt egy rövid mérést hajt végre, és beállítja a legkedvezőbb fejáramot. Lejátszáskor viszont – a *Nokia* ötletével rokon módon – a magasfrekvenciás jeleket kiemeli.

A *Sharp*nál alkalmazott képjavító áramkör lejátszáskor hatásos, míg a *Samsung*ok háromállású kapcsolója fix korrekciókat visz be lejátszáskor a zajosabb felvételek jel–zaj-arányának csökkentésére. De ez a felbontás romlásával jár vagy a tompább felvételek részleteinek kiemelésével, ám itt a jel–zaj-arány romlott.

Szembetűnőbb, hogy két *Panasonic* és két *Hitachi* kivételével a kazettafészek mindegyik modellnél középen található. A megoldást, bár a divat is diktálja, műszaki, minőségi szempontból is indokolni lehet. A középre helyezett mechanika ugyanis jobban kiegyenlített, és rázkódásoktól mentesen, finomabban fut a szalag. Igényes, drága készülékeknél durvább külső hatások esetén érzékelhetőbbek a különbségek, a mi kategóriánkban azonban ennek nem volt hatása a minősítésre. Belső felépítésében a mechanikák sokat finomodtak, halkabbak lettek, a váltásokat nem kísérik durva csattanások (az *SLV–E150EE* szólt a legkeményebben), lejátszáskor suhogásuk viszont a háttérzajban elveszett. Egy méterről vizsgálva 20 dB körüli értékeket mértünk és a kapcsolgatások is átlagban 33–42 dB közötti szinten maradtak. A nyugodt mechanikákat egyébként jól jellemezték a hangvizsgálatoknál tapasztalt nyávogás-(szalagsebesség-ingadozás)-értékek, melyek jobbak voltak, mint a korábban tapasztaltak.

Szűksávú csatlakozások, sokoldalú távvezérlők

Tesztelt készülékeink leggyengébb pontjának változatlanul a csatlakoztatásokat tartjuk. Ez alól jó kivétel a *Samsung SV–40K* és *SV–80K* típusú két készüléke, melyek hátlapján a scart-aljzat mellett (videó be- és kimenet) van egy harangcsatlakozó (RCA) pár is a videó- és audiojelek kiadására. Az előlapon szintén található egy csatlakozópár az A/V-jelek fogadására. Így könnyen, mindkét csatlakozófajtával össze tudjuk csatlakoztatni videónkat a tv-vel, vagy felvételkor egy másik képmagnóval vagy kamerával. A *JVC HR–J429E*-nek is van a hátsó scarton (be-kimeneten) kívül elöl is A/V-csatlakozópárja felvételre.

Igencsak szerencsétlennek ítéljük a *Hitachi*k megoldását, melyek hátoldalán megvan a 2–2 harangcsatlakozó az A/V-jelek fogadására és kiadására, ezeket azonban állandóan dugdosni kell, mert a csatlakoztatás egyidejűleg az A/V-bemenet kapcsolását is jelenti. Ha másolunk vagy videóbemenetről veszünk fel, mindig hátul kell bíbelődni.

A távvezérlők viszont sokszor igen széles szolgáltatásúak. Gyakran már formatervezésükkel is felhívják magukra a figyelmet. Kézbe simulnak, nemcsak a videó, hanem a tv vezérlésére is alkalmasak. Ilyen például a *JVC* távvezérlője, amely nagyon jól simul kézbe, gombjai jól elkülönítettek és alakjuk eltérő, így könnyen ki lehet választani a kívánt funkciót, és a tv vezérlésére is alkalmas.

A *Hitachi*, a *Panasonic NV–SD407EE*, a *Sharp* esetében viszont a távvezérlők „megtaníthatók" más tv-márkák kezelésére is, így készülékeink működteté-

TESZTEREDMÉNYEK

2 fejes videók normál (SP) sebességgel

GYÁRTÓ	GRUNDIG	HITACHI	NOKIA	PANASONIC	PHILIPS	SAMSUNG	SANYO	SHARP	SIEMENS	SONY
TÍPUS	GV 5000 VPS/5	VT–M328 E	VCR 3704EE	NV–SD 3EE	VR 151/59	SV–40K	VHR 245EE	VC–M210BM	FM 740 R6	SLV–E150EE
KÉPJELLEMZŐK (50)	jó 41	közepes 36	jó 43	jó 43	jó 41	jó 39	jó 38	jó 37	jó 41	jó 40
Műszeres értékelés										
Videóátvitel	jó +	közepes o	kiváló ++	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +
Jel–zaj-arány	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	jó +	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	jó +
Kontrasztosság, színválasztás	kiváló ++	közepes o	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +
Sorbontás (lejátszott)	jó +	jó +	kiváló ++	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Szubjektív értékelés										
Képminőség	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Állókép	jó +	gyenge -	jó +	gyenge -	jó +	közepes o	közepes o	gyenge -	jó +	jó +
HANGJELLEMZŐK (20)	jó 16	jó 15	jó 16	jó 15	jó 17	jó 15	jó 17	jó 16	jó 17	jó 16
Frekvenciaátvitel	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Jel–zaj-arány	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +
Nyávogás	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	jó +	kiváló ++	jó +
ÜZEMI JELLEMZŐK (10)	közepes 4	jó 6	közepes 5	közepes 5	közepes 4	közepes 5	jó 7	jó 6	közepes 4	jó 7
Működési zajok	jó +	jó +	kiváló ++	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	közepes o
Védelem hálózatkimaradásakor	igen kevés - -	közepes o	nincs - -	nincs - -	igen kevés - -	kevés -	jó +	kevés -	igen kevés - -	kiváló ++
Fogyasztás	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	kiváló ++	jó +	kiváló ++
KEZELHETŐSÉG (20)	közepes 11	jó 12	közepes 10	közepes 10	közepes 11	jó 13	közepes 12	jó 15	közepes 11	jó 14
Kezelés, beállíthatóság	jó +	jó +	közepes o	közepes o	jó +	korlátozott -	jó +	kiváló ++	jó +	kiváló ++
Szolgáltatások	csekély -	jó +	közepes o	közepes o	csekély -	jó +	közepes o	jó +	csekély -	jó +
Csatlakozások	közepes o	megfelelő -	közepes o	megfelelő -	közepes o	jó +	megfelelő -	közepes o	közepes o	megfelelő -
Távvezérlő	közepes o	jó +	közepes o	közepes o	közepes o	jó +	közepes o	jó +	közepes o	jó +
Kezelési útmutató	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	közepes o
TESZTÖSSZESÍTÉS	jó 72	jó 69	jó 75	jó 73	jó 73	jó 72	jó 74	jó 74	jó 73	jó 77
ÁR (FT) (Az árak tájékoztató jellegűek)	44 990	45 000	54 900	49 990	49 990	51 900	49 990	57 990	62 320	59 900

sére nem kell egy halom távvezérlőt az asztalon tartani. A *Sony SLV–E450EE*-nél és a *Hitachi VT–M348EE*-nél a képkereső/lassító gyűrű is rákerült a vezérlőre, könnyű kezelést teremtve. Jellegtelenebbnek tartottuk a *Grundig*, a *Nokia*, a *Sanyo*, a *Philips* és a *Siemens* távvezérlőit, míg a *Panasonic NV–SD3* igencsak egyszerű (bár a magnófunkciókat nagyon jól működtethető) egységet mellékelt videójához, viszont a számgombokat lehagyta, így csak léptetéssel lehet programot váltani. Érdekes módon az *NV–SD407*-nél is a számgombokat egy, a fő magnófunkciókat is tartalmazó nyitható fedél mögé rejtette a *Panasonic*, márpedig ha a tv-csatornákat a videón keresztül váltjuk (és általában többet tévézünk, mint videózunk), a fedelet sokszor kell pattintgatni.

Amit mértünk és amit néztünk

Értékeléseink most is két részből állnak: a műszaki vizsgálatok adják az értékelések objektív alapját, míg a nézőtesztek a tesztelt készülékek szubjektív összegzését. A mérések kiterjedtek a készülékek behangolásának vizsgálatára, a színnormák, rögzítési rendszerek ellenőrzésére, a képjel (videójel) átvitelének, a kontraszt visszaadásának, a felvett és lejátszott jel torzításainak, a jel–zaj-arányok megállapítására és a visszajátszott színek teltségének, hűségének értékelésére. Külön vizsgáltuk azonban a hangjellemzőket frekvenciaátvitel, jel–zaj-arány, szalagsebességingadozás (nyávogás) szempontjából és ellenőriztük, hogy felvételkor hogyan tudja feldolgozni a készülék a különböző szinteken kapott jeleket. Vizsgálatainkhoz a BASF Hi–Fi Pro szalagját használtuk abból a meggondolásból is, hogy az árban elérhető, és az életszerűséget jobban megközelítjük. Ellenőrzésképpen azonban azon típusoknál, amelyeknél felvételi korrekció is volt, megismételtük a méréseket a lényegesen drágább Sony V–Pro X kazettával is. Mint azt már korábbi szalagtesztek igazolták, képrögzítés szempontjából nincs számottevő különbség e két szalag között, a nagyobb ráfordítás a Hi–Fi hangnál jön vissza. Méréseinkhez a *Panasonic* speciális nagy tisztaságú, oxigénmentes, aranyozott csatlakozójú rézkábeleit használtuk, melyekkel mérhetően és láthatóan javult a nagyfrekvenciás átvitel.

A tesztelőknek a készülékek összevetéséhez egyrészt gyári kazetták álltak rendelkezésre, másrészt különböző felvett tv-műsorok segítették a kiértékelést. Azonban döntőbbnek mutatkozott egy különböző színű virágokból és növényekből megkomponált s kamerával felvett kép értékelése, melynél a hátteret egyéb ábrák is kiegészítették, jó támpontot adva a részletek értékelésére és a színvisszaadás bírálatára.

Értékeléseinkről

Mint a táblázatból is látható, legdöntőbb súllyal a képminőséget vettük figyelembe, az összes pontszám felét ez határozta meg. A pontszámok megállapításakor nem a „diakép" minőségét vettük maximumnak, hanem figyelembe vettük a normál VHS-képvisszaadás lehetőségeit, így 3,2 MHz-es videóátvitelnél kiváló minősítést adtunk, mint ahogy 250 sor feletti bontásokat és a 46 dB feletti jel–zaj-arányokat is így értékeltük. Kísérőhangban 12,5 kHz-es hangátvitel felett volt a kiváló szint küszöbe, és a 10 kHz-et még jónak minősítettük. Szigorúbbak voltunk a nyávogás értékelésekor, a 0,1%-ot, illetve az ennél jobbat tekintettük kiválónak, s ezt megtehettük azért is, mert a már említett egyre finomabb futó mechanikák közül nem egy képes volt teljesíteni ezt a küszöbszintet.

A jel–zaj-arányban az 52 dB-t tekintettük felső határnak, mert tapasztalatunk szerint komolyzenei felvételeknél a csendes részekben a suhogás erősen rontja a műélvezetet. A végső értékelésbe viszont a hang pontszámai – hiszen nem ez a döntő, csak fontos szempont – csak 20 százalékkal szóltak bele.

Még kisebb mértékű az üzemi jellemzők során értékelt – és már jellemzett – működési zajokkal, fogyasztással és hálózati kimaradás elleni memóriavédelemmel kapcsolatos pontszámok súlya, bár ezen belül az utóbbi volt a meghatározó. Az ugyanis ma már csak döntés kérdése, hogy egy konstrukcióba az a néhány alkatrész, amely ehhez szükséges, belekerül-e, nálunk viszont, ha valaki programozott felvételt akar készíteni, ezekre szüksége van.

Minden műszaki teszt fontos része a kezelhetőség. Kiváló minősítést adtunk, ha a beállítást automatikák segítik, vagy könnyen és gyorsan rá lehet találni a kívánt állomásra, s mindez világos a kezelő számára is. Ugyanúgy szempont volt a jó, sokoldalú időprogramozási lehetőség is. A kevés programlehetőséggel bíró, leegyszerűsített készülékeket, vagy ha minden han-

TECHNIKAI ADATOK, SZOLGÁLTATÁSOK

2 fejes videók normál (SP) sebességgel

GYÁRTÓ	GRUNDIG	HITACHI	NOKIA	PANASONIC	PHILIPS	SAMSUNG	SANYO	SHARP	SIEMENS	SONY
TÍPUS	GV 5000 VPS/5	VT–M328 E	VCR 3704EE	NV-SD 3EE	VR 151/59	SV–40K	VHR 245EE	VC-M210BM	FM 740 R6	SLV–E150EE
(1) P=PAL, M=MESECAM, S=SECAM, N=NTSC színrendszer										
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK										
Rögzítési színrendszerek (1)	P, M	P, M	P, M	P, M	P, M	P, M, S	P, M	P, M	P, M	P, M
Lejátszási színrendszerek (1)	P, M, N	P, M, N	P, M	P, M	P, M, N	P, M, S, N	P, M	P, M	P, M, N	P, M, N
Méretek (szél.xmag.xmélység)(mm)	379 x 86 x 340	380 x 82 x 323	360 x 88 x 340	403 x 91x 270	380 x 86 x 343	398 x 88 x 319	360 x 97 x 290	380 x 92 x 291	380 x 86 x 338	355 x 101 x 278
Tömeg (kg)	4,4	4,8	4,1	4,1	4,5	4,4	3,8	3,6	4,4	4,2
Hálózati feszültség (V)	220–240	110–240	220–240	220–240	220–240	220–240	220–240	220–230	220–240	220–240
Fogyasztás üzemi (W)	13,5	17	16	17	14	18	17	13	13,5	17
készenléti (W)	9	10	8	7	10	6	6	4	9	5
Képkeresés sebessége (előre/hátra)	7x/7x	9x/9x	9x/9x	9x/9x	7x/7x	3;7;9x/3;7;9x	9x/9x	7x/7x	7x/7x	7x/7x
Átcsévélési idő (előre/hátra) sec	246/247	138/146	238/234	135/125	245/245	150/154	239/229	210/215	246/245	~ 400/400
* Mindkét irányban										
SZOLGÁLTATÁSOK										
Lassítás	nincs	1/5-1/30	nincs	nincs	nincs	1/7–1/60	nincs	1/5–1/30	nincs	1/5–1/25*
Gyorsítás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	2X	nincs	2X
Indexkeresési rendszer	nincs	időre, kezdetre	nincs	adott indexre	nincs	helyre/kezdetre	adott helyre	adott helyre	nincs	nincs
Ismétlés	nincs	végtelenített	nincs	van	nincs	nincs	végtelenített	van	nincs	van
Eltelt idő kijelzése	csak számláló	van	van	van	csak számláló	van	van	van	csak számláló	van
Hátralévő szalagidő kijelzése	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	idő közelítőleg	nincs	grafikusan
Speciális képjavító áramkör	nincs	nincs	ASO Plus	PCC	nincs	3 állású képélesség	nincs	zajcsökkentő	nincs	OPC
Utóhangosítás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Menürendszer/kijelzések képernyőn	nincs/nincs	van/van	nincs/nincs	nincs/nincs	nincs/nincs	van/van	nincs	van/van	nincs/nincs	van/van
Beprogramozott hely törlése, (átugrása)	nincs	van	van	van	nincs	van	van	van	nincs	van
Programrendezés	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs
Kihagyás (ugrás) lejátszáskor	nincs	1 és 2 perc	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	30 mp–2 perc	nincs	30 mp
Képkereső gyűrű	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	gyorskeresésre	nincs	van	nincs	nincs
Hozzáférés-letiltás (gyerekzár)	nincs	számkóddal	nincs	nincs	nincs	van	nincs	van	nincs	nincs
Automatikus órabeállítás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs
Biztosítás hálózat-kimaradáskor	10 mp	> 30perc	nincs	nincs	10mp	> 60 mp	60 perc	60 mp	10mp	3 óra
(2) 1=VHF, 2=UHF, 3=KÁBEL, 4=HIPER CSATORNÁK **Közvetlen TV-csatorna: beírással										
PROGRAMOZHATÓSÁG										
Vételi TV sávok (2)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3	1, 2, 3	1, 2, 3	1, 2, 3, 4	1, 2, 3	1, 2, 3	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4
TV csatornák hangolási módja	frekvenciaszintézer**	frekvenciaszintézer	feszültségszintézer	feszültségszintézer	frekvenciaszintézer**	feszültségszintézer	feszültségszintézer	frekvenciaszintézer	frekvenciaszintézer**	frekvenciaszintézer**
Tárolható TV csatornák száma	42	49	44	42	42	50	44	48	42	50
Programozható felvételek száma	4	8	6	8	4	4	8	8	4	8
Programozható napok száma	1 hónap	1 év	1 év	1 hónap	1hónap	1 hónap	1 év	1 év	1 hónap	1 hónap
Naponta ismételhető felvételi program	nincs	van	nincs	nincs	nincs	van	van	van	nincs	napcsoportra is
Hetente ismételhető felvételi program	nincs	van	nincs	nincs	nincs	van	van	van	nincs	van
Azonnali felvétel időbeállítással	nincs	4 óra (30'-ként)	percnyi pontosan	9 óra (30'-ként)	nincs	9 óra (30',60'-ként)	percnyi pontosan	percnyi pontos	nincs	5 óra (30'-ként)
VPS /PDS	van/nincs	nincs	nincs	nincs	van/nincs	nincs	van/nincs	van/van	van/nincs	nincs/nincs
ShowView	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs
AUTOMATIKÁK										
Színnormaváltás antennáról	automatikus	automatikus	automatikus	automatikus	automatikus	kapcsolóval	automatikus	automatikus	automatikus	automatikus
Színnormaváltás kazettáról	automatikus	automatikus	automatikus	auto + kézi	automatikus	kapcsolóval	automatikus	auto + kézi	automatikus	auto + kézi
Kazetta azonosítás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	beírással	nincs	közelítő	nincs	közelítő
Fejtisztítás automatikus/kézi	van/nincs	van/van	nincs/nincs	nincs/nincs	van/nincs	nincs/nincs	van/nincs	nincs/nincs	van/nincs	van/nincs
TÁVVEZÉRLŐ										
Csatornabehangolás	nincs	menüvel	van	nincs	nincs	van	van	menüvel	nincs	menüvel
Időprogramozás	van	menüvel	van	nincs	van	van	van	menüvel	van	menüvel
Képkeresőgyűrű	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
TV/Több videó vezérlése	nincs	nincs	nincs	van/nincs	nincs	nincs/nincs	nincs/nincs	van/nincs	nincs	van/nincs
CSATLAKOZÁSOK										
AV-csatlakozás (hátul) (ki és bemenet)	scart	2 pár harang	scart	2 pár harang	scart	scart + harangpár (A/V kimenetre)	2 pár harang	scart	scart	2 pár harang
AV-csatlakozás (elől) (bemenet)	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	1 harang pár	nincs	nincs	nincs	nincs

TESZTEREDMÉNYEK

4 fejes videók normál (SP) és felezett (LP) sebességgel

GYÁRTÓ TÍPUS	GRUNDIG GV 5300 VPS/5	HITACHI V–M348 E	JVC HR–J429E	PANASONIC NV–SD 407EE	PHILIPS VR 451/59	SAMSUNG SV–80K	SHARP VC–M410MB	SIEMENS FM 744 R6	SONY SLV–E450EE
KÉPJELLEMZŐK (50)	jó 41	jó 39	jó 40	kiváló 46	jó 42	jó 40	jó 39	jó 41	jó 41
Műszeres értékelés									
Videó-átvitel	jó +	közepes o	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +
Jel–zaj-arány	kiváló ++	kiváló ++	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++
Kontrasztosság, színvisszaadás	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Sorbontás (lejátszott)	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Szubjektív értékelés									
Képminőség	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Állókép	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	kiváló ++
HANGJELLEMZŐK (20)	jó 16	jó 15	jó 17	jó 14	jó 16	jó 14	jó 16	jó 17	jó 16
Frekvenciaátvitel	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +	jó +
Jel–zaj-arány	kiváló ++	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +
Nyávogás	jó +	jó +	közepes o	jó +	kiváló ++	kiváló ++	jó +	kiváló ++	jó +
MŰKÖDÉSI JELLEMZŐK (10)	közepes 4	jó 6	jó 6	kiváló 9	közepes 4	közepes 5	jó 6	közepes 4	kiváló 9
Működési zajok	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +
Védelem hálózat-kimaradásakor	igen kevés - -	közepes o	kevés -	jó +	igen kevés - -	kevés -	kevés -	igen kevés - -	kiváló ++
Fogyasztás	jó +	jó +	kiváló ++	kiváló ++	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	kiváló ++
KEZELHETŐSÉG (20)	közepes 11	jó 13	jó 14	jó 14	közepes 11	jó 13	jó 15	közepes 11	jó 14
Kezelés, beállíthatóság	jó +	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	jó +	kiváló ++	jó +	kiváló ++
Szolgáltatások	közepes o	jó +	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +	közepes o	jó +
Csatlakozások	közepes o	megfelelő -	közepes o	megfelelő -	közepes o	jó +	közepes o	közepes o	megfelelő -
Távvezérlő	közepes o	kiváló ++	jó +	jó +	közepes o	jó +	jó +	közepes o	kiváló ++
Kezelési útmutató	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	jó +	közepes o
TESZTÖSSZESÍTÉS	jó 72	jó 73	jó 77	kiváló 83	jó 73	jó 72	jó 76	jó 73	jó 80
ÁR (Ft) (Az árak tájékoztató jellegűek)	59 990	61 200	74 990	84 990	59 990	~65 000	69 990	78 980	85 990

golásnál a sávot végig kellett pásztázni, közepesnek tudtuk értékelni.

A szolgáltatások és csatlakozások önmagukért beszélnek, bár ez utóbbinál különbséget tettünk a 21 pólusú scart- és az ún. harang- (más néven chinch- vagy RCA-) -csatlakozó között. Az előbbi ugyanis számos tv-készüléknél automatikusan biztosítja, hogy ha a videómagnót lejátszásra állítjuk, a tv is automatikusan videócsatornára álljon. Az utóbbi, bár egyszerűbb, de ilyen többletszolgáltatást nem nyújt.

Mindenesetre, mielőtt elindulnánk vásárolni, nem árt tisztában lenni tv-készülékünk csatlakozásával, hogy az üzletben az átjátszókábelt rögtön megvehessük. Ez ugyanis nem része egyik típusnak sem.

Tesztjeinkben változatlanul a készülék szerves részének tekintjük a kezelési útmutatókat is. Valójában igazán jót keveset találtunk, bár sajátos szóhasználata ellenére úgy ítéltük, hogy a *Hitachi* és a *JVC* gondos kezelési útmutatót mellékelt készülékeihez, az előbbinél csak az volt zavaró, hogy helyenként nehezen volt olvasható a szöveg, az utóbbi éppen a sok normatudomány miatt nem adott hazai sajátosságoknak megfelelő eligazítást. Eleve közepesre értékeltük a kezelési útmutatót, ha nem tartalmazta az ábrákat, hanem az eredetire hivatkozott (a mai számítógépes világban nem jelenthet gondot egy megfelelően szerkesztett kézikönyv mellékelése), és pontot vontunk el, ha valamilyen funkciót zavarosan említettek. Szintén nem díjaztuk, ha a fordítások, kifejezések nem voltak teljesek, s kevésbé értékeltük, ha az angol szavak mellé nem került oda a magyar megfelelője.

Összesítés

A végső minősítés sem kép-, sem hangminőségben nem tett nagy különbséget a kettő- és négyfejes készülékek között. Mint vártuk, eltérések a szolgáltatásokban és azok minőségében voltak, ott is az állóképeknél és a lassításoknál.

A sokoldalú képanyag ellenére a tesztelőknek egyáltalán nem volt könnyű dolguk, mind a felvett műsorok visszajátszásakor, mind a csendélet visszanézésekor piciny kapaszkodók voltak, melyek némi eligazodást adtak a végső sorrend kialakításához. Részletekben leggazdagabb képet egyértelműen a *Panasonic NV–SD407EE* nyújtott, szépek voltak a színei, itt rajzolódott ki leginkább a piros gerbera és kaptuk vissza a páfrány mintázatát. Hasonlóan tetszett, részletdús volt az *NV–SD3EE* képvisszaadása is: szintén nagyon jó volt a virágok rajzolata és tiszták voltak a háttérben elhelyezett ábrák. Ezzel csaknem egy szinten értékeltük rajzolatban a *NOKIA VCR 3704 EE* típusát is. Egyszerű szolgáltatásai ellenére egyértelműen jó képet adott mindkét *Grundig*, *Philips* és *Siemens* készülék.

A két Sony közül az *SLV–E40EE* képe tetszett jobban, az *SLV–E150EE* sárgája volt valamivel sötétebb – egyébként jó bontása ellenére –, ezért a nézőteszt során több tesztelőnél csak a *Philips* és a *Siemens* után szerepeltek az értékelésben. Kedvező benyomást nyújtott a *Samsung SV–40K* és *SV–80K*, jó volt a színvisszaadásuk és tetszett a rajzolatuk is. A *JVC*-nél levont az értékelésből a – már műszeres mérés során is tapasztalt – nagyobb színzaj, ami nyüzsgőbbé tette a képet. A tesztelők jó osztályzatot adtak a *Sanyó*nak, a két *Hitachi*nak és a *Sharpok*nak is, bár ezeknél esetenként „VHS-szerűbb" volt a kép, kevésbé fedeztük fel a részleteket.

A különbségek – mint azt a nézőtesztben résztvevők kihangsúlyozták – finomak, ezért a végső döntést az igényeknek s különösen az áraknak kell kimondaniuk. Bár az összesített pontszámokat nagymértékben befolyásolják a szolgáltatások, ítéletünkben a kép- és hangminősége a döntő szó.

Az *NV–SD407EE*-t egyenletesen kiemelkedő képminősége helyezi az első helyre, nagyon jó a programozhatósága, szerényebb viszont a hangátvitele és ára alapján sem tartozik az egyszerű döntések közé. A négyfejesek között igen jó ár–teljesítményt nyújtott a *Grundig GV5300 VPS* és a *Philips 451/59*, igaz viszont, hogy szolgáltatási körük, programozási lehetőségeik szerényebbek, ezért ha valaki utómunkálatokat kíván végezni, s tervei között utóhangosítás is szerepel, a *Samsung SV–80K* reális vételnek tűnik. E szempontból igen kényelmesen lehet dolgozni az *SLV–E450EE*-vel, távvezérlője alkalmassá teszi a pontos beállításokra, csatlakoztatásai azonban elég szerények, és ez sem tartozik a könnyen elérhető videók közé.

A kétfejesek között ár szempontjából jóval kiegyenlítettebb a mezőny, mégis elég szerény szolgáltatási kör mellett kép- és hangminőség szempontjából legoptimálisabb vételnek a *Panasonic NV–SD 3EE*-t vagy a *Nokia VCR 3704EE*-t ajánljuk, s szintén jó áraránya van a *Grundig GV 5000VPS*-nek és a Philipsnek.

TECHNIKAI ADATOK, SZOLGÁLTATÁSOK

4 fejes videók normál (SP) és felezett (LP) sebességgel

GYÁRTÓ	GRUNDIG	HITACHI	JVC	PANASONIC	PHILIPS	SAMSUNG	SHARP	SIEMENS	SONY
TÍPUS	GV 5300 VPS/5	VT-M348 E	HR-J429EE	NV-SD 407EE	VR 451/59	SV-80K	VC-M410BM	FM 744 R6	SLV-E450EE
(1) P=PAL M=MESECAM S=SECAM N=NTSC színrendszerek									
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK									
Felvételi színrendszerek (1)	P, M	P, M	P, M, N(videóról)	P, M	P, M	P, M, S	P, M	P, M	P, M, N (videó)
Lejátszási színrendszerek (1)	P, M, N	P, M, N	P, M, N	P, M, N	P, M, N	P, M, S, N	P, M	P, M, N	P, M, N
Méretek (szél.xmag.xmélység)(mm)	379 x 86 x 340	380 x 82 x 323	400 x 94 x 307	403 x 91x 310	380 x 86 x 343	398 x 88 x 319	380 x 92 x 291	380 x 86 x 338	430 x 100 x 378
Tömeg (kg)	4,4	4,8	4	4,7	4,5	4,4	3,6	4,4	5,1
Hálózati feszültség (V)	220–240	110–240	110–240	220–240	220–240	220–240	220–230	220–240	220–240
Fogyasztás üzemi (W)	13,5	17	14,5	17	14	18	12	13,5	16
készenléti (W)	9	10	5	4	10	6	4	9	4
Képkeresés sebessége (előre/hátra)	7x/7x	9x/9x	9x/9x	11x/11x	7x/7x	3,7,9x/3,7,9x	7x/7x	7x/7x	7x/7x
Átcsévélési idő (sec)	248/248	151/140	150/140	140/130	244/244	140/150	200/205	248/244	210/215
* Mindkét irányban									
SZOLGÁLTATÁSOK									
Lassítás	1/8-1/15	1/5-1/30	1/5–1/30*	1/10	1/8–1/15	1/7–1/60	1/5–1/30	1/8–1/15	1/5–1/30*
Gyorsítás	nincs	2X	2X	nincs	nincs	nincs	2X	nincs	2X
Indexkeresési rendszer	nincs	időre, kezdetre	időre/belenézés	adott indexre	nincs	helyre/kezdetre	adott helyre	nincs	nincs
Ismétlés	nincs	végtelenített	20 alkalom	van	nincs	nincs	van	nincs	van
Eltelt idő kijelzése	számláló	van	van	van	számláló	van	van	számláló	van
Hátralévő szalagidő kijelzése	nincs	nincs	nincs	van	nincs	van	közelítőleg	nincs	grafikusan
Speciális képjavító áramkör	nincs	nincs	nincs	CVC	nincs	3 állású képélesség	zajcsökkentő	nincs	OPC, DSF
Utóhangosítás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs
Menürendszer/kijelzések képernyőn	nincs/nincs	van/van	nincs/nincs	van/van	nincs/nincs	van/van	van/van	nincs/nincs	van/van
Beprogramozott hely törlése, (átugrása)	nincs	van	van	van	nincs	van	van	nincs	van
Programrendezés	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	van	nincs	nincs
Kihagyás (ugrás) lejátszáskor	nincs	1 és 2 perc	nincs	nincs	nincs	nincs	30mp-2perc	nincs	van
Képkereső gyűrű	nincs	nincs	van	nincs	nincs	gyorskeresés	van	nincs	van
Hozzéférés letiltás (gyerekzár)	nincs	számkóddal	van	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs
Automatikus órabeállítás	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	van	nincs	nincs
Biztosítás hálózat kimaradáskor	10mp	>30perc	3perc	60 perc	10mp	>60 mp	1 perc	10mp	kb 2 óra
(2) 1=VHF,2=UHF, 3=KÁBEL, 4=HIPER CSATORNÁK **Közvetlen tv-csatornák beírással									
PROGRAMOZHATÓSÁG									
Vételi tv-sávok (2)	1, 2, 3, 4	1, 2, 3	1, 2, 3	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 3	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4	1, 2, 3, 4
Tv- csatornák hangolási módja	frekvenciaszintézer**	frekvenciaszintézer	frekvenciaszintézer	frekvenciaszintézer**	frekvenciaszintézer**	feszültségszintézer	frekvenciaszintézer	frekvenciaszintézer**	frekvenciaszintézer**
Tárolható Tv-csatornák száma	42	49	48	99	42	50	48	42	50
Programozható felvételek száma	4	8	8	8	4	4	8	4	8
Programozható napok száma	1 hónap	1 év	1 év	1 hónap	1hónap	1 hónap	1 év	1 hónap	1 hónap
Naponta ismételhető felv. program	nincs	van	van	napcsoportra is	nincs	van	van	nincs	napcsoportra is
Hetente ismételhető felv. program	nincs	van	van	van	nincs	van	van	nincs	van
Gyorsfelvétel időbeállítással	nincs	4 óra (30'-ként)	percnyi pontosan	nincs	nincs	9 óra (30',60'-ként)	percnyi pontos	nincs	9 óra (30'-ként)
VPS/PDS	van/nincs	nincs	nincs	van/van	van/nincs	nincs	van/van	van/nincs	nincs
Showview	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs
AUTOMATIKÁK									
Színnormaváltás antennáról	automatikus	automatikus	automatikus	automatikus	automatikus	kézi	automatikus	automatikus	automatikus
Színnormaváltás kazettáról	automatikus	automatikus	auto + kézi	auto+menüvel	automatikus	kézi	autó + kézi	automatikus	autó + kézi
Kazetta-azonosítás	nincs	nincs	nincs	beírással	nincs	beírással	közelítő	nincs	tájékoztató
Fejtisztítás automatikus/kézi	van/nincs	van/van	van/nincs	van/nincs	van/nincs	nincs/nincs	nincs	van/nincs	van/nincs
TÁVVEZÉRLŐ									
Csatornabehangolás	nincs	menüvel	nincs	menüvel	nincs	van	menüvel	nincs	menüvel
Időprogramozás	van	menüvel	van	van	van	van	menüvel	van	menüvel
Képkeresőgyűrű	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
TV/Több videó vezérlése	nincs	van/2 videó	van/nincs	van/nincs	nincs/nincs	nincs/nincs	van/nincs	nincs/nincs	van/nincs
CSATLAKOZÁSOK									
AV-csatlakozás (hátul) (ki- és bemenet)	scart (A/V kimenetre)	2 pár harang	2 pár harang	scart	scart	scart + harang pár	scart	scart	2 pár harang
AV-csatlakozás (elöl) (bemenet)	nincs	nincs	1 harangpár	nincs	nincs	1 harang pár	nincs	nincs	nincs
Egyéb	nincs	nincs	szünetvezérlés	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs

DigiMax Kft. 1042 Budapest, Petőfi u. 28.

MEGBÍZHATÓ, MINŐSÉGI

SZÁMÍTÓGÉPEK IGEN JÓ ÁRON,

3 ÉV GARANCIÁVAL,

RÉSZLETFIZETÉSI LEHETŐSÉGGEL.

MEGLÉVŐ SZÁMÍTÓGÉPEK SZERVIZELÉSE, MODERNIZÁLÁSA, MULTIMÉDIA-BEÉPÍTÉS.

KÉSZ ÉS EGYEDI PROGRAMOK

ÁRAINKBÓL:

Panasonic 2* CD-ROM	8,900 Ft
Western Digital Paradise 16 bites hangkártya	6,990 Ft
Aktív hangszórók nagy választéka	2,200 Ft-tól
Joystick	990 Ft-tól
486 DX4 VLB alaplapok	7,990 Ft-tól
Pentium alaplapok	19,900 Ft-tól
Tintasugaras nyomtatók	38,000 Ft-tól
EPSON LX-1050	53,890 Ft
APC 250VA szünetmentes tápegység	15,990 Ft

Számítógépek átépítése alkatrészáron!

EPSON NYOMTATÓK 10% KEDVEZMÉNNYEL

WINDOWS 95 AKCIÓS ÁRON

Áraink az ÁFA-t nem tartalmazzák!

Videotékások FIGYELEM!

Új 486 DX2-66-os számítógép 75,000 Ft
Új EPSON LX 300-as nyomató 27,300 Ft

Centex kölcsönzői program 19,600 Ft-tól,
mellyel vállalkozását könnyedén kézben tarthatja.
Már több mint 100 helyen bizonyított!
Díjtalan programbemutatás!

Számítógép és kölcsönzői program vásárlása esetén jelentős kedvezmény!

Tel.: 06 20 355-833 Fax.:180-91-39

DECEMBERI MEGJELENÉSEK

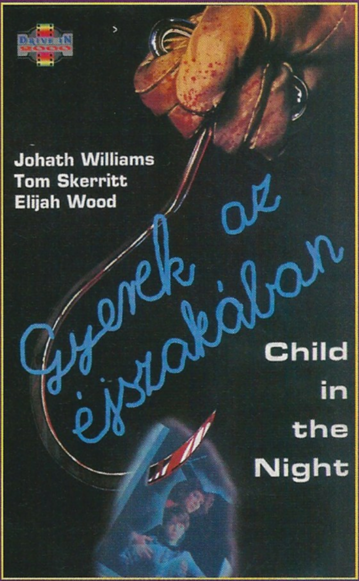
LAURA VÉGZETE
(Stalking Laura)

Laura Black okos ifjú mérnök, aki az egyetem után egy csúcstechnológiájú neves cégnél kap állást. Barátságosan fogadják, különösen Richard Farkey számítógép specialista, aki többre vágyik egyszerű munkatársi kapcsolatnál. Ám olykor még a legártatlanabbnak hitt kapcsolat is végzetessé válhat...

Színes, szinkronizált amerikai thriller
Főszereplők: Brooke Shields, Richard Thomas
Rendezte: Michael Switzer

GYEREK AZ ÉJSZAKÁBAN
(Child in the Night)

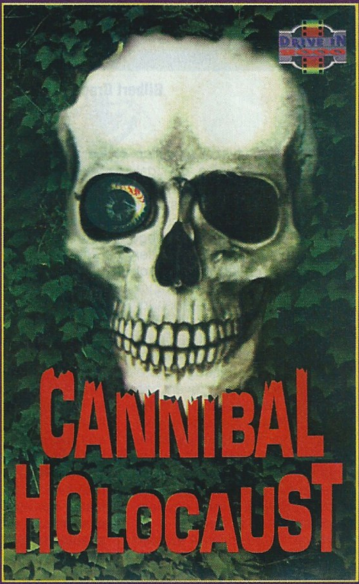

A nyolcéves Luke az egyetlen szemtanúja apja brutális meggyilkolásának. De titkát oly mélyen raktározza, hogy a nyomozóknak talány marad a gyilkos kiléte. Thruston nyomozó pszichológust fogad a gyermek mellé, hogy segítségével kiderítse, mi is történt azon a bizonyos éjszakán...

Színes, szinkronizált amerikai thriller-krimi
Főszereplők: Johath Williams, Tom Skerritt, Elijah Wood
Rendezte: Mike Robe

CANNIBAL HOLOCAUST

A kannibálok tanulmányozására indult forgatócsoport eltűnéséről készült hiteles film, eredeti felvételekkel.

Színes, szinkronizált kaland-horror film
Főszereplők: Robert Kerman, Francesca Ciardi, Perry Pirkanen, Ricardo Fuentes

Rendezte: Ruccero Deodato

Címünk:
1073 Budapest,
Dohány u. 73-75. II. em. 26.
Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig 8-tól 16 óráig
Új telefonszámaink:
351-36-61, 351-36-62

2400 Ft
kölcsönzői joggal

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Cannibal Holocaust című filmet, 2400 forintért.

Név: ....

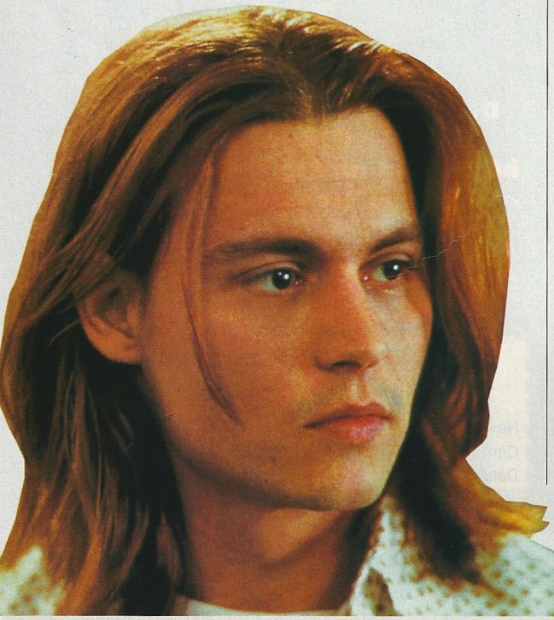
Cím: ....

Dátum: ....

....
aláírás

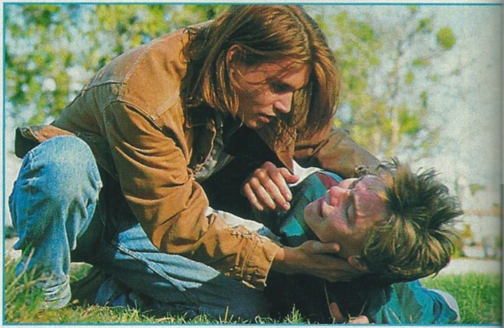
A befutott JOHNN

NÉHA A NAGY ÍGÉRETEKBŐL SEM LESZ SEMMI. AHOGY A JOHNNY DEPP BAL VÁLLÁRA TETOVÁLT *WINONA FOREVER* IS – ÚGY TŰNIK – ELAVULT CÍMKE MÁR. AZ ÚJ SZERELEM TALÁN A TOPMODELL *KATE MOSS*, ÉS A RÉGI A FILM, AMI MARADT. DEPP, AKI MINDEN PATTANÁSOS TINÉDZSER BÁLVÁNYA LETT A JUMP STREET 21 CÍMŰ IFJÚSÁGI TELEVÍZIÓS SOROZAT TOM HANSON HADNAGYAKÉNT (AZ RTL-EN JELENLEG IS LÁTHATÓ), AZ ÓCEÁNON INNEN ÉS TÚL, JOBBNÁL JOBB JÁTÉKFILM-ALAKÍTÁSAIVAL BIZTOSAN HALAD ÚTJÁN, HOGY UTOLÉRJE A NAGY PÉLDAKÉP BRANDÓT, AKI PARTNERE IS LEGÚJABB FILMJÉBEN, JEREMY LEVEN *DON JUAN DEMARCO* CÍMŰ RENDEZÉSÉBEN.

A kentucky születésű, majd a floridai Miramarban nevelkedett Johnny Depp, azon túl, hogy három nővére után egyetlen fiúgyermek volt, másként is kilógott a konszolidált családból. Kíváncsi volt az életre, s már az iskolában is botrányhős státuszt vívott ki magának. Ivott, kábítószerezett, s emiatt 13 évesen le is tartóztatták. De tehetséges bluesgitárosként zenekarával, a *Kids*szel jelentősebb sikereket értek el. Los Angelesbe is eljutottak, ahol a fiúk között nézeteltérés támadt, s végleg elváltak a bandatagok útjai. Johnny Los Angelesben vert gyökeret. Ha kellett, golyóstollat és telefonkártyát árult, esténként klubokban pengette gitárját s egyszer *Iggy Pop*pal is felléphetett volna, de izgalmában annyi szeszt tankolt, hogy a koncert elmaradt, s búcsút inthetett a zenészkarriernek és Iggy Popnak. Johnny úgy élt, ahogy jött. Haveroknál lakott. Egyetlen sporttáskában elfért minden holmija, s ez az életmód annyira vérévé vált, hogy alapeleit befutott színészként sem adta fel. Első fontosabb filmszerepét – *Rémület az Elm utcában* (Nightmare on Elm Street) – volt felesége új szerelme, *Nicolas Cage* révén szerezte, aki beajánlotta ügynökének. Ő volt a kamaszok egyike, akit álmaiba behatolva pusztít el Fred Krueger, a rém. A gyerekek fantáziavilágában pusztító rém ötlete annyira bevált, hogy a mozi több folytatást s még egy televíziós sorozatot is megért.

Johnny az Oscar-díjas *A szakasz* (Platoon) stáblistáján is rajta volt, de jeleneteinek nagy részét kivágták a filmből. Szerepelt a *Lassúégés* (Slow Burn) című thrillerben és a *Privat Resort* című moziban. De miután a Fox tv-sorozata, a Jump Street 21 sztárja lett, jobb szerepekre számíthatott Hollywoodban is. Elsőként az avantgarde pápája, *John Waters* ajánlott Johnnynak címszerepet, a *Cry Babyt*, egy érző szívű, Elvis-szerű motoros bandavezért a 60-as évek Baltimore-jában, ahol a bűnöző elemekből verbuválódott drapesek és a polgári squarek között állandó ellentétek feszülnek, mely háborúskodássá fajul, amikor a drapes vezér, Cry Baby elcsábít egy square lányt. Zenés West Side Story-paródiájában Waters saját szülővárosának állít emléket. Kedvenc alvilági karakterei mellett e filmjében szerepeltetett először normális színészeket, köztük Iggy Popot, akivel a forgatás szünetében Johnny közös emlékeit az elmaradt koncertről sörözés közben beszélhette meg.

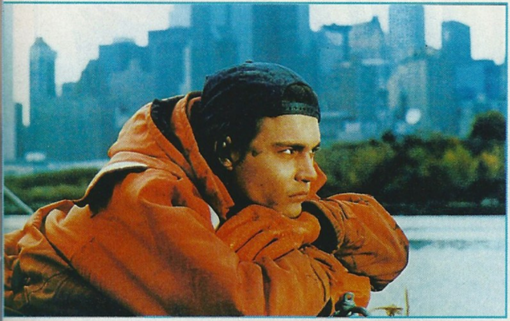
Gilbert Grape

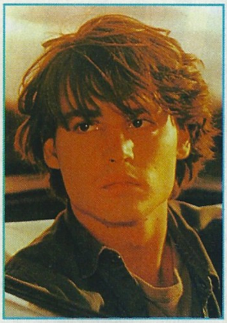
❖

John Waters után egy másik különc rendező, Tim Burton Johnnyt *Ollókezű Edward* (Edward Scissorhans) főszerepére invitálta. Edward egy feltaláló különös teremtménye, akinek egy mai amerikai kisváros életébe kellene beilleszkedni. Miközben ollókezei bravúros nyírótechnikájával elkápráztatja a városka lakóit, barátokat és ellenségeket is szerez. S ollókezei abban sem akadályozzák, hogy megtalálja a nagy őt *(Winona Ryder)*. Johnny a szkafanderszerű jelmezben so-

t í g é r e t :

Y DEPP

Az Arizónai álmodozókban

kat szenvedett, de azt mondja, megérte, mert ma is ez egyik kedvenc filmje – bár bevallása szerint készen sohasem látta. *„Igen kellemetlen érzés magamat látni a filmvásznon. Ehhez túl szégyenlős vagyok"* – mondja. Edward egyébként először Tim Burton egy gyermekkori álmában öltött testet. A film egy másik filmtörténeti adaléka, hogy a 14 éves Winona Ryder, a főhősnő e forgatáson esett szerelembe Johnny Deppel, s lettek hollywood híres párosává hét éven át, mígnem Winona egy viharosan induló reggelen Johnnyt egy kávézóban egyszerűen faképnél hagyta.

Az „Ollókezű" után úgy tűnt, Johnny végképp eljegyezte magát a populáris művészfilm műfajjal. *Emir Kusturica* már kifejezetten rá gondolt, amikor az *Arizonai álmodozók* forgatókönyvét csiszolgatta. A mozi egy szívében mélyen idealista férfiről szól, aki Alaszkába vágyódik, hogy ott az eszkimók között eszkimóként éljen. De egy bonyolult szerelmi történet eltéríti attól, hogy álmát valóra váltsa. Kusturica álomszerű szürrealisztikus jelenetekkel törte meg az amúgy is álomszerű sztorit: *„Filmem az amerikai civilizációhoz fűzött lábjegyzet. Az embert szimbolikusan halként ábrázolom, ami keresztülrepül kulturális ikonokon úgy, hogy semmit sem fog fel mindebből. De az ember ugyanakkor több, mint buta hal. Van lehetősége arra, hogy átgondolja helyzetét, maga mögött hagyja a hamis álmokat és új utakon induljon el."* Ezt Johnny a következőkkel egészítette ki az amerikai álomról:

Ollókezű Edward

„Szerintem az amerikai civilizáció mára inkább rémálom lett, mint álom. Állig felfegyverzett őrök száguldoznak az utakon, és válogatás nélkül lövik le az embereket. S mindez a hétköznapi élet megszokott részévé vált."

❖

Johnny *Jeremiah Chechik Benny és Joon* című romantikus komédiájában szerteágazó színészi őstehetségének ismét egy még ismeretlen oldalát csillogtatta meg mint komikus. Chechik filmje két vidéki különc szerelméről szól. Az autószerelő Benny *(Aidan Quinn)* és elmebeteg húga, Joon *(Mary Stuart Masterson)* elszigetelten élnek házukban. Joon napjait festőállványa előtt tölti, de skizofréniás dühkitörései időnként önpusztítóak, s Benny mindenáron meg akarja óvni húgát a külvilágtól. Helyzetük egyformán kilátástalan, amíg be nem lép életükbe egy másik furcsa lény, Sam *(Johnny Depp)*, aki egy személyben *Buster Keaton* és *Chaplin* reinkarnációja, s akinek konyhaművészete is egyéni: vasalóval süt palacsintát és teniszütővel készít krumplipürét. Joon kreativitása a turmixkészítésben tetőzik. A két hóbortos fiatal egymásra találását finom iróniával, különc szokásaik aprólékos szemrevételezésével szemléli a rendező. Johnny pedig megállás nélkül adja elő másfél órában a leghétköznapibb helyzetekre alkalmazva a Keaton- és Chaplin-filmek híres gegjeit.

❖

A *Gilbert Grape* – mely nemrégiben jelent meg videón itthon is – megint egy egyszerű, de különös sorsú emberek életéről készült alkotás. Sokak szerint Johnny Depp filmjei közül eddig a legjobb. A 90-es évek talán első olyan generációs filmje, amely mindazt érinti, ami ma fontos. Gilbert (Johnny) egy amerikai kisvárosban lakik, Yovában, s itt egy kereskedőnek szállít dolgokat, hogy családját némi pénzhez juttassa: két húgát, szellemi fogyatékos öccsét és anyját, aki egy éve nem lépett ki a házból. Egy napon lakókocsi parkol le a városban, és Gilbert életébe egy lány lép be *(Juliette Lewis)*. *„Ez egy olyan történet, amely velem is megeshetne, vagy bárkivel, aki nyomasztó családi környezetben él, akinek nincs kidobni való pénze, s aki nem tartja szükségesnek, hogy adjon a formaságokra"* – fogalmaz Depp. Az illúzió nélküli szerelemről, a hirtelen jött gazdagságról szól, amit azért el lehet viselni. S ez tényleg passzol Johnnyra, aki gitárral a hóna alatt hagyta el a floridai szülői házat, s ment Los Angelesbe. Azután ba-

Folytatás a 32. oldalon

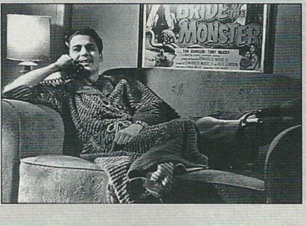

Minden idők legrosszabb filmrendezője:

Ed Wood

Ki volt ő valójában? Megszállott, meg nem értett zseni, aki bár egész életét feltette a filmezésre, a siker legcsekélyebb reménye nélkül dolgozott, avagy tehetségtelen senki, aki képtelen volt megbarátkozni a gondolattal, hogy a filmjei senkit sem érdekelnek? *Ed Wood Jr.* a filmművészet – bár esetében a művészet szót nyugodtan elhagyhatjuk – talán legkülönösebb figurája, egy különc színész-forgatókönyvíró-rendező, tele végtelen optimizmussal és töretlen kitartással, mely hányatott sorsa ellenére nem hagyta el soha. Wood a legrosszabb fantasztikus filmek utolérhetetlen alkotója, nevéhez olyan klasszikus blődlik fűződnek, mint például *A szörnyeteg asszonya* (Bride of the Monster, 1955), *A lelkek éjszakája* (Night of the Ghouls, 1959), valamint a minden idők legrosszabb filmjének kikiáltott *9-es terv a világűrből* (Plan 9 from Outer Space, 1956) című munkája.

Ed Wood Jr. 1924-ben született a New York állambeli Poughkeepsie-ben. Tipikus amerikai kölyökként ő is rajongott a harmincas–negyvenes évek western- és horrorfilmjeiért, imádta a fantasztikus képregényeket és rádiójátékokat. Miután végigharcolta a világháborút, vándorszínészként kereste kenyerét. Érdeklődése a negyvenes évek végén fordult a filmezés felé, olcsó másodvonalbeli filmek forgatókönyvírójaként mutatkozott be, mígnem 1952-ben elkészítette első filmjét, az önéletrajzi ihletésű *Glen vagy Glendát* (Glen or Glenda). Sikertelenséget sikertelenségre halmozva forgatta (elsősorban) fantasztikus, illetve rémtörténeteit, ám lelkesedése nem pótolta a rendezői és technikai hiányosságait. Filmjei jószerivel csak a kültelki, düledező mozikig jutottak, s jó, ha az első hét után még műsoron maradtak. Együgyű, meghökkentő és meglehetősen furcsa műveit már nem is B- (azaz másodvonalbeli), hanem egyenesen Z-filmekként tartotta számon a szakma. De őt valójában sohasem érdekelte mindez! Mély szenvedéllyel dolgozott, nem törődve azzal, hogy kigúnyolják filmjeit, vagy hogy mit gondolnak róla az emberek. S lám, az idő őt igazolta! Valami megmagyarázhatatlan módon művei – a maguk módján persze – klasszikussá váltak, s Ed Wood Jr. a műfaj egyik jellegzetes figurájaként vonult be a köztudatba. Egész rajongótábora alakult ki, szelleme, munkája tovább él körükben. (A mester 1978-ban hagyta itt a földi árnyékvilágot.) Fanatikus hívei betéve ismerik filmjeit, szóról szóra tudják idézni szövegeit.

„Magam is Ed Wood-filmeken nőttem fel, és mint először mindenki, én is arra gondoltam, Jézusom, hát ez meg mi a csoda?” – emlékezik *Tim Burton*, az Ed Wood című film rendezője. *„Később kezdtem rájönni arra, annak ellenére, hogy bűn rosszak, van valami őszinte és költői bennük. Ed nem hagyta, hogy a technikai problémák, olyanok, mint ócska díszletek vagy rejtetlenül maradt kábelek megzavarják a történet elmesélésében. Már-már perverz céltudatossággal kötődött a filmezés folyamatához, ilyen apró részleteket pedig egyszerűen figyelmen kívül hagyott. ...Teljesen közel éreztem magamhoz, van valami szép abban, hogy valaki azt teszi, amit szeret, s megalkuvás nélkül kergeti rózsaszín ábrándjait, bármennyire is kilátástalannak tűnik tervének megvalósítása.”*

Tim Burton, aki a látványos Batman-filmmel emelkedett Hollywood felkapott rendezői közé, ezúttal meglepően puritán, egyszerű filmet készített, s találta meg hozzá főszereplőnek Johnny Deppet, aki kiválóan személyesíti meg az önmagában mindig hívő rendezőt. A történet Wood életének, „karrierjének” fontosabb állomásait mutatja be, különös tekintettel az öregedő, kábítószerfüggő horrorsztárral, Lugosi „Drakula” Bélával való kapcsolatára. Burton egyfelől az állandóan bizakodó, ártatlan showman képét akarta megfesteni, másfelől az Ed és Béla közötti érzelmi szálat hangsúlyozza. Mindehhez a hátteret az ötvenes évek valósághű (fekete-fehér) megidézése jelenti, a Wood-filmek forgatási körülményeinek, felvételeinek, beállításainak képről képre történő lemásolásával. Hihetetlenül precíz, aprólékos munkára volt szükség mindehhez, de a Burton vezette csapat – köztük *Stefan Czapsky* operatőr és *Rick Baker* maszkmester – most is remekelt. S remekeltek a színészek is: Depp, aki magától értetődő természetességgel keltette életre a transzvesztita hajlammal megáldott, megszállott filmest, s mindenekelőtt a veterán *Martin Landau*, aki Lugosi Bélát formálta meg, fantasztikus átlényegüléssel. Landau alakítását – legjobb mellékszereplőként – Oscar-díjjal jutalmazták.

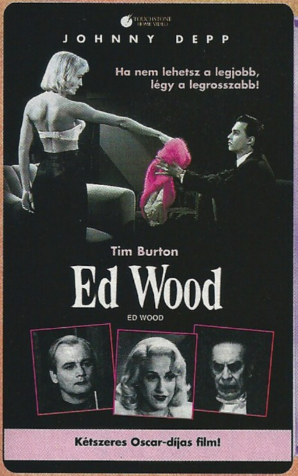

Tim Burton filmje meleg fogadtatásra talált Amerikában. Magyarországon viszont kicsivel más volt a helyzet, talán légüres térbe érkezett. Hiszen olyan világot mutat be, amely teljesen ismeretlen a hazai néző számára. A sci-fi második aranykorának, az ötvenes éveknek jellegzetes alkotásai ugyanis sohasem jutottak el hozzánk, mint ahogy nemcsak Ed Wood Jr., de még Lugosi-filmet sem láthatott a közönség! Ennek hiányában viszont a történet csak önmagában élvezhető – ez sem kevés! –, holott az avatott szem ezernyi utalást fedezhet fel a korszak filmjeire, összekapcsolhatja azt korábbi ismereteivel, élményeivel. Nem véletlen, hogy a műfaj rajongóinak bizsereg a háta egy-egy beállítás, a fénnyel és árnyékkal való játék vagy éppen Lugosinak a (mű)szörnnyel való iszapbirkózása láttán. S valójában ez az, ami teljessé teszi a Burton-filmet: a tisztelgés a klasszikus műfaj klasszikus korszaka előtt. A videóbemutatók sorát gyarapító filmje remélhetőleg nemcsak kellemes időtöltést kínál majd a nézőnek, hanem felkelti érdeklődését is e különös, fantasztikus korszak iránt. S talán e néhány sor is hozzájárul ahhoz, hogy más szemmel nézzük ezt a különleges alkotást s Johnny Depp játékát.

VIDEOPREMIER DECEMBER 21.

Ügynökeink

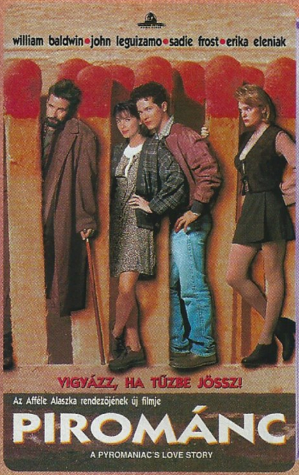
InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155 9094. . **Alpine Piton** Gmk Video Nívo ügynöki iroda 1146 Bp. XIV., Dózsa Gy. út 19. **S. I. COOP** Kft. 1147 Bp., Lőcsey u. 12/B. Tel.: 164-2055
Videó Nívó Bt Budapest XIII. Vág út 9. Tel: 149-1335. **Motophon** Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u. 5. Tel.: 46/346-847
Motophon World Center Bt. 3300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1. Tel.: 83/314-764 **InterCom** 1145 Bp. Bácskai utca 28-36 Tel: 467-1400

Tim Burton rendező legújabb filmjének alapja igaz történet: ED WOOD valóban rendező volt, munkásságával pedig kiérdemelte a Hollywood Legrosszabb Rendezője címet. Johnny Depp alakítja a különc filmkészítőt, aki sikertelen rendezői kísérletei és az ócsárló kritikák ellenére sem adja fel álmait. Pedig társait is feltűnően tehetségtelenül válogatja: egy svéd birkózóbajnok, egy színvak operatőr és a lecsúszott, valaha jobb napokat látott sztár, Lugosi Béla alkotja a stábot. A rossz filmek készítését közös erővel fejlesztik művészetté.

Bones Conwaynak zseniális ötlete támad: a hadseregből fog meggazdagodni. Jelentkezik hát a seregbe, és teljesen lökött kinézete ellenére besorozzák! Már éppen békésen hátradőlne, hogy élvezze az ingyenélés örömeit, amikor legnagyobb bosszúságára háborúba kell mennie! Feladata: az ellenséges fegyverraktár megsemmisítése. A legkellemetlenebb az egészben, hogy Bones egyetlen "fegyverrel" tud hatásosan bánni: a szájával.

Ki tudja, mi sülhet ki abból, ha összejön négy érző szív és egy rejtélyes tűzeset a pékségben?! Egy lángoló románc... De nem kell begyulladni, nem komoly. William Baldwin, a lobbanékony gyújtogató még mindig szerelmes barátnőjébe, Stephanie-ba. Stephanie szíve viszont Sergióért lángol, a pékinasért, aki sülve-főve együtt akar lenni Hattie-vel. Hattie azonban másra vet forró pillantásokat. Aztán a sarki pékség porig ég. A történet forrpontján mindenki bevallja, hogy ő volt a gyújtogató. Mindenki, kivéve a valódi tettest. Mutasd meg barátaidnak ezt a filmet, nem fogsz leégni!

JANUÁR–tól a videótékákban!

TOUCHSTONE HOME VIDEO

Folytatás a 29 oldalról

Cry Baby

rátaival, *Keanu Reeves*szel és *River Phoenix*szel a hollywoodi új nemzedék vezető színészeiként belépett a yuppie-világba, a komor klubok mélabús törzsvendégei, a Nirvana vágyakozó punkos zenéjének rajongói közé.

❖

Mióta Winona külön utakon jár, Johnny csalódott férfi, amelynek árnyoldalait Kate Moss már ismeri: egy szerelmi civódásuk eredménye egy szétvert New York-i szállodai szoba lett, ahonnan Johnny megbilincselve, hatósági kísérettel távozott, a topmodell pedig véraláfutásokkal... Johnny körül néha történnek különös dolgok. Két évvel ezelőtt, amikor barátainak Viper Room nevű klubjában gitározott, River Phoenix kirohant a teremből, majd az ajtó előtt holtan esett össze. Vérében egy egész drogkoktélt találtak. A világ ekkor figyelt fel Johnny kis klubjára. És ettől kezdve ők lettek a perspektívák nélküli önpusztító nemzedék leghíresebb tagjai. Ezt Johnny e szavakkal kommentálta: *„Természetesen az a megvetés, ami felénk árad, lehangoló, de amit a drogokkal kapcsolatban mondanak, az igazságtalanság, mert mindenki ránk hárítja a felelősséget, és azokról szó sem esik, akiknek ebből dollármilliárdjai származnak."*

A drogbotrány-hullámok kezdtek elcsitulni, és Tim Burton megjelent Johnnynál új filmterve, az Ed Wood ötletével. Ed Wood személye Amerikában mindenki számára ismert az éjszakai horrorsorozatokból. Egy különös sorsú filmrendező volt, akinek nevéhez a filmtörténet legrosszabb filmjei fűződnek. 1995-től éli második reneszánszát, miután Amerikában videón kiadták legismertebb filmjeit. De igazi elismerését Tim Burton 1994-es filmjében érte el, amellyel Hollywood keblére ölelte legkevésbé sikeres fiát is. Őt alakította Johnny Depp, egy kifinomultan perverz rendezőt, aki kétségbeesetten vágyik arra, hogy komolyan vegyék. *„A forgatás előtt elovastam és megnéztem Ed Woodról mindent, amihez csak hozzá tudtam jutni. Bizakodó, ártalmatlan, naiv, ugyanakkor nagyszerű showman képét akartam megfesteni. Ed imádott filmeket csinálni. Ez volt az élete, és semmi nem tudta elbizonytalanítani."*

Don Juan DeMarco, akit Depp legutóbbi filmjében alakít, nem kevésbé álmodozó, valóságtól elrugaszkodott lélek; látszólag pszichiátriai eset. Egy álarcos fiatal férfi lép be egy New York-i szállodába, ahol láthatóan öngyilkosságot akar elkövetni egy vörös hajú nő miatt, majd egy pszichiátriai klinikán Dr. Jack Mickler *(Marlon Brando)* veszi kezelésbe. Az ifjú, aki Don Juan De Marco néven mutatkozik be, a hollywoodi spanyol szájhős-filmek minden jellegzetességével – a körgallértól az álarcon át az akcentusig – kerül ütközésbe a mai New Yorkkal, és itt próbálja ki hódító technikáját. A pszichiáter szerepében Brando (akinek magánéletét DeMarco megjelenése a színen szintén megbolygatja) kezdi hinni mindazt a zöldséget, amit DeMarco élettörténeteként előad. A történet konlúziója: nem lehetetlen, hogy a bolondok bölcsességben és tisztánlátásban felülmúlják a normálisakat.

❖

Johnny Depptől, bármilyen különös, nem állnak távol azok a különcök, akiket filmjeiben alakít. Mint Hollywood biztos kasszasiker-színésze, most 32 évesen be tudná aranyozni életét, tucatnyi filmet forgathatna egy évben, nagy autókon autókázhatna a Sunsed Boulevardon, mégsem teszi: *„Hollywood, ez a sok flanc engem nem érdekel"* – hangoztatja, mint oly sokan. *„A film a munkám."*

És valóban, ha valaki megnézi filmjeit, el kell ismerje, jól végzi a dolgát. Melankólikusan néz a világba mélybarna, átható tekintetével, s ha komikus szerepet játszik is, valahol mindig ott rejtőzik egy könnycsepp. De Johnny ennél több is. Eszménykép, az ideális férfi, a jövő nagy sztárja – mint volt Brando –, legalábbis azoknak, akik értik a nyelvét, furcsa ruháit, modorát, tetoválásait, a rengeteg sok kávét és azt, ahogy a cigarettafüstöt fújja, jelképe minden dolognak, amit nem tanítanak az iskolában.

„A legszebb benzinkutas típus" – ahogy egykori rendezője, John Waters oly találóan megállapította róla.

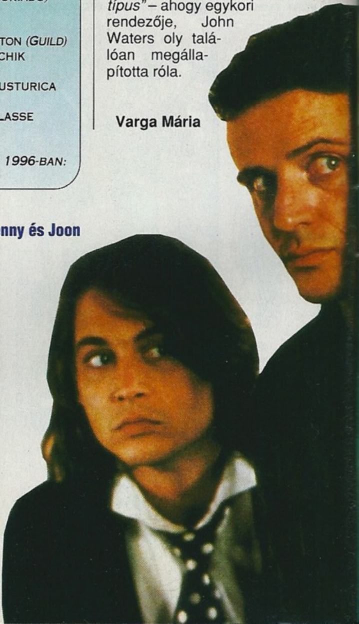
Varga Mária

JOHNNY DEPP JÁTÉKFILMJEI:

RÉMÜLET AZ ELM UTCÁBAN (*NIGHTMARE ON ELM STREET*, 1984) R.: WES CARVIN *(VICO)*
NYEREMÉNY NYARALÁS (*PRIVATE RESORT*, 1985) *(VIDEA)*
A SZAKASZ (*PLATOON*, 1986) R.: OLIVER STONE *(MOKÉP VIDEÓKIADÓ)*
SLOW BURN (1986) R.: MATTHEW CHAPMAN
CRY BABY (1989) R.: JOHN WATERS *(UIP-DUNA FILM)*
OLLÓKEZŰ EDWARD (*EDWARD SCISSORHANDS*, 1990) R.: TIM BURTON *(GUILD)*
BENNY ÉS JOON (*BENNY AND JOON*, 1993) R.: JEREMIAH CHECHIK *(INTERCOM)*
ARIZONAI ÁLMODOZÓK (*AMERICAN DREAM*, 1993) R.: EMIR KUSTURICA *(ODEON)*
GILBERT GRAPE (*WHAT'S EATING GILBERT GRAPE?*, 1993) R.: LASSE HALLSTROMM *(MIRAX)*
ED WOOD (1994) R.: TIM BURTON *(INTERCOM)*
DON JUAN DE MARCO (1995) R.: JEREMY LEVEN *(JÖN VIDEÓN 1996-BAN: (FLAMEX INTERSTAR)*

Benny és Joon

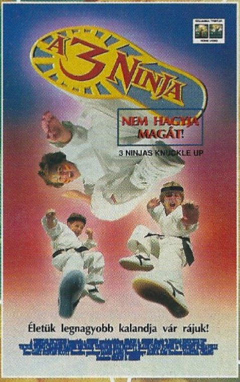

VIDEOPREMIER DECEMBER 7.

Ügynökeink

InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155 9094. . **Alpine Piton** Gmk Video Nívo ügynöki iroda 1146 Bp. XIV., Dózsa Gy. út 19.
S. I. COOP Kft. 1147 Bp., Lőcsey u. 12/B. Tel.: 164-2055 **Videó Nívó** Bt Budapest XIII. Vág út 9. Tel: 149-1335.
Motophon Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u. 5. Tel.: 46/346-847 **Motophon World Center** Bt. 3300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1. Tel.: 83/314-764
InterCom 1145 Bp. Bácskai utca 28-36. Tel: 467-1400

Rocky, Colt és Tum Tum újból Mori nagypapánál tölti a vakációt. Izgalmas kalandokban tehát nem lesz hiány. A három tesvér ezúttal komoly ellenféllel találja szembe magát: Harding, a lelkiismeretlen üzletember egy indián törzs földjére szállíttatja a mérgező hulladékot. Az ifjú harcosok nem ijednek meg: minden ninja-tudásukat latba vetve szembeszállnak a gazemberekkel. Rajtuk kívül senki sem mer ellenszegülni Harding akaratának, így csakis önmagukra számíthatnak.

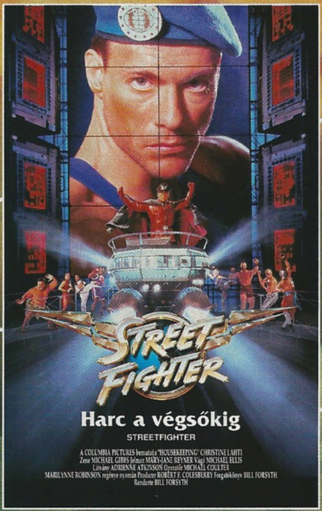

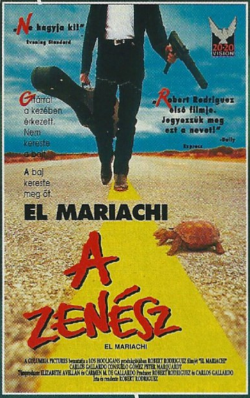

Louisa M. Alcott híres regényének legújabb feldolgozása valószínűleg sokaknak nyújt majd felejthetetlen élményt. Az amerikai polgárháború idején játszódó történet hősnői a March nővérek: a gyönyörű Meg, a törékeny Beth, a romantikus Amy és végül a szenvedélyes Jo, aki mindenre elszántan küzd a kor társadalmi szokásai ellen és íróként szeretne érvényesülni. A rakoncátlan testvérek életét féltő szeretettel irányítja édesanyjuk, Marmee.
Sírás és kacagás, bánat és öröm kíséri a négy testvér felnőtté válásának viharos éveit. Megjelennek körülöttük a férfiak is, s végül velük jutnak el a keserű-boldog végig.

Két árva lánykát szigorú, unalmas rokonok neveltek. És akkor visszatért egy rég nem látott nagynéni. A mostohák gyöngye! Ő más, mint a többiek. Foglalkozására nézve csavargó volt, hippi és kábítószerélvező. És most nekilát, hogy kezébe vegye unokahúgai nevelését. Kabátját továbbra is újságpapírral béleli, parkbeli padokon tud a legédesebben aludni, viszont árva rokonaiból embert akar faragni. És a rokonok kétségbeesnek. És új mostohályai megszeretik. És a néző jót mulat, esetleg kicsit elérzékenyül.
Egy film vándoroknak és otthonülőknek.

El Mariachi, a zenész egy texasi kisvárosba érkezik - azt reméli, itt megtalálja szerencséjét. Egyetlen célja van: zenélni szeretne, hogy folytassa apja, nagyapja és dédapja mesterségét. Vele egy időben egy rettegett gyilkos is érkezik a városkába - mindkét férfi feketében van, s mindketten ugyanolyan gitártokot hordanak magukkal; ám Mariachi szeretett gitárját tartja benne, a gyilkosé viszont fegyverekkel van tele.
A szerencsétlen véletlen folytán a helyi bandavezér emberei az ártatlant hiszik gyilkosnak, és hajtóvadászatot indítanak utána - egyedül egy szép bártulajdonosnő szegődik társául. Mariachi kénytelen gitárját fegyverre cserélni s leszállni a helyi alvilág poklába, melynek minden sarkában ott bújkál a GONOSZ.

Sadalu, Délkelet-Ázsia, 1995. A véres polgárháború hetedik hónapjában az egyeduralomra törő Bison tábornok (Raul Julia) túszul ejti az ENSZ segélyszervezetének munkatársait. A foglyoknak egyetlen esélye van, hogy elkerüljék a kínhalált: William Guile tábornok (Jean Claude Van Damme). Az ő feladata felkutatni és megmenteni őket. Guile tábornok és társa, az angol titkosszolgálat ügynöke (Kylie Minogue) nekivág, hogy szembeszálljon az őrült diktátorral. Bejutnak a titkos erődbe s megkezdődik a végső leszámolás – hőseink élete vagy halála a szabad világ sorsát is örökre eldöntheti.
A Die Hard sorozat és a Dredd bíró írója a jól ismert computerjáték alapján akciódús, izgalmas, szórakoztató filmet készített.

Decembertől megvásárolhatók

MIRAX

Ügynökeink

InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155 9094.
Alpine Piton Gmk Video Nívo ügynöki iroda 1146 Bp. XIV., Dózsa Gy. út 19.Tel.: 344-0007
S. I. COOP Kft. 1147 Bp., Lőcsey u. 12/B. Tel.: 164-2055
Videó Nívó Bt Budapest XIII. Vág út 9. Tel: 149-1335.
Motophon Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u. 5. Tel.: 46/346-847
Motophon World Center Bt. 3300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1. Tel.: 83/314-764

Mark Kendall teljesen hétköznapi srác. Csak egyetlen egy problémája van: az, hogy szűz. Egy többszáz éves vámpírnőnek pedig éppen az ő zsenge húsára fáj a foga. Az együtt töltött szenvedélyes éjszaka után Mark nem is sejti, hogy ádáz vészívóként távozik.

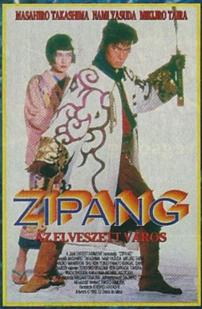
Az Oscar-díjas történet 1947-ben játszódik Houstonban. Carrie Watts (GERALDINE PAGE), a szeretetreméltó öregasszony nagy elhatározásra jut: élete vége felé meglátogatja szülővárosát, Bountifult. Az utazás azonban nem egészen úgy alakul, ahogyan eltervezte...

John Steel (Jay Irvin) FBI ügynököt másik részlegre helyezik át, miután a kínai maffia brutálisan meggyilkolta partnerét. Steelnek már nincs semmi vesztenivalója, elhatározza, hogy megpróbál beépülni a maffiába, hogy így próbáljon leszámolni társa gyilkosaival.

Kenneth Branagh, a Sok hűhó semmiért és a Frankenstein alkotója szórakoztató vígjátékában egy szilveszteri házibuliba visz el bennünket. Mindenki ott van, aki számít: Peter (STEPHEN FRY), a házigazda, akit sohasem érdekeltek a csajok, Andrew (KENNETH BRANAGH), a sikertelen író és féktelen mozgásigényű felesége, aztán Maggie (EMMA THOMPSON), aki szemérmes nőből szexmániás fenevaddá változik. Zajlanak az események a pezsgős hétvége alatt: botrányok, poénok, szerelmek, veszekedések és kibékülések! Ezt a bulit életük végéig emlegethetik!

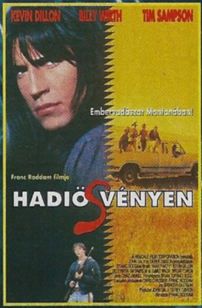

Az Edo korszakban csak a nyers erő jelentette az egyetlen túlélést. Jigokugokurakumaru a kardforgatás és a harcművészetek mesterének egész életében menekülnie kellett, hiszen fejére magas vérdíjat tűztek ki. Négy társával kincsek után kutat az ősi földeken, de gyémántok helyett aranykardra bukkannak, mely elvezethet Zipangba, a mitikus királyságba. Együtt indulnak el felfedezni Zipangot, miközben az őket üldöző nindzsák egész csapatával kell megküzdeniük.

Az áldozat torkát elvágták, a lány meztelen holttestét elborította a vér. Minden bizonyíték Connor Ashcorfthoz, egy gazdag playboyhoz vezet, akinek házában a rendőrség egy vadászkést talál, melyen a vérnyomok megegyeznek az áldozat vérével. Melanie Hudson (JOAN SEVERANCE), a rendőrség nyomozónője szenvedélyes kapcsolatba bonyolódik az ügy első számú gyanúsítottjával...

A kazetták kedvezményes ára:
2240 Ft+Áfa
Kérje ingyenes tájékoztatónkat
Telefon: 209-2919

Montana állam vezetői elhatározzák, hogy turista-látványosságként újra megrendezik a Feketelábú indiánok és a lovasság híres összecsapását. A csata valóságos rémálommá fajul, amikor az ellenfelek éles töltényekkel, igazi tomahawkokkal harcolnak egymás ellen. A Feketelábúaknak hatalmas túlerővel kell megküzdeniük, hiszen Montanát ellepik a Nemzeti Gárda csapatai és az újságírók.

Brian és Charlie a két erőszaktól megcsömörlött bankrabló elhatározza, hogy otthagyja a bankszakmát és sokkal békésebb foglalkozást választ. Utolsó balhéjukként még megfújnak 1 millió fontot, melyre a maffiának, a kínai triádoknak és a rendőrségnek is fáj a foga. A zsákmánnyal a legközelebbi házba rohannak be, amely történetesen egy apácazárda. Brian és Charlie hát magára ölti a fityulát és beáll a Rendbe, hiszen a zárda előtt már gyülekeznek a rájuk vadászó bérgyilkosok, akiknek aztán semmi sem szent!

MIRAX filmek a legnagyobb
videóügynökségeknél

MIRAX
Nemzetközi Filmforgalmazó és Multimédia Kiadó Kft.
1113. Budapest, Karolina út 34/a
Tel/Fax: (36-1) 209-2919,209-2920

Jön! Jön! Jön! Világhírű mozisiker videón!
HATALOM MINDEN ÁRON
A FEKETE PÁRDUC
Az FBI első számú közellenségnek nyilvánította őket.
Az emberek szemében hősökké váltak
PANTHER
A POLYGRAM FILMED ENTERTAINMENT bemutatja a TRIBECA PRODUCTIONS és MVP FILMS produkciójában MARIO VAN PEEBLES filmjét "PANTHER"
KADEEM HARDISON BOKEEM WOODBINE JOE DON BAKER COURTNEY B. VANCE MARCUS CHONG TYRIN TURNER JAMES RUSSO NEFERTITI M. EMMET WALSH
Zene STANLEY CLARKE Fényképezte EDWARD PEI Executive producerek TIM BEVAN ERIC FELLNER Saját novellájából írta MELVIN VAN PEEBLES Producer PRESTON L. HOLMES MARIO VAN PEEBLES & MELVIN VAN PEEBLES
Rendezte MARIO VAN PEEBLES
Januártól megvásárolható
az ügynökségeken
MIRAX
PolyGram
FILMED ENTERTAINMENT
DOLBY STEREO

ÉJJEL

NAPPAL

A legjobb társ

Ha videótékájának olyan társat keres, *aki* dinamikus, hozzáértő, megbízható, olcsó és 24 órán át képes dolgozni az év minden napján, akkor megtalálta! Úgy hívják, hogy: SV–380 Europa. *Ő* egy legmodernebb technikával felszerelt interaktív kazetta-kölcsönző automata! Információk átadására képes, s használójával kommunikálni is tud! Az ára rendkívül vonzó! Elhihetik!

ÉJJEL

24 SELF-VIDEO

- Nyilvántartást vezet a tagokról
- Kezeli az adattárat filmekről, műfajokról, színészekről, rendezőkről
- Cím és kód alapján kikeresi a videófilmeket
- Fényoptikai tollal irányítja a kölcsönzést, vonalkód segítségével
- Kimutatja a filmek kölcsönzésekor, visszajuttatásakor a fennmaradó összeget
- Kölcsönzési árkategóriákat határoz meg
- Megjeleníti, kinyomtatja az aktuális árakat, kölcsönzéseket, a kölcsönzés alatt álló filmeket, valamint azokat is, amelyek visszahozatala késik
- Alkalmas taglista, áfás számlák kinyomtatására

További információ:
AST Italtrade:
Telefon/Fax: 206-7130

NAPPAL

Panasonic

GAOO WIDE

A Képek Királya

GAOO - egy japán szó.

Annyit jelent:

A Képek Királya.

Ez a **Panasonic**

televíziók

csúcsmodelljeinek

védjegye szerte a

világon. Az utánozhatatlan

színvilág, a lenyűgöző hangvisszaadás

és a különleges

szolgáltatások teszik

a GAOO készülékeket

a televíziók nagy

családjának királyaivá.

És most itt egy újabb

GAOO csoda, a széles

képernyőjű televízió.

Még több kép, még kitűnőbb

hang - még nagyobb élmény:

GAOO WIDE

Panasonic/Technics

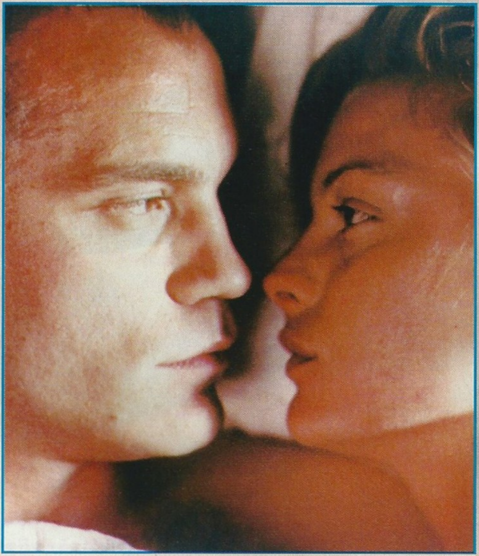
Bemutatóterem és mintabolt Bp. VIII. Rákóczi út 1-3.

ALBACOMP Keravill Rátaker paletta

Buenos Diás C.T.

Erotika a filmművészetben II.

John Malkovich és Michelle Pfeiffer: *Veszedelmes viszonyok*

Az erotika típusai

Nyilvánvaló hogy az erotika, akár művészi színvonalon is, képes megjeleníteni a testi szerelmet. A pornográf mű viszont művészi igényekkel nem lép fel. Ám az erotika sem tekinthető egységes jelenségnek. Egészen másképp erotikus egy nőért folytatott küzdelem, mely egyben három ember kamaradrámája is *(Roman Polanski: Kés a vízben,*1961*)*, mint mondjuk az a nem mindennapi helyzet, amikor egy lány párhuzamosan két szerelmi kapcsolatot folytat: apával és fiával *(Louis Malle: Végzet,*1992); amikor egy átlagos, idősödő német hölgy, környezetében óriási botrányt okozva, egy fiatal arab férfivel létesít élettársi kapcsolatot *(R.W. Fassbinder: A félelem megeszi a lelket,*1973), vagy amikor a több száz éve élő, s az öröklétre vágyó kissé rezignált vámpírnő *(Catherine Deneuve)* elveszíti társát *(David Bowie)*, de egy fiatal orvosnőben *(Susan Sarandon)* új kapcsolatot vél felfedezni, mígnem a jövevény veszi át misztikus helyét és szerepét az idők végtelenjében *(Tony Scott: Éhség,1982)*.

Sharon Stone és William Baldwin: *Sliver*

Ugyan az erotika szinte mindig a testi szerelemmel áll valamilyen kapcsolatban, mégsem feltétlenül kell közvetlenül *megmutatnia* voltaképpeni témáját. Amikor a *Sliver* (1992) férfihőse, *William Baldwin* bevezeti *Sharon Stone*-t a lakásába, az asztalon egy *vulkánt* ábrázoló hipermodern szobor látható. A szereplők néhány szót még váltanak is a szoba díszéről. Vajon hogyan illeszkedik ez az apró kitérő a film történetének folyamába? Valószínű úgy, hogy a szobor *fallikus* szimbólum, mely már előre jelzi, hogy a pár között hamarosan szexuális kapcsolat szövődik. Hitchcock egyik híres filmjében ugyanígy, jelzésszerűen, egy törött, felpolcolt láb szerepeltetésével utal a férfi főhős impotenciájára. Némely vámpírfilmben az áldozat vérének kiivása helyettesíti a szerelmi aktust. *Bonnie és Clyde* több filmben is feldolgozott története éppen attól erotikus, hogy a szex *elmarad* belőle, azt is a gyakran öncélú bűnözés pótolja. Polanski egyik fontos korai filmjében egy elmebeteg lány *(Catherine Deneuve)* szemével láttatja az eseményeket; a magányos főhősnő *elhárít* magától minden erotikát, a hozzá közeledő férfiakat meggyilkolja. Ez a film (*Iszonyat,*1965) – réges-régi hagyományt követve – egy darab *hússal* (vö. a keresztény bűnfogalommal) érzékelteti a lány férfiundorát. A megnyúzott nyúl a néző (és persze a lány) szeme láttára kezd megromlani, mind gusztustalanabbá válni, párhuzamosan a lány súlyosbodó állapotával.

Az erotikát tehát számtalan módon ábrázolják különböző alkotók, de a létrejött műalkotás művészi színvonala nem annak függvénye, hogy az ábrázolás eufémisztikus-sejtető, szókimondó-vaskos vagy esetleg naturalista színezetű.

A hagyományos irodalmi erotika-tipológia az erotikus filmművészetre is alkalmazható. Eszerint beszélhetünk például *gáláns* felfogásról, melyet több kosztümös filmben láthatunk viszont; *pikáns* ábrázolásról, mely többször is visszatér *Pasolini Decameron*jában; *frivolitásról*, mely például *Roger Vadim*, majd évtizedekkel később *Stephen Frears Veszedelmes viszonyok* című filmjének sajátja; illetve *drasztikus-szókimondó* megjelenítési formáról, mely a már említetteken kívül is rengeteg filmben meghatározza az erotikus epizódokat. Sok más művészen kívül *Stanley Kubrick* él szívesen a naturalista ábrázolás lehetőségeivel (*Mechanikus narancs*), Pasolininál is előfordul (*Salo*), de a magyar filmművészetben

is gyakori jelenség, gondoljunk csak Kovácsi János *Cha-cha-cha* című darabjára.

Deviáns jelenségek

Nagyjából a hatvanas évek második felére tehetők a deviáns szexuális jelenségek első jelentősebb filmbéli feldolgozásai. A korszak is kedvezett a nemi forradalomnak (diáklázadások, tüntetések a szabad szerelem mellett, hippimozgalmak, a szexuális energiával is részletesen foglalkozó vallások, így a tantrizmus terjedése Amerikában és Európában stb.). Ennek az időszaknak szabadabb szellemét tükrözik olyan „merészségek", mint például a csoportos szexjelenet *Antonioni Nagyításá*ban, a sivatagi szerelmeskedés-epizód a rendező néhány évvel későbbi *Zabriskie Point*jában, a szadizmus és a mazochizmus keverése *Buñuel A nap szépe* című filmjében vagy a leplezetlen szexuális terror *Pasolini* már említett alkotásában. Bizonyos értelemben *Marco Ferreri A nagy zabálás* című filmje jelenti a csúcspontot 1973-ban: itt szinte minden tárgy és tevékenység erotikus értelmet kap, a legtöbb szereplő (például *Michel Piccoli* és *Philippe Noiret*) *halála* is erotikus cselekedet, illetve történés.

Ugyancsak a rendezők „felső tízezrébe" tartozó Fassbinder jár elöl a 70-es években a homoszexualitás filmes eszközökkel való rehabilitálásában (a görög ókor legalizált fiúszerelmeire már senki sem emlékezett ekkoriban). Szintén a botrányairól ismert német rendező vette magának a bátorságot, hogy egyik filmjében transzvesztita főhőst szerepeltessen. Mindez csak úgy válhatott lehetségessé, hogy az utóbbi harminc esztendőben sok szexuális előítélet veszett végleg a múlt homályába, a közfelfogás is sok mindennel szemben lett türelmesebb, amiről korábban beszélni se nagyon volt szabad.

Úgy tűnik tehát, hogy a művészi filmek készítői hamarabb reagáltak a korszak kínálta lehetőségekre, mint a kommersz filmipar reprezentánsai. Vagyis: a sokaktól szókimondásáért, bátor tabudöntögetéséért is becsült *Philadelphia* korántsem az első filmalkotás, amely síkra száll a homoszexuálisok, illetve az AIDS-ben szenvedő betegek jogaiért.

A „lazulási" folyamat máig tart. A lengyel származású *Roman Polanski,* akit többen korunk egyik legnagyobb rendezőjének tartanak, 1992-ben mutatta be *Keserű méz* (Bitter Moon) című filmjét, amely szabad(os) felfogásával élénk reakciókat szo-

Peter Coyote és Emmanuelle Seigner: *Keserű méz*

A tegnap és a ma ideáljai: Brigitte Bardot és Sharon Stone

Ahogy a közízlés, illetve az erotikus filmalkotásokkal szembeni nézői magatartás országonként és időszakonként változik, úgy változnak a színésznők, akik a filmtörténet egyes korszakaiban más-más érzéki vonzerővel érdemelték ki, hogy erotikus jelképpé váljanak. *Greta Garbo, Marlene Dietrich* és *Ingrid Bergman* éppúgy meghatározó jelenség volt e szempontból, mint később *Marilyn Monroe, Marina Vlady* vagy az olasz hölgyek: *Gina Lollobrigida, Sophia Loren, Claudia Cardinale* vagy *Monica Vitti.*

Mégis, ha a tegnap női szexideáljai közül kellene választania egy „legreprezentatívabb" személyiséget valamiféle filmismerő férfizsűrinek, valószínűleg Brigitte Bardot kapná a legtöbb szavazatot. Ő volt (és marad) a varázslatos B. B., akit már monogramjáról is mindenki azonosítani tudott. Bardot valóban a hatvanas évek egyik legjellegzetesebb hagyománybontó jelensége a francia filmkultúrában. Szépsége alapvetően különbözik elődeitől. A rápillantónak először a haján akad meg a szeme. A nagy szőke sörény szinte minden képén rendezetlen, mintha sose látna fésűt. Szeme igéző: egyszerre kihívó és érdeklődő. Szája dacos, ugyanakkor ajkai erotikusan teltek. Alakja úgyszólván hibátlan. Az ellentétek ragadnak meg külsejében. Öltözködésével és mozdulataival hol egy slendrián, túlérett francia diáklány, hol pedig egy duzzogó, akaratos manöken személyiségét idézi meg. Egyik fő titka természetessége. Előszeretettel fotózták ezt a mindig izgatóan többértelmű filmcsillagot érzéki pózokban. Legismertebb fényképeinek jelentős része meztelenül ábrázolja: vagy egy széles ágyon nyújtózik el kéjesen és hívogatón, vagy valahol Saint-Tropez-ben napo-

➔

Erotika felsőfokon...

Jane March, *A szerető*

kott kiváltani nézőiből. A két nagyszerű színész, *Peter Coyote* és *Emmanuelle Seigner* főszereplésével forgatott alkotás egy romantikusan induló szerelem mindennapjait tárja elénk szokatlan nyíltsággal. A rendezőnek láthatóan az a véleménye, hogy ami a közerkölcs szempontjából devianciának minősül, az két ember intim kapcsolatában korántsem az. A mozi közönsége igazi voyeur-nek képzelheti magát, miközben meglesheti széles vásznon a két szerelmes, a már középkorú férfi és a fiatal lány bizarr szexuális játékait. Szadomazochista jelenetek vegyülnek, ha lehet, még pikánsabb utalásokkal, miközben a néző nagyokat derülhet a filmbeli elbeszélést hallgató nyárspolgár fiatalember *(Hugh Grant)* felháborodásán. A film egyébként általános üzenetet hordoz az emberi kapcsolatokról, s értékei nem merülnek ki az újszerű megvilágításba helyezett erotikában.

Egy évvel a *Keserű méz* elkészülte után került a mozikba *Adrian Lyne Tisztességtelen ajánlata* (Indecent Proposal), mely alapvetően szentimentális történet, hollywoodi megoldásokkal. A film alapötlete minden ízében erotikus. John Gage, a multimilliomos *(Robert Redford)* egymillió dolláros ajánlatot tesz egy éppen anyagi gondokkal küszködő ifjú feleségnek, Diana-nak *(Demi Moore)*. Az ajánlat egyetlen éjszakára szól, és semmi többre nem kötelezi a fiatalasszonyt. Ez már a deviancia határterülete csupán: a pénzért megvehető szerelem Amerikában ugyancsak közkedvelt témája. Újabban ismét Demi Moore vállalt szerepet a szexualitás és a korrupció kapcsolatát taglaló filmben, *Michael Douglas és Donald Sutherland* oldalán: *Barry Levinson Zaklatása* (Disclosure) legalább olyan szenzációs alapötletre épül, mint Demi Moore korábbi filmje.

zik egy háztetőn. Legendásan csábító mellét sohasem takargatta; érzéki lényének a nudizmus is tökéletes kifejezője volt. Páratlan lényéről igen pontos leírást ad: *„Érzékisége nem mágikus, hanem agresszív; a szerelmi játékban egyszerre vadász és préda; a férfi éppúgy tárgy, ahogy ő is az a maga részéről. Ez az, ami a férfidölyföt sérti; a latin országokban a férfiak nem tudnak szabadulni az „asszony mint tárgy" mítoszától; Brigitte Bardot természetessége minden kifinomultságnál perverzebbnek tűnik."*

Valóban így van: összehasonlítva Amerika első számú akkori szexbombájával, *Marilyn Monroe*-val, azt érezzük, hogy Bardot *par excellence* lázadása és az ezt maradéktalanul kifejező külseje sokkal mélyebben érint meg bennünket, mint az amerikai sztár rafinált és gyakran túlhajtott nőiessége. A sok smink és a női test legérzékibb pontjait tudatosan és provokatívan kiemelő ruhakölteményék Monroe-t gyakran a filmipar és a reklámszakma művi teremtményévé tették. Egyfajta kultikus tárgy, *érzéki totem* vált belőle, erre is remekül érzett rá *Andy Warhol*, amikor a sztár fényképét sokszorosított formában állította ki tárlatain. Bardot-val, a kócos, mezítlábas, kissé fiús szexszimbólummal mindez elképzelhetetlen lett volna. Elég csak megnézni korai filmjét, az 1956-os *És Isten megteremté a nőt* című *Roger Vadim*-darabot (néhány hete immáron videókazettán is láthatjuk!). Már ott teljes érzéki „fegyverzetében" áll előttünk a fiatal lány, az árva Juliette, aki tényleg új Évaként lép a nézők elé. Kacérsága, ez a minden ízében női és érzéki viselkedésmód mintha csak adottsága lenne. A néző természetesen tudatosítja a távolságot Bardot, a filmcsillag és önmaga között, mégis valahogy közel érzi magához – térben és lélekben – a festéket, ékszert kerülő színésznőt. Birtokolhatóság és birtokolhatatlanság együttese sugárzik róla.

❖

A szintén szőke és szintén igéző Sharon Stone az utóbbi néhány év egyik legtöbbet szerepeltetett színésznője, aki kétségtelenül rászolgál a „napjaink No. 1 amerikai szexszimbóluma" címre. A Pennsylvania államból származó szépség *Woody Allen* egyik kevésbé ismert filmjében bukkant fel először, de játszott *Arnold Schwarzenegger* és *Chuck Norris* oldalán is különböző akciófilmekben.

Az átütő sikert mégis a Paul Verhoeven rendezte *Elemi ösztön* hozta meg számára (nem pedig a korábbi közös munka, *Az emlékmás*). Stone játékában és e filmbeli jellemében valóban *elemi erejű* erotika rejtőzik. Az érzékiséget az ő esetében is a sokarcúság nyújtja. Catherine Tramell írónőt alakítja, aki mellesleg mintegy százmillió dollárnyi vagyon egyedüli tulajdonosa. A fiatal és gyönyörű írónő élete azonban a halál jegyében telik. Rokonai, szerelmei egymás után halnak meg, s a néző végig bizonytalanságban marad, mennyi és milyen köze van az izgatóan vonzó teremtésnek mindehhez. Vajon ölés és ölelés sokat emlegetett rokonságáról van itt szó? Minden kusza és egyre kuszább. Catherine már mindent kipróbált az életben: házasságot, leszbikus szerelmet, tüzes férfiszeretőket és kábítószereket. Lehet, hogy csillapíthatatlan írói és pszichológusi megismerési vágya a gyilkosság ízét is meg akarja kóstolni? Vagy „csak" egy kokain- és szexrajongó okos nő, akit valami roppant rafinált gyilkos akar mindenáron gyanúba keverni?

Itt egy nagymenő vállalat, a DigiCom rejtélyes belügyeire derül fény egy furcsa szexuális pereskedés kapcsán. Előbb a főnöknő, Meredith (Demi Moore) vádolja meg nyilvánosan beosztottját, Tom Sanderst (Michael Douglas), hogy az szexuálisan zaklatta, majd fordul a kocka. Férfi megerőszakolása nem mindennapi az erotikus filmek történetében. E különleges zaklatásban az izgalmas erotikus jelenet minden pillanatának döntő jelentősége van a későbbiekre nézve...

Teljességre egyáltalán nem törekvő áttekintésünk végén térjünk még vissza az „igazi" devianciákhoz. A „normálistól" eltérő szexuális szokások deviáns jellege roppant rugalmas, hiszen elsősorban a közerkölcs mindenkori jóváhagyásától függ. Napjainkban már se szeri, se száma a beteges nimfomániát, leszboszi szerelmet, vérfertőzést, szodómiát, illetve fellációt és kunnilingvációt mutató vagy arra utaló filmeknek, melyek ezzel együtt csupán erotikusak maradnak. (Polanski említett újabb munkájában majdnem mindegyikre lehet példát találni.) A közönség pedig mintha mindinkább el is várná a forgatókönyvírótól, hogy szereplőit vigye ágyba és adjon a szájukba minél több trágár kifejezést. Az erotika által kijelölt igen tág határok között valószínűleg ma már minden megengedett, még a prűdnek tartott Hollywoodban is – *csak a film legyen jó.*

Ugyanis a hollywoodi producerek méltán lehetnek irigyek a pornófilmek forgalmára. Tisztában vannak azzal, hogy a szerelem s a testiség mindig ott marad az érdeklődés középpontjában. Miért ne lehetne akkor a játékfilmekbe egyre többet becsempészni a szép nő és a testi szerelem látványából? Az utóbbi évek merész Los Angeles-i lépései azt igazolják, megéri egyre több erotikát vinni az alkotásokba, hiszen az *Elemi ösztön*től a *Zaklatásig* a nézőknek – egyes kritikusokkal ellentétben – tetszik a filmkészítők bátorsága. Kérdés azonban, hol húzódik számukra a határmezsgye, hiszen az erotika, a szex, a pornó között elvékonyuló határvonal, lehet bármilyen vékony, valahol azért mégiscsak meghúzódik...

Tudjuk, hogy példatárunkból rengeteg jó és jellegzetesen erotikus film kimaradt – így *A szerető*, a *Betty Blue* és még hosszasan sorolhatnánk –, mivel célunk nem a telefonkönyvszerű felsorolás volt. Írásunk felvételeit az elgondolkodtatás szándékával fogalmaztuk meg.

Az olvasó saját filmes élményei birtokában érthet egyet vagy vitatkozhat velük.

Máté J. György

Madonna és *A tanú teste*

A prosti

Efféle kérdések foglalkoztatják a nézőt még jóval a film megnézése után is. Sharon Stone nagyot alakít: mindent sikerül elkövetnie annak érdekében, hogy felkeltse érdeklődésünket. Nem a szokásos kemény legény formáját hozó *Michael Douglas*re figyelünk, hanem ellenállhatatlan partnernőjére, aki tud csúnyán beszélni, miközben döglesztő pillantást vet a detektívre parázsló cigarettája mögül, tud ledéren leszbikus táncot lejteni egy csillogó-villogó diszkóban, tud vadul szeretkezni egy férfival és önfeledten csókolózni a barátnőjével, képes bugyi nélkül menni az ügyészségi kihallgatásra, de ugyanakkor visszafogott, halk, simogató hangon beszél (Básti Juli szinkronmunkája is *elementárisan jól sikerült*), mosolya az egyik legkedvesebb női mosoly, amit filmen valaha látni lehetett, ha pedig sír, azt tényleg bánatában vagy kétségbeesésében teszi.

Brigitte Bardot mint jelenség annak idején sok botrányt okozott Franciaországban. Számos ellensége akadt, többen az erkölcstelenség jelképét fedezték fel benne. Így történt Sharon Stone filmjével és személyével is. Az amerikai közönséget erősen megosztotta az *Elemi ösztön*. Sokakat háborított fel a film szabadszájúsága, a revolverhősként ismert Michael Douglas meztelensége, az agresszív, a némi szadomazochizmust sejtető szexjelenetek és persze Sharon Stone nem hétköznapi viselkedése.

Az elemi erejű sikernek azután nem lehetett gátat vetni: Sharon Stone-t megismerte a világ, s a legkülönbözőbb korú férfiak sóhajtottak fel a neve hallatán. Közönségességével és alkati bájával egyaránt rengeteg hívet szerzett magának.

Az amerikai filmkészítőket némileg érthető módon ez a siker érdekelte a legjobban Verhoeven filmjében. Rögvest el is készült Sharon Stone következő produkciója, a *Sliver*, mely az előbbi erotikus krimi párdarabjának tekinthető. *Philip Noyce* rendező azonban talán nem vetett számot azzal, hogy kétszer nem lehet ugyanazt a sikert ugyanazokkal az eszközökkel elérni. A *Sliver* minden tekintetben alatta marad elődjének. Stone kisasszony szerepe is hálátlanabb e filmben. A San Francisco-i tengerpart fölött, a hatalmas teraszon magányosan borongani, meztelenül sétálgatni a villa csupaüveg nappalijában, villámgyors sportkocsival száguldozni a szerpentineken és kokaint szippantgatni harmadmagával a diszkó klozettjében – mindez sokkal jobban illett színes egyéniségéhez, mint a kissé hosszúra sikeredett liftezések a toronyházban a későbbi filmben. William Baldwin, az újabb színészpartner azért nem panaszkodhat: a hölgy még mindig kiváló szexjeleneteket produkál, mégis gyakran olyan érzésünk támad, hogy egész filmbeli magatartása ellentétben áll tüzes szerelmeskedéseivel. A *Sliver*-béli Sharon Stone *józanabb* az *Elemi ösztön*-bélinél, így érzékiségéből is veszít. Talán ezt próbálja visszanyerni *A specialistában*, amikor *Sylvester Stallone*-nal szerelmeskedik a zuhany alatt.

Talán a szexszimbólum jelző elől menekült, amikor a konszolidált családanya és feleség szerepét játszotta el az *Intersection – Vágyak vonzásában* című filmben, vagy a rettenthetetlen westernhőst a Gyorsabb a halálnál című vadnyugati történetben, bár a rendező a film egyetlen szerelmes jelenetében azért sikeresen levetkőztette a színésznőt.

Sharon Stone kétségtelenül napjaink egyik ügyeletes amerikai szexszimbóluma, akitől hívei azt várják, hogy elemi erővel ismételje meg elemi alakítását az Elemi ösztönből. Kérdés, sikerülhet-e ez valaha is?

COMET
Professzionális VHS videókazetták profi felhasználók részére
5-től 210-percig, 5 percenként tetszés szerinti hosszban
Standardtól a csúcsminőségig
1000 db-ig 24 órán belül
NTSC szabvány szerint is
– műsoros kazettához
– oktatókazettához
– reklámkazettához
– VHS-kamerákhoz
Megrendelés:
Tel.: 06-26-326-226
Fax: 06-26-325-102
Minőségi fokozatok:
BASF Super High Grade Back Coated
BASF High Grade Back Coated
BASF High Grade
BASF Super Grade
Added Value by BASF
BASF
COMET COMET COMET

MEGLEPETÉS KARÁCSONYRA!

DANIELLE STEEL

VIDEÓFILMEK, AHOGY AMERIKÁBAN LÁTTÁK!

KÖNYVEK VIDEÓN

Danielle Steel amerikai írónő nevét a magyar olvasók elsősorban remek stílusú regényeiről ismerik. Most itt a lehetőség, hogy ezeket a csodálatos könyveket, melyek Magyarországon igen magas példányszámban keltek el, filmváltozatban is megismerhessék. Ez egy eddig páratlan vállalkozása a JLX kiadónak. Nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy az írónő csaknem összes művének filmváltozatát közreadja videón, hogy az egész család szórakoztatására szolgáljon, mert ezek a filmek valódi csemegék. Nem tartalmaznak erőszakot, horrort, valódi tartalmas kikapcsolódást nyújtanak. A JLX kiadó mint a „könyvek videón"-sorozat kizárólagos forgalmazója terveiben olyan filmek is szerepelnek, melyeket még csak ezután forgatnak és Hollywooddal egyszerre láthatjuk.

Külön érdekesség, hogy az írónőről az a friss hír röppent fel minap, hogy válni készül. A kilencgyermekes családanya, úgymond a munkája miatt, elhanyagolta családját és ezt férje megelégelte.

Akárhogyan is lesz, egy biztos: az olvasók és a nézők csak nyernek, mert a sok könyv és film sok feledhetetlen történettel szórakoztatja őket.

A most megjelent első film címe: **APU**

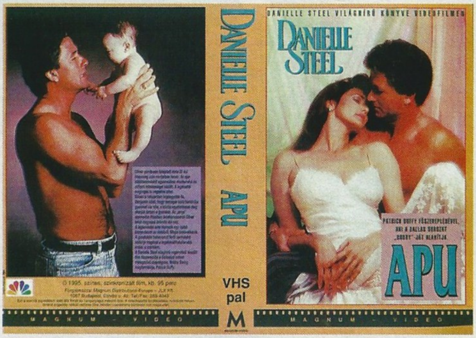
Oliver gondosan felépített élete 20 évi házasság után romjaiban hever. Az apa kötéltáncosként egyensúlyoz munkahelyi és otthoni kötelességei között. A legkisebb megingás is végzetes lehet.

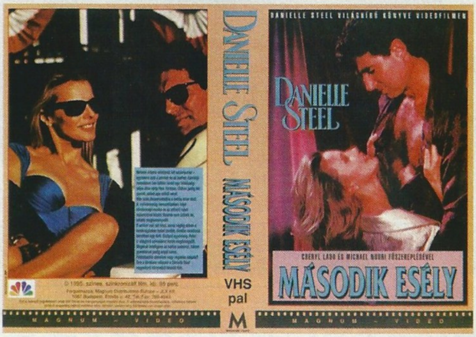
Ebben a helyzetben legnagyobb fia, Benjamin közli, hogy teenager-korú barátnője gyereket vár tőle, s közös egyetértéssel meg akarják tartani a gyereket. Az „anya" szerepébe frissiben belekényszerült Oliver tehát nagyapai örömök elé néz.

A legkevésbé sem hiányzik egy újabb bonyodalom az életéből, mégis bekövetkezik.

A gondoktól behavazott férfit lavinaként sodorja magával a legellenállhatatlanabb érzés: a szerelem.

Főszereplője a Dallas-sorozatban a népszerű Boby alakítója, **Patrick Duffy**.

A második film címe: **MÁSODIK ESÉLY**

Melanie Adams véletlenül lett sztárriporter – egyszerre szól a szívhez és az észhez. Karrierje meredeken ível felfelé: ismét egy felelősségteljes állás várja New Yorkban. Otthon pedig két gyerek, akiket apa nélkül nevel.

Más talán összeroskadna a kettős teher alatt. A nyilvánosság keresztüzében folyó mindennapi munka és az otthon között Melanie nem őrlődik fel, inkább megkeményedik.

S amikor már azt hiszi, sorsa végleg ebben a kerékvágásban halad tovább, életébe váratlanul berobban egy férfi. Elsöprő egyéniség. Peter, a világhírű szívsebész korán megözvegyült. Magának intelligens és házias asszonyt, három gyerekének pedig anyát keres.

Felszabadító szerelem vagy végzetes csapda?

Főszereplőjét, Michael Nouri-t a Flashdance című filmben láthattuk, női főszerepét **Cheryl Ladd** játssza, akit a Charlie angyalaiból ismerhetünk.

NBC HOME VIDEO

Forgalmazza:

Magnum Distributions-Europe – JLX Kft.

1067 Budapest, Eötvös u. 42.

Tel./fax: 269-4043

JLX & CO KIADÓ

Hosszú vagy rövid?

Video, videó?

1954-ben még nem használták, a Magyar Helyesírási Szabályzat szerint pedig még nyoma sem volt a szónak. Mára már nyelvészek vitatkoznak rajta, vajon mikor hosszú és mikor rövid az „ó" a video szóban, valamint különböző szóösszetételeiben.

– Először a Magyar Helyesírási Szabályzat tizenegyedik kiadásában szerepelt a „video" szó – mondja Grétsy László –, de ekkor még csak szóösszetételekben tartották nyilván. Például videokazetta, videotechnika. Ebben az alakban rövid „o"-val kell írni, mondta ki a szabályzat. 1988-ban – ahogy egyre-másra bukkantak fel az utcán, nyomtatásban stb. a „videós" szavak – már a nyelvészek is boncolgatni kezdték, hogyan is kell helyesen használni a különböző összetételekben és önálló alakban fel-feltűnő szót.

– Amikor önállóan használjuk, „videó" – úgy tűnik –, mindig hosszú hangzóval ejtjük ki?

– A magyar nyelvben nem létezik rövid „o"-ra végződő szó, kivéve a „no és nono" szavakat, így a videó végén is megnyúlt az „o" hangzó. „De jó videód van!" Főnévként tehát él, bekerült a magyar nyelvbe. 1994 decemberében megjelent az Akadémia szabályzatának tizenegyedik lenyomata. Ez a lenyomat sok mindenben más, mint az 1984-es kiadás, a példaanyaga megváltozott, hiszen a társadalmi, gazdasági változások nyomán új szavak keletkeztek vagy éppen szűntek meg. Gondoljunk csak arra, hány új szervezet, intézmény született, hány ország neve változott meg. Ebben az új lenyomatban a videó főnévként már szerepel, önálló alakban, méghozzá hosszú „ó"-val. Például videója, videói. Míg az összetételekben rövid az „o", például videotechnika, videomagazin. Nyelvünknek van ugyanakkor egy olyan fejlődési iránya, amely sejteni engedi – bár ez nincs benne a szabályzatban –, hogy a „videó" szó hasonló módon fog viselkedni, mint a rádió vagy fotó szavak.

– Vagyis mint fotókiállítás, rádióhallgató?

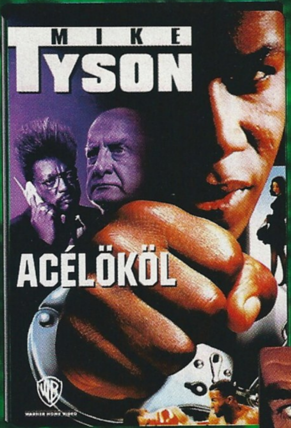
– Igen. Figyeljük csak meg, amennyiben a „foto" a fénnyel kapcsolatos összetételekben szerepel, „fotoszintézis, fotográfia", akkor mindig rövid magánhangzóval írjuk, de ha a fotóról mint fényképről van szó, akkor hosszú magánhangzóval írjuk. Például fotóművész, fotóriporter. Ugyanez a helyzet a „rádió" esetében is. A „radio", ha sugárzással kapcsolatos, akkor az összetételekben rövid hangzóval szerepel. Például radiogram, radioaktív, de már „rádióhallgató, rádióriporter"-t mondunk, ha a rádiózásról van szó. Ugyanígy viselkedik a „videó" szó is, legalábbis várhatóan ebbe az irányba fejlődik majd a nyelv. Jelenleg a szabályzatban ez ugyan így még nem szerepel. Gondoljunk csak arra: „videókamera, videórajongó"-ként használjuk, hosszú hangzóval ebben az összetételben, de „videotechnika, videokazettá"-t használunk. Mindenképpen hosszú az „ó", ha képzőt kap a „video" szó. Például „videósok köre, videózom" stb.

A lényeg tehát: önálló alakban mindig hosszú az „o", összetételekben pedig a származéktól függ, hogyan használjuk.

VIDEO

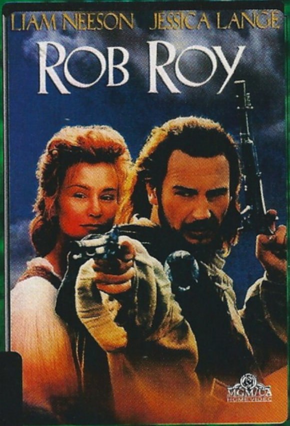
PREMIER: DECEMBER 15.

1145 Bp., Bácskai utca 28-36. Tel.: 467-1400

ACÉLÖKÖL (TYSON)

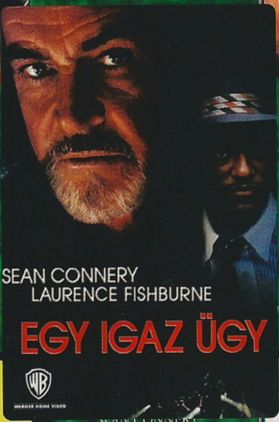
A korábbi nehézsúlyú világbajnok életének igaz története. Mindenki hallott sikereiről, és persze, bukásáról is. Elég néhány viharos szerelem és botrány, az acélöklű átköltözhet luxuslakosztályából egy apró zárkába. Ez egy igen, igen kemény világ. És ez a sztori felér egy K.O.-val.

LIAM NEESON JESSICA LANGE

ROB ROY

Rob Roy, a büszke skót nemes kénytelen kölcsönt kérni a sunyi Montrose márkitól. A márki két csatlósa gonosz tervet sző, hogy magának kaparintsa meg a pénzt. És Roy olyan harcba keveredik, amilyenbe még soha. Liam Neeson (Schindler listája) és Jessica Lange (Blue Sky, A rettegés foka) valamint Tim Roth (Ponyvaregény, Rosenkrantz és Guildersten halott), Eric Stolz (Kutyaszorítóban, Facérok, Kutyavilág) szereplésével gyönyörű színtereken játszódó, izgalmas és érzéki jelenetekkel tarkított kalandfilmet láthatunk.

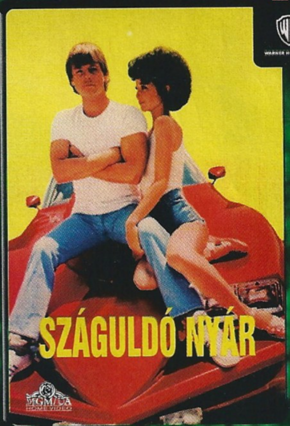

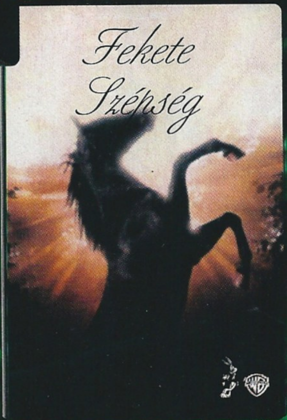
SEAN CONNERY
LAURENCE FISHBURNE

A mocsár mélyén rejlő titok kiszabadíthat egy ártatlant, vagy elszabadíthat egy gyilkost, hogy újra öljön

EGY IGAZ ÜGY

JUST CAUSE

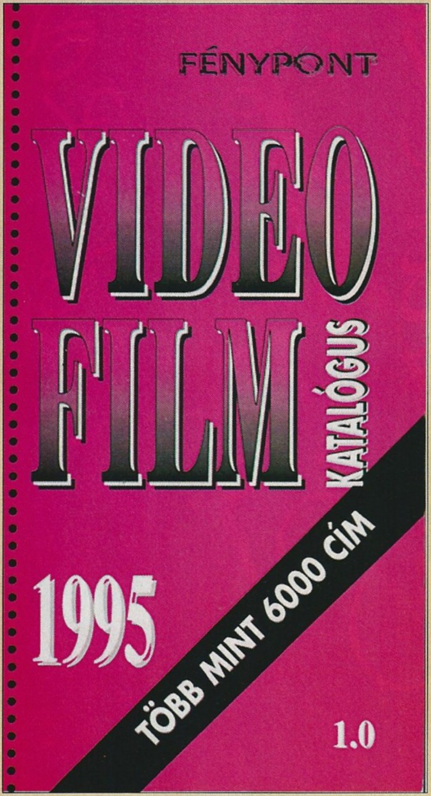
Ügynökeink: InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155-9094 Fax: 155-8686
Alpine Piton Gmk Video Nívó ügynöki iroda Bp. XIV.Dózsa György út 19.
Video Nívó Bt. Bp. XIII. Vág u. 9. Tel.: 149-1335
S.I.COOP Kft. 1147 Bp. Lőcsey utca 12/b. Tel.: 164-2055
MOTOPHON Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u.5. Tel.: 46/346-847
MOTOPHON WORLD CENTER Bt. 8300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1 Tel.: 83/314-764

INTERCOM

video
magazin

Jessica Lange
Liam Neeson
Rob Roy

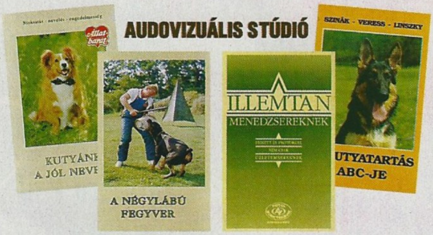
Hogy mit érdemes megnéznie videón? Ebben is segít!

* gyenge
** megnézhető
*** jó film
**** kitűnő film
***** klasszikus, csúcsfilm

Fénypont: Pécs, Tüzér u. 3/1. Telefon: (72) 333-612
A javított, második kiadás megtalálható az Interaktív Video Magazin CD-ROM-on.

FOTO-ELEKTRONIK AV STÚDIÓ

ISMERETTERJESZTŐ VIDEÓFILMEK

Négylábú fegyver
Őrző-védő kutyák, sportkutyák kiképzése, kölyökkutyák felkészítése a későbbi munkára. 75 perc, ára 1.180,– Ft+ÁFA

Kutyánk, a jól nevelt
Az engedelmességi gyakorlatok erőszakmentes tanításán kívül sok más nevelési tanácsot is megismerhet filmünkből. 60 perc, ára 1.180,– Ft+ÁFA

A kutyatartás ABC-je
Alapfokú ismereteket tartalmazó film a kölyökkutya kiválasztásáról, elhelyezéséről, neveléséről, orvosi ellátásáról. 35 perc, ára 1.200,– Ft+ÁFA

A COLLIE
A skót juhászkutya története, standard leírása, gondozása. 30 perc, ára 1.980,– Ft+ÁFA

Rövidesen megjelenik

A kutyatartás gyakorlata
Átfogó ismeretek kutyákról (fedeztetés, ellés, betegségek, táplálás stb.). Kb. 120 perc, ára 1.264,– Ft+ÁFA

Illemtan menedzsereknek
Viselkedéskultúra – mindenkinek.
Főszereplő Mécs Károly (köszönés, telefonálás, étkezés, névjegyhasználat stb.). 86 perc, ára 1.400,– Ft+ÁFA

A filmek megrendelhetők, illetve megvásárolhatók:
FOTOELEKTRONIK AV–Stúdió KFT. 1077 Bp., Wesselényi u. 17., 1387 Bp. Pf. 14.
Telefon: 342-0161, Tel./fax: 342-0162
A fenti árak lakossági értékesítésre vonatkoznak!

A filmek kölcsönzői joggal is megvásárolhatók stúdiónkban, illetve az ügynökségeknél!

MEGRENDELŐ SZELVÉNY

Megrendelem utánvéttel az alábbi filmeket a feltüntetett darabszámon:

Négylábú fegyver ....db
A kutyatartás ABC-je ....db
Kutyánk, a jól nevelt ....db
A Collie ....db
A kutyatartás gyakorlata ....db
Illemtan menedzsereknek ....db

A filmek árát, illetve a postaköltséget átvételkor fizetem.

NÉV: ....
CÍM: ....
.........................., 1995..........................
....
aláírás

RÉMÁLMOK GYILKOSA
(Midnight Heat)

John Gray banktisztviselőt autóbaleset éri. Elveszti emlékezőképességét, még feleségét, Sharont sem ismeri meg. A feleség mindent elkövet férje meggyógyítása érdekében. Johnt rémálmok gyötrik, melyek egy gyilkossággal vannak összefüggésben. Sharon rájön, hogy a rémálomsorozat mögött valóság rejlik...
Főszereplő: Brian Bosworth

TITKOS JÁTÉKOK
(Secret Games)

Az ártatlannak tűnő kislány beiratkozik egy exkluzív klubba, ahol milliomos férfiak részére nyújt szexuális szolgáltatásokat. Elérte, amire vágyott: izgalmak, élvezetek – az éleveszélyre azonban nem gondolt...
Színes, szinkronizált amerikai film
Főszereplők: Dalia Sepperd, Billy Drago

A Fórum Film címe:
1122 Budapest, Krisztina krt. 17.
Tel./fax: 156-3141

A HALÁL ÁLARCA
(Mask of Death)

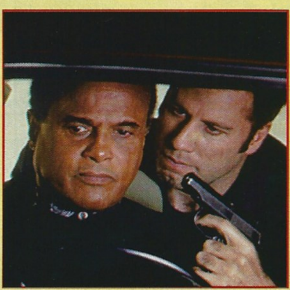
Az FBI már régóta figyelemmel kíséri a Hongkong és California között folyó tengeri csempészetet. A csempészek a hajójukon megtalálják az FBI poloskáját és hogy mentsék magukat, felrobbantják az FBI jachtját...
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplő: Lorenzo Lamas

Jön! Jön! Jön!

1996. január:

JOHN TRAVOLTA
HARRY BELAFONTE

White Man's Burden

VESZÉLYES ÉLVEZETEK
(Mirror Images)

A két szépséges ikerlány közül az egyik hideg szépség, férjnél van, a másik könnyűvérű nő, aki a felsőbb osztályon belül kézről kézre jár. Egy idő után a férjes asszony utánozni kezdi testvérét...
Főszereplők: Dalia Sepperd, July Streep

KÜZDELEM ÉLETRE-HALÁLRA
(No Exit)

A multimilliomos Houston Amstrong tévéműsorában egyenes adásban közvetíti mindenre elszánt keményfiúk küzdelmét, melynek tétje élet, pénz vagy halál. A program neve: Nincs kiút...
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
Főszereplő: Jeff Wincott

AZ ÉLŐHALOTTAK VISSZATÉRNEK II.
(Return of the Living Dead II.)

Klasszikus horrorfilm George Romarótól. Ismét életre kell a temető...

MEGVALÓSULT AMERIKAI ÁLOM

A HARMINCHAT ESZTENDŐS FÉRFI, AKIVEL A HOLLYWOODI HEGYEKBEN LÉVŐ, HÁROMNEGYED MILLIÓ DOLLÁRT ÉRŐ HÁZÁBAN BESZÉLGETEK, „BEVÁNDORLÓ" AZ ÚJVILÁGBAN. FRANCIA FÖLDÖN, MONTEBELIARDBAN LÁTTA MEG A NAPVILÁGOT, DE ODA „CSAK SZÜLETNI" ÉRKEZETT. MAGYAR SZÁRMAZÁSÚ AMERIKAINAK VALLJA MAGÁT (BÖLCSŐJÉT HÁROMHÓNAPOS KORÁTÓL A TENGERENTÚLON RINGATTÁK), S BÜSZKE EURÓPAI EREDETÉRE. HOGY TELJES LEGYEN A KÉP(ZAVAR), EMLÍTSÜK MEG JUGOSZLÁVIÁT IS, AHOL 1957-BEN KÉT MAGYAR MENEKÜLT ELŐSZÖR LÁTTA MEG EGYMÁST. HÁZASSÁGUK FRANCIAORSZÁGBAN (MÉG FÖLÖTTÉBB NAGY SZEGÉNYSÉGBEN) KÖTTETETT MEG. FIUK A FERENC NEVET KAPTA, HOLLYWOODBAN (ÉS NEM TÚLZÁS ÁLLÍTANI: VILÁGSZERTE) FRANK DARABONT NÉVEN VÁLT ISMERTTÉ.

E világhírt Frank-Ferenc első, önmaga írta és rendezte filmjének, *A remény rabjai*nak (The Shawshank Redemption) köszönheti; akkora sikert aratott, hogy a filmet hét Oscar-díjra javasolták. Darabont a legjobb forgatókönyv-adaptációért számíthatott a rangos kitüntetésre, de alkotását az év legjobb filmjének díjára is jelölték. Oscarra várt a film kiváló főszereplője, a fekete bőrű *Morgan Freeman* (Miss Daisy sofőrje, Robin Hood), továbbá a zeneszerző, az operatőr, a fővilágosító és a hangmérnök.

Idézve Pierre de Coubertin báró szavait: az olimpián nem a győzelem a fontos, hanem a részvétel. S ha az Oscar-díj a filmesek olimpiája, a fiatal írórendező számára már az is dicsőség, hogy alkotását, hét kategóriában, az év legjobbjai közé sorolták. Az 1955. évi díjkiosztáson az előzetes várakozásnak megfelelően a Forrest Gump tarolt. Ám említsük meg azt is, hogy Amerikában a különböző művészeti ágak szakmai szervezetei ugyancsak díjakat osztanak, s A remény rabjait mindenütt jelölték. Darabont március 18-án átvehette a forgatókönyvírók szervezetének díját; megelőzve a Forrest Gump (március 27-i Oscar-gálán diadalmaskodó) íróját.

A házigazda beszélgetésünk kedvéért azt a fekete sportmelegítőt öltötte magára,

A VIDEO MAGAZIN OLVASÓINAK FIGYELMÉBE AJÁNLOM A REMÉNY RABJAIT!

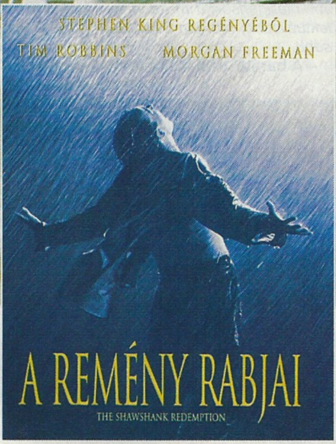
SOK KÖSZÖNETTEL,

[aláírás]

(DARABONT FERENC)

Interjú Frank Darabonttal, A remény rabjai rendezőjével

amelyen Magyarország felirat és a magyar címer díszeleg.

– Milyen nyelven beszéljünk? – kérdezem.

– *Kérdezzen magyarul, én viszont angolul válaszolok. Nekem már úgy könnyebb... Amíg gyerek voltam, otthon többnyire magyarul beszélgettünk, de amikor iskolás lettem, általában az angolt használtuk.*

– Hogyan szólítsam, Franknek vagy Ferinek?

– *Ferinek... Ferenc vagyok.*

– Járt már Magyarországon?

– *Yes, tizenötéves koromban* – feleli, egyezségünk ellenére magyarul. – *A grandparents... hogy is mondják? A nagyszülők Keszthelyen éltek. Voltam hát a Balatonnál, meg Budapesten. Megint oda kellene utaznom, azért is, hogy gyakoroljam a magyar nyelvet.*

– Olvas magyarul?

– *Olvastam, sokat. Arany János a kedvenc költőm.*

(Az amerikai magyaroknál gyakori, hogy keverik az angol és a magyar szavakat. Darabont Ferenc kerek mondatokat formál magyarul, anélkül, hogy nyelvtani hibát vétene... aztán a következő gondolatát angolul fejti ki. Hadd tegyem hozzá: igen választékos angolsággal!)

– Mikor határozta el, hogy filmes lesz?

– *Azt hiszem, ötéves koromban, amikor Bandi bátyám először vitt moziba. Csodálatos élmény volt.*

– Melyik rangos egyetemen tanulta a forgatókönyvírás fortélyait?

– *Nem jártam egyetemre. Az iskolát mindig is untam. S úgy éreztem, az egyetem nem segít hozzá céljaim megvalósítá-*

sához. Ha valaki iskolába jár, nem biztos, hogy tanul is. Én viszont szeretek tanulni, s amit tudok, azt a gyakorlatban, a filmgyárakban, meg az olvasmányaimból sajátítottam el. A forgatókönyvírásnak meg a filmrendezésnek épp az az előnyük, hogy nem kérnek diplomát. Az a fontos, mit tudsz. Az számít, hogy a száz-százhúsz oldalas írást időre szállítsd, s az nagyon jó legyen.

– Vagyis bárki besétálhat a filmstúdiókba, ha van egy jó ötlete? Kapcsolatok se kellenek?

– A kapcsolat nem árt. De minél több jó írást letettél az asztalra, annál több jó kapcsolatod van. Nekem kezdetben semmi kapcsolatom nem volt, s bizony időbe telt, amíg érvényesülni tudtam.

– Telefonon beszéltem az Arizonában élő édesanyjával is. Gondolom, nem titok, amit elmondott: a kezdeti évek kevés pénzt hoztak, küzdelmesek voltak... Hogyan indult a filmes pályafutás?

– Fizikai munkával. Díszlettervezők mellett dolgoztam, ha kellett, közreműködtem a díszletépítésnél, beszereztem a bútorokat. Berendező voltam. Többnyire csak hat hónapig végeztem ezt a munkát, s ha összegyűlt annyi pénz, amennyiből a legszűkebb kiadásaimat fedezhettem, kizárólag írtam. Amikor a pénzem elfogyott, visszamentem díszletezni.

– Miket írt?

– Csak forgatókönyvet. Kezdettől filmíró akartam lenni.

– Hány forgatókönyvet írt?

– Rengeteget... az íróasztalfiókomnak. De éreztem, hogy az írásból és a saját hibáimból is tanulok. S amikor úgy találtam, a könyv alkalmas arra, hogy megfilmesítsék, jelentkeztem. Hat éven át voltam berendező, s 1986 óta már az írásból élek.

(Kezdetben a forgatókönyvek – köztük a *Rémálom az Elm utcában* harmadik részének, *A légy* második részének – társszerzője volt. Ő írta a nagysikerű *Ifjú Indiana Jones* televíziós sorozat nyolc epizódját, dolgozott az HBO–nak, majd ugyancsak társszerzője volt a *Kenneth Branagh* rendezte *Frankensteinnek*. S hogy a filmkészítés mesterségét még alaposabban megismerje, a *Pokoli éjszaka* című rémtörténet rendezőjének asszisztense lett. „*Nem volt jó film*", mondja... Azt követően több produkció segédrendezője volt.)

– Minek köszönhető, hogy az első önálló forgatókönyvéből készülő filmnek egyszersmind rendezője is?

– A forgatókönyvet nem rendelésre, hanem önszántamból készítettem el, Stephen King regényéből. Öt évig érleltem, aztán nyolc hét alatt megírtam. Ha előbb kötök szerződést, és előleget veszek fel, a filmgyár lényegében azt tesz a könyvvel, amit akar. Engem már kifizetett... a továbbiakba nincs beleszólásom. Akár süllyesztőbe is tehehetik. Mindezt korábbi, keserű tapasztalataim alapján mondom. Így viszont más helyzetből tárgyaltam: kész könyvvel mentem. Én kértem, hogy magam rendezhessem meg a filmet, s azok, akik a pénzt adják, hozzájárultak.

– Merész vállalkozás volt...

– Mondana valamit a két színészről? Barátai?

– Nem tartoznak a szoros barátaim közé, noha örülnék, ha sűrűbben találkozhatnánk. De hát Tim New Yorkban él, Morgan pedig Mississippi államban, s mindhárman nagyon elfoglaltak vagyunk... Remek emberek, jóllehet különböznek egymástól. Rendkívül intelligensek. Tim az intellektuálisabb, Morgan ösztönösebb.

– A barátai szakmabeliek?

– A legjobb barátomat több mint két évtizede, a középiskolában ismertem meg. Ugyancsak közeli barátommá lett egy író, akivel csupán öt éve találkoztunk először; mindig kellemes vele lennem. A barátaim többsége a filmnél dolgozik ugyan, de valamennyiükhöz előbb kerültem közel, s csak később működtünk együtt szakmailag. Akiket munka közben ismertem meg, azok nem váltak barátaimmá. Talán az ügynököm a kivétel, előbb volt munkakapcsolatunk, aztán jött a barátság.

– A sztárok közül kihez került közel?

– Ha nem barátom is, de mindig szívesen találkozom Arnold Schwarzeneggerrel. Talán azért is, mert „szomszédok" vagyunk: ő osztrák, én pedig magyar... Erről beszéltünk is.

– S Hollywood magyar alkotói? Az ugyancsak forgatókönyvíró Joe Eszterhás, a producer Andy Vajna?

– Valóban? Miért? Kockázat nélkül nincs siker. S én tudtam, hogy mit akarok mondani a filmmel.

– Hogyan fogadták a kezdő rendezőt az olyan kiváló színészek, mint Morgan Freeman, Tim Robbins meg a többiek?

– Nem volt problemám. Profi művészek, s látták, érezték, hogy a legjobbat akarom mind nekik, mind magamnak. Készségesen együttműködtek velem.

– Még nem találkoztam velük. Zsigmond Vilmossal, a kiváló operatőrrel viszont megismerkedtem Seattle-ben. Ott forgatott, én pedig a bátyámat látogattam meg. Rendkívüli tehetség! Örömest dolgoznék vele, s ha úgy adódna, ragaszkodnék hozzá, hogy négyszemközt anyanyelvünkön beszéljünk. Talán javulna a magyar beszédkészségem...

– Amerikában a jövedelem: tabu. Egy Los Angeles-

i lap mégis megszellőztette, hogy hétszázötvenezer dollárt kapott A remény rabjaiért. Megírhatom, hogy ebből mennyi jutott a forgatókönyvírónak és mennyi a rendezőnek?

– Íróként kaptam a nagyobbik hányadot, hiszen mint rendező, kezdőnek számítok. Legközelebb már alighanem többet kérhetek...

– Ha nem tekinti tapintatlannak a kérdést: miként élte meg az Oscar-gálát? Csalódott?

– Ó, dehogy! Persze izgultam, s a díjkiosztás végére igencsak elfáradtam. A szavazás olyan, mint amikor feldobnak egy pénzdarabot: nem lehet tudni, hogy melyik felére esik. Tudtam, hogy a legtöbb kategóriában esélytelenek vagyunk, mégis számoltam egy-két díjjal. Az operatőri munka feltétlenül Oscart érdemelt volna. A film nézettsége miatt is meghatározó volt, hogy számításba vették. Ezt különösen a videóforgalmazásnál érzem...

– Kelendő A remény rabjai?

– Szenzációsan megy! Nem sokkal az Oscar-díj kiosztása után jelent meg a videótékákban, s azóta a tíz legkeresettebb film egyike. Az amerikai mozik bevételéből csupán a forgatás költségei térültek meg, a haszon a külföldi vetítesekből és a videóforgalmazásból ered.

– Ezek szerint fontosnak tartja a videózást...

– Rendkívül fontos, nem is egy okból! Rengeteg film készült az elmúlt csaknem száz esztendőben. A mozik képtelenek mindent műsoron tartani, ám ha valami érdekel, elmegyek a boltba és megvásárolom vagy kölcsönbe veszem. Még tizenöt éve is, ha egy film nem volt sikeres, néhány hét után levették a mozik műsoráról és feledésbe ment. Most, ha olykor csak évek alatt is, a videózás révén visszatérülhet a költség.

– A remény rabjai művészi értékét a hét Oscar-jelölés és a videósiker egyaránt minősíti. Mégis, mintha ez a börtönfilm is azt sugallná: a fegyencek zöme alapjában véve rendes fickó, a börtönőrök viszont szívtelen szadisták...

– Nem a börtönviszonyokról akartam beszélni, hanem az emberi kapcsolatokról, a barátságról és a szabadságvágyról. S arról, hogy bátorság kell, ha valaki változtatni akar a sorsán. Minden sikerhez elszántságra van szükség. A film elsődleges mondanivalója: az ember legyen úrrá a félelmein, a gyávaság ne kösse gúzsba, ha új életet akar kezdeni!

– Tavasz óta hónapokon keresztül kerestem telefonon, mindhiába. Ennyire elfoglalt? Min dolgozik jelenleg?

– Naponta tizenkét–tizennégy órát írok. Két ötletemet is szerettem volna forgatókönyvvé formálni, de mással kellett foglalkoznom. Három sürgős megbízást kaptam. Valójában mások könyvét kell átdolgoznom. A filmek főszereplői: Arnold Schwarzenegger, Jack Nickolson, illetve Robert de Niro. Egyik munkára sem mondhattam nemet. Októberig elkészültem velük, s most következhet a saját témám. De gyanítom, hogy az év végéig csak az egyik ötletemet tudom feldolgozni.

– És a rendezés?

– Egyelőre nem akarok ismét rendezni. A remény rabjai az előkészületektől a vágásig másfél évet igényelt, az pedig rengeteg idő. Ez alatt több forgatókönyvet is megírhatok. Megállás nélkül, nagy kedvvel írok tehát...

Földes Tamás
(Los Angeles)

A TÖRTÉNET

Halk szavú, köztiszteletben álló bankárként ismerik Andy Dufresne-t (*Tim Robbins* aklakítja), akit hűtlen felesége és annak szeretője meggyilkolásáért 1946-ban kétszeres életfogytiglan tartó börtönbüntetésre ítélnek, noha ártatlan. Büntetését Maine állam legszigorúbban őrzött börtönében, a Shawshank nevet viselő állami fegyházban kell letöltenie.

Befelé forduló természete miatt a többi fegyenc kezdetben megveti, s Andynek át kell esnie mindazokon a szörnyű megpróbáltatásokon, amelyeken egy „újonc" áteshet. Megtörni azonban soha nem sikerül őt. Idővel barátságot köt a bennfentes és mindenki által megbecsült színesbőrű rabtárssal, Reddel (*Morgen Freeman* játssza), akinek nem tudnak olyan dolgot, tárgyat, eszközt mondani, amelyet kapcsolatai révén ne tudna a szabad világból becsempésztetni magának.

Az évek múlásával Andy Dufresne a börtönőrök között is megbecsülést szerez, népszerűvé válik, sőt idővel elnyeri a kegyetlen börtönparancsnok, Hadley kapitány (*Bob Gunton*) kegyeit is, aki pénzügyi tanácsokért cserébe védelmet ígér számára a börtön kemény fiúival szemben.

Évek telnek el, mígnem egy véletlen folytán mégiscsak kiderül Andy ártatlansága, s felcsillan számára a remény a szabadulásra. Ekkorra azonban gyakorlatilag már az ő kezébe került a börtön pénzügyi gazdálkodásának irányítása, s az ő javaslatára folynak az illegális gazdasági machinációk a börtön – de elsősorban a parancsnok – bankszámlájának gyarapítására. Így a fogva tartók jobbnak látják, ha foglyuk mégsem szabadul... Ehelyett az ártatlanságot bizonyító tanút teszik el láb alól. Andy sorsa ismét rosszabbra fordul, de csavaros eszével már gondolkodik az egyetlen lehetséges megoldáson, csaknem húsz évvel elítélése után...

A film *Stephen King: Rita Hayworth és a shawshanki megváltás* című, 1982-ben megjelent novellája alapján készült, amely a *Különböző évszakok* című kötetében látott napvilágot.

Tanácsadó 24.

Horváth János rovata

Újdonsült kamkordertulajdonosoknak II.

E második fejezet célja, hogy olvasóink elkerüljék azokat a hibákat, amelyeket csaknem mindenki elkövet az első felvételek készítésekor.

Először is meg kell tanulnunk, hogyan biztosítsuk kamkorderünk feszültségellátását, miként kerülhetjük el az „energiaválságot". Az akku szinte mindig korábban merül le, mint ahogyan mi gondoljuk, és ezt többnyire a legrosszabbkor, a legváratlanabb időben teszi. Amit megtehetünk: a forgatás napjának garantáltan teljesen feltöltött akkuval (sőt, akkukkal!) vágjunk neki. Kapcsoljuk rá az akkut a kamkorderre, és a keresőben, vagy a készülék oldalán lévő folyadékkristályos kijelzőn ellenőrizzük a töltöttségi állapotot. (Az akkumulátorok kezeléséről májusi és júniusi számunkban olvashattak részletesen). Nézzük meg azt is, van-e masinánkban kazetta. Amennyiben a kazetta elejétől akarunk felvenni, és az nincs visszatekercselve, vegyük le az akkut, és a hálózati tápegységre kötve végezzük el a visszacsévélést. A mechanika motorja ugyanis sok energiát emészt fel, ami a forgatás idején igencsak hiányozna. Amennyiben beltéri felvételeket készítünk, és nem kell sokszor (esetleg még gyorsan is) helyet változtatnunk, így is forgassunk. A vezeték ugyan némileg pórázon tartják operatőri szárnyalásunkat, de a tápellátás felől egészen nyugodtak lehetünk.

Az első forgatási napok izgalmai közepette tipikus és gyakori hiba, hogy a kameratulajdonosok nem győződnek meg arról, valóban megállt-e a felvétel a piros gomb megnyomásakor. Sokszor csak úgy érezzük, hogy megnyomtuk, sokszor duplázunk, azaz kétszer nyomjuk meg gyors egymásutánban a REC gombot. Mindkét esetben hosszú percekig pásztázza céltalanul a kamera padlót, a lábakat, esetleg a fotós táska belsejét.

Előző számunkban már utaltunk rá, hogy a zoom (gumioptika) használata látványos ugyan, de módjával alkalmazzuk. Ennek egyik legprózaibb, de igen fontos oka a zoomolás drasztikus energiaigénye. A másik ok, hogy szinte lehetetlen a ráközelített, telebeállításban vett képet „megfogni", azaz a kamkordert remegés nélkül megtartani, hiába fogjuk akár két kézzel is. A képek remegése, bizonytalansága pedig a felvételek visszajátszásakor rendkívül zavaró. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy ha tele-képkivágással veszünk fel valakit, akkor a hang – mivel messziről érkezik a kamkorder mikrofonjához – gyenge lesz, nem „emelkedik ki" a sokszor zavaróan erős háttérzajból még akkor sem, ha az illető a kamera irányába beszél. (Ha készülékünkön van fejhallgató-csatlakozó, megéri a helyszínen, felvétel előtt vagy közben ellenőrizni, mit hallunk.) Törekedjünk arra, hogy a zoomot szinte csak a következő beállítás képkivágásának megkeresésére használjuk: felvételeink összhatását lényegesen javítani fogja, ha a jeleneteket „szétszabdaljuk" fix beállításokra. A fentieket megfontolva, csak az igazán érdekes részletekre közelítsünk rá a gumioptikával. A zoommozgás legyen mindig átgondolt és egyenletes.

Nagyon fontos, hogy ne kapkodjuk a kamerát elhamarkodottan egyik jelenetről a másikra, de ne is időzzünk egy nézőpontból túl sokat egy jeleneten (timing). A perspektívaváltásokkal érdekesebbé tehetjük filmünket. Ez különösen fontos akkor, ha az anyagot utólag nem vágjuk (márpedig az újdonsült kamkordertulajdonosok esetében ez a helyzet). Ne kövessük el a tipikus, kezdőkre jellemző hibát, hogy minden snitt remegős, bizonytalanul keresgélős svenkkel (az oldalirányú kameramozgást nevezik így) kezdődik, megállapodik valamin, amire azután ráközelít a kameraman. A svenknél is törekedjünk az átgondoltságra, a logikus sorrendekre. Könnyebb lesz érdekes anyagot forgatni, ha a felvételek készítésekor egy kicsit a néző helyébe képzeljük magunkat.

A kamkorderfelvételek hangja szokott a legkevésbé sikerülni. Ha kamkorderünkön van külső mikrofoncsatlakozó, érdemes használni. A jól elhelyezett mikrofon rendkívüli módon képes javítani az összhatást.

Zárásként még valamit: változatos, élvezetes, egyszóval jó amatőrfilm készítéséhez nem feltétlenül egy technikai trükkök arzenálját felvonultató szuper kamkorder szükséges. A dolog mindenekelőtt fantázia és gyakorlat kérdése.

MÁR MOST GONDOLJON A KARÁCSONYRA

AZ EGYÜTT A CSALÁD SOROZAT
ÖT FILMJE MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEOKAZETTÁN!

A VILÁG LEGSIKERESEBB CSALÁDI VÍGJÁTÉKSOROZATA:

TÖBB, MINT 2000 ÜZLETBEN KAPHATÓ!

FORGALMAZZA AZ INTERCOM. CÍM: 1145 BUDAPEST, BÁCSKAI U. 28-36. TEL: 467-1400

Egy világhírű cockney: MICHAEL CAINE

Akárcsak a legendás Beatles együttes tagjai, Michael Caine is Anglia alsóbb rétegei népi művészeti forradalmának terméke – állítja róla egyik életrajzírója. Egy cockney, akinek sikerült áttörnie a merev brit kasztrendszeren, és aki a saját erejéből lett híres és gazdag. Igaz, sokáig csak mint a munkásosztályhoz tartozó színészt ismerték, annak ellenére, hogy a legkülönbözőbb nemzetiségű és osztályhoz tartozó figurák egész sorát játszotta már el filmen és színpadon. *„Az hiszem, az Aki király akart lenni (1975) őrmestere volt az utolsó általam eljátszott cockney-szerep, és az is réges-régen volt már"* – nyilatkozta Caine. *„Egyébként a színészet szerintem nem származás kérdése. Az amerikaiaknál persze ez sohasem jelentett problémát, ők nem törődnek vele, hogyan beszél az ember. Arra kíváncsiak, hogy mire képes! Valójában nem is tudják, mit jelent az, hogy cockney. Tudják, hogy London egy bizonyos részéből jöttem. De mindenkinek jönnie kell valahonnan."*

A LÁZADÓ

Maurice Micklewhite egy halpiaci rakodómunkás és egy takarítónő fiaként látta meg a napvilágot 1933. március 14-én. Nehéz gyermekkora volt, több időt töltött a súlyos ládák cipekedésével a piacon, mint az iskolában. Nem csoda, hogy ennél többre vágyott, ki akart törni ebből a világból. Alig tizenöt évesen kénytelen volt abbahagyni az iskolát, s különböző munkával igyekezett pénzt keresni. Fizetését kezdetben hazaadta, később viszont már a saját lábán próbált megállni. Így került az egyik londoni színházba, ahol teásfiúként dolgozott, s ekkor kapott kedvet a színészmesterséghez. Amatőr színészként a Westminster repertoárszínháztól kapta első feladatát, később Sussexben foglalkoztatták. Visszatérve Koreából, illetve Németországból, ahol katonai szolgálatát töltötte, olcsó, nevesincs kültelki színházakban jutott játéklehetőséghez, s egyszer-egyszer a televízióban is dolgozhatott. Első filmszerepét az ötvenes évek közepén kapta, a film – talán nem véletlenül – éppen a koreai háborúban játszódó történet volt. Ebben már a fölvett nevén, Michael Caine-ként szerepelt, mely nevet a *Zendülés a Caine hadihajón* (The Caine Mutiny, 1954) című emlékezetes Humphrey Bogart-film hatására választotta. A lázadás ihlette meg leginkább, hiszen ő valóban lázadt, mégpedig a számára legnagyobb ellenség, a sors ellen.

A RÁMENŐS ÜGYNÖK

Napjainkig nyolcvannál több filmben szerepelt Caine. Az utolsók között van két vadonatúj kémfilmje, az *Éjféli ügynök* (1994) és A pekingi kapcsolat (1995), amelyek most kerülnek a hazai videótékákba. Érdekességük, hogy mindkettőben Harry Palmert alakítja, az angol titkosszolgálat egykori rámenős ügynökét, aki a szervezetből kilépve, magándetektívként keresi kenyerét. A neves bestselleríró, Len Deighton figurája mellesleg nem éppen ismeretlen számára, hiszen már 1965-ben magára öltötte alakját *Az Ipcress-ügyirat* című filmben, melyben a titkos kutatásokat végző, eltűnt professzort kellett megtalálnia. Harry Palmer mozikalandja – a hatvanas évek kémfilm-őrületét meglovagolva – alig három esztendő leforgása alatt trilógiává bővült, majd amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan a feledés homályába merült. Mint oly sok más mozihőst, őt is eléte azonban a feltámasztási hullám, s immáron a kilencvenes évek változásainak megfelelően a rettenthetetlen kémvadász – a gondtalan nyugdíjas élet (és a szovjet titkosszolgálat) helyett – a Vörös Halállal (az orosz maffiával), valamint ex-KGB-s és ex-CIA ügynökökkel csatázik.

A magas, szőke fiatalemberre – Harry Palmer figurája mellett – a *Zulu* (1964) megfáradt, elértlenedett ifjú katonatisztjének szerepében figyeltek fel a kritikusok, illetve – mindenekelőtt – az *Alfie* (1966) címszerepében nyújtott alakításáért kapta nevét szárnyra a világhír; ez utóbbi gátlástalan, de sármos nőcsábásznak megformálásáért Oscar-díjra is jelölték a legjobb színész kategóriában. A következő jelölésre hat évet kellett várnia, ekkor *A mesterdetektív* című kamaradrámában méltó ellenfele volt *Sir Laurence Olivier*-nek, aki ördögi csapdába csalva rövid úton hidegre akarta tenni őt, mint felesége szeretőjét. A két nominálás közötti időszak sem telt eseménytelenül Caine számára, emlékezetes filmekben szerepelt: ilyen volt *Andre De Toth* váratlan fordulatokkal teli sivatagi kommandós mozija, a *Piszkos játék* (1968), *Az angliai csata* (1969)) hőseinek emléket állító látványos szuperprodukció, valamint a harmincéves háború borzalmait felidéző *Az utolsó völgy* (1970), melyben az erőszakos zsoldoscsapat gyilkolástól megcsömörlött kapitányát alakította.

A HŰVÖS, ELŐKELŐ ANGOL ÚR

A hetvenes évek elejére Michael Caine igazi sztár lett, amolyan közönséghúzó színészegyéniség. Elegáns, intellektuális típus, általában a hűvös, előkelő angol ember jellegzetes megtestesítője, akinek a kedvéért szívesen beült s beül ma is a moziba a néző. De ez csak egy szín a palettáján, hiszen gyakorlatilag nincs olyan szerep, melyet el ne játszott volna már: otthonosan mozog minden szerepkörben és műfajban. Ennek illusztrálására íme néhány érzékletes példa. A Jack Higgins bestselleréből készült háborús kalandfilmben, *A Sas leszállt*ban (1977) ő volt a Churchill elrablására indult német ejtőernyős különítmény vezetője. A múlt század közepén játszódó vígjátékban – *Harry és Walter New Yorkba megy* (1976) – *Elliott Gould* és *James Caan* oldalán komédiázott. Vagy ott van *Arthur Herzog* nagysikerű katasztrófa-regényének, a *Rajzás*nak a filmváltozata (1978), majd a *Hitchcock*-utódként számon tartott *Brian De Palma* thrillerje, a *Gyilkossághoz öltözve* (1980), melyben a türelmes és megértő pszichiátert, Dr. Robert Elliottot keltette életre. De sokoldalúságát bizonyítja, hogy megállta helyét véres horrormoziban (*A kéz*, 1981), szörnyfilmben (*A cápa bosszúja*, 1987), bűnügyi történetben (*Mona Lisa* 1986), krimi-vígjátékban (*Gyilkosságok varázsszóra – Abrakadabra*, 1990) és mesefilmben (*Muppeték karácsonya*, 1992) egyaránt. A legjobban egyébként vígjátékban szeret játszani.

„Egy film forgatása során a színésznek csak arra kell figyel-

A pekingi kapcsolat

A Riviéra vadórzói

Éjféli ügynök

nie, hogy mit tesz és mit mond a figura, és utána megpróbálja lecsupaszítani, kihámozni, hogy milyen ember is lehet az" – magyarázza Caine. E sajátos felfogás eredményeként vonzó és taszító figurák egész sorát játszotta, kezdve a szoknyabolond nőcsábásztól a rokonszenves német tiszten és kalandtörténetek romantikus hősén át, a tébolyodott őrültekig. Kevés kimondottan negatív szerepe közül kiemelkedik a *Halálcsapda* (1982) valaha sikeres írója, aki végső kétségbeesésében gyilkos tervet sző, hogy megkaparinthassa az ifjú tehetség sikergyanús darabját. „klimaxos ürge esetének tanulmánya" mellett remekül érezte magát a *Gyilkosság varázsszóra* reklámfőnökeként is, akinek bár mindene megvan, mégis mindig többre vágyik, s az olyannyira áhított kinevezés elnyerése érdekében képes meggyorsítani az események menetét, eltüntetni az útjában állókat. Nagyon jól szórakozott a *Mona Lisa* (1986) forgatása alatt is, melyben egy igazán sötét és gonosz figurát kellett alakítani, akinek egyetlen pozitív vonása sem volt. Végül hasonló szerepet kapott a *Lángoló jég*ben (1994) is, melyben *Steven Seagal* ellenlábasát, az olajtársaság nagyhatalmú, kapzsi főnökét játszotta.

Az Oscar-díjas

1983-ban, az *Educating Rita* című romantikus vígjátékkal Michael Caine begyűjtötte a harmadik Oscar-jelölését is. Ebben a kedves, szórakoztató moziban a részeges, cinikus angol professzort alakította, aki emberére akad a talpraesett, éles eszű lányban, aki őt választja konzultásnak. Ami késik, nem múlik, újabb három esztendő elteltével Michael Caine végre átvehette a minden színész vágyát jelentő kis aranyozott szobrocskát. Az-az egészen pontosan a megbízottja vette át, hiszen a színész éppen a Bahamákon forgatta az újabb *Cápát*. A film, mely meghozta számára a dicsőséget, *Woody Allen* hangulatos családi mozija, a *Hannah és nővérei*, egy lágy, szellemes és mélyen emberi freskó a kis közösségről,

Michael Caine Magyarországon bemutatott filmjei:

Az Ipcress-ügyirat (The Ipcress File, 1965 GB) r.: Sidney J. Furie *(Mokép Videókiadó)*
Elcserélt küldemények (The Wrong Box, 1966 GB) r.: Bryan Forbes *(Columbia TriStar)*
A milliárd dolláros agy (Billion Dollar Brain, 1967 GB) r.: Ken Russell *(Intervideo)*
Vihar Délen (Hurry Sundown, 1967) r.: Otto Preminger
A nő hétszer (Woman Times Seven, 1967) r.: Vittorio De Sica (tv)
Piszkos játék (Play Dirty, 1968 GB) r.: André De Toth
Az angliai csata (Battle of Britain, 1969) r.: Guy Hamilton *(Intervideo)*
Az utolsó völgy (The Last Valley, 1970) r.: James Clavell *(Plusz Video)*
A mesterdetektív (Sleuth, 1972) r.: Joseph L. Mankiewicz
Marseilles-i szerződés (The Marseilles Contract, 1974 GB) r.: Robert Parrish *(Intervideo)*
Aki király akart lenni (The Man Who Would Be King, 1975) r.: John Huston *(Mokép Videókiadó)*
Egy romantikus angol nő (The Romantic Englishwoman, 1975 GB) r.: Joseph Losey
A Wilby-összeesküvés (The Wilby Conspiracy, 1975) r.: Ralph Nelson *(Intervideo)*
Harry és Walter New Yorkba megy (Harry and Walter Go to New York, 1976)
r.: Mark Rydell *(Mokép Videókiadó)*
A híd túl messze van (A Bridge Too Far, 1977) r.: Richard Attenborough *(Intervideo)*
A Sas leszállt (The Eagle Has Landed, 1977) r.: John Sturges *(Guild)*
Kaliforniai lakosztály (California Suite, 1978) r.: Herbert Ross *(Videa)*
Az ezüst rejtélye (Silver Bears, 1978) r.: Ivan Passer *(Mokép Videókiadó)*
Ashanti (1979) r.: Richard Fleischer *(Videa)*
A Poszeidon-kaland (Beyond the Posseidon Adventure, 1979) r.: Irwin Allen *(Intervideo)*
Gyilkossághoz öltözve (Dressed to Kill, 1980) r.: Brian De Palma *(Zoom)*
Menekülés a győzelembe (Escape to Victory, 1981) r.: John Huston *(InterCom)*
A kéz (The Hand, 1981) r.: Oliver Stone *(Intervideo)*
Halálcsapda (Deathtrap, 1982) r.: Sidney Lumet *(Intervideo)*
A tiszteletbeli konzul (The Honorary Consul, 1983 GB) r.: John Mackenzie *(VICO)*
Szebb dalt énekelni (Educating Rita, 1983 GB) r.: Lewis Gilbert (tv)
A hazárdőr (The Jigsaw Man, 1984 GB) r.: Terence Young *(Zoom)*
Átkos örökség (The Holcroft Covenant, 1985) r.: John Frankenheimer *(VICO)*
Diplomás örömlány (Half Moon Street, 1986) r.: Bob Swaim *(VICO)*
Hannah és nővérei (Hannah and Her Sisters, 1986) r.: Woody Allen
Mona Lisa (1986 GB) r: Neil Jordan *(VICO)*
A negyedik záradék (The Fourth Protocol, 1987 GB) r.: John Mackenzie *(Intervideo)*
Add meg magad! (Surrender, 1987) r.: Jerry Belson *(VICO)*
A cápa bosszúja (Jaws the Revenge, 1987) r.: Joseph Sargent *(UIP– Duna Film)*
A Riviéra vadorzói (Dirty Rotten Scoundrels, 1988) r.: Frank Oz *(InterCom)*
Sherlock és én (Without A Clue, 1988) r.: Thom Eberhardt *(Hungarovideo)*
Célpont (Bullseye!, 1989GB) r.: Michael Winner *(Video 2000)*
Gyilkosság varázsszóra – Abrakadabra (A Shock to the System, 1990 GB)
r.: Jan Egleson *(Zoom)*
Jekyll és Hyde (Jekyll and Hyde, 1990) r.: David Wiches *(Televideo)*
Mr. Végzet (Mr. Destiny, 1990) r.: James orr *(Buena Vista)*
Jól áll neki a halál (Death Becomes Her, 1992) r.: Robert Zemeckis *(UIP—Dun Film)*
Blue Ice (1992) r.: Russell Mulcahy *(Fórum)*
Függöny fel (Noises Off, 1992) r.: Peter Bogdanovich *(Buena Vista)*
Lángoló jég (On Deadly Ground, 1994) r.: Steven Seagal *(InterCom)*
A pekingi kapcsolat (Bullet to Beijing, 1994 GB) r.: George Mihalka *(Best Hollywood)*
Éjféli ügynök (Midnight in St.Petersburg, 1995 GB) r.: Doug Jackson *(Best Hollywood)*

Egy romantikus angol nő (Glenda Jacksonnal)

Hannah és nővérei (Mia Farrow-val)

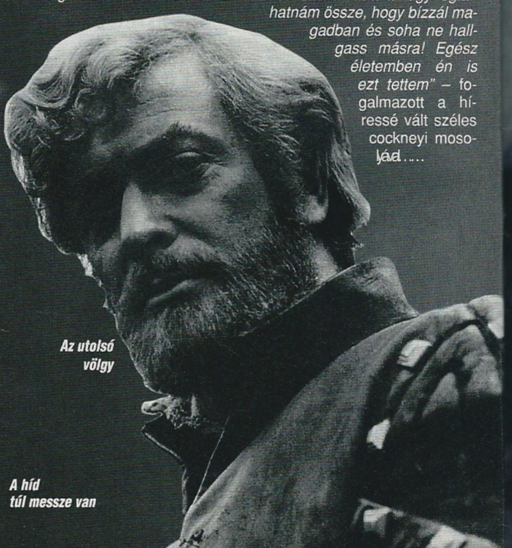
A híd túl messze van

a család tagjainak egymáshoz való viszonyáról, érzelmeiről, rivalizálásáról. Caine játszotta Hannah második férjét, a fiatalasszonyét, aki amolyan mindenki őrangyala, hiszen nemcsak vigasztalja a szorongó szülőket, hanem anyai gondoskodással terelgeti húgait, s imádja a férjét, miközben még mindig szoros barátság fűzi az előzőhöz. Ők azok, akik nevetnek, sírnak, veszekednek és szeretnek, ahogy azt a világ minden családjában teszik. Érdekes, hogy bár mindhárom jelölését angol filmbeli szerepéért kapta Caine, mégis egy amerikai filmjével hódította el az Oscart. Persze felesleges őt beskatulyázni angol vagy amerikai színészként, hiszen az óceán mindkét partján otthonosan érzi magát.

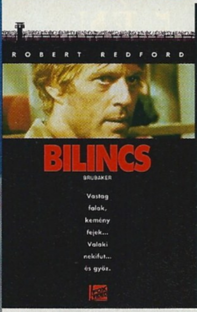
Mindazonáltal Michael Caine magánélete valamivel nyugalmasabb képet mutat Hannáénál. Igaz, a *Patricia Haines*szel kötött első házassága mindössze két évig tartott. Azután, jó két évtizeddel ezelőtt, a televízióban meglátta a gyönyörű indiai modellt, *Shakirá*t egy kávéreklámban, s rögvest beleszeretett. Némi nyomozás után sikerült találkoznia vele, majd rövidesen megkérte a kezét. Shakira asszony nem bánta meg, hogy a nagy hollywoodi sztár felesége lett, bár nem elbűvölő színészfeleségként, hanem sokkal inkább üzletasszonyként lett ismert, aki a házaspár étteremláncát irányítja Londonban. Michael Caine így beszélt a kapcsolatukról: *„feleségemet ugyanúgy szeretem, mint amikor megismertem, ő a családban a nyugalmi pont, akire mindig számíthatok. Munka után vele osztom meg problémáimat és zaklatott idegeim mindig megnyugodnak, ha esténként leülünk és megbeszéljük a napi gondokat. A jó házasságnak sok receptje van, mi a következőt választottuk. Házunkban láthatatlan középvonal húzódik, kettéosztva a lakást. Együtt reggelizünk, ám ezt követően elválnak útjaink. Mindkettőnknek külön dolgozószobája van, természetesen külön fürdőszobával és konditeremmel. Így azután nem zavarjuk egymást, hiszen szakmailag külön utakon járunk. Az egyetlen, ami közös, és csak egy van belőle, az a hálószoba, mert úgy gondolom, hogy nem árt, ha férj és feleség egy ágyban tér nyugovóra."*

A MEGSZÁLLOTT

Michael Caine, túl a hatodik X-en is, szinte megállás nélkül dolgozik, egyik filmet forgatja a másik után. A saját bevallása szerint ez a megszállottság abból fakad, hogy állandóan attól fél, élete és gazdagsága álom csupán. Egyszer pedig majd arra ébred, hogy nincs semmije. *„Tisztában vagyok vele, hogy alaptalan az aggodalmam, ám sajnos ilyen a természetem. Shakirának rendkívül sokat köszönhetek, hiszen ő volt az, aki leszoktatott az alkoholról abban az időben, amikor naponta három üveg vodka volt az adagom. Két sikeres lányomra, Natashára és az előző házasságomból született Dominique-ra rendkívül büszke vagyok, hogy megtalálták helyüket az életben. Életfilozófiámat talán úgy foglalhatnám össze, hogy bízzál magadban és soha ne hallgass másra! Egész életemben én is ezt tettem"* – fogalmazott a híressé vált széles cockneyi mosolyával....

Az utolsó völgy

BILINCS

BRUBAKER

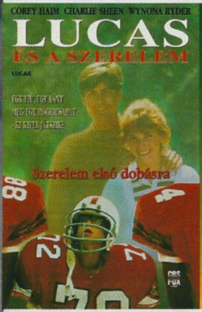
Volt egy börtön Amerikában, ahol az őrület uralkodott. A rabok egymást kínozták, az őrök fegyencek voltak, és a szökni próbálók haláláért jutalmat kaptak. Állati indulatok, szégyentelen korrupció és kegyetlenség kormányzott mindent. Ide érkezik egy makacs ember, aki elhatározza, hogy új, másfajta életet teremt a raboknak. A frissen kinevezett igazgató ár ellen akar haladni, csak a saját erejében hisz. Sokan próbálták a fejébe verni az igazságot, de ő nem hagyja magát. Küzd, amíg bírja. És amikor már-már úgy tűnik, hogy fel kell adnia, még akkor is van egy kis esély arra, hogy győzzön.

VISZLÁT CSALÁD, SZERELEM!

BYE BYE LOVE

Apa csak egy van? Ki mondta? Ebben a filmben például éppen hárommal találkozhatunk. Mindhárman majdnem elégedett, majdnem magányos agglegények. Jóbarátok. Elváltak, új életet kezdtek és most élveznék a visszaszerzett szabadságot. Csakhogy van egy kis bibi. Hogy nem kezdtek új életet és nem szereztek vissza semmiféle szabadságot. Hiszen ott vannak a gyerekek, akiket vasárnap hamburgerezni kell vinni, ott vannak a régi feleségek, akikkel azért kicsit jó lenne barátságban maradni, és ott vannak az új szerelmek, akik végleg mindent összebonyolítanak. Szóval értik. A dolog rettentő bonyolult. És csak a nézőnek mulatságos.

LUCAS ÉS A SZERELEM

LUCAS

Lehet, hogy nem Lucas a legnagyobb ász, csak egy olyan srác, mint bármelyikünk volt. Életét főleg az tölti ki, hogy bulizni jár a haverokkal. És ahogy ilyenkor lenni szokott, megtetszik neki egy lány, a 16 éves Maggie. A bökkenő csak az, hogy Maggie egy rögbi-bajnokkal jár. Mikor ezt Lucas megtudja, ő is beszáll a csapatba, hátha a lány a kipárnázott vállakra bukik. De a többiek kutyába sem veszik, egészen addig, míg komolyan meg nem sérül. Végül Lucas otthagyja a rögbit, Maggie pedig a bajnokot.

O.J. SIMPSON TÖRTÉNETE

THE OJ SIMPSON STORY

Nemrég még minden amerikai kissrác szobájában ott volt O. J. Simpson képe. Aztán hirtelen egészen máshol bukkant fel ez a fénykép: a rendőrségi nyilvántartóban. A vád: különös kegyetlenséggel elkövetett kettős gyilkosság. Az áldozat Simpson gyönyörű, szőke felesége és annak élettársa. Százféle helyen százfélét olvashattunk a nagyszerű sportoló és filmszínész felemelkedéséről és bukásáról. Az újságok és a tévé mindenfélét összehordtak e rejtélyes esetről; de mi történt valójában?
Végre egy igaz történet, amely izgalmasabb, mint bármilyen kitalált sztori.

Ügynökeink

InterFilm 1126 Bp. Németvölgyi út 66. Tel: 155 9094. . **Alpine Piton** Gmk Video Nívó ügynöki iroda 1146 Bp. XIV., Dózsa Gy. út 19. **S. I. COOP** Kft. 1147 Bp., Lőcsey u. 12/B. Tel.: 164-2055
Videó Nívó Bt Budapest XIII. Vág út 9. Tel: 149-1335. **Motophon** Bt. 3527 Miskolc, Hunyadi u. 5. Tel.: 46/346-847
Motophon World Center Bt. 3300 Keszthely, Kossuth L. u. 51/1. Tel.: 83/314-764 **InterCom** 1145 Bp. Bácskai u. 28-36. Tel: 467-1400

VIDEOPREMIER NOVEMBER 30.

ZOOM
MEGJELENIK DECEMBER 5-ÉN
METÁL MACSKÁK II.
PUSZTÍTÓ DÜH
GARY DANIELS
Színes, szikronizált amerikai akciófilm
Színes, szinkronizált HANNA-BARBERA rajzfilmek
VÍZI ZSARUK II.
Színes, szinkronizált amerikai bűnügyi film
BŰNÖS VISZONY
Színes, szinkronizált amerikai akciófilm
DON „THE DRAGON" WILSON
A MENEKÜLÉS 2
(CYBERTRACKER 2)
STACIE FOSTER
ANTHONY DE LONGIS
STEPHEN BURTON
TONY BURTON

Időzsaru-lesen, de milyen feltételek mellett?

A Video Magazin októberi számában megjelent egy számításokon alapuló írás, az *Időzsaru* című film több példányban történő megvásárlásának gazdaságosságáról. A cikk azt próbálja bizonygatni, hogy a tékásoknak mennyire megéri a filmekből 2-3 vagy több példányt megvásárolni. Nos, az adatok szépek, csak semmiképpen sem nevezhetők általánosnak.
Ha egy videótékában naponta 100 kölcsönzés van egyenként 120,– Ft-ért, az a téka már jobban megy az átlagosnál. Ebbe a tékába hetente legalább 10 új filmet ki kell tenni. Ha a Duna Film cseppet sem olcsó áraival kalkulálunk, akkor – átlagosan 4.000,– Ft/kazetta árat figyelembe véve – hetente meg kell venni 40.000,– Ft értékű filmet. Ez havonta 160.000,– Ft. A kölcsönzésből származó nettó árbevétel 288.000,– Ft. A bérekre elmegy legalább 70.000,– Ft (járulékokkal együtt), egy jó helyen levő, kultúrált üzlethelyiség bérleti díja ma már legalább 50.000,– Ft. Marad tehát 8.000,– Ft. Hatalmas összeg! Pedig még nem fizettünk villanyszámlát, kulturális járulékot, fűtést, könyvelőt, nem vásároltunk nyomtatványokat, takarítószereket és más, itt nem említett, de szükségszerű dolgokat. Természetesen ezek a számok adózás előttiek!
Nos, a kérdés adott: miből kellene a tékásoknak 2-3, sőt több példányt megvásárolni egy-egy filmből? Ki járna a jelenlegi (Duna Film) árak és feltételek mellett egyedül jól? A tékás, vagy az a Duna Film, amely szinte az egyetlen videókiadó ma Magyarországon, amelyik nem ösztönzi a többletpéldányok vagy a csomagok vásárlását? két-három, de még az ötödik példányt is azonos áron kell megvásárolni. Talán a válasz egyértelmű...
És még egy kérdés: miért szerepel a Duna Film borítóin a Hi–Fi sztereó megjelölés, amikor ez nem igaz?

F. J.
egy budapesti videótékás
(Teljes név és cím a szerkesztőségben)

Az olvasói levéllel kapcsolatban néhány apró tévedésre szeretnénk felhívni a figyelmet:
1.) Az idézett cikkben kizárólag nagy sikerre számító szuperprodukciókról volt szó.
2.) Az UIP–Duna Film havonta 6–8 újdonsággal jelentkezik, a megjegyzés írója a boldog jövőt előlegezi meg a heti 10 UIP–Duna Film-megjelenéssel.
3.) Az előző pontból következik, hogy kalkulációja téves.
4.) Csak gratulálni tudunk, hogy havi 8.000 Ft-os adózás előtti jövedelemből még mindig nyitva tart. Hogy csinálja?
5.) A mi dolgunk az, hogy tevékenységünk előnyös legyen számunkra. Ám hogy nemcsak mi járunk jól, azt bizonyítja: mintegy 2.000 téka tartozik állandó vevőink közé.
6.) Van, aki csomagot kínál, van, aki nem. A játék szépsége és szabadsága, hogy lehet választani.
7.) Borítóinkon nem szerepel Hi–Fi sztereó megjelölés, szerepel viszont külön a Hi–Fi és egyedi sticker alkalmazásával a sztereó. Igaz viszont, hogy sztereó hanghatást csak arra alkalmas készülékkel lehet elérni.
8.) A többi stimmel.

UIP–Duna Nemzetközi Film Kft.

Mi lesz veled, filmtörvény? És egy újabb kérdés

A Video Magazin 1995. évi 10-es számában megjelent dr. Kiss Zoltán tollából a filmtörvény előkészületeivel foglalkozó cikk. Ebben a Nyugat-Európában elfogadott, úgynevezett „regisztrációs díj"-ról esik szó.
Ha a regisztrációs díjnak nevezett újabb „érvágás" megvalósul, akkor ez azt fogja jelenteni, hogy egy olyan videókiadónak, amely havonta hat, átlagosan 90 perc hosszúságú filmet ad ki, a percenkénti 1.500 forintos díjjal számolva a jövőben évi 9.720.000 forintot kell kifizetnie, szinte a semmiért. Tehát havonta 810.000 forintot. Miből? Van a kiadók többségének a kasszájában jelenleg ennyi pénz, amit jövőre már simán ki tudnak (ki kell) fizetni?
Véleményem szerint a forintleértékeléstől meggyötört, a különféle adókkal és a kulturális járulékkal sújtott kiadók többsége ezt már nem fogja tudni elviselni. Ez pedig kinek jó?

Kovács István
(LUXx Video)

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen teszszük közző magánszemélyek 100 szónál nem hoszszabb szövegű hirdetéseit. Felhívjuk a Kedves Olvasó figyelmét, hogy e rovatban nem áll módunkban közölni olyan hirdetéseket, amelyekben megvételre ajánlanak vagy díjazás ellenében keresnek szerzői jogvédelem alatt álló műsorokat.

Keresem megvételére a Video Magazin 1992/7. számát.
Neubauer Rudolf, tel.: 266-8000/359, napközben.

❖

Megvételre keresek Star Wars és Alien filmsorozatokkal kapcsolatban kép- és könyvgyűjteményeket és ilyen gyűjtőkkel leveleznék. Elsősorban a Star Wars művészete album érdekelne. Carrie Fisher-fotók és más Star Wars-kiadványok is érdekelnek.
Martossy Béla, Tószeg, Móricz Zsigmond út 1. 5091

❖

A Video Magazin 1988-tól napjainkig megjelent összes száma egyben eladó.
Almási Sándor, 4032 Debrecen, Civis u. 2. IX/74. Tel.: 52/434-019

❖

Eladó 1 db JVC HR–D 211 EM. videómagnó. Ár: megegyezés szerint. Továbbá eladók a Video Magazin 1988. január, 1988/10–1990/33. számai és az 1991/53., 1992/63. számok 100 Ft/db áron.
Szepesi F. Gábor, 7100 Szekszárd, Tartsay ltp. 6.

A Flamex és a Video Magazin novemberi sikerlista-játékának nyertesei:

Kárpáti István 1143 Budapest
Bagi Mária 8646 Balatonfenyves
Egyed József 9200 Mosonmagyaróvár
ifj. Kakszi János 3528 Miskolc
Szabó Tamás 8454 Nyírád
Bella Istvánné 203 Érd
Földi József 2740 Abony
Dudás István 3907 Tályya
Schmidt Andrea 7071 Szakadát
Forró Zoltán 7451 Kaposvár

GRATULÁLUNK!

Zoom nyereményjáték tékásoknak

Az 1995. szeptember 12-én megjelent A MEGBÍZÁS című amerikai bűnügyifilm-kazettákból visszaküldött sorsjegyek 1995. október 20-án megtartott sorsolásán a nyertesek:
50.000,– Ft-ot nyert: Technika Videótéka, Keszthely,
20.000,– Ft-ot nyert: Syl Video, Budapest,
10.000,– Ft-ot nyert: James Dean Filmkölcsönző, Budapest.

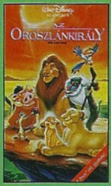
Az 1995. október 17-én megjelent AGYHASADÁS című amerikai horrorfilm-kazettákból visszaküldött sorsjegyek 1995. november 17-én megtartott sorsolásán a nyertesek:
50.000,– Ft-ot nyert: Trisun Kft., Budapest,
20.000,– Ft-ot nyert: Hollywood Video, Komló,
10.000,– Ft-ot nyert: Juhász Attiláné, Kaba.
A szerencsés nyerteseknek gratulálunk!
A Zoom nyereményjátéka tékások részére év végéig folytatódik!

❖

Melyik világhírű társaság megkülönböztető jegye a sárga keret? – kérdeztük a Video Magazin 95/10. számának 53. oldalán. A helyes megfejtés: National Geographic. Íme a pályázat nyertesei:
Szabolcs Sándor, Budapest
Miklós Imre, Budapest
Sörös Zoltánné, Budapest
Lassú Lajosné, Vámosgyörk
Ürmös László, Budapest
Jagicza József, Kalocsa
Dávid Sándor, Budapest
Kocsis Józsefné, Budapest

SELECT VIDEO

Kellemes karácsonyi ünnepeket
és
eredményekben gazdag boldog új esztendőt
kívánunk
minden kedves partnerünknek!
Jövőre Önökért még jobban, ugyanitt!
1131 Budapest XIII.,
Rokolya u. 30. Tel./Fax: 149-0531

SV
SELECT VIDEO

SZÍV TV - MOZGÓ VIDEO MAGAZIN

December utolsó szerdáján, azaz december 27-én este, a film után ismét jelentkezik a Szív TV műsorában a Mozgó Video Magazin, mely a jubileumát ünneplő Video Magazin óévbúcsúztató partijáról tudósít, sok meglepetéssel. A nézők megismerkedhetnek az újság szerkesztőivel, szerzőivel, s sok mindent megtudhatnak az Interaktív Video Magazin kulisszatitkairól is. A Video Magazinnal kapcsolatosak a műsor kérdései is, melyek az alábbiakban is olvashatók:

1. Mikor jelent meg a Video Magazin első száma?
2. Mikor jelenik meg a Video Magazin következő száma?
3. Melyik kiadó jelenteti meg a Video Magazint?

Beküldési határidő: 1996. január 15.
Cím: Fotifon Videoklub, 1136 Budapest, Pannónia u. 13.

A Mozgó Video Magazin című műsor a Fotifon Videoklub és a Multi Home Video produkciójában készül.

VIDEÓKAZETTÁK SZÉLES VÁLASZTÉKBAN!

Műsoros videókazetták

Cím	Ár	
A pusztító	1690,00	F
Maverick	1690,00	F
Fortress	1090,00	F
Hiába futsz	1690,00	F
Hook	1690,00	F
Cindy Crawford: Fitness ABC	1190,00	F
Cliffhanger	1690,00	F
Csillagok háborúja	1690,00	F
Csillagok háborúja: A Birodalom...	1690,00	F
Csillagok háborúja: A Jedi...	1690,00	F
Dolph Lundgren: Fitness a cs.	1190,00	F
Macskafogó	1190,00	RF
Macskarisztokraták	1690,00	RF
Az oroszlánkirály	1990,00	RF
Hófehérke és a hét törpe	1590,00	RF
Dumbo	1990,00	RF
Szabadnak születtek	1190,00	TM
A nagy amerikai vadon	1190,00	TM
A nap nélküli világ	1190,00	TM
Az Okavango-delta	1190,00	TM
Otthon a vadonban	1190,00	TM
A delfinek élete és titkai	1190,00	TM

F = film
RF = rajzfilm
TM = természetfilm

Videókazetták (Ft)

Típus	Ár	Típus	Ár	Típus	Ár
		Hitachi E180 HR	449,00	SKC PRO E180	459,00
		Hitachi E195 HR	489,00	SKC PRO E195 archív	469,00
Akai HQ120 (new)	379,00	JVC SX180	419,00	SKC SHQ E120 old	310,00
Akai HQ180 (new)	399,00	Konica SG180	419,00	SKC SHQ E120	399,00
Akai HQ185 (new)	439,00	Konica SG195	439,00	SKC SHQ E180	459,00
Akai HQ240	549,00	Konica SG240	539,00	SKC SHQ E195	479,00
Basf EQ 30	509,00	Magnew E105 gyerekkazetta	289,00	SKC SHQ E300	799,00
Basf EQ 90	499,00	Magnew E105 gyerekkazetta	289,00	SKC XHQ E180	389,00
Basf EQ200	529,00	Maxell E180GL	1579,00	SKC XHQ E195	449,00
Basf EQ260 (new)	799,00	SKC HQ E 30	279,00	TDK HS 30	539,00
Basf EQ300	1219,00	SKC HQ E 60	299,00	TDK HS 30 (new)	549,00
Basf HiFi180	979,00	SKC HQ E 90	329,00	TDK HS 60 (new)	559,00
Basf Hifi240	1309,00	SKC HQ E120	349,00	TDK HS 90 (new)	579,00
Basf HS180	509,00	SKC HQ E180	419,00	TDK HS120 (new)	569,00
Basf PHG 30	609,00	SKC HQ E195	439,00	TDK HS120+20	549,00
Basf PHG 60	629,00	SKC HQ E240	529,00	TDK HS195 (new)	579,00
Basf PHG180	709,00	SKC PRO E120 archív	419,00	TDK HS210 (new)	669,00
Basf PHG300	1339,00	SKC PRO E120	399,00	TDK HS240 (new)	669,00

5000 forint feletti vásárlás esetén automatikusan nagykereskedelmi áron számlázunk! Az árak az áfát tartalmazzák!
Az árak az aktuális devizaárfolyamok miatt változhatnak.
Árurendelést postai utánvéttel is teljesítűnk!

ATC **Márkabolt: Szeged, Csongrádi sugárút 56. T./F.: 62/325-242** ATC

Jogi kérdezz-felelek!

Mindennapi videóséletünkben számtalan kérdés merül fel a videóvilág szinte minden szereplőjében: a kölcsönzőbe betérő filmbarátban, a videótékásban, s még a videóforgalmazók körében is. E felmerülő kérdésekre igyekszünk feleletet adni dr. Kiss Zoltán igazságügyi videószakértő segítségével.

Az egyik ismert fővárosi videótékás egy meglehetősen bonyolult ügyben fordult hozzánk jogi tanácsért. A történet a következő: a videótéka tulajdonosa egy ügynökségtől vett egy fitness-kazettát, amit természetes módon beforgatott kölcsönzői állományába. A gond akkor lett, amikor véletlenül betévedt tékájába a videófelvétel jogtulajdonosa, és kártérítést kért jogosulatlan kölcsönzési tevékenység címén. Mint kiderült, ő a kazetta lakossági értékesítési jogát adta el az ügynökségnek, kölcsönzési jogát nem. A videótékás nagyvonalúan kifizette a 20 ezer forint kártérítést, majd az ügynökséghez fordult, ahol viszont hallani sem akartak az egészről. A kérdés: mit tehet ebben a helyzetben a videótékás, illetve átháríthatja-e a kifizetett összeget az ügynökségre?

❖

E kérdés megválaszolásához is a felek között létrejött írásos szerződés vagy szóbeli megállapodás, ezek hiányában pedig a szokásos (kialakult) gyakorlat az irányadó. Legelőször tehát azt kell megnézni, hogy a fitness-kazetta jogtulajdonosa és az ügynökség miről állapodtak meg. A legtisztább a helyzet akkor, ha írásos dokumentum rögzíti a felhasználási jog terjedelmét. Az ügynökség értelemszerűen csak az engedélyezett kereteken belül adhatja tovább a kazettákat, vagyis jogsértést követ el, ha a lakossági jogos filmeket bizonyítottan kölcsönzésre adja el. Az ügynökség tehát csak akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítani tudja, hogy felhívta a tékás figyelmét a kazetta korlátozott jogterjedelmére. A legfőbb bizonyíték ebben az esetben a számla, amelynek főszabályként tartalmaznia kell a felhasználási lehetőséget. Amennyiben a számlán szerepel a „csak lakossági értékesítésre" megjelölés, akkor egyértelműen a videótékás a „hunyó", egyedül ő felel a jogtulajdonosnak okozott kárért. Ugyanakkor valószínűnek tűnik, hogy a számláról lemaradt a jogfelhasználásra történő utalás. Ez a körülmény bonyolítja a helyzetet, mivel nincs írásos nyoma az esetleg szóban elhangzottaknak. Éppen ezért az ilyen helyzetekben a felek közötti szokásos jogviszonyból kell kiindulni. Általánosságban el lehet mondani, hogy az ügynökségek alapvetően a videótéka-tulajdonosok ellátására, kiszolgálására jöttek létre. A viszonteladás, lakossági célú értékesítés legfeljebb kiegészítő tevékenységként jelenik meg a főprofil mellett, és általában külön erre a célra rendszeresítettt helyen találhatók ezek a kazetták. Továbbá a viszonteladói árak általában eltérnek a kölcsönzési áraktól, rendszerint alacsonyabbak. Ezek mind olyan körülmények, amelyeket figyelembe kell venni az ügy felelősségjogi megítélése során.

A videótékás tehát azzal a fő céllal keresi fel az ügynökséget, hogy a kölcsönzői állományát gyarapítsa, leginkább újdonságokkal. Az ügynökségek a vásárlás végeztével többnyire egy összesített számlát állítanak ki, nem pedig kiadónként annyi számlát, ahány kiadó filmjét a tékás kiválasztotta. Ez is lényeges momentum, mert ha például öt másik kiadó új filmjei mellé választotta a tékás a fitness-kazettát, és minderről egyetlen számlát kapott, akkor egyértelmű az ügynökség felelőssége. Ha viszont a fitness-kazettáról külön számla készült, a többi filmhez képest gyanúsan alacsony árral, akkor (a jogterjedelemre való utalástól függetlenül) más a helyzet. Véleményem szerint ekkor megoszlik a kártérítési felelősség az ügynökség és a videótékás között (az arányt illetően tippelni sem merek), hiszen a tékás is elmulasztotta a tőle elvárható gondosságot az ügylet kapcsán.

Feltételezem, hogy ebben az ügyben – megegyezés hiányában – a bíróság fogja kimondani az utolsó szót. Gyanítom, a következtetésük meg fog egyezni az itt leírtakkal, röviden: megosztott felelősség, az ügynökség nagyobb mértékben, a videotéka kisebb mértékben felel meg a jogtulajdonosnak okozott kárért. A mai magyar bírósági gyakorlatban 2-3 éven belül nem várható jogerős ítélet kártérítési ügyekben, ezért javasolható a kiegyezés az érintett felek között fenti szempontok figyelembevételével.

❖

A joggal való visszaélésnek és a tisztességtelen piaci magatartásnak egy újabb rafinált formájára derült fény az utóbbi időben. Néhány ügynökség és kiadó vezetőjének feltűnt, hogy a kihelyezett, majd visszaszállított eladási készlet elég sok elhasználódott, sérült kazettát tartalmaz. Kiderült, a kiadókkal vagy a nagy ügynökségekkel szerződéses kapcsolatban álló, elsősorban vidéken tevékenykedő (és így kevésbé ellenőrizhető) területi ügynökök némelyike a bizományba átvett videókazetták egy részével meg nem engedett módon üzletel.

Az üzlet lényege: az ügynök a kazettát 2-3 hétre bérbe adja videótékáknak fix összegű vagy bevételarányos díj fejében. Ennek letelte után az ügynök megpróbálja teljes áron értékesíteni a kazettát (hiszen ez lenne a dolga!), de a „lefutott" film – több héttel a premier után – általában már egy videótékásnak sem kell. Bizonyos idő után a lestrapált kazetta visszakerül a kiadóhoz – már amelyik kiadó lehetővé teszi a visszáruzást. Az ügynök és a vele együttműködő tékás tehát kockázat nélkül gazdagodik az üzleti időszak (2-3 hét) eredményével, miközben a kiadót (vagy a videókazettákat megvásárló központi ügynökséget) többszörösen kár éri az eladhatatlan kazetta előállítási költségei és elmaradt haszon formájában. De akkor sincs minden rendben, ha az ügynöknek sikerül túladnia a kazettákon. A gyanútlan vásárlót ugyanis megtévesztik: teljes árat fizet egy értékcsökkent kazettáért.

A Video Magazin szerkesztőségének a birtokába jutott egy példány abból a formaszerződésből, amit egy ily módon ügyeskedő ügynök köt a vele együttműködő videótékással. A látszólag teljesen szabályos megbízási szerződés keretében a megbízó vállalja a jogtiszta videókazetták szállítását, a megbízott pedig kötelezettséget vállal arra, hogy kizárólag lakossági kölcsönzést folytat az átvett filmekkel. A felek a haszonból „megállapodás szerint" részesülnek. Külön érdekessége a szerződésnek, hogy kiköti a megbízott teljes kártérítési és büntetőjogi felelősségét a lakossági kölcsönzést meghaladó bármely szerződésszegő tevékenység esetére.

A precíznek tűnő szövegezés ellenére ez a szerződés jogellenes és semmis. Nem létező jogot nem lehet másra továbbszármaztatni, márpedig nyilvánvaló, hogy egy kiadó sem ruház át ilyen jogot senkire.

Az ügynök mandátuma általában a kazetták kötött áron történő értékesítésére terjed ki videótékások és lakossági vevők, vagyis végfelhasználók számára. A paradoxon ott van, hogy az ügynöknél lévő kazetta „tartalmazza" a kölcsönzési jogot, de ezzel a jogterjedelemmel nem ő, hanem a videótékás rendelkezhet. Az ügynök egyedüli haszna a kiadóval kialkudott jutalék (meghatározott teljesítmény elérése esetén esetleg szuperjutalék), a bizományba átvett kazettákkal kapcsolatban minden egyéb jövedelemszerző tevékenység tilos a számára.

A fentiekből következik tehát, hogy a károkozásért kizárólag az ügynök felel. A vele együttműködő videótékást csak akkor terheli részfelelősség, ha bizonyítottan ismerte az ügynök és a kiadó (vagy központi ügynökség) közötti szerződés tartalmát, a vonatkozó tiltásokat. Ettől függetlenül sem illeti meg a videótékást a bérelt kazettákból beszedett kölcsöndíj, amit a kiadó joggal követelhet magának.

A polgári jogi felelősség tisztázása után felmerül a kérdés: büntetőjogi felelősség is terheli-e az ügyeskedő ügynököt? A szigorúbb jogfelfogás szerint igen, ugyanis a szerzői jogok megsértését büntetni rendelő törvényhely nem tesz különbséget az elkövetés formái és alanyai között. A lényeg a szerzőnek szándékosan okozott vagyoni hátrány illetve ennek bizonyítása. Mindez azonban elméleti okoskodásnak minősül mindaddig, amíg a cselekmény felderítésének olyan a hatékonysága, amilyen, és a kiszabott enyhe büntetéseknek semmilyen visszatartó, elrettentő ereje nincs.

Hogy mit tehetnek a kiadók e helyzetben? A már bekövetkezett jogsértéssel szemben a kártérítési per jöhet szóba, melynek időbeli kifutása – mint tudjuk – kiszámíthatatlan. Ennél mindenképpen célravezetőbb, ha a kiadó azonnal szerződést bont a csalárd ügynökkel, és a többi kiadót, nagykereskedőt is arra ösztönzi, hogy kövessék példáját. Így valóban ki lehetne szorítani az üzleti életből az illetőt, aki ezután vagy jó útra tér, vagy a videópiac sötét oldalára sodródik. Ott viszont már nincs lehetőség mérlegelésre, az tisztán büntetőjogi kategória.

A megelőzés ötletes és nem túl költséges módját pedig már egyre több kiadó alkalmazza: fóliaborítással látják el az új filmeket, és az ügynököktől csak a bontatlan kazettákat veszik vissza. Élfólia, hologram, elektronikus másolásvédelem és most itt van a vákuumos csomagolás. Valószínűleg nem ez volt a kiadók utolsó dobása.

RÉGEN ÉS MOST

APOKALIPSZIS

Miközben tizenhat esztendő kevés volt ahhoz, hogy a vájtszemű kritikusok eldöntsék, vajon *Francis Ford Coppola* Vietnam-eposza, az *Apokalipszis most* (Apocalypse Now, 1979) remekmű-e, vagy álmoralista, metafizikai elemekkel zsúfolt zavaros kalandfilm, a mozi megteremtette önmaga mítoszát, beírta „magát" a filmtörténet aranykönyvének lapjaira s a különböző filmiskolák tananyagába.

Vitathatatlanul lenyűgöző és felkavaró mű Coppola több mint négy évig tartó alkotómunkájának gyümölcse, melyről sokan azt hitték – mint Hófehérke esetében a mérgezett alma –, meg fog akadni a mozi tömegközönségének, az egyszerű átlagnézőnek a torkán. Nem így történt. Mindenki legnagyobb meglepetésére a film sikeres lett, a hazardőr Coppola pedig újra fellélegezhetett, lett miből kiegyenlíteni rengeteg adósságát, melyet a film elkészítése érdekében összeszedett.

❖

Coppola víziója nem egyszerűen „a háború: pokol" régi formulájának újólagos igazolását kínálja, hanem *„a realisztikus film műfaját új szélsőség felé viszi - ténylegesen egy harmadik világháborút teremt a filmvásznon" (Alessandra Stanley).* Az ihletet mindehhez a vietnami háború értelmetlensége és *Joseph Conrad: A sötétség mélyén* című regényének lidércnyomásos hangulata adta. Valójában – *John Wayne* híres-hírhedt *A zöldsapkások* (The Green Berets, 1967) című propagandafilmjét leszámítva – Coppola szavaival: ez lett volna az első igazi film erről a háborúról, aki nem akarta, hogy a nagyok megelőzzék. (Végül mégiscsak megelőzték, hiszen az elhúzódó forgatás miatt előbb készült el a *Hazatérés* /Coming Home, 1978/ és az ugyancsak sokat vitatott *A szarvasvadász* /The Deer Hunter, 1978/ is.)

„Később azután apránként megszállottja lettem ennek a filmnek" – fogalmazott a rendező. *„Ezer olyan filmet is lehetne forgatni, amely Vietnamban játszódik, de azt hiszem és remélem, hogy az Apokalipszis ... valóban Vietnamról szól. Ennek a háborúnak a lényegét csakis úgy lehet kifejezni, hogy rémlátomást csinálunk belőle."*

A rémlátomás egy őrjítő utazás története, melyet a barbárság és a nyers erő megszállottja, *John Milius* írt, s azután maga Coppola dolgozott át. Egy utazásé, mely a poklon keresztül a józan ész határáig, az emberség, a civilizáció és a képzelet határáig vezet.

❖

Willard századost, a titkosszolgálat tisztjét különleges feladattal bízzák meg, fel kell kutatnia és meg kell ölnie Kurtz ezredest, aki a háborús borzalmakba nyilvánvalóan beleőrülve önállósította magát, s saját királyságot hozott létre a dzsungelben. Hihetetlen kaland veszi kezdetét, a százados és négy embere a haditengerészet egyik kis őrnaszádján hatol be a dzsungel mélyére, hogy teljesítse küldetését. Az utazás alkalmat ad Coppolának arra, hogy teljes borzalmában mutassa be azt a konfliktust, amely amerikai fiatalok tízezreinek életét követelte, s mely sokáig megemészthetetlen traumát jelentett az amerikai nemzet számára. Odüsszeájuk bővelkedik drámai epizódokban: felfokozott idegállapotuknak köszönhetően lemészárolnak egy ártatlan vietnami családot, melyet ellenőrzés miatt állítanak meg, találkoznak az őrült tiszttel, aki Wagner zenéjére vezeti csatába helikoptereit, majd részesei lesznek a dzsungelszínpadon rögtönzött és botrányba fulladt Las Vegas-i show-nak, hogy azután a vietkongok és az őslakosok támadásai után megérkezze-

nek a pokol tornácára, Kurtz ezredes birodalmába.

De ki ez a titokzatos Kurtz ezredes, aki a primitív törzs uralkodójaként él a liánokkal átszőtt s koponyákkal, akasztott emberekkel „feldíszített" templomromban, és Eliot verseit szavalja? Miközben a folyón fölfelé haladnak, Willard újra és újra áttanulmányozza az ezredes személyi lapját, megpróbálja megfejteni nyilvánvaló őrültségének titkát. S ahogy egyre közeledik célja felé, mindinkább tudatára ébred, hogy valójában saját maga elől menekült, amikor elvállalta a feladat végrehajtását, attól az illuzórikus vágytól, hogy elhatárolja magát múltjától. S amikor végre egymással szemben állnak, kiderül, semmi különbség sincs köztük, amolyan modern dr. Jekyllként ugyanazon ember két arcát testesítik meg. Nem véletlen, hogy a rendező eredetileg ugyanazzal a színésszel akarta eljátszatni mind a két szerepet. *„Mindig is azt hittem, ez az ember azért evez visszafelé, hogy találkozzék a másik énjével"* – fogalmazta a rendező. *„A háború ehhez csak díszlet, mint ahogy Dánia is az a Hamletben, és annak a drámának, amely a filmben lejátszódik, legalább annyi köze van Vietnamhoz, mint azokhoz a kérdésekhez, amelyeket az erőszakkal és a borzalmakkal kapcsolatban tesz fel magának az ember. Az Apokalipszis... tehát azzal a kettősséggel foglalkozik, amely mindannyiunkban megvan, vagyis minden erkölcsi kérdés kettősségével."*

Az ősi falak között kerül sor a végső összecsapásra, melynek során Kurtz elmondja a borzalomról vallott filozófiáját, s melynek befejeztével Willard megöli őt. Ezzel párhuzamosan zajlik a bennszülöttek rituális állatáldozata, a bivaly lemészárlása, melynek végén a tömeg térdre borulva tiszteleg az új király – Willard – előtt. A százados pedig akarva-akaratlanul átveszi a tömeggyilkos őrült szerepét és hatalmát. Akárcsak az ország, mely hadba-halálba küldte fiait, hogy a hazájuktól távol védjék annak valós vagy vélt céljait, s amely ország nem okult a saját hibájából, éveken át még tovább folytatta érthetetlen és értelmetlen háborúját. Vietnam maga volt az apokalipszis az amerikai társadalom számára.

❖

A két és fél órás filmeposz valójában két jól elhatárolható részből áll. Abban még a legszőrösebb szívű kritikusok is egyetértettek, hogy az első részt, az utazást, egyszerűen zseniálisan alkotta meg Coppola, akár a fordulatos cselekményt, a szorongást keltő epizódokat, akár a technikai megoldását nézzük. *„A folyó minden egyes kanyarja mögött a dráma újabb jele következik: lelőtt repülőgépek, oszlásnak indult holttestek, felrobbantott hidak, beesett arcú, magukba roskadt katonák. Lassanként az Apokalipszis most a szürrealizmus felé halad, és el is éri azt, amikor eljutnak Kurtz szentélyébe, az angkorira emlékeztető templomba." (Catherine Laporte)*

Eljutnak a film leginkább vitatott, leginkább megkérdőjelezett részéhez. Ettől kezdve ugyanis a történetet a dzsungel áthatolhatatlan mítosza veszi körül, a rendező egy olyan világot mutat be, melynek létezése ellenkezik minden józan ésszel. A realizmus helyett előtérbe kerülnek a metafizikus és mitológiai elemek, melyek használata egyesek szerint az érthetőség rovására ment.

Érezhetően Coppola is kínlódott a befejezéssel, nem kevesebb mint három variációt is készített. *„A befejezés a forgatás alatt is állandó gondot okozott. Az első pillanattól kezdve tudtam, hogy nem szabad valamilyen csábító csúcspontra vinnem a filmet, hanem egy felsőbb, absztrakt szintet kell elérnem, hogy olyasmit ábrázoljak, amit lehetetlen – egy lelki tájképet. Így született meg a bűnös király gondolata. Willard azért jött, hogy megölje a királyt, aki viszont az előző törzsfőnököt ölte meg. A bennszülöttek sorsa azon múlik, ki lesz a győztes."* Vagyis minden társadalom ugyanazon elvre épül fel: mindig van egy rituális áldozat, mint ahogy a fiú megöli apját, a nép megöli a királyt, vagy ahogy a forradalmak követik egymást, miközben senki sem okul elődeinek hibájából.

❖

Az *Apokalipszis most* a hetvenes évek legköltségesebb és legmerészebb vállalkozása volt, Coppola mindenét kockára tette, hogy elkészítse; beleölte a filmbe *A keresztapa I–II.* (The Godfather, 1972, 1974) nyereségét, minden pénzét, még a házára is jelzálogkölcsönt vett fel. Ennek ellenére évekig elhúzódott a forgatása, majd hónapokig a vágása – több mint háromszáz óra anyagot vettek fel –, s az utolsó pillanatig nem lehetett tudni, hogy mi lesz a vége. Mert az *Apokalipszis most* összegzése akart lenni mindannak, amit az amerikaiak a vietnami háború idején átéltek. Éveken keresztül ez volt a legfájdalmasabb és legérzékenyebb pontja az amerikai tudatnak, ezért is övezte hatalmas figyelem a filmet, ezért is várták akkora ellenérzéssel és érdeklődéssel. A többség nem csalódott benne. A film ugyanis szókimondó volt. Nyers és őszinte. Kegyetlen és brutális. Soha nem látott nyíltsággal, a horror esztétikájával mutatta be a dzsungelháborút. *„Az apokalipszis benne van ezekben a képekben, a tömeg eltorzult arcaiban, a haldoklók görcsös rángásaiban, a megöltek mozdulatlan arcában, a félelem és az őrület gesztusaiban, a dzsungel fölött hirtelen meggyulladó színpompás lángcsóvákban. ...az első részben a vietnami háború a tömegőrület megnyilvánulásaként, a természet sötét erőinek feltöréseként fogható fel." (Boleslaw Michalek)*

És itt, ugyancsak az első részben látható a film talán legdrámaibb, legsokkolóbb és leginkább lenyűgöző jelenete, a helikopteres támadás a vietkong falu ellen. Acél szitakötők lepik el az eget, rotorjuk fölkavarja a szelet, s a vezérgépre szerelt hangszóróból áradó Wagner muzsikára – a híres Walkürök lovaglására – megszólalnak a fegyverek. S miközben felrobban az ég és a föld, bömböl a lelkesítő, harcra buzdító dallam, mint ahogy szólt az egykori német UFA-híradók alatt, amikor német csizmák és páncélosok dübörögtek végig Európa útjain, s vijjogó Stukák csaptak le célpontjaikra. *„Ez a képsor az egyik legborzalmasabb és leggonoszabb szatírája az amerikai háborús gépezet őrültségének, melyet Coppola az általa tisztelt Leni Riefenstahl – a Harmadik Birodalomban nagy karriert befutott rendezőnő – agresszív koreográfiájával rendezett meg. ... A humanizmus haláltánca: a katonás öröm a gyilkolásban, az emberiség pofátlan esztétikájával elővezetve." (Wolfgang Limmer)*

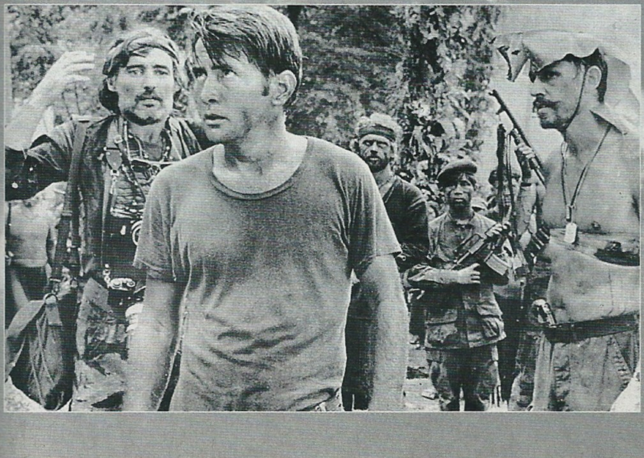
Szemére is vetették a rendezőnek, hogy túl messzire ment a bírálatban, amikor az amerikai katonákat egyértelműen őrülteknek vagy gyilkosoknak ábrázolja, nem ismerve közbülső variációkat.

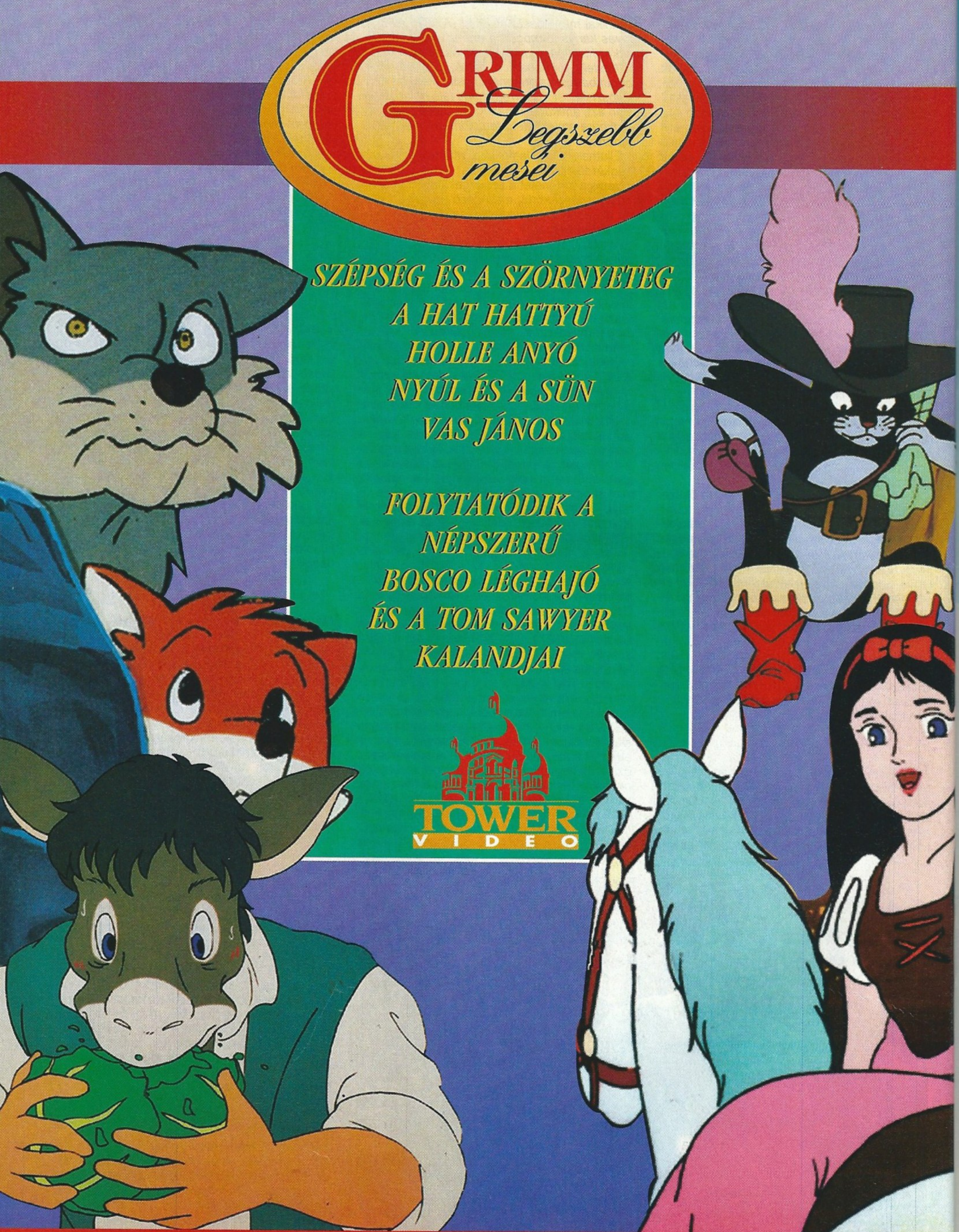
❖

Ma már ismertek azok a körülmények, melyek között a film készült. A Pentagon ellenérzése, a helyszínek kiválasztása, a sztárokkal való bajlódása – az eredeti elképzelésből egyedül *Marlon Brando* maradt –, a harminchat esztendős főszereplő, *Martin Sheen* szívrohama. Coppola mégis folytatta a munkát, noha a tizenkét millió dollárra tervezett költségvetés a végére majd a háromszorosára duzzadt. A forgatás kétszázhatvan(!) napja a kényszermunkatábor emlékeivel vetekedett, a stáb tagjai spártai életkörülmények közepette, a fülöpszigeteki dzsungel mélyén, hőségben, magas páratartalomban, moszkitók és kígyók között, maláriától és vérhastól szenvedve végezték munkájukat, sőt, egyszer még a tájfun is lerombolta a templom díszletét. Coppola filmjét nem véletlenül emlegették a hetvenes évek *Cleopatrájá*ként (1963), utalva az egykori monumentális történelmi film kolosszális bukására. Végül mégsem ez a sors várt rá. A közönségsiker mellett, a vegyes kritikusi fogadtatás ellenére a szakma is fejet hajtott előtte. Először Cannes-ban nyert nagydíjat – igaz, Volker Schlöndorff *A bádogdob*jával megosztva –, majd a nyolc Oscar-jelöléséből kettőt váltott valóra. Az egyiket *Vittorio Storaro* kapta nagyszerű operatőri munkájáért, míg a másikat az alkotás a legjobb filmhanggal érdemelte ki, melyet olyan technikával készítettek, melyet egyenesen ehhez a produkcióhoz fejlesztettek ki, s amely jelentős mértékben erősíti a film hatását.

❖

Befejezésül már csak egy kérdés maradt: végül is micsoda az *Apokalipszis most?* A választ maga a rendező, Francis Ford Coppola adta meg: *„A film maga Vietnam. A háború maga volt az őrület, ugyanúgy, mint az Apokalipszis most filmrevitele. Ugyanúgy csináltuk, mint az Egyesült Államok a háborút."*

GRIMM
Legszebb
mesei
SZÉPSÉG ÉS A SZÖRNYETEG
A HAT HATTYÚ
HOLLE ANYÓ
NYÚL ÉS A SÜN
VAS JÁNOS
FOLYTATÓDIK A
NÉPSZERŰ
BOSCO LÉGHAJÓ
ÉS A TOM SAWYER
KALANDJAI
TOWER
VIDEO

A **Conflex** tanácsai

Melyik a hamis kazetta?

Nemcsak a műsoros videókazetták, hanem a becsomagolt, felvételre szánt üres videókazetták között is akadhatnak hamisítványok, így – különösen a karácsonyi vásárlások előtt – nem árt, ha tudjuk, miként kerülhetjük el, hogy becsapjanak bennünket.

Szakemberek becslése szerint az országban kínált videókazetták legalább tizenöt százaléka hamisítvány, melyek ára valamivel olcsóbb, mint az eredeti, ám minőségük csapnivaló. S ez csak akkor derül ki, amikor cserére már nincs mód. Az egyik legfontosabb tanács: kazettát, legyen az audio vagy videó, lehetőleg ne vegyünk mozgóárustól vagy piacokon, mert a legtöbb hamis áru itt tűnik fel. Ha pedig valami nagyon olcsó, az szintén gyanús! A négyszáz forint körüli áron vagy az alatt kínált videókazetták többsége vélhetően hamis vagy valószínűleg csempészáru. A leggyakrabban feltűnő csempészett kazetta a *Philips Ex-Standard E195,* melynek eredete is gyakran kétes lehet.

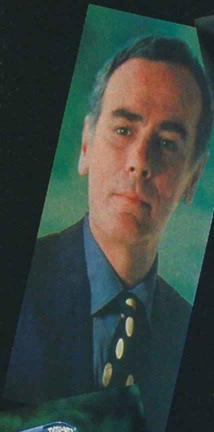
Felismerhető a hamisítás a csomagoláson is: ha a kazetta márkája, típusa csak a tokot beborító fólián jelenik meg, s az átlátszó, akkor szinte biztos, hogy hamisítványt tartunk a kezünkben. A hamis kazetta egyik legfőbb ismertetőjegye, hogy a kazetta oldalán, a törlésvédő, kitörhető ablakocska fölött ugyanaz a kód olvasható. Ez újabban az *AFBL 911 F 195*, s alatta a felirat: *Made In japan.* A nem eredeti *JVC, Sony, TDK, Akai* kazetták mind ezt a kódot viselik. Fontos ismérv az audio- és videókazettáknál egyaránt a *Made In Japan* felirat is, ugyanis a vásárlók által kedvelt standard típusokat ma már nem Japánban gyártják, hanem a japán cégek európai üzemeiben (a TDK-t például Luxemburgban, a Sony-t Franciaországban). Ne higgyünk tehát ennek a csábos feliratnak sem.

Mindezeket a tanácsokat *Ablonczy Péter*től, a legnagyobb hazai kazettaimportőr cég, a Conflex igazgatójától kapjuk. A Conflex kizárólagos importőre a TDK audio- és videókazettáknak, a Sony-kazetták első számú nagykereskedője, az Akai közvetlen importőre, s a Raks kizárólagos magyarországi képviselője. Évente több millió audio- és több, mint egymillió videókazettát hoz be az országba. Partnerei közé tartoznak egyebek mellett a Keravill, a Skála, az Ofotért, a Porst, a Metro hálózatok.

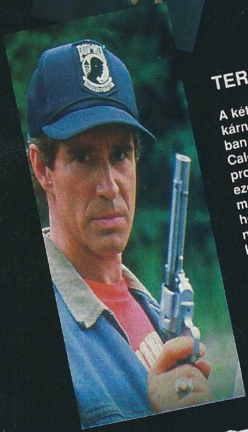
A családi vállalkozás, magánkölcsönökből, öt esztendeje alakult: az első tétel ötezer 240 perces BASF videókazetta volt. Azóta tovább nőtt a képmagnótulajdonosok száma, s velük a kazetták iránti igény is.

Idővel a Conflex saját üzleteket is nyitott a fővárosban, Magyarország legkedvezőbb diszkontáraival. Több, mint háromszáz féle audio-, videó- és kamerakazettát kínálnak e belső kerületi boltok. Íme pontos címük: V. ker. Szent István krt. 23., VI. ker. Szinyei Merse u. 5., VII. ker. Erzsébet krt. 19. Ezekben az üzletekben biztos, hogy csak eredeti kazettákkal találkozhatunk!

(X)

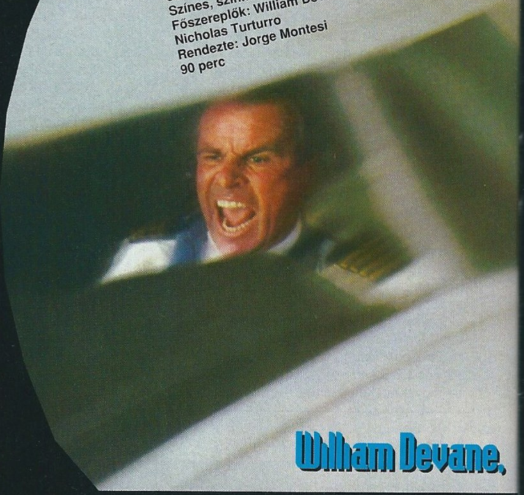

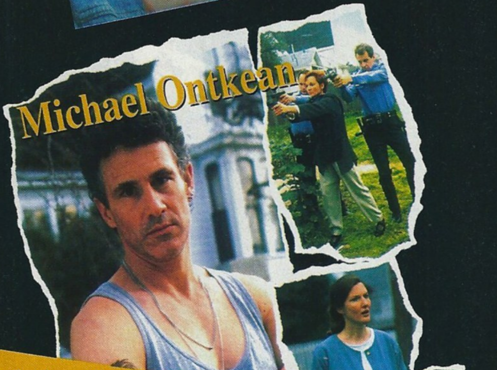
SZABADESÉS – A 174-ES JÁRAT

Az időjárás gyönyörű, amikor Bob Pearson kapitány (W. Devane) Montreálban elbúcsúzik a feleségétől Kétórás repülés után derüol ki, hogy az irányítótorony hibája miatt félúton le kell szállniuk. A fedélzeten van a repülőtér igazgatójának családja is. Winnipegnél hatalmas vihar tombol. A gép motorjai sorban leállnak. Levegőben lehet-e tartani a hatalmas gépet motor nélkül? A kép nem tud leszállni a város veszélyeztetése nélkül. A repülőtéren katasztrófára készülnek. A kapitány kikapcsolja a robotpilótát és megpróbálja a lehetetlent.
Színes, szinkronizált amerikai katasztrófafilm
Főszereplők: William Devane, Scott Hylands, Nicholas Turturro
Rendezte: Jorge Montesi
90 perc

TERHELŐ BIZONYÍTÉK

A kétgyermekes, elvált Sandra Clayton titkárnőként kezd dolgozni egy új irodaházban. Hamarosan ráébred, hogy főnöke, Caldwell, illegális üzletekkel: kábítószerrel, prostitúcióval foglalkozik, és az iroda csak ezek fedőszervéül szolgál. Felfedezését megosztja kollágájával, Tommyval. Tudják, hogy veszélyes nyomozásba kezdenek. Ha nem találnak megdönthetetlen bizonyítékot, könnyen az életükkel fizethetnek. Az ellenük elkövetett merényletek ellenére terük sikerülni látszik, az FBI is segítségükre siet. Sandrának azonban van egy sebezhető pontja: a két gyermeke...
Színes, szinkronizált amerikai krimi
Főszereplők: John Shea, Kate Jackson, Dean Stockwell
Rendezte: Jan Egleson
90 perc

BŰNÖS MÚLT

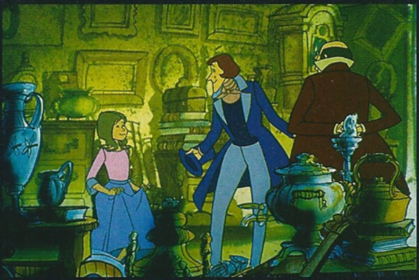
A büntetett előéletű Eli Cooley egy kisvárosba költözik, és testvére vaskereskedésében dolgozva próbál új életet kezdeni. Barátai nincsenek, bűnös múltját – testvére kivételével – senki sem ismeri. Szomszédja, Annie véletlenül szerez tudomást róla, és amikor a kisváros életét gyilkosságsorozat dúlja fel, meggyanúsítja Elit. Az embereknek nincs szükségük bizonyítékra, üldözni kezdik a férfit, akinek választania kell, életét veszélyeztetve marad és bebizonyítja ártatlanságát, vagy gyáván elmenekül...
Színes, szinkronizált amerikai krimi
Főszereplők: Michael Ontkean, Pamela Reed, Anette O'Toole
Rendezte: Lamont Johnson
90 perc

A Collington-klinikán teljesen egészségesnek látszó paciensek nem sokka a kivizsgálás után szívrohamot kapnak, és az intenzív kezelés ellenére néhány órán belül meghalnak. Boncolásuk elképesztő eredményt mutat... Dr. Jennifer Kessler – aki szintén elvesztette egyik paciensét – kutatni kezd az okok után. Találkozót beszél meg a génbiológus dr. Haysszel, aki egy titkot akar elárulni neki, de a lány szeme előtt meghal. Jennifer a kórház vezetésében korrupcióra bukkan. Az egyik nővért brutálisan meggyilkolják. Minél többet tud meg Jennifer, annál nagyobb veszélybe kerül az élete...
Színes, szinkronizált amerikai orvoskrimi
Főszereplők: Joanna Kerns, Gregory Harrison, Robert Englund
Rendezte: Larry Shaw
90 perc

KLASSZIKUSOK RAJZFILMEN
DICKENS: RÉGISÉGEK KICSINY BOLTJA

Januári meglepetés: **CHARLES BRONSON** legújabb krimije,
A zsaru családja

VIP

1142 Budapest,
Teleki Blanka u. 15–17.
Tel./fax: 120-0050

FOURSTARS ENTERTAINMENT

Videótékások, figyelem!

Az akció folytatódik!

Havi 12 film 1.500 Ft/db+ÁFA!

A FOURSTARS Kiadó elhatározta, hogy figyelembe véve a jelenlegi gazdasági helyzetet, az alábbi kedvezményes áron kínál vásárlási lehetőséget Önöknek.
Az a videótékát üzemeltető magánszemély vagy cég, aki kiadónkkal hathónapos szerződést köt és megvásárolja a hat hónap alatt kiadott valamennyi új filmünket, az

havi 18.000 Ft+ÁFA

áron kapja meg műsoros kazettáinkat.
Havonta két alkalommal jelenünk meg 6–6 filmmel, melyet utánvéttel küldünk el tisztelt szerződő ügyfeleink részére vagy a kazettákat személyesen is átvehetik kiadónknál.
Tehát egy-egy alkalommal a csomagok átvételekor – a postai költségen kívül – 6 filmünkért

csak bruttó 11.250 forintot kell fizetni.

Természetesen egyedi és normál csomagáron is vásárolhatók filmjeink az alábbi árakon:

	egy film ára:
szerződéses vásárló csomag ára:	1.500,– Ft+ÁFA
egyedi csomag ára:	2.000,– Ft+ÁFA
egyedi film ára:	2.400,– Ft+ÁFA

A szerződés bármikor megköthető.
Az esedékes havi első csomagot a kiadó 10-ig, a másodikat 25-ig postázza, kivéve decemberben, amikor 6-án és 20-án.

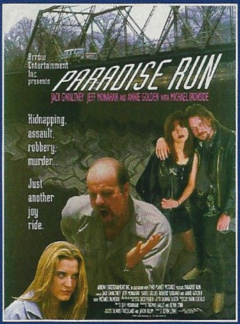
Az a szerződött partnerünk, aki újabb szerződést köt velünk, vagy újabb szerződő partnert hoz, a FOURSTARS-tól 3 darab FOURSTARS-videófilmet választhat ajándékba, tetszés szerint.

A pontos megjelenési sorrendről partnereink a szerződés aláírásakor kapnak tájékoztatást.
A film- és címváltoztatás jogát fenntartjuk!

FOURSTARS VIDEO:

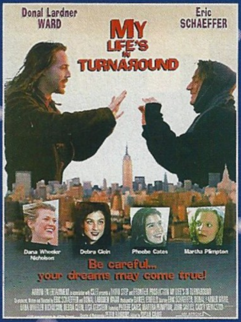
1117 Budapest, Október 23-a u. 33.
Telefon: 371-0109, 371-0118, 06-30 449-838

MEGJELENÉS:

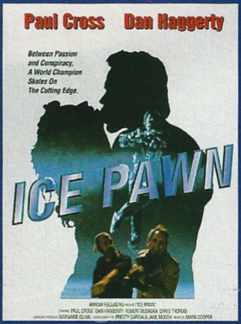
MENEKÜLÉS A PARADICSOMBA
(Paradise Run)

A börtönből az út nem haza vezet...

KERGE FORGATÁS
(My Life's in Turnaround)

Vigyázz: álmaid valóra válhatnak!

ÖRDÖGTÁNC
(Ice Pawn)

Amikor a műkorcsolya-világbajnok borotvaélen táncol...

DECEMBER 6-ÁN

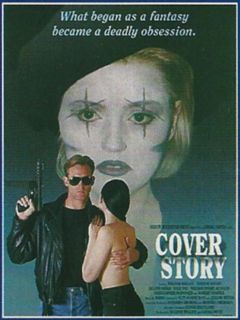
A HARMADIK SZABÁLY
(Rule # 3)

A legfontosabb szabály: ha űzni akarod a játékot, ismerd a szabályokat!

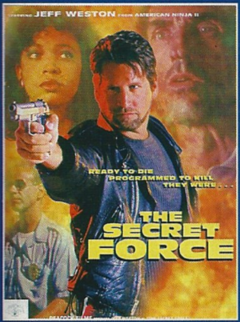
CÍMLAPSZTORI
(Cover Story)

Középpontban a szerelem és a halál...

TITKOS KOMMANDÓ
(The Secret Force)

Van-e kiút a rejtélyes csapdából?

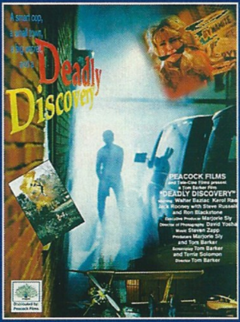

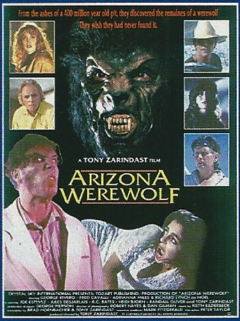
KEMÉNY LECKE
(Breaking Free)

A fiatal Rick útja mégsem a börtönbe visz...

HALÁLOS FELFEDEZÉS
(Deadly Discovery)

Egy okos zsaru, egy kisváros és egy nagy titok...

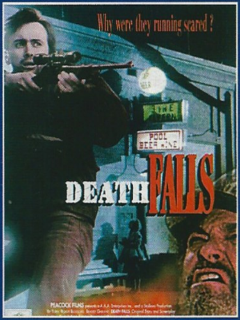

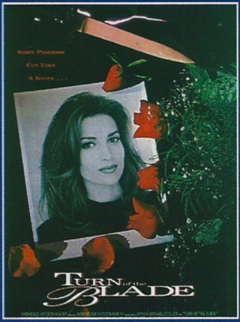
ARIZONAI FARKASVÉR
(Arizona Wherewolf)

Az arizonai archeológus túllő a célon: feltámasztja a farkasembert, s ezzel egy lavinát indít el...

A HALÁL ZUHATAGA
(Death Falls)

A pszichopata gyilkost valahogy meg kell állítani...

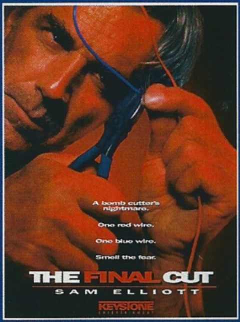

PENGEÉLEN
(Turn of the Blade)

A szenvedély hatalmában

UTOLSÓ ESÉLY
(The Final Cut)

Egy vörös és egy kék drót. Melyiket kell elvágni?

MEGJELENÉS: DECEMBER 20-ÁN

MULTI HOME VIDEOHÁZ

A magyarországi videókiadókat bemutató sorozatunkat követően indul új sorozatunk, amely a nagyobb hazai videónagykereskedésekkel igyekszik megismertetni az olvasót. Azokkal a műsoros kazettákat értékesítő ügynökségekkel, amelyekkel a videóbarát talán sohasem találkozik, mégis közvetve befolyással lehet arra, milyen filmek közül is válogathat a tékába betérő vendég.

Merész vállalkozásnak tűnt 1995 elején egy újabb videónagykereskedést nyitni Budapesten, ahol a már jól ismert ügynökségek sikeresen működtek, s ahol mellettük már több nagykereskedés-alapítási kísérlet kudarcot vallott. *„Úgy ítéltük meg társammal, hogy még a sikeresen tevékenykedő fővárosi ügynökségek mellett is van jövője egy újabbnak”* – fogalmaz *Grega Péter*, a Multi Home Videoház ügyvezetője, aki *Belán Gáborral* február elején nyitotta meg a Videoházat Budapest XI. kerületében, a Bocskai úton. A háromszáz négyzetméteres helyiségegyüttesben kétszáz négyzetméteren terül el a bemutatóterem és a raktár, emellett közvetlenül a lakosság számára is adnak el videófilmet, s egy videotéka is üzemel a házban. Igaz, ez utóbbi két tevékenység nem a nagykereskedéshez tartozik, hanem a vállalkozás rokoncégeihez. Az ügyvezető is több videótékát tart fenn. *„A nagyker. ötlete is onnan származik, hogy nem igazán nyerte meg tetszésemet az az ügynökség, ahonnan korábban több millió forint értékben vásároltam a kazettákat”* – folytatja Grega Péter. *„Szűkös volt a hely, nagy a zsúfoltság, bár tény, hogy nem panaszkodhattam, mert – mint jelentős vásárló – mindig minden filmhez hozzájuthattam.”*

A Videoház tágas bemutatótermében csaknem negyven kiadó négyezer kazettája áll a polcokon, a videótékás kényelmesen böngészhet közöttük, s a filmeket, csakúgy, mint másutt, a kiadókkal megegyező árakon vásárolhatja meg. Az öt-hatezres raktárkészletet pedig folyamatosan töltik fel. Természetesen a vállalkozás két tulajdonosa is a Videoházban vásárolja meg kölcsönzőik számára a filmújdonságokat.

„Azért is bíztam vállalkozásunk sikerében, mert láttam, hogy sorra alakulnak meg az országban az újabb és újabb videótékák” – magyarázza Grega Péter. *„Igaz, közülük néhány tönkre is megy, azoké, akik napok alatt szeretnék a kölcsönzőjükből kivenni a pénzt, de a többségük nem ilyen. Sok új videókiadó is alakul, az országba áramlanak be a legújabb filmek, egyre nő a választék. A mozijegyek ára ugyanakkor az emberek többsége számára rendkívül magas, míg a kölcsönzési díjak olcsók, így egyre nő az igény a videófilmek iránt.”*

Igaz, az ügyvezető azt is látja, hogy a sok filmmel „hígul” a választék, vagyis sok közepes és rossz alkotás is piacra kerül. Az úgynevezett „töltelékfilmek” között akad olyan, amelyben ugyan szerepel egy neves sztár, de az egy korai alakítása egy gyengébb produkcióban, még azokból az időkből, amikor esetleg tucatszínésznek számított. A nagykereskedő tapasztalata szerint a videóforgalmazók úgy válogatják össze adott heti vagy havi megjelenéseiket, hogy az egy-két jó alkotás mellé két-három gyenge filmet választanak, s áraikat úgy alakítják ki, hogy érdemesebb legyen csomagot vásárolni (vagyis mindegyik filmet megvenni), mint mazsolázni a kínálatban. Ilyen esetekben a tékások megvásárolják a filmeket, a filmbarátok kikölcsönzik, látszólag tehát jól jár a kiadó, a nagykereskedő, a tékás – csak a néző bosszankodik otthon egy-egy fércmű láttán. Ez azért idővel visszahat a videópiac résztvevőire – állítja saját tapasztalatai birtokában Grega Péter –, sőt, a tékás után a nagykereskedőnél csapódik le az esetleges szitokáradat. Ráadásul egy kisebb tékást tönkretehet, ha több alkalommal is rosszul választ vagy előnytelen választásra kényszerítik a kiadók. Mit tehet ilyenkor az ügynökség vezetője? Például azt, hogy más kiadáspolitikát javasol a kiadóknak. *„Jóban vagyunk a kiadóvezetőkkel, s volt, hogy elmentem hozzájuk beszámolni tapasztalatainkról, a kedvezőtlen visszhangokról. Tanácsainkat azonban rendszerint nem fogadják meg.”*

Tanácsot azonban nemcsak a kiadóknak, hanem a vásárló tékásoknak is adnak. *„Sokan kérnek közülük tanácsot, milyen filmet érdemes vásárolniuk a kazettatengerben. A legtanácstalanabbak a kezdő tékatulajdonosok. Mindig az az első kérdésünk, mely településen, milyen környezetben fekszik a kölcsönző, hiszen mást kell ajánlani egy belvárosi vagy egy külső kerületben lévő téka gazdájának, mást egy nagyvárosi és mást egy falusi kölcsönzősnek.”*

Ilyenkor a Videoház vezetője saját tékás tapasztalatait is figyelembe veszi. Megemlíti, hogy például a főváros XII. kerületében az Apor Vilmos téren álló kölcsönzőjébe bátran vesz a klasszikus filmekből, a minőségi alkotásokból is, mert tudja, hogy biztosan számíthat arra a tizenöt vendégére, akik kimondottan az ilyen filmeket keresik a tékában. Ugyan nem biztos, hogy ezek a művek visszahozzák az árukat, de így is tizenöt vendéggel többel büszkélkedhet, akik azért biztos találnak további kedvükre való kazettát is a polcokon. Egyébként legfőbb tanácsa a tékásoknak: a videófilmeket a környék lakóinak, a tékába járó közönség ízlésének, nem pedig a saját ízlésnek megfelelően kell megválogatni. *„Nem az a jó film, ami nekem tetszik, hanem az, amit elvisznek”* – akár üzleti szlogenként is felfogható ez a mondat, hiszen Grega Péter bevallja: *„Ha a tékáim számára csak a saját ízlésemnek megfelelő filmeket vásárolnám, a most meglévő kazetták kilencven százaléka nem állna a polcokon...”*

A Videoházban három munkatárssal napi kilenc órát dolgozik az ügyvezető-társtulajdonos. Székesfehérváron júniusban nyílt kirendeltségük, ahol kétezer film várja a környékbeli tékásokat. Közülük három tucat már rendszeresen onnan vásárolja a kazettaújdonságokat.

Grega Péter még nem fél a CD-korszak eljövetelétől. A technikai fejlődés hatása ugyan érződik, mivel, mint mondja, egyre többen keresik a hi-fi sztereó hangú videókazettákat, ám az ilyen felvételekben még nagy a lemaradás. Akadt olyan vevő, aki saját sztereó képmagnójával felszerelkezve érkezett vásárolni, s kipróbálta, vajon minden kazetta hi-fi sztereóban szól-e, amelynek borítója azt ígéri. Sokat kellett csalatkoznia... A házi mozié a jövő,

de csak a módosabb rétegnek, amely meg tudja vásárolni hozzá a komolyabb berendezéseket. Az ügynökség irányítója inkább attól fél, hogy a gazdasági helyzet még a mainál is rosszabbra fordulhat, s emiatt az emberek kevesebbet tudnak majd költeni a szórakozásra, így a kazetták kölcsönzésére is. Sok függhet attól is, fejti ki, hogy a kiadók diktálta szerződések és „kötelező” vásárlások (vagy kettőt vesz a tékás a slágerfilmből vagy egyhez sem jut hozzá) mennyire vetik vissza vagy teszik tönkre a tékásokat. A sok-sok kiadót és tékát látva azért inkább bizakodó, s látva a Videoház forgalmának folyamatos növekedését úgy ítéli meg, a videózás hosszú távon is az egyik legjelentősebb szórakozási forma maradhat, melyben a piacon szükség lesz az ő vállalkozásukra is.

VR

Új divattéma kezd hódítani az amerikai film világában. A hollywoodi forgatókönyvírók tollából (vagy inkább notebookjából) sorra születnek a VR, azaz a Virtual Reality *(virtuális valóság)* újszerűen izgalmas birodalmában játszódó kimeríthetetlenül fordulatos történetek. És jóllehet a műfaji skálán e filmek a sci-fi és a thriller között helyezkednek el, a leghátborzongatóbb az egészben az, hogy a VR egyre kevésbé tartozik a fantasztikum világába. A számítógép szimulálta valóság létezése ma már nagyon is „kézzelfogható".

(Lásd Video Magazin 1995/9., Hollywoodtól Sillywoodig.)

Az égetnivalóan rossz Joe X., egy manhattani általános iskola negyedikes diákja, az iskolából hazaérve laza mozdulattal a díványra dobja iskolatatyóját (benne természetesen könyvek helyett hordozható számítógépe lapul), majd öt perc múlva már lézerkarddal az oldalán indul harcba, hogy mindenféle pikkelyes-tarajos emberi szörnyekkel megküzdve megszerezze a tejútrendszer digitális térképét tartalmazó kristálygömböt.

virtuális

1. *(Fiz)* Látszólagos, nem valódi.
2. *(Tud)* Lehetőségként élő, létező, lappangó.
3. *(vál)* Várható, a jövőben lehetséges.

(A magyar nyelv értelmező szótára VII., Akadémiai Kiadó)

A fenti jelenet nem egy új sci-fiből való, nem is csapongó fantáziálgatás. Manapság akár egy pesti kisiskolás is megteheti mindezt, ha szüleinek van rá körülbelül egymillió forintja, hogy a megfelelő számítógépet és a hozzá való VR-sisakot és -kesztyűt beszerezzék. A valóságot tökéletes élethűséggel, három dimenzióban „szimuláló", a játékossal „párbeszédet" folytató programok és a használatukhoz szükséges eszközök mára kereskedelmi forgalomba kerültek, a számítógép gyerekszobai térhódításának újabb lépéseként.

De honnan is indult ez a szédítő fejlődés?

Kezdetben voltak a Commodore-os teniszjátékok, melyeknél a fekete képernyőn fehér pettyel jelzett labdát lehetett ütögetni, egészen addig, amíg a gép álmosítóan egyhangú pittyenései álomba nem szenderítették a felhasználót. Ezek a játékok PC-re átültetve kicsit színesebbek és változatosabbak lettek, de az első igazi áttörést az egyre élethűbb játékteret lehetővé tévő grafikus felület, a versenyautós, repülős szimulátorok megjelenése hozta. Ezzel párhuzamosan a sztorik is kezdtek bonyolultabbakká és fordulatosabbakká válni, egy másik új, divatossá vált „kamaszőrület", az úgynevezett szerepjátékok hatására. A szerepjátékos könyvek szerzői megelégelték a regényírókat gúzsba kötő évszázados hagyományt, és az olvasó által befolyásolhatóvá tették a történet alakulását, bizonyos pontjain többféle elágazást és többféle végkifejletet építve a sztoriba. Az olvasó, illetve a monitor előtt ülő játékos ily módon aktív, sőt *interaktív* részesévé vált a kalandoknak, hiszen a történet döntései szerint alakult, ő viszont a sztori alakulása alapján hozta döntéseit.

A következő lépés már a tökéletes átélhetőséget nyújtó, a háromdimenziós térben szabad „mozgást" lehetővé tévő VR volt, ehhez azonban újszerű perifériák is szükségeltettek. A térbeliség az úgynevezett VR-sisak segítségével valósul meg, amely a közvetlenül a szemek előtt elhelyezkedő két kis folyadékkristályos képernyőn jeleníti meg a képet, a sztereó hatásról pedig a fülre tapadó hangszórók gondoskodnak. A sisak érzékeli viselője fejének legkisebb elmozdulását is, és a térhatású képet ezzel szinkronban mozgatja, így a kíváncsi delikvens akár 360 fokos szögben is „körbenézhet" a játék helyszínén. A külvilág ezáltal szinte eltűnik, a játékos teljesen „elmerül" a *kibertérben*. Ez azonban még nem minden! A VR-kesztyűbe épített érzékelők és stimulátorok segítségével a kalandvágyó VR-rajongó „megfoghatja" és „elmozdíthatja" a mesterséges világ tárgyait, miközben szó szerint a tenyerében érzi őket. Az egész testre felhúzható VR-mez pedig a teljes testfelületet bevonja a játékba.

Ennek a 21. századot megelőlegező digitális csodának a dollármilliárdokat felemésztő kifejlesztése – hasonlóan a legtöbb technikai újdonsághoz –

(folytatás a 79.oldalon)

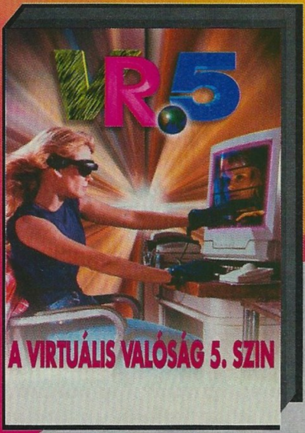

PREMIER · G·A·L·A·X·Y · VIDEORENT

A VIRTUÁLIS VALÓSÁG 5. SZINT (VR5)

Egy halálosan életszerű világ...

Valamikor a nem túl távoli jövőnben, amikor a csillapíthatatlan emberi kalandvágy a valós világ helyett már inkább a kompjúterek „kiberterében” elégül ki, Sidney Bloom egy véletlen folytán „belezuhan” a számítógépe által generált virtuális (mesterséges) valóságba, magával rántva egy gyanútlan szomszédját is. Saját tudatalattijában tett félelmetes és izgalmas utazásaik egyre messzebb vezetnek, mígnem a jelen és a múlt, a valóság és a képzelet, az álmok és a rémálmok végképp összekeverednek, középpontjukban Sidney sok évvel ezelőtti titokzatos balesetével.

REPLIKÁTOR (Replikator)

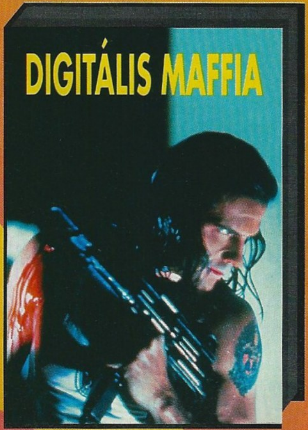
sci-fi akció thriller
Halálos élettan...

A 21. század második felében vagyunk. A tátongó ózonlyuk szabad utat enged a gyilkos sugaraknak, zárt ajtók mögé kényszerítve az emberiséget. Valós élmények híján mindenki a számítógépek által generált Virtuális Valóságba menekül, ahol fantázia és realitás, képzelet és való élet végleg egybemosódik. Ebben a sivár világban akad egy csapat lelkes fiatal, akik kidolgoznak egy forradalmi eljárást emberi szövetek mesterséges létrehozására. Mikor a találmányra megpróbálja rátenni a kezét két rivális társaság, gyilkos hajsza indul a virtuális és a valós világon keresztül, a fenyegetett emberiség megmentésére.

DIGITÁLIS MAFFIA (Cybertech P. D.)

Odakinn egy virtuális dzsungel vár rád...

A nem túl távoli jövő szervezett bűnözői a hagyományos drogokon kívül egy újfajta kábítószerrel próbálják bevételeiket és hatalmukat növelni: a virtuális valósággal (VR), azaz a tökéletes illúziót nyújtó számítógépes kalandjátékokkal. A rendőrség csak saját eszközeivel veheti fel a harcot a 21. század maffiózóival: létrehozzák a *Cybertechet*, a bűnüldözés szupermodern számítógépes eszközét. Ennek segítségével indul harcba Bobby Chase nyomozó (LORENZO LAMAS) a halálos és pornográf VR-játékokat terjesztő Reginald Matthews ellen, aki éppen egy VR-szexsztár kromoszómáit próbálja megszerezni...

VIRTUÁLIS KISSZÓTÁR

virtuális valóság — A számítógép által létrehozott, interaktív, háromdimenziós környezet, melybe a felhasználó belemerül.

interaktív — Az a tulajdonság, hogy a számítógép által teremtett mesterséges világ és a felhasználó befolyásolni tudják egymást.

VR-sisak — A felhasználó fején viselt sisak, amely szemébe vetíti a háromdimenziós képet, és fejének mozgását követve a virtuális térben való mozgás illúzióját kelti.

VR-kesztyű — A felhasználó kezének mozdulatait átviszi a virtuális térbe, annak érzetét keltve a felhasználóban, hogy megfog egy adott tárgyat.

Kibertér — Virtuális tér, melybe a való viág elemei is átvihetők (személyek, tárgyak stb.).

Kiberszál — Összeköttetés a valódi és a virtuális világ között, általában a komputeren keresztül (modem, VR-eszközök stb.).

(folytatás a 77.oldalról)

természetesen katonai laboratóriumokból indult el, hiszen önmagában a játékpiac nem ér meg ekkora befektetést. Az első VR-alkalmazások célja az volt, hogy a katonai pilóták minden eddiginél élethűbb szimulátorokkal gyakorolhassák a harci feladatokat. A mesterséges háromdimenziós tér koncepcióját pedig az ún. CAD (*computer aided design* – tervezés számítógép segítségével) programok alapozták meg, amelyek az építész által rajzolt hagyományos kétdimenziós terv alapján automatikusan térbelivé „generálják" az épületet, melyet a képernyőn tetszés szerint be lehet járni.

A katonai és üzleti alkalmazások után azonban az interaktív játékok készítése során fejlődött tökéletesre a VR technikája, amely fejlődésnek azonban egyesek szerint még koránt sincs vége. Az a tény, hogy a számítógép segítségével szinte bármilyen hátborzongató és izgalmas kalandot élhetünk meg a valódi részvétel tökéletes illúziójával, már önmagában is elég volt ahhoz, hogy beindítsa a filmproducerek és -forgatókönyvírók fantáziáját, az pedig, hogy a különböző komputerek mesterséges terei „összeolvadhatnak", létrehozva ezzel a jövő század kalandjainak virtuális helyszínét, az egész világra kiterjedő *kiberteret,* még meghökkentőbb történetek alapjául szolgálhat. Végiggondolni is hátborzongató, hogy milyen kevés is választja el a film fantáziavilágát a tényszerű valóságtól. A számítógép által szimulált, reálisként megélt kalandok lehetősége és az ehhez szükséges szoftver és hardver mára ugyanis valóság lett. Még csak nem is virtuális...

A VR JELENLEGI FELHASZNÁLÁSI ÁGAI

Háromdimenziós modellezés
Segítségével az építészek háromdimenziós épületmodelleket készíthetnek terveik alapján, melyeket a számítógép vizuálisan megjelenít a monitoron. Az egérről vagy a billentyűzetről vezérelve a mozgást, a leendő épületet „be lehet járni".

Orvostudomány
Egyes csökkent képességű betegek a VR segítségével úgy tudnak kommunikálni környezetükkel, ahogy az azelőtt lehetlen volt.

Katonai kiképzés
Pilóták és tankvezetők gyakorlatoztatására használják. „Hadgyakorlatként" teljes összeütközéseket is imitálni lehet a VR segítségével.

Robotirányítás
A VR segítségével hatékonyabban irányíthatók a mérgezett területekre való behatolásra, mélytengeri kutatásra stb. használt robotok.

A MESTERSÉGES VALÓSÁG SZINTJEI

1 Kétdimenziós felület a számítógép képernyőjén.

2 Interaktív játékok. A játékos befolyásolni tudja a képernyőn látható felület bizonyos elemeit.

3 Szimulátorok (pl. repülőgépszimulátor). A szimulált járművet a játékos irányítja. Ez a szint már belehelyezi a játékost a játéktérbe, de a játékos érzékelésére még nincs hatással.

4 Kibertér. A játékos „beleolvad" a számítógép teremtette világba. Kiegészítők (VR-sisak, -kesztyű, -mez) segítségével a játékos az őt körülvevő valóság helyett a számítógép által teremtett virtuális valóságot érzékeli. Bár az illúzió tökéletes, a komputer itt még nem tudja irányítása alá vonni a játékost. Jelenleg eddig a szintig valósult meg a VR.

---

5 Ez már a jövő zenéje. A valóságon túl c. filmben erről a szintről indul Sidney. A játékost, tudatalattijába hatolva, a számítógép teljesen bevonja a virtuális világba, melyet az illető valóságként él meg. Ezen a szinten már lehetséges, hogy egy másik résztvevőt akarata ellenére bevonjunk a virtuális kalandba, melynek részesévé válik, és ennek emlékei „beülnek" tudatalattijába.

6 Ezen a szinten a számítógép a játékost és a résztvevőt tudatuknál „fogva" vonja bele a VR-be, a kibertérben történtekről mindkettőjüknek tudatos emlékei lesznek.

7 A telepátia szintje. Két tudat között kiberszál szövődik, melyen egy idő után már hardver (számítógép, monitor, egér) nélkül is lehetséges a kommunikáció, a gondolatok és tapasztalatok átvitele.

8 Teljes tudatirányítás. A résztvevő agyába „beültethető" egy vagy több teljes személyiség, azok összes emlékével és tapasztalatával együtt.

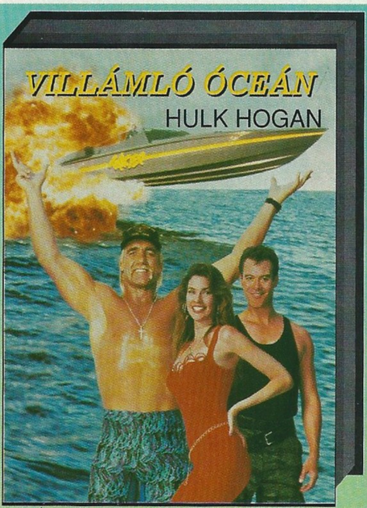
9 Telekinézis. A valódi világ befolyásolása a tudat erejével. Ami virtuális, az valóságossá válik, a való világ pedig csupán egy sík lesz a sok közül a résztvevő számára.

10 A résztvevő mindent tud és mindent lát. Képessé válik a tapasztalást befolyásoló természeti és fizikai törvények átalakítására.

DECEMBERI FILMAJÁNLATUNK

PREMIER INTERNATIONAL

VIDEO RENT

X POLGÁRTÁRS

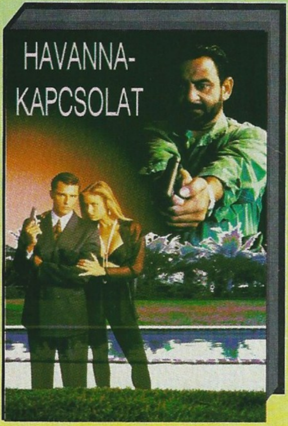
politikai thriller

A század legravaszabb sorozatgyilkosának leleplezése nem könnyű rendőri feladat. Különösen akkor, ha mindez 1982-ben, a Szovjetunióban történik, ahol a hatóságok tudatosan elhallgatják a kéjgyilkosságokat. Bár Burakov nyomozó (STEPHEN REA - *Interjú a vámpírral*) támogatóra lel Fetiszov ezredes személyében (DONALD SUTHERLAND - *Tű a szénakazalban, Zaklatás, Vírus, A parazita*) mégis 8 évet kell várniuk, hogy a megcsonkított holttesteket rejtő erdőből elindulhassanak a nyomokon. Ám minél messzebb jutnak, annál rejtélyesebbé válik az eset...

VILLÁMLÓ ÓCEÁN

akciófilm

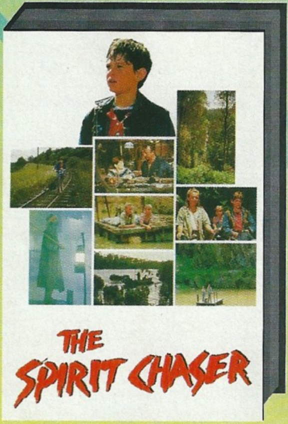
A Baywatch *producereinek filmje.*
A haditengerészettől leszerelt Spencert csak *Hurrikán*ként ismerik Florida-szerte. A szupermodern harci motorcsónak, amit épít, hasonlít „teremtőjéhez". A számtalan akciódús tengeri kaland során a jövőt idéző hiperjárgány ugyanis legyőzhetetlennek és támadhatatlannak bizonyul.

HAVANNA-KAPCSOLAT

politikai thriller

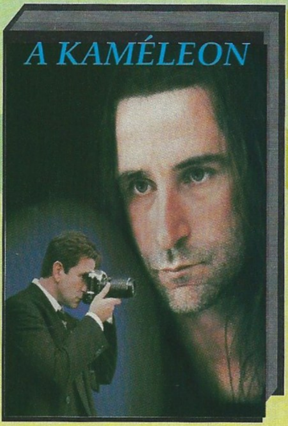
Mikor a kubai válság nemzetközivé terebélyesedik, amerikai befektetők befolyásos csoportja tervet készít Castro hatalmának megdöntésére. A szigorú titoktartás ellenére a szigetország diktátora értesül az összeesküvésről, és átdobatja Miamiba egyik legtehetségesebb hírszerzőjét...

SZELLEMÜLDÖZŐ

családi fantasy

Cody 14 éves, eleven kiskamasz, aki bicajozás közben felfedez egy rejtélyes bányatavat. A kis tó vize alatt egy sötét, titokzatos erő lappang. A rejtély megfejtéséhez Cody segítséget kér egy helyi őslakostól. De aki az igazi nagy titok nyomára akar jutni, annak személyesen kell fellebbenteni a fátylat...

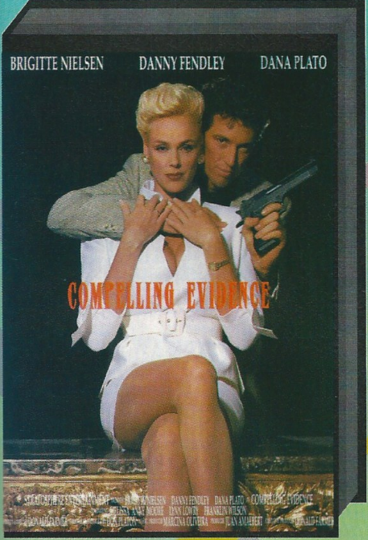
A KAMÉLEON

thriller

Willie Serlinget az Isten is arra teremtette, hogy beépített ügynökként segítse a Kormány elszánt küzdelmét a kábítószer-kartell ellen. Amikor azonban már csak egy lépésre van a narkó-hálózat központjától, a kíméletlen macska-egér játék halálosan vészjóslóvá válik...

1025 BUDAPEST, SZÉPVÖLGYI ÚT 128.
Telefon: 250-4523 Telefon/Fax: 250-4106

GALAXY VIDEO

VÉGSŐ BIZONYÍTÉK

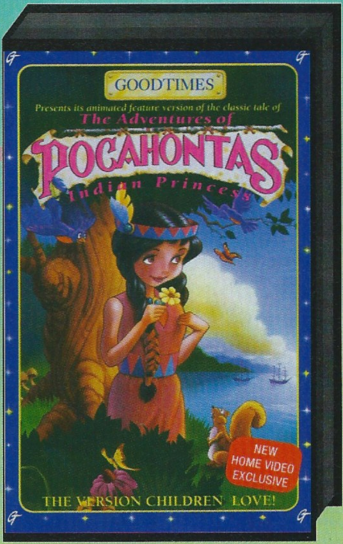
thriller

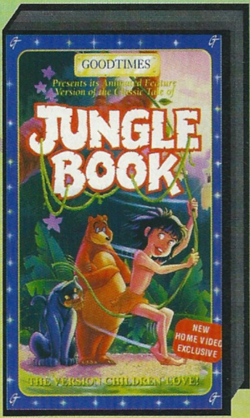
Michelle Stone (BRIGITTE NIELSEN — *Rocky IV., Beverly Hills-i zsaru*) végzetes veszekedésbe bonyolódik hűtlen férjével. A perpatvar végén a megcsalt asszony gyönyörű teste élettelenül terül el a padlón. Mielőtt azonban bárki meggyőződhetne a férj bűnösségéről, Michelle felfoghatatlan módon visszatér a halálból, végletekig fokozva a rejtélyt, amit csak a megdöbbentő végkifejlet old fel.

POCAHONTAS, A KIS INDIÁN HERCEGNŐ KALANDJAI

rajzfilm

Egy békés indián törzs boldogan éli mindennapjait Amerikai egyik érintetlen szépségű, vadregényes völgyében, egészen addig, míg az angol telepesek meg nem zavarják az idilli nyugalmat. Pocahontas, a törzsfőnök elbűvölő leánya azonban megkísérli összebékíteni az ellenségeket. Számos kaland és meglepetés után szándékát sikerül megvalósítania: a békés völgyet beárnyékoló viharfelhők elvonulnak...

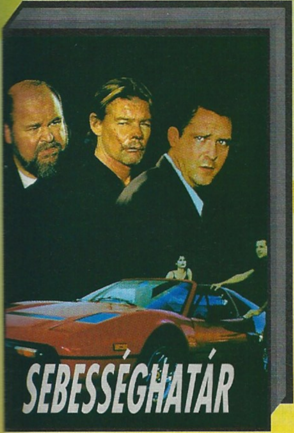

A DZSUNGEL KÖNYVE

rajzfilm

Ki ne ismerné a dzsungel fiának, Mauglinak a történetét, akit farkasok neveltek fel, és aki bámulatosan otthonosan mozog az őserdő ezer veszélyt rejtő, mégis csodálatos világában. Ebben a lenyűgözően megrajzolt filmben megelevenednek Kipling figurái, és miközben lélegzetvisszafojtva figyeljük az őserdei kalandokat, tanulunk is valamit becsületről, és a természet iránti tiszteletről.

SEBESSÉG-HATÁR

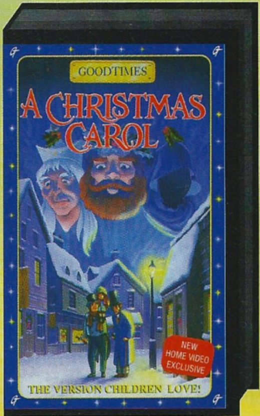
akciófilm

Jim a szervezett bűnözés egyik nagyfőnökének megbízására luxusautókat köt el a konkurens bandától. Amikor egyszer az ellopott sportkocsit nem adja le a főnöknek, elszabadul a pokol. Jim csak az ösztöneire és rendkívüli vezetési képességeire hagyatkozhat ebben a lélegzetelállítóan akciódús hajszában, amelyben az ellenfél a maffia, a tét pedig élet és halál...

KARÁCSONYI ÉNEK

rajzfilm

Dickens halhatatlan meséje a kíméletlen, zsugori üzletemberről, akit forgószélként kapnak fel a Karácsony Szellemei: a Múlt, a Jelen, és a Jövő, hogy aztán új, megváltozott emberként tegyék le, aki egész évben szívében hordja a karácsony melegét.

Milánói filmvásár

MONDD, TE MIT VÁLASZTANÁL?

A fagyos, szeles Budapestről indulókat húszfokos, napos Milánó fogadta november első hétvégéjén. A fenséges Dóm előtt a szelíd galambok békésen fürdőztek a meleg őszi napon és értetlenül fogadták a fehér sapkás rendőröket, miért zavarják el a kedves kis néniket, akik zacskóból etetnék az éhes szürke madarakat. Az észak-olasz nagyváros központi terére azonban nemigen volt idejük eljutni a magyar videókiadók és -forgalmazók képviselőinek, akik még ki sem pihenték a dobogókői honi videóvásár fáradalmait, máris a milánói filmvásáron találhatták magukat. A két eseményt természetesen nem lehet egymáshoz hasonlítani, hiszen míg a magyar vásár a tékásoknak és a filmbarátoknak szól, addig az olasz a profiknak, a filmmel kereskedőknek. A milánóit ráadásul ma már a világ egyik legjelentősebb ilyen jellegű rendezvényeként tartják számon, s legfeljebb annyi a kapcsolata a magyarral, hogy ezúttal is sok olyan film videójogát vásárolták meg a hazai videókiadók, amelyekkel a tékákban és a legközelebbi dobogókői vásáron találkozhatunk majd.

Az olasz iparvárosban november 5-e és 10-e között immáron 62. alkalommal rendezték meg a MIFED-et, a nemzetközi filmvásárt, melyen a világ hatvankilenc országának háromszáz gyártója, filmforgalmazó cége kínálta legújabb kínálatát és korábbi alkotásait. A kiállítók csaknem fele amerikai vállalkozás volt, s a négyszáz bemutatásra várt filmújdonság több mint egyharmada is a nevükhöz fűződött. Vetítőtermek tucatjai várták a vásárlókat, többségük Dolby sztereó hangrendszerrel. Igencsak legyalogolta a lábát az, aki a Fiera Milanóban, azaz a milánói vásárvárosban a MIFED kilencezer négyzetméteren, több szinten elterülő standjait végiglátogatta. A standok falát díszítő hatalmas, világító „neonplakátok", óriásposzterek játékfilmek százait szuggerálták a potenciális vásárlóba, melyek közül a magyar videótékák gyakori látogatói sok ismerős filmet fedezhettek volna fel. E produkciókat a honi videóforgalmazók még az előző, Los Angeles-i, cannes-i vásárokon gyűjtötték be. Azóta azonban százával születtek új filmek, a régebbi – Magyarországon még nem vetített vagy videón hozzáférhetetlen – ezernyi alkotásról nem is szólva, sőt jó néhány cég már kínálta a még csak készülőben lévő, forgatásra váró művét is.

A MIFED-re tíz magyar kiadótól látogattak ki, s az idehaza jól ismert cégek képviselői szorgosan ismerkedtek a fantasztikus kínálattal. Akadt olyan kiadó, amelyik Milánóban csupán egyetlen filmmel lett gazdagabb, míg olyan is volt, amely kéttucatnál is több játékfilm videójogát vásárolta meg. Közülük lesz olyan alkotás, mely már a karácsony előtti videópiac választékát bővíti majd, de olyan is, amely jövő tavasszal kerül a tékákba. A magyar piacra Milánóban vásárolt filmek többsége akciófilm és thriller. Kevés a vígjáték – panaszkodott a kínálatra az egyik népszerű hazai kiadó ügyvezető-tulajdonosa, míg másikuk sajnálkozva jegyezte meg: szívesen vásárolna az átlagosnál színvonalasabb, értékesebb filmet is, de a tékákban elsősorban az akciófilmek futnak. S amióta egy jó *Robert DeNiro* filmmel a magyar piacon üzleti értelemben nagyot bukott, nem mer kísérletezgetni, mert egy idő után végleg lehúzhatja a redőnyt. Szerencsére mások azért még bátrabbak, így néhány átlagon felüli film mellett a honi kiadók horgára akadt néhány kedves, gyerekeknek szánt játékfilm és több izgalmas ismeretterjesztő mű is.

Akadhatott volna még több is, ha nem lennének oly drágák a videójogok. A Discovery Channel egyórás dokumentum- és természetfilmjei például idehaza is sikert aratnának, de a kazettánkénti sok tízezer dollárnyi befektetés soha nem térülne meg vásárlójának a kicsinek számító magyar piacon. Az amerikai eladók gyakran irreális árat kínálnak egy-egy filmjük mozi-, videó-, tv- és kábel-tv- vetítési jogaiért, s nincsenek tisztában a magyarországi piac nagyságával, lehetőségeivel. Kivételek azért akadnak, ám nagy árkedvezményeket adni Milánóban már nemigen voltak hajlandók. Ahhoz, hogy egy külföldi játékfilm magyar videóforgalmazása ne váljon veszteségessé, a jogokat néhány ezer dollárért kellene megvásárolni, az öt-hatezer dollár pedig már nem számít alacsony összegnek – mesélték a Video Magazin tudósítójának Milánóban a magyar kiadók képviselői. Ehhez képest pedig sok standnál már erénynek számít, ha tízezer dollár alá sikerül lealkudni a kezdeti, akár 20 ezer dollárt is elérő árból. Mindez talán nem is érdekelhetné idehaza a tékást és a kölcsönzői díjat leszurkoló tékavendéget, ha nem az ő zsebére is menne a milánói filmvásár, ahol a szakmabelieknek dönteniük kell: mekkora az a határ, ameddig vásárolhatnak, s amelynek hatását vagy annak egy részét tovább háríthatják a videófilm-túlkínálatban szenvedő magyar piacon.

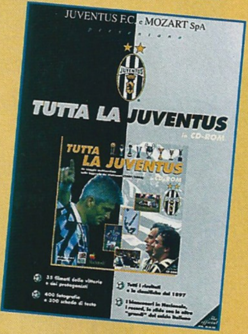
Pedig az amerikai és a nyugat-európai filmforgalmazók szeretik a közép-kelet-európai, így a magyar vásárlókat is, bár lehet, hogy ez inkább csak szavakban jut kifejezésre. A hároméves múltra tekintő amerikai *Nu Image* például eddig harminchat filmet készített, s valamennyit eladta a magyar kiadóknak. A *Jackie Chan* új filmjeinek forgalmazását végző *Golden Harvest*nél is szívesen gondolnak a magyar és a kelet-európai partnerekre, bár *David Shepperd*, a cég szaktanácsadója megjegyezte: a régi időkben bizony jobb volt, amikor Lengyelországból vagy Csehszlovákiából csak egy vállalat képviselőjével kellett tárgyalni, míg ma sok vállalkozás sok vezetőjével, miközben csak ugyanannyi filmet tudnak eladni a térségben. Az *August Entertainment*nél *Eleonor Powell*, a cég kereskedelmi vezetője bevallotta: tíz éve még nem igazán törődtek Európa keleti felével, mert úgy vélték, nehéz e térségbe betörni és amúgy is kevés bevételt jelenthetnek a sikeres üzletek. Aztán előbb lengyel kapcsolataik kezdtek kiépülni, megismerték azt a piacot, s azután következtek a többiek, így Csehszlovákia, majd Magyarország. S ugyan nem döntő jelentőségűek számukra a velük – velünk – kötött üzletek, ám ma már nem is elhanya-

golható méretűek. A Promark Entertainment Group kereskedelmi igazgatója *Julie McLaughlin* beszélgetésünkkor elárulta: mivel a feketepiac a Távol-Keleten és Kelet-Európában a legerősebb, ha Amerikában megjelenik egy filmjük, azt minél hamarabb – lehetőleg az elsők között – szeretnék értékesíteni e térség országaiban, hogy az Amerikából kijutó kalózkópiák terítését megelőzhessék. Hogy ez árban mennyi engedményt jelent, az előttünk rejtve maradt. Az viszont nem, hogy egy-egy átlagos filmprodukció 2-3 millió dolláros költségvetésből készül el, s e filmekben már szerepel egy-egy sztár is. A Promarknál például *Lorenzo Lamas, Julie Delphy* vagy *Sherilyn Fenn*. A sztárok félmillió és egymillió dollár közötti gázsit kapnak, vagyis elviszik a költségek jelentős hányadát, cserébe viszont nevükkel könnyebben lehet eladni a produkciókat, a befektetés így többnyire megtérül. E filmek nagyobb része el sem jut a filmszínházakba, eleve videóra vagy televízióvetítésre szánják. Akadnak az ilyen vásári kínálatban fércművek is, s olykor kiderülnek turpisságok is. Például az egyik hazai videókiadó filmbeszerzői fedezték fel: egy cég három különböző akciófilm-előzetesében is ugyanaz a látványos robbanás volt látható, más szögből fényképezve...

A filmtengerből a megannyi vásári körséta után is nehéz kiemelni néhányat, különösen úgy, hogy nem tudni, láthatjuk-e bármelyiküket is valaha idehaza. Mégis érdekesnek tűnhet az *Alfred Nobel* címet viselő svéd film, *Al Pacino* új alkotása- a *Two Bits*, az HBO-produkcióban készült *Truman, Gary Sinise* főszereplésével, vagy a *Turner Pictures*-nél készülő *Kissinger and Nixon* című mű. *Kenneth Branagh* kivételesen ismét Shakespeare-feldolgozásban szerepel majd: ő játssza az *Othello* főszerepét *Laurence Fishburne* oldalán.

A három dimenzió híveit felvillanyozhatta az a hír, hogy televíziós sorozatként folytatódik majd *Emmanuelle* erotikus története, melyből három epizód már el is készült. A NewOptics nevet viselő

német találmány révén egy speciális szemüveggel a képernyő előtt ülők három dimenzióban élvezhetik a filmet, de akiknek nincs ilyen szemüvegük, azok a megszokott képet látják. Az egyik amerikai kiállító „virtuális szemüveggel" ültette le standszobájába tévedő vendégét, s a szabad szemmel homályos képet adó televízión tűélesen rajzolódott ki három dimenzióban – a kemény pornó...

Milánóban idén először a multimédia is helyet kapott, igaz, aki az interaktív kínálatra volt kíváncsi, annak a vásár legfelső emeletére kellett feltornásznia magát, ahol egyelőre inkább csak az olaszok adtak egymásnak randevút. Ám a CD–ROM külföldi barátai, így mi is, számos kincsre bukkanhattunk. Olasz és angol nyelven jelent meg a *Federico Fellini* életművét bemutató lemez, a *Róma a filmekben* címet viselő korong, vagy a *Mozi 100 éve* filmenciklopédia. Az olasz festészetet, templomokat, képtárakat bemutató CD-k közül is lehet válogatni. A foci szerelmeseinek az AC Milan és a Juventus csapatait bemutató CD–ROM látványán dobbanhat meg a szíve. Mindkettő a MIFED alkalmából jelent meg.

A vásár forgatagában a sok látványosságtól s az információzuhatagtól már-már megszédült a látogató. Ilyenkor, idegnyugtatásként, üdítően hatott a filmvászonról lelépő Frankenstein baráti ölelése.

Falus Tamás

Egy milánói tékában

Ha már Milánóban jártunk, úgy gondoltuk, érdemes felkeresnünk a város központjában egy átlagos videótékát. A másfélmilliónyi polgárra másfélszáz téka jut az iparvárosban. A Pasolini téren két harmincéves fiatalember egy éve nyitotta meg *Videolight* nevet viselő videós vállalkozását, 38 négyzetméteren. A helyiségbe lépve hasonló látvány fogad, mint bármelyik magyar kölcsönzőben: a falakon jól ismert filmek – *Végveszélyben, Kvíz-show, A Maszk, Csillagkapu, Csillagok háborúja* – poszterei. A vitrin roskadozik a *Re Leone*, vagyis *Az oroszlánkirály* kazettáitól, a polcokon pedig műfajok szerint állnak a kazettatokok. Olasz címe ellenére könnyen felismerhető *A holló*, de *Jack Nicholson* filmje, *A farkas (Wolf)* vagy az *Időzsaru (Timecop)* megőrizte eredeti címét. *Massimo Serantinitől* és *Luigi Frojótól*, a keményen dolgozó tulajdonosoktól megtudjuk, hogy egy év alatt ezer tagot sikerült verbuválniuk. Naponta fél tíztől egy óráig, majd délután háromtól este nyolcig tartanak nyitva. A mintegy kétezerötszáz címből – döntő többségében amerikai pordukciókból – a tagok naponta átlagosan ötven filmet bérelnek, hétvégenként ez a szám százötvenre ugrik. Kezdetben nem volt tagsági díj, majd 10 ezer líra (830 forint) lett, ma ennek a duplája. A napi kölcsönzési díj átlagosan 4–5 ezer líra (kb. 330–410 forint). Milánóban négy videónagykereskedőtől lehet műsoros videókazettát vásárolni, valamint közvetlenül is az amerikai gyártók-forgalmazók helyi képviseletétől. Náluk a filmek olcsóbbak, mint a nagykereskedőknél, *Az oroszlánkirály* például a milánói *Buena Vistá*nál 15 százalékkal kerül kevesebbe, mint a nagykereskedőnél. Egy-egy műsoros kazetta ára 110–120 ezer líra (9–10 ezer forint). Egy jó film a tékásnak átlagosan másfél hónap alatt térül meg, a többi negyedév alatt. Az olasz vendég szokásai hasonlóak a magyaréhoz. Bár a kazettákon címke figyelmezteti a bérlőt, csak elejére tekercselt kazettát vigyen vissza a tékába, erről sokan megfeledkeznek. Egy év alatt viszont csak tizenöt kazetta ment tönkre, s lopás egyetlen egyszer sem fordult elő! A nagyobb olaszországi forgalmazók 1994 szeptembere óta Macrovision másolásvédelmi kóddal látják el kazettájukat. A szívességi másolás ellen ez védelmet nyújt, a feketepiac arányát azonban Olaszországban így is magasnak, 45 százalékosnak becsüli a két tékatulajdonos. Elsősorban a marokkóiakra jellemző, hogy utcán árulják kazettán a slágerfilmeket – mondják.

Végezetül elkértük a téka november eleji kölcsönzési sikerlistáját. Íme a rangsor: 1. True Lies – Két tűz között; 2. Időzsaru; 3. A farkas; 4. Csillagkapu; 5. A Maszk; 6. Csillagok háborúja; 7. Végveszélyben; 8. Végsebesség; 9. A specialista; 10. Veszélyes vizeken.

EXSEX
VIDEO
A videokazetták megvásárolhatók és megrendelhetők az ismert videoügynökségeknél
SIN CITY
Babewatch

Di-Fer-enciák

a *Di-Fer* és a video magazin közös játéka

A képeken öt Opel műszerfala látható. Mely típusokat fényképeztük le? Ha helyesen válaszol és a lap alján található szelvénnyel együtt válaszát beküldi a **Video Magazin** szerkesztőségének címére, nyerhet!

I. díj: a ***Di-Fer*** 10 000 forint értékű autós ajándékcsomagja, melynek tartalmát a nyertes határozhatja meg!
(Kérhet üléshuzatot, szőnyeggarnitúrát stb.)
II. díj: a **Video Magazin** ajándékaként 3 db műsoros kazetta
III. díj: 2 db műsoros videókazetta

Beküldési határidő: 1995. január 16.
Cím: Video Magazin, 1036 Budapest, Galagonya u. 2/A

A nyertesek névsorát 1996. februárban közöljük!

video 1995/12. *Di-Fer*

1995/10. számunk rejtvényének nyertesei:

I. díj: Nagy László, Hatvan
II. díj: Szabó István, Budapest
III. díj: Mezei Ferenc, Szentgotthárd
Gratulálunk!

A helyes megfejtés: A két Opel közötti különbségek: hátsó lámpák, rendszám, középső Opel-embléma, antenna, márka és típus felirat, színezett hátsó ablak, visszapillantó tükör, zár, fejtámla

SZTÁR VIDEO

Megjelenés: December 12.

A LUX VIDEO 1996-ban is a legigényesebb kiadó marad a saját műfajában!

És mindezt a LEGKEDVEZŐBB áron!

A filmek egyedi ára: 1.500.-Ft + ÁFA
Másodpéldány ára: 1.000.-Ft + ÁFA

Megjelenés: Január 9.

F Ó K U S Z   V I D E O

A FEKETE ÖZVEGY

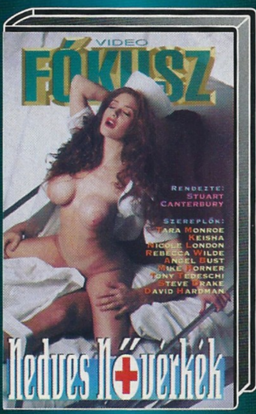
(Silk Stockings The Black Widow)

A fekete özvegy elbűvöli áldozatát, hatalmába keríti, megszerzi mindenét, egyszer szeretkezik vele, majd elteszi az útból. Varázsereje a józan gondolkodást megbénító érzékiség és az örök kielégítetlenség.
Színes, szinkronizált
amerikai erotikus film 118 perc

NEDVES NŐVÉRKÉK

(Wet Nurses)

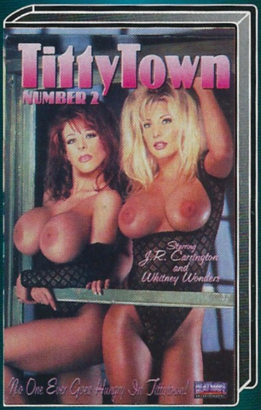
Mindig izgalmas kérdés, mi történik a hosszú éjszakákon az orvosok, a betegek és a vonzó, gyönyörű fiatal nővérek között. Szexuális terápia vagy egyszerűen bujaság? Nézd meg és dönts TE!
Színes, szinkronizált
amerikai erotikus film
85 perc

MELL-S-LEG

(Titty Town 2)

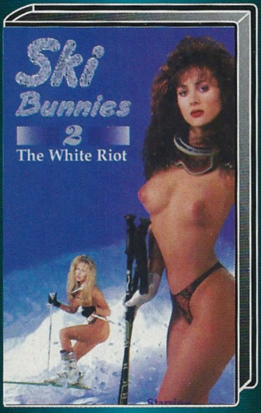
Az eltévedt utazók útbaigazítást kérnek a városka lakóitól. Fantasztikus meglepetés várja őket: minden nő elképesztő méretű cicikkel rendelkezik. Itt aztán érdemes eltévedni!
Színes, szinkronizált
amerikai erotikus film
82 perc

SÍELŐ CICÁK 2.

(Ski Bunnies II.)

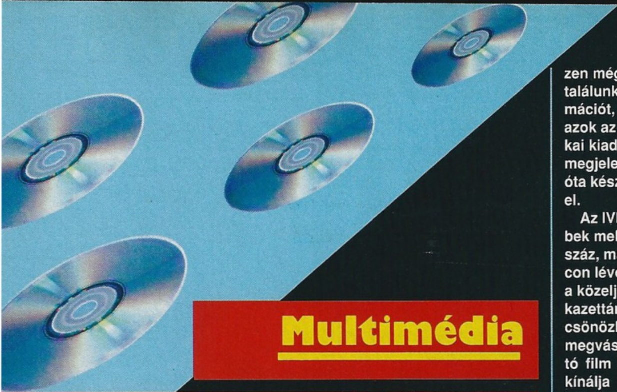
Nyomok a hóban... Fogd a botot és ugorj a lécre gyorsan, mert különben lemaradsz életed legnagyobb kalandjáról. A síelő cicák újból megjelentek a léceken, ne félj tőlük, hagyd, hogy oktassanak!
Színes, szinkronizált
amerikai erotikus film
81 perc

Valamennyi film ára:	**2360 Ft + áfa**
Másodpéldányár:	**1980 Ft + áfa**
Csomagár:	**1920 Ft + áfa**
Másodcsomagár:	**1600 Ft + áfa**

A kazetták megvásárolhatók, illetve utánvéttel megrendelhetők:

Fókusz Video 1062 Bp., Andrássy út 107. Tel.: 141-5886 • Videoház 1114 Bp., Bocskai út 23. Tel.: 371-0867 • Interfilm 1126 Bp., Németvölgyi út. 66. Tel.: 155-9094 • Alpine Piton Video Nívó 1146 Bp., Dózsa Gy. út 19. Tel.: 344-0007 • S. I. COOP Kft. 1147 Bp., Lőcsey u. 12/b. Tel.: 164-2055 • Video Nívó Bt. 1133 Bp., Vág utca 9. Tel.: 149-1335 • Motophon Bt. 3500 Miskolc, Hunyadi u. 5. Tel.: (46) 346-847

Multimédia

Mit tud az Interaktív Video Magazin?

Melyek azok a videófilmek, amelyekben Jack Nicholson vagy John Malkovich szerepelt, és kölcsönözhetők a magyar videótékákban? Milyen filmújdonságok közül válogathatunk télen és tavasszal a hazai kölcsönzőkben? Milyen műsoros kazettákat vegyünk ajándékba karácsonyra szeretteinknek? Mit mond George Lucas a Csillagok háborúja-trilógia folytatásáról? Mi a különbség az erotikus és a pornófilm között? Milyen színes televíziót, képmagnót vásároljunk? E kérdésekre is könnyedén választ kaphatunk a néhány hete megjelent Interaktív Video Magazin CD–ROM segítségével.

A Video Magazin szerkesztésében, az Írisz Multimédia Stúdió kiadásában megjelent kiadványról az elmúlt napokban sokan kérdezték: hasonlít-e a Microsoft Home-sorozatának Cinemania lemezéhez? Annyiban hasonlít, hogy részben ugyanazokhoz a film- és videóbarátokhoz szól, akik alaposabb információkat szeretnének megtudni az egyes filmalkotásokról, -művészekről – egyébként szerkezetében, jellgében más. A másság legfőbb jegye, hogy magyar. Ez nem csupán azt jelenti, hogy az írások magyar nyelven olvashatók, hanem azt is, hogy a CD tartalma teljes mértékben igazodik a hazai videókiadáshoz, -forgalmazáshoz, s azoknak nyújt eligazítást, akik szeretnek moziba, tékába járni, s szeretnének tájékozódni, milyen filmet válasszanak a házimozizáshoz a videófilm-áradatban. Igaz, az IVM-en bemutatott filmek többsége amerikai, mint ahogy a mozi- és tékakínálat java is az. Ám érdekesség, hogy e filmek jelentős részéről a Cinemania '95 lemezen még nem találunk információt, mert azok az amerikai kiadvány megjelenése óta készültek el.

Az IVM egyebek mellett száz, már piacon lévő vagy a közeljövőben kazettán kölcsönözhető, megvásárolható film mozgóképes előzetesét kínálja két órában. Ezenkívül háromszáznál több fotó és ezeroldalnyi szöveges információ gazdagítja a CD-t. A lemez azonban jóval több, mint filmismertetések és videóklipek halmaza. Egyben önálló újságnak, Video Magazinnak is tekinthető, filmkatalógus-szolgáltatással!

De haladjunk sorjában!

Az installálás egyszerű, melynek legelején hasznos információkat lehet elolvasni a lemez használatáról. Érdemes átfutni e néhány sort, mert ennek ismeretében még könnyebbé válik a program kezelése. A felcsendülő szignált követően a főmenübe jutunk. Itt, kellemes zene kíséretében, egy képmagnót és tizenkét kazettát láthatunk, melyek címkéiről olvashatók le az egyes menüpontok. A lemez kezelése ötletes, mégis egyszerű. Az egyes tartalmi egységekhez úgy juthatunk el, ha a kazettákat az egér gombjának folyamatos nyomva tartásával a képmagnóba illesztjük. Az új képernyő alján helyezkednek el a kezelőgombok, s ha az egérrel a nyilat rájuk helyezzük – anélkül, hogy lenyomnánk a gombot – a képernyő jobb alsó sarkában máris leolvashatjuk, milyen funkciókat takarnak. A szövegben, gyakorta a címben, kék színnel jelölt szavakkal találkozik az olvasó. Mögöttük újabb információk – fénykép vagy mozgókép – rejlenek. Ha e szavakra helyezzük a nyilat, az kis kézzé alakul át, s kattintás után máris új látvány tárul elénk.

A szövegben a számítógép billentyűzetének nyilaival soronként haladhatunk előre vagy vissza, a következő szövegoldalra pedig a Page Down lenyomásával léphetünk (vissza pedig a Page Uppal). Bármely képernyőből a jobb alsó sarokban található *visszalépés a főmenübe* nyíllal juthatunk vissza a kazettákra írt fő tartalomjegyzékhez, a bal alsó sarokban lévő nyíllal pedig bármikor *kiléphetünk a programból.*

A BEKÖSZÖNTŐ-ből a szerkesztőtől megtudhatjuk, hogy a kiadvány a Video Magazin tízéves születésnapja és a századik szám megjelenése alkalmából készült el. Ehhez kapcsolódik a VIDEO MAGAZIN ARCHÍVUM menüpont is, melynek első képernyőjén feltűnik piciben a Video Magazin legelső, 1985 decemberi számának valamennyi (36) oldala. A nyíl nagyítóvá válik, ha valamelyik oldalra helyezzük s csak kattintanunk kell, hogy az olvashatóvá váljon. A képernyő alján a *következő oldalra lapozó nyíl*ra klikkelve egyenként kérhetjük fel a Video Magazin első száz számának címlapját. E menüpont következő oldalai két listát is tartalmaznak azokról a sztárokról, illetve rendezőkről és producerekről, akikről a Video Magazin az elmúlt öt évben írt (az adott szám megjelelölésével). Ha az INTERAKTÍV VIDEO MAGAZIN feliratú kazettát helyezzük a magnóba, egy újabb tartalomjegyzékhez érünk, mely húsz témában nyújt ismét választási lehetőséget. A Video Magazin szeptember–decemberi számainak legjobb, legérdekesebb írásai kaptak helyet – szám szerint húsz –, interaktív módon, videóklipekkel, fényképekkel kiegészítve. Teljes terjedelmében olvasható például az Erotika a filmművészetben vagy a Michael Crichtont bemutató írás, melyek eredetileg két részletben jelentek meg a magazinban. A Csillagok háborúja-trilógia teljes szereplőgárdájának listáját is megtalálja az olvasó e menüben, részleteket láthat a három részből és a George Lucasszal készült interjúból.

Akár önálló CD–ROM-on is megállná helyét a VIDEÓFILM–KATALÓGUS, amely a Magyarországon 1995. október végéig megjelent 8004 videófilm legfontosabb adatait foglalja össze, keresési lehető-

séggel (magyar cím, eredeti cím, műfaj, gyártó ország, gyártási év, főszereplő, rendező, tartalom). Az egyes jelek funkciói ezúttal a bal alsó sarokban olvashatók. A nagyítóra kattintva újabb kis képernyőt kapunk, amelynek megfelelő rovataiba beírhatjuk a keresett film címét vagy az alkotó nevét. A bal sarokban láthatjuk a találatok számát, majd ha a keresés befejezését követően visszalépünk a nagy képernyőhöz, néhány másodpercnyi várakozás után feltűnik a kért adat. Ha több találatot jelez a gép, a *következő képernyő* nyílra kattintva haladhatunk tovább (egy alkotónak általában több filmje van, s a róluk szóló információkat önálló képernyőkön találhatjuk meg). Természetesen – ha időnk és kedvünk van –, egyenként fellapozható mind a 8004 képernyő, melyek a filmek adatait foglalják össze. A TESZTEK menüpontban 14 darab 63 cm-es színes televízió és 19 két- és négyfejes képmagnó részletes tesztje olvasható a készülékek fényképével, a teszteredmények és szolgáltatások táblázatával.

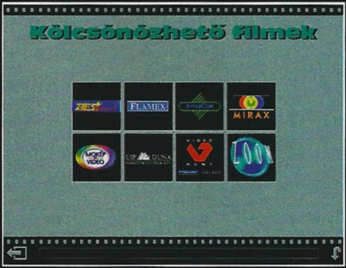
A lemez leglátványosabb két fejezete a KÖLCSÖNÖZHETŐ FILMEK és a MEGVÁSÁROLHATÓ FILMEK menüpontja. Nyolc jelentős magyarországi videókiadó kínálatából válogathatunk, s itt találjuk a legtöbb mozgóképes filmelőzetest is. Például *A Maszk, Az oroszlánkirály A szenvedélyek viharában*, a *Cliffhanger, A specialista*, a *Megint tanú* című filmekét vagy olyan, videón januárban s tavasz táján megjelenő alkotásokét, mint a *Leon, a profi*, a *Waterworld*, a *Casper* vagy a *Dumb és Dumber – Dilibogyók*. A filmekről nemcsak klip látható, hanem részletes információ is olvasható a produkció tervezéséről, forgatásának kulisszatitkairól, az alkotókról, s a filmről alkotott véleményükről. Egy-egy filmről a szöveges rész gyakran olyan terjedelmes, hogy nyomtatásban háromnégy teljes Video Magazin-oldalt töltene meg! A megvásárolható filmek között számos kiadó teljes választékának listáját is közreadja, megkönnyítve – vagy éppen megnehezítve? – a választást, különösen karácsony előtt. A könnyedén felhívható megrendelőlapot azonnal ki is lehet tölteni, nyomtató segítségével kinyomtatni, s a kiadó címére elküldeni.

A VIDEÓTÉKÁK és a VIDEÓNAGYKERESKEDŐK menüpontban kölcsönzőket, a tékásoknak ügynökségeket ajánl a lemez. A PANASONIC TV & VIDEO rovat a világhírű cég legújabb katalógusában tallóz, míg a CD–PANORÁMA menüpontban azzal a multimédia-kiadvánnyal ismerkedhet meg az olvasó, amely újság legutóbbi számának lemezmellékletében is találkozhatott az IVM bemutatkozásával. A HÍREK, INFORMÁCIÓK menüpont fontos tudnivalókat tartalmaz az ASVÁ-ról, a Művelődési Minisztérium információiból pedig izgalmas magyar moziforgalmazási adatokkal ismerkedhetünk meg, valamint megtudhatjuk, mely vállalkozások kaptak eddig stúdióengedélyt rádiózásra, illetve televíziózásra.

Az Interaktív Video Magazin célja az volt, hogy a film, a videózás, a multimédia kedvelőinek, s egyben a Video Magazin olvasótáborának a legújabb média eszközével tartalmas szórakozást, kikapcsolódást nyújtson elérhető áron, ugyanakkor a szakmában dolgozó több száz embernek is olyan katalógust adjon a kezébe, amely megkönnyíti mindennapi munkájukat.

A Video Magazin szerkesztője és a Írisz Multimédia Stúdió vezetője bízik abban, hogy kedvező fogadtatásra talál az IVM, mely további lendületet adhat újabb, már meglévő ötletek megvalósításához s a tervezett tavaszi folytatáshoz.

Mivel olvasható, nézhető az IVM?

A lemez működtetéséhez szükséges egy minimum 386-DX40, 4 MB RAM-mal rendelkező PC-kompatibilis személyi számítógép, 6 MB szabad merevlemez terület, kétszeres sebességű CD-ROM olvasó, hangkártya, egy színes SVGA monitor (256 szín). Microsoft Windows 3.1 operációs rendszer vagy Windows 95, egér, hangszóró.

Az Interaktív Video Magazin csak PC-n játszható le.

Walter Scott romantikus meseszövése:

Rob Roy

Kell bizonyos forgatókönyvírói és rendezői bátorság ahhoz, hogy terroristákkal, robbantásokkal, kábítószerekkel és maffiózókkal teli világunkban valaki pénzt szerezzen és stábot szervezzen egy minden ízében régivágású kalandfilmhez, mely szerelemről, bátorságról és hősiességről szól.

Nos, mindenekelőtt két producer, a skót származású *Peter Broughan* és az angol *Richard Jackson* volt az, akinek agyában megfogalmazódott a *Rob Roy* elkészítésének ötlete. Broughan természetesen a szülőföldje iránti tiszteletet és nosztalgiát is mélyen átérezte, amikor skót témát választott. Ám, mint később egy interjúban elárulta, a nemzetközi közönséget vonzó sztori is alapvető szempont volt a történet kiválasztásakor. Jacksont, mint angolt, a sztori „skótsága" nem tüzelte fel különösebben, viszont nagy drámai lehetőséget látott a régi kalandos históriában, úgyhogy nem hezitált sokat, amikor csatlakozott a skót kollégához. Nem sokkal később megnyerték maguknak *Michael Caton-Jones* rendezőt, aki maga is Skóciából származik, és tizenhét évi távollét után tért vissza először Robert Burns szülőföldjére, amikor részt vett az edinburghi filmfesztiválon. A stáb negyedik kulcsembere *Karl Walter Lindenlaub* operatőr lett, aki még a filmiskolás időkből ismerőse a rendezőnek. Szerepe hálás és hálátlan volt egyszerre: megadatott neki, hogy Európa egyik legszebb vidékén, a skót felvidéken forgasson, csodálatos völgyek, gleccserek és hegyek között, olyan színészek társaságában, mint *Liam Neeson, Jessica Lange* és *John Hurt*, ugyanakkor a felvételek első felében rendkívül mostoha körülmények között kellett hogy dolgozzon, állandóan kitéve az időjárás szeszélyeinek, valamint a különösen kellemetlen csípésű helyi óriásszúnyogok meg-megújuló támadásainak, amelyekért csupán a lenyűgöző táj és a nagyszerű munkatársi gárda kárpótolta. De, minthogy a stáb tagjai régi barátok, illetve egymást kölcsönösen tisztelő kollégák voltak, a több mint kétszáz fős filmes csapat 1994 júliusában – dacolva esővel, bogarakkal és szokatlan terepviszonyokkal – megkezdte a Rob Roy munkálatait.

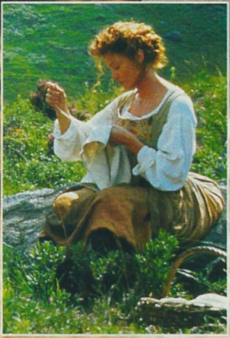
❖

A romantikus történet a XVIII. századi Skóciába vezeti el a nézőt, a klánok világába, ahol a szélsőséges indulatok és érzelmek még eleven valóságot jelentettek, különösen olyan kivételes egyéniségek esetében mint Robert Roy MacGregor, a MacGregor-klán feje (Liam Neeson), felesége, Mary MacGregor (Jessica Lange) vagy a machiavellista nagyúr, Marquis of Montrose (John Hurt). MacGregor, azaz Rob Roy a szörnyű tél átvészeléséhez kénytelen pénzt kölcsönözni Montrose nagyúrtól, s e kényszerű lépése majdnem vesztét okozza. A film mindennapos üzenete, hogy abban a világban, melyben a becsület már nem sokat számít, a szerelem az egyetlen, amely kisegítheti hősünket a bajból. Az ötletgazda producerek minden valószínűség szerint abban bíztak a film létrehozásakor, hogy a nemes érzelmekre, s ezen érzések megfilmesítésére, minden el-

lenkező hatás ellenére még mindig sok nézőnek van igénye. Néha bizony jól esik felemelni fejünket a jelenlegi sártengerből, hogy megmártózzunk másfél órára a romantika ideális világában, egy múlt század eleji angol író sajátos víziójában az ő korát megelőző századról.

❖

Az alapanyagul szolgáló regény írója, a skót származású, de angol nyelven alkotó *Walter Scott* 1771-ben született Edinburgh-ben. Középkorú ember, amikor 1816-ban papírra veti az először csak három regényméretű fejezetből álló elbeszéléssorozatot, *A kocsmáros meséit* (Tales of My Landlord I.), melynek záródarabja a *Rob Roy.* A három szöveg közül ez felel meg leginkább a romantikus meseszövés szabályainak, azon kívül, hogy sugárzik belőle a szerző hazaszeretete és persze kivételes érzéke a történelmi tablók iránt. Scott mestere volt az úgynevezett *történelmi regény*nek, melyben legtöbbször fiktív alak játssza a főszerepet, ám a háttérben, egyes mellékesnek tűnő epizódokban, felbukkannak a korszak meghatározó történelmi figurái, így téve hitelessé a kalandos mesét. Ebbe a regénykategóriába tartozik a szerző híres *Ivanhoe*-ja és *A talizmánja,* melyekben Oroszlánszívű Richárd király, vagy egy XVII. századi tárgyú művében Oliver Cromwell alakja nyújtja a történelmi hitelességet. De Scott skóciai történeteiben (*Waverley, Puritánok utódai, Rob Roy)* is megtalálhatjuk a kor kiemelkedő egyéniségeit mint mellékszereplőket. Hogy milyen jelentősége van Scott jellemformáló erejének, illetve hogy regényei – például épp e történelmi nagyságok szerepeltetése révén – mekkora lépést tettek meg a romantikából a realizmus irányába, arról már Goethe is elismeréssel nyilatkozott.

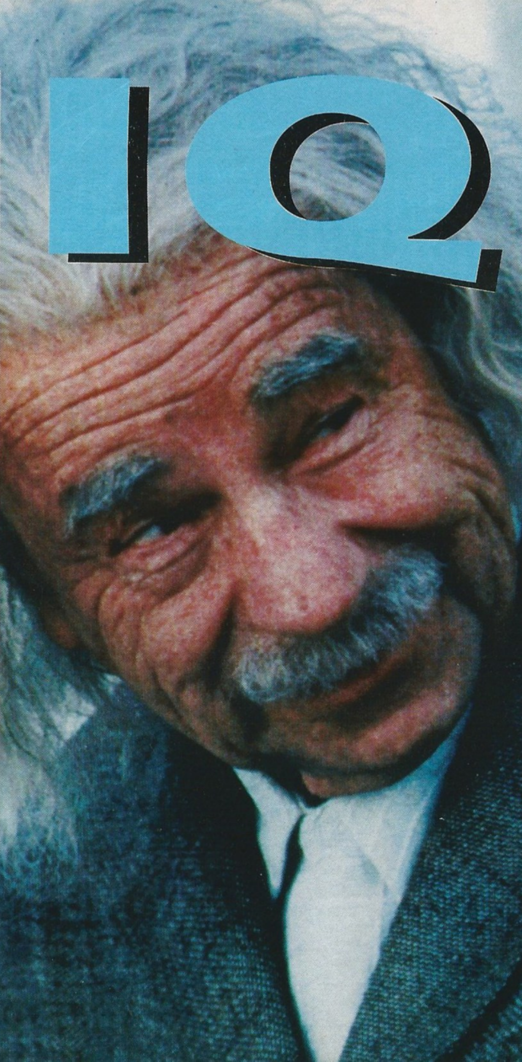
❖

Caton-Jones és csapata alaposan átdolgozta a Scott-történetet, itt-ott a szereplők nevét is megváltoztatta, de a hitelességre a filmváltozatban is erősen törekedtek. E szempontból is érdekes megfigyelni a produkciót (skót szoknyák és más korabeli ruhadarabok alkalmazása, a párbajjelenet precizitása stb.). A film mintha csak tovább erősítené a scotti romantikus elképzelést, kidomborítva Rob Roy nemes jellemét, ami az írott változatban még némi naivitást sem nélkülözött. A kockákon, a romantikus dramaturgiának megfelelően, mindent erősen ellentétezve érzékelhet a néző: Rob Roy háza a természeti egyszerűség jegyeit hordozza magán, szemben Montrose hivalkodó otthonával, melyhez keresve sem találhattak volna jobb helyszínt a skóciai Drummond Castlenál, valamint annak csodás, nyírott fákkal és bokrokkal teli parkjánál. Vadregényes tájaival és az azokat ellentétező arisztokratikus kastélyaival a Rob Roy – túlzás nélkül állítható – az utóbbi idők egyik *legszebb* filmje, melyet Európa legkevésbé sűrűn lakott tájain forgattak.

❖

A filmkészítők jeleskedtek a szereplők kiválasztásában is. A címszerepet az a Liam Neeson kapta, aki nemrégiben a magyar nézőket is bámulatba ejtette Spielberg Oscar-díjas *Schindler listája* című filmjében nyújtott alakításával. Ujabban a *Nell, a remetelány* című alkotásban *Jodie Foster* oldalán tűnik fel, *Woody Allen* szintén foglalkoztatta a *Férjek és feleségek*ben. A másik főszerepet Jessica Lange kapta, akit idén Oscar-díjjal jutalmaztak a *Kék ég* (Blue Sky) című filmben nyújtott alakításáért. Ezúttal is erotikus, vonzó asszonyt alakít, akit évek múltán is mély érzelmek fűzik férjéhez. A Rob Roy mellékszereplői sem panaszkodhatnak sivár színészi pályára: a Montrose-t alakító John Hurtre *Az elefántember*ből emlékezhetünk vagy az *1984*-ből, a Cunningham szerepében feltűnő *Tim Roth*-ra a *Ponyvaregény*ből, az Alan McDonaldként megjelenő *Eric Stoltz* pedig többek között ugyancsak a Ponyvaregényből, s a *Kisasszonyok*ból lehet ismerős. Kiváló szereplőkkel, átlagon felüli szép romantikus film költözött karácsonyra videókazettára.

IQ

A világ legokosabb embere jelzővel illetett *Albert Einstein* német fizikus 1879-ben született és 1955-ig élt. A tudományos élet a modern fizika egyik legnagyobb alakjaként tartja számon, aki kidolgozta a relativitáselméletet, melyért 1921-ben Nobel-díjjal jutalmazták. A híres Einstein-egyenlet az $E=mc^2$, melyben az E az energia, az m a tömeg, és a c a fénysebesség vákuumban. A neves fizikusról nevezték el az einsteinium mesterséges radioaktív elemet.

Nos, mindezt egyáltalán nem kell tudnia annak, aki élvezni akarja az *IQ – A fifIQás fizIQs* című romantikus vígjátékot, mégis mindezt illik tudnunk arról a világhírű férfiúról, aki megelevenedik a vásznon és a videószalagon.

S talán azt is, hogy 1933-ban költözött el hazájából és települt le az Egyesült Államokban, annak is Princeton nevű kisvárosában, ahol a helyi egyetemen tanított haláláig. Megbecsült polgára volt a városkának, ahol mindenki ismerte őt.

E környezetben játszódik *Fred Schepisi*, az *Oroszország-ház* című film rendezőjének legújabb alkotása. Einsteint szinte kiragadja a történelemből, a tudományból: családi környezetbe helyezi, ahol legfőbb vágya, hogy megfelelő partnert és férjet találjon szeretett unokahugának, Catherine-nek, aki olyan okos férjet próbál keresni magának, mint amilyen nagybácsikája... Eljegyezte magát egy pszichológussal, aki nemigen nyerte meg az öreg fizikus tetszését. Ellenben amikor megismerkedik Eddel, aki érdeklődik ugyan a tudományok iránt, de mezei autószerelő, úgy érzi, nemes feladatot kapott az élettől: össze kell boronálnia unokahugával.

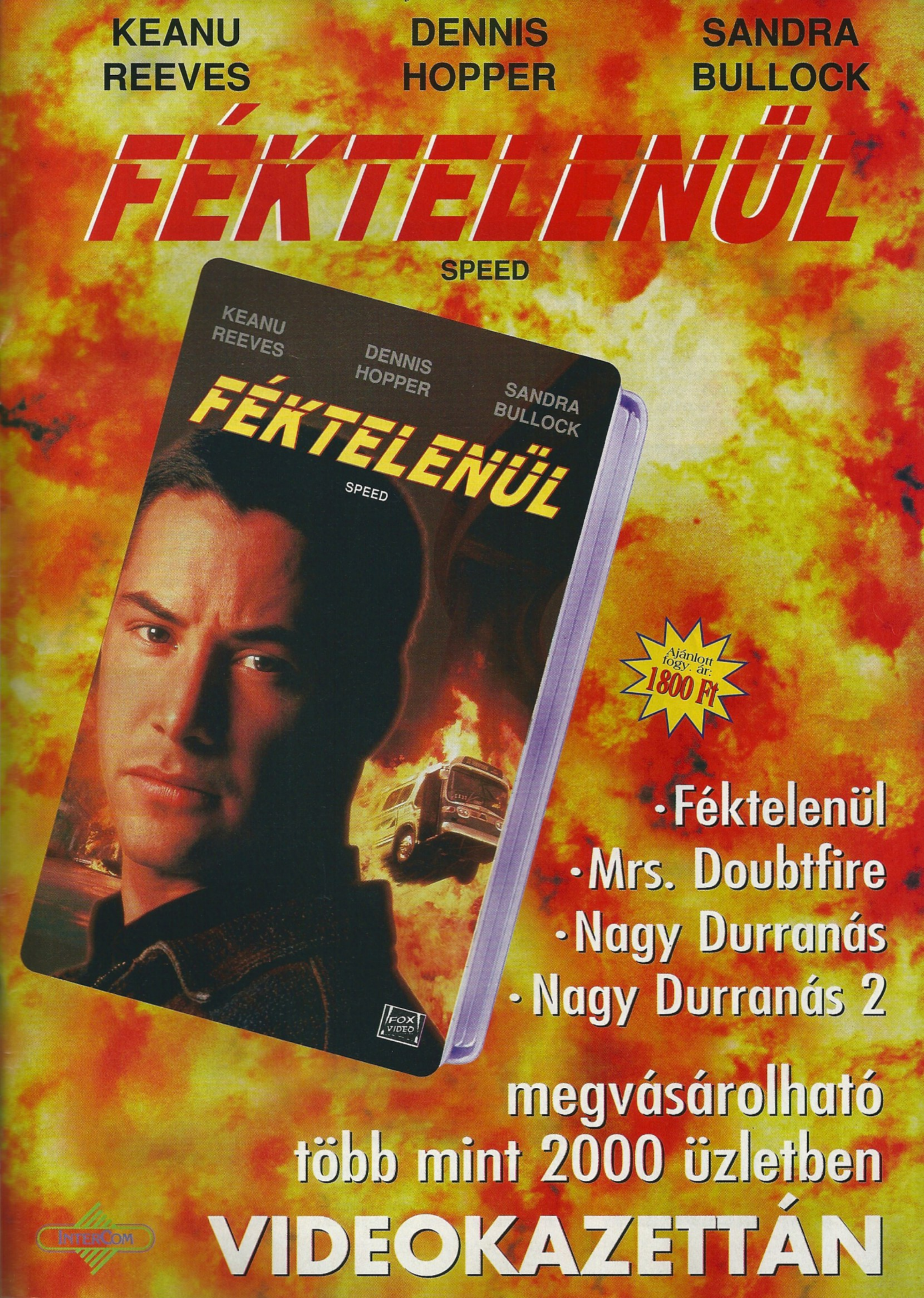
„Ed jóravaló, rendes fickó, aki megpróbálja magát zseninek kiadni. Catherine egy olyan nő, aki azt hiszi, egy zseni kell neki. A végén persze a szív fontosabb lesz, mint a relativitáselmélet" – mondja *Andy Breckman*, a film ötletadója és társforgatókönyvírója, aki maga is Princetonban nőtt fel, s nagy helyismerettel rendelkezett munkájához.

A film legnagyobb erőssége a neves tudóst alakító *Walter Matthau* színészi játéka, aki túl félszáz filmjén még mindig tud újat és maradandót alakítani. Olyan életszerűen és hitelesen formálja meg Einsteint, hogy a vígjátékot nézve szinte elhisszük, valóban Einsteint látjuk. Matthau Einstein-életrajzokat olvasott el, filmrészleteken tanulmányozta a fizikus beszédét, előadásmódját, mimikáját, testtartását. A jeleneteket Princeton városban, az eredeti helyszíneken forgatták, ahol az idős polgárok, akik fiatal korukban saját szemükkel látták az utcán közlekedni Einsteint, még tanácsot is adtak a stábnak s a színésznek, miként formálhatná meg még hitelesebben az ősz hajú tudóst.

„Walter neve már az elején felmerült" – emlékezik a rendező. *„Állandóan ő járt a fejemben. Látható, hogy mennyire hasonlít Einsteinre, még paróka és smink nélkül is. Nagyon vicces és megvan az a képessége, kellő tapasztalata az életben, hogy eljátsszon egy ilyen szerepet. És mert nagyon művelt, alapos és intelligens, könnyen el is tudja játszani Einsteint."*

Matthaunak méltó társa a Catherine-t alakító, most is bájos *Meg Ryan*, s az ezúttal is profi *Tim Robbins*.

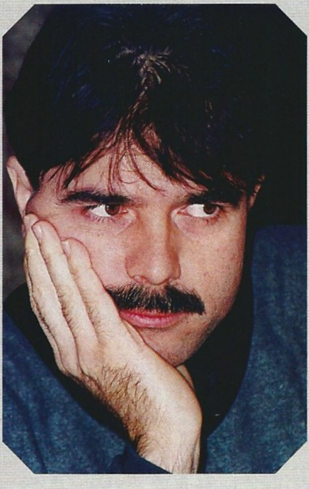
Csupán egy a bökkenő: Einsteinnek nem volt unokahúga.

KEANU REEVES
DENNIS HOPPER
SANDRA BULLOCK
FÉKTELENÜL
SPEED
KEANU REEVES
DENNIS HOPPER
SANDRA BULLOCK
FÉKTELENÜL
SPEED
FOX VIDEO
Ajánlott fogy. ár: 1800 Ft
· Féktelenül
· Mrs. Doubtfire
· Nagy Durranás
· Nagy Durranás 2
megvásárolható több mint 2000 üzletben
VIDEOKAZETTÁN
INTERCOM

Maksa Zoltán:

VIDIÓTÁK LETTÜNK?

Azért most már jóval többen gondolkoznak el a töménytelen videófilm és kábelcsatorna káros hatásán, hiszen akikkel nap mint nap a lakótelepeken, nagyobb kulturális események helyszínein találkozunk, még nincsenek túl az első ikszen, máris lépten-nyomon bizonyítják ennek az idő- és lélekölő „VIDIÓTA-MOZGALOM"-nak minden hétköznapi rezdülését. Kövessük végig, hogyan lesz egy tündérien gőgicsélő, érdeklődő, szépen fejlett apróságból bármelyik pillanatban gyilkolni képes, érzelemmentes Transzformer!...

1. A kialakulás

Mit vegyünk karácsonyra? Hát videót! Az egyik Bécs melletti magyar üzletben a következő videóvásárlásnak voltam tanúja:

Népes magyar család özönlik be az üzletbe, szülők, plusz három gyerek. Teljes szélességében elfoglalják a pultot és az összes eladót.

Apa: (Jó napot kívánok! helyett:) – Videó van?

Eladó: – Természetesen, uram! Itt több mint százféle készülékből válogathat! Nézzenek körül bátran!

Apa: – Mutasson akkor egyet, legyen szíves!

Eladó: – Ez a polc itt végig az, válasszanak, aztán majd bemutatom!

Anya: – Nahát, ilyen a videó?! A Roziéké nem ilyen! Olyan nincsen maguknál, mint a Roziéknak? Várjon, felírtam a típusát! Az van ráírva, hogy ...vé...há...es...sis...tem...

Eladó: – (csodálom a türelmét) Az az a rendszer, amiben működnek!

Anya: – Akkor demokratikus rendszerben nem is megy?

Gyerek I.: – Nézd, apu, ennek milyen nagy nyílás van az elején, ezt vegyük meg!

Gyerek II.: – Ne hülyéskedj má, nem látod, milyen rövid a zsinórja? Inkább ezt kéne megvenni, ennek elég hosszú!

Gyerek III.: – Ha meg túl hosszú, akkor nem tudod rendesen a nyakadba akasztani, mert lelóg a földig!

Apa: – Jól van, elég legyen! Olyat adjon, amihez van zsebszámológép!

Eladó: – Ja, távirányítóst? Ajánlom akkor ezt a készüléket, kétsebességes...

Gyerek II.: – Akkor nem lehet valami gyors! A mi kocsink ötsebességes!...

Apa: – Csönd legyen!

Eladó: – Szóval ezenkívül programozható...

Anya: – Mint a mosógép!! És tessék mondani, itt is szét kell válogatni a színeset meg a fekete-fehéret?...

Apa: Kuss már! Jó lesz, elvisszük! És rendes magnó van? Tudja, kocsiba...

Eladó: – Hogyne! Nézze meg ezt például! Oda-vissza játszós!

Apa: – Ne röhögtessen már! Hát mér köll egy számot visszafele is lejátszani, hogy szól az?!...

Na, itt fordultam ki az üzletből...

És beindul az őrület otthon! Megszűnik a családi élet – már ha volt egyáltalán –, eltűnik a kiscsávók életéből az esti mese, ami az utóbbi időben már úgyis csak annyi volt, hogy:

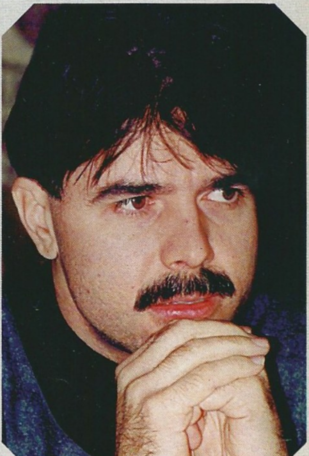
– Na figyeljél, Lajoska! Itt egy cumi, hogy ne dumálj bele! Mese a döglött verébről. Volt egyszer egy veréb. Egyszer hazafelé menet megcsúszott a sáros latyakban, oszt akkorát esett, mint a forint! Meg is döglött pár éven belül. Na, most már aludjál, Lajoska, mert mindjárt itt lesz a Sanyi bácsi kártyázni!...

Ha viszont előbb van a videó, s csak később születik a gyerek, a gyesen lévő anyukák egy része már az éppenhogy totyogó Hümérkét odatolja a bilivel együtt a tévé elé, mert rájött, hogy onnantól nem kell a gyerekkel foglalkozni, és egyes horrorfilmeket követően több a kaki is, a védőnő nagy örömére!

2. Miről ismerhetők fel a vidióták?

Általános személyleírás természetesen nincs. Külsőleg aránylag normális kinézetűek, átlagos külső mögött lakozik az a mintegy 0,5 kilobyte agyteljesítmény, ami sajnos manapság csak a vegetatív funkciókra elég, arra is csak ott, helyben... Jellegzetes testtartással állnak órákon keresztül szinte mozdulatlanul pl. a művelődési házak előtt, sohasem bent, hiszen ott programok vannak! Előtte, ahol nem történik semmi... Testtartásuk oldalról nézve leginkább egy zsebredugott kezű kérdőjelet formáz, vézna testük izomtalan végtagja rendszerint cigarettában végződik, felnőttségüket hangsúlyozva...

A legmélyebb hatással rám az Almássy téri találkozás volt. Két kifejlett vidióta példány beszélgetett. Ha ezt egyáltalán annak lehet nevezni...

– Nincs egy cigid?

– Nincs...

– Ne hülyéskedj, ott az egész csomag!

– Hát egy nincs, több van!...

– Na húzzál már! Láttad a Rocky 8-at?

– Már százéves! Apámnak a tíz is megvan! De mit szólsz a Rambó 4-hez?

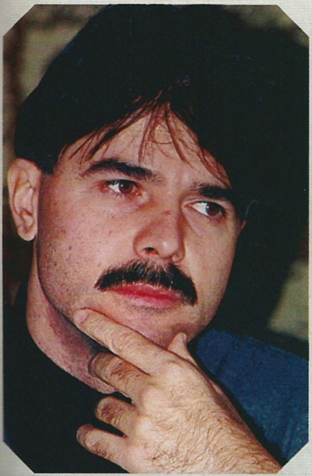
– Jaj, tök jó volt! Jött a manus, egyik kezében ostor, a másikban fogsor, és csak jött, aztán betette a fogsort, onnantól már vicsorgott is, én azt nem tudtam, hol a francba van ez a görény Rambó, hogy kinyírja ezt a tetvet, de nem volt sehol, a csávó még mindig közeledett, betette a fogsort, akkor már vicsorgott is, aztán lassan odaért a kamera mellé, egyre kisebb lett, aztán eltűnt... Marha izgalmas volt! Agyamat eldobtam, annyira tetszett! Nem is találom azóta sehol!...

3. Mennyiben hibásak a filmek?

Lassan már közmondás, hogy a videó a szem rágógumija. Nálunk emellett még egyfajta menekülés is a társadalom valós helyzetéből. Hiszen a filmekben műfajtól függetlenül a jó győzedelmeskedik, a gonosz látványosan elpusztul, ezt a való élet egyre kevésbé produkálja...

A baj a filmek szánalmas cselekményében, primitív kiállításában, illetve az egy vidióta által egyetlen napon megtekintett alkotások számában rejlik. Nem szégyellem, hogy a Vidióta lettem... című előadóestem megírását megelőzően magam is leültem a készülék elé, s jó egy hétig néztem azt a három filmtípust, amit a vidióták kizárólagosan hajlandók befogadni, úgymint: horror, szex, akciófilm, kész. Véletlenül se gondolja a kedves olvasó, hogy egy Esőember vagy Forrest Gump eljut hozzájuk... Még ha ott is a kazetta az orruk előtt a videótékában, jellemzően továbblapoznak addig, míg meg nem látnak a kazettaborítón egy eltorzult arcú főhőst, amint egy szép, de buta hölgyike halántékához fegyvert szorít, alattuk a keveset sejtető filmcím: Nincs menekvés...

Tényleg nincs?... Megkérdeztem a két vidiótát az Almássy téren: – Mikor fociztatok utoljára?

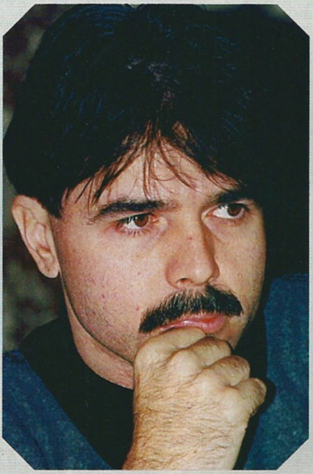
– Én abból fel vagyok mentve! – röhög a cigiző nyüzöge.

– Nem is sportolsz semmit?

– De, elnyomom a dekket!...

4. Szexfilmtől duzzad a férfierő!

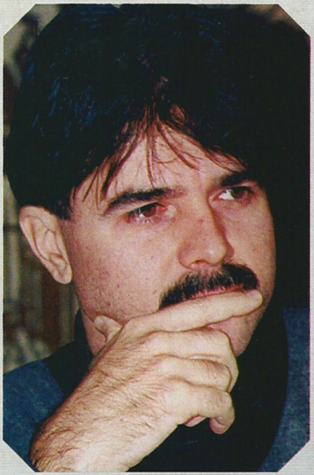
Néztem a pornófilmeket, és eltűnődtem: így készül majd a jövő „degeneráció"? Néztem a pornófilmeket, és figyeltem magam. Érzem-e a megszokott, kellemes bizsergést, melegséget, ami oly jólesően áramlik szét bennem, ha a kedvesem megérint? Néztem a pornófilmeket, és nem történt bennem semmi... Mármint semmi jó. Néha felkeveredett a gyomrom, ez minden. Hiszen a film 95 százalékában két kinagyított feneket bámulhattam, amint erőltetve, lélektelenül csapódnak egymáshoz, műnyögések, nyomdafestéket nem tűrő becéző szavak közepette. Lehet, hogy én vagyok konzervatív? Igaz, az én időmben azért olykor két hét is el-

telt, amíg megfoghattam a kislány kezét, hogy elvigyem abortuszra, no de manapság?... A hároméves gyerek többet tud a szexről, mint a szülei! Illetve a párzásról, hiszen a filmekben csak a „mechanikai" résszel találkozunk, mivel érzés nincs. Csak gázsi... És ez nem is kevés...

5. Egyáltalán létezik „akciómentes" film?

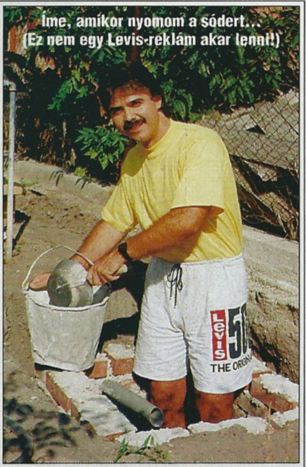
Aligha. Legfeljebb a harminc fizető néző számára készült művészfilmek között találunk ártalmatlan alkotásokat, melyek viszont a követhetetlen gondolati metamorfózis-áradattal ijesztik el az átlagnézőt. Napjainkban még a kissé romantikusabb szerelmes filmeket is át- meg átszövi a brutalitás, néhány gyilkosság vagy zsaroláskor a gyerek fejére szegezett pisztoly-

cső. Már három nemzedék nem ismeri a Waterloo Bridge hangulatát, a Római vakáció lélekemelő történetét, és sorolhatnám tovább. Érdekesnek tűnhet, hogy az utóbbi időben felhangosodott a mozi! Sztereóban ordítanak a filmek, némely detonáció oly erős, mintha mellettem történt volna. Mi lesz, ha ezek is háromdimenziósak lesznek?...

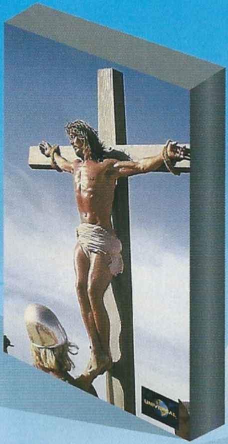
Ahogy a filmekből tűnik el a lélek, úgy szívódik fel lassan a közéletből is. Lehet, hogy előbb a társadalomból tűnt el, csak aztán követte a mozgókép, mindegy. A végeredmény már látható utcákon, tereken randalírozó, az első figyelmeztető szóra csípőből anyázó, bármely pillanatban gyilkolni képes miniterminátorok képében.

Tehetetlenül állunk a videóáradattal szemben. Nincs semmi és senki, aki megállíthatná! Hiába, az ÜZLET mindenekelőtt...

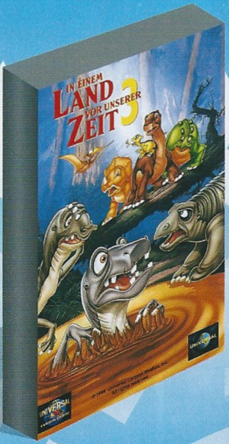

Íme, amikor nyomom a sódert...
(Ez nem egy Levis-reklám akar lenni!)

VIDEÓ CSÚCSON

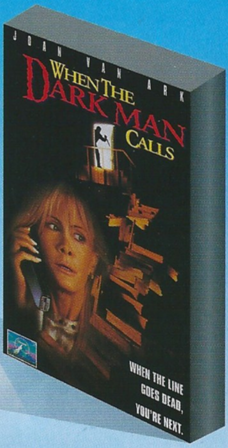
VIDEOPREMIER
DECEMBER 19.

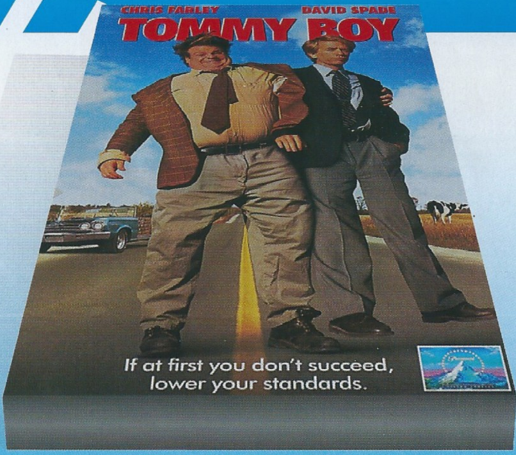
JÉZUS KRISZTUS SZUPERSZTÁR
Jézus Krisztus életének zenés feldolgozása.

ŐSLÉNYEK ORSZÁGA 3.
Tappancs és barátai újabb kalandokra indulnak.

HALÁLVONAL
Amikor a gyilkos hív…

TOMMY BOY
Tíz deka agy. Száz kiló szív. A többi adalék.

UNIVERSAL
AN MCA COMPANY

UIP DUNA
NEMZETKÖZI FILM KFT.

UIP-DUNA FILM, 1021 Budapest, Tárogató út 2–4 Tel.: 176-7291, 176-2333

Konica